Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

|||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم: د ښځو د حقوقو څخه دفاع په قران او سنت کې

مولف: الحافظ مولوي شايق احمد هميم کاکړ

د تماس شميره: 0799028600

کمپوز : کمال احمد کاکړ

کمپيوټري چاري: جمال مجاهد کاکړ

دچاپ ځای پېښور

د چاپ کال: ۱۳۸٦

د کتاب د چاپ حق يوازی استاد هميم سره محفوظ دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله وحده والصلاة والسلام علی من لا نبي بعده وعلی آله وصحبه الذین جاهدوا فی الله حق جهاده وبعد :

دالله تعالی په فضل او کرم سره د ۱۳۸٤ کال دقوس دمیاشتي په ۹ نیټه زما کتاب (دفاع از حقوق زن درقرآن وحدیث) په لمړی ځل په دري ژبه دچاپ ډګر ته راووت ، لله الحمد دغه کتاب دمسلمانانو ورونو او خویندو په زړونو کې زیات مقبولیت حاصل کړلو او هر یو کس به چې دغه کتاب ولوستلونو دخوشحالي دښکاره کولو سره به ئې ماته دعاګاني کولې او لمانه به ئې شکریه اداء کوله خو ما به ویلی چې دا دالله تعالی فضل دی او کنه زه یو کمزوري بنده یم او دا ځما یوه اسلامي او علمی وجیبه وه چې ما باید دغه کتاب لیکلای وای .

ددغه کتاب دمقبولیت څو وجی وې او هغه دا چې ما دغه کتاب پرښځو د ظلم مخنیوي لپاره دخپلې اسلامي او علمي وجیبی د اداء کولو او د اصلاح او دحق دښکاره کولو او بالاخره دالله تعالی درضا دحاصلولو په نیت لیکلې وو او څه دنیوي غرض او شهرت مې مطلب نه وو ځکه خو دکتاب په غلاف یا داخل کې زما شهرت مکمله نه ده لیکل شوی فقط دومره لیکل شوی دی چې مولف حافظ مولوي شایق احمد همیم بله داچې په دغه کتاب کې هره خبره مدلله او مستنده بیان شویده چې دهرچا قناعت وربانديې حاصلیږی او تنده یې ماتیږي حتی چې بعضو وروڼو او خویندو زما څخه دا غوښتنه وکړل چې زه ددغه کتاب مضامینو ته تفصیل ورکړم .

بله داچې ما دغه کتاب په ډیره ساده دری کې لیکل شوی وه تر څو دري ژبې او پښتو ژبې ورونه او خویندې وکولای شي چې هغه ولولي خو بیا هم یو زیات شمیر زیات پښتنو ورونو او خویندو له ماڅخه په کلکه دا غوښتنه وکړل چې زه دغه کتاب په پښتو ژبه هم ولیکم ، نو سره دزیاتو مصروفیتونو ما ددوی دغه غوښتنه ومنله او دغه کتاب مې په پښتو ژبه هم ولیکله الله تعالی دې وکړي چې دغه پښتو کتاب هم ددري کتاب په شان دورونو او خویندو ترمنځ مقبولیت حاصل کړي او الله تعالی دی دغه دواړه کتابونه زما او دټولو مسلمانانو ددنیا او اخرت د کامیابی وسیله وګرځوي او پاتې دې نه وي چې بعضې ورونه او خویندې دا غوښتنه هم وکړه چې دغه کتاب باید په انګلیسي ژبه کې هم ولیکلی شي ترڅو غربي نړۍ ته دا معلومه شي چې ښځه په اسلام کې څومره شرف او عزت او عظمت لري او پرهغو باندې دشفقت او مهربانی په باره کې یې څومره تاکید کړی دی او پرهغو باندې دظلم څخه یې څومره په کلکه منع کړی دی . او د هغوی د حقوقو څخه یې څه دپاسه څوارلس سوه `کاله مخکې په قران او حدیث کې دفاع کړیدی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين محمد وآله وصحبه اجمعين

وبعد :

قدرمنو ورونو او خويندو :

الله تعالى په قرآنکريم کې فرمايلى دى : (ان الدين عندالله الاسلام)

)سورة آل عمران آيت ١٩(

ژباړه : بيشکه مقبول او معتبر دين دالله په نزد داسلام دين دى

او په سورة مائده کې ئې داسې فرمايلى دى : ((ورضيت لکم الاسلام دينا))

)سورة مائده آيه ٣(

ژباړه : ما د اسلام دين تاسى ته خوښ کړی دی.

او په سورة الحج کې ئې داسې فرمايلي : ((وما جعل عليکم فى الدين من حرج))

)سورة الحج آيه ٧٨(

ژباړه : الله تعالى داسلام په دين کې پرتاسو مشقت او سختي نه ده راوستې.

او رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايې : ((ان الدين يسر))

)صحيح بخارى جلد ١ صفحه ١٠(

ژباړه : داسلام دين دآسانۍ دين دى

دپورتنيو قرآني آياتونو او نبوي حديث نه دا معلومه شوه چې داسلام مقدس دين هغه دين دى چې الله تعالى دې امت ته خوښ کړی دی او دا هغه دين دى چې بشريت ته يې سعادت او آساني راوستى دي نه مشقت او سختي ليکن څرنګه چې زيات شمير مسلمانان داسلام ددين دهداياتو او ارشاداتو څخه ناخبره دي نو دوي په مختلفو رسمونو او رواجونو او خرافاتي عنعنو کې چې داسلام په دين کې نيشته اخته او واقع شوي دي او اسلامي جامعه په ډيرو مشکلاتو او جنجالونو کې راګير شوي دي او دعدل او انصاف ځاې ظلم او جبر نيولى دى او حقوق دښځو لاندې شوي دي خاصتاً دښځو حقوق چې زمونږ دجامعې يوه زياته برخه تشکيلوي او دوي دظالمانو دظلم او دخرافاتي عنعنو ترتاثير لاندې راغلي دي او بيا دا ډيره بده ده چې بعضې خلکو دغه خرافاتي عنعنې دغيرت په نوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسلام مقدس دين ته منسوبوي چې دغه کار داسلام دين سره يوه لويه جفا او ظلم دی ، الله تعالی فرمائي : ((اليوم اکملت لکم دينکم))

)سورة مائدة آية ۳ (

ژباړه: ((نن ورځ ما ستاسو دين مکمل کړو)).

او رسول الله صلي الله عليه و سلم فرمايي (کل بدعة ضلالة وکل ضلالة فی النار)

)صحيح مسلم جلد ۱ صفحه ۲۸۵ مشکوة صفحه ۲۷ بخاری جلد ۲ صفحه ۱۰۸۰(

ترجمه : هرهغه نوی عمل چې دثواب په نيت کيږي او په اسلام کې اصل او اساس ونه لري گمراهي ده او دگمراهی دهر عمل کوونکی ځاې اور دجهنم دی.

همدا رنگه رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((ان شر الامور محدثاتها))

)بخاري جلد ۲ صفحه ۱۰۷۰ مسلم جلد ۱ صفحه ۲۸۵(

ژباړه : ډير بدکارونه هغه دي چې دثواب په نيت په دين کې پيدا شوی او په دين کې څه اصل او اساس و نه لري.

او په بل ځاي کې رسول الله صلی الله عليه و سلم داسې فرمايي : ((من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد))

)بخاري جلد ۱ صفحه ۲۸۷ مسلم جلد ۱ صفحه ۷۷ (

ژباړه : چاچې دثواب په نيت داسې يو عمل وکړلو چې زمونږ امر ورباندې نه وي نو دا عمل مردود دی.

او په بل ځاي کې رسول الله ص داسې فرمايي ((من احدث في امرنا هذا ماليس منه فهو رد))

)بخاري جلد ۱ صفحه ۳۷۱ مسلم جلد ۱ صفحه ۷۷(

ژباړه :چاچې زمونږ په دين کې داسې يو عمل پيدا کړو چې ددغه دين څخه نه وي نو دغه عمل مردود دی.

خلاصه دا چې هر هغه عملونه چې داسلام په دين کې څه دليل او سند ونه لري او يو کس هغه دغيرت يا دثواب په نيت سرته رسوي هغه عملونه مردود او قابل دقبول نه دی او دثواب په ځاي به دغه عمل کوونکي ته عذاب ورکول کيږي چې هغه دجهنم اور دی لکه څنگه چې مخکې په نبوي احاديثو کې تير شو .

قدرمنو وروڼو او خويندو - :

نو ما ددې لپاره چې خپل ايماني او علمي او دعوي وجيبه اداء کړی وي ومې غوښتل چې په اسلام کې دښځو داو چت مقام او دهغوې دحقوقو او دهغو ظلمونو چې زمونږ په ټولنه پر ښځو باندې کيږي په باره کی يو څو خبرې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن او سنت په رڼا کې ولیکم او همدارنگه ددې لپاره چې دمظلوم څخه دفاع کول او دظلم او ظالم سره مقابله کول دهر مسلمان فرض

دی لکه چې رسول الله ص فرمايي ((انصر اخاک ظالما او مظلوما قال یا رسول الله انصره اذاکان مظلوما فکیف انصره اذاکان ظالما قال تمنعه من الظلم))

)متفق علیه مشکوة صفحه ۴۲۲(

ژباړه : دخپل مسلمان ورور سره که ظالم وي او که مظلوم وي مرسته وکړئ یو صحابي وویل یا رسول الله صلي الله علیه و سلم چې څما مسلمان ورور مظلوم وي نو زه به ورسره مرسته وکړم نو که ظالم وي څرنگه مرسته ورسره وکړم ؟ رسول الله صلي الله علیه و سلم وفرمایل چې دظالم سره مرسته داده چې هغه دظلم څخه منع کړې .

او ددې لپاره چې رسول الله صلي الله علیه و سلم فرمائلی : ((استوصوابالنساء خیرا))

)متفق علیه مشکوة صفحه ۲۸(

ژباړه: تاسې یو بل ته دښځو سره دنیکې رویې او دهغوې دحقوقو د رعایت په باره کې نصیحت وکړی .

نو دغه رساله هم ټولو مسلمانانو ته د ښځو په باره کی یوه توصیه ده . ددغې رسالې نوم دی : ((دښځو دحقوقو څخه دفاع په قرآن او سنت کې)) او دغه رساله څلور فصلونه او څلور بحثونه لري چې په لاندې ډول دي

اول فصل : دښځو اوچت مقام په اسلام کې .

اول بحث : دښځواوچت مقام دقرآن کریم په رڼا کې .

دوهم بحث : دښځواوچت مقام دنبوي احادیثو په رڼاکې

دوهم فصل : دښځو او دنارینه و حقوق یو پر بل باندې

اول بحث : دښځو حقوق پر نارینه و باندې دقرآن او سنت په رڼا کې

دوهم بحث دنارینه و حقوق پرښځو باندې دقرآن او سنت په رڼا کې

دریم فصل : هغه ظلمونه چې زمونږ په ټولنه کې پرښځو باندې کیږي او دهغې دحرمت او نارواوالي دلیلونه دقرآن او سنت څخه .

څلورم فصل : بعضې سوالونه او د هغې جوابونه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه دالله تعالی څخه غواړم چې دغه رساله ددې وسیله شي چې دښځو حقوق ژوندي او مراعت شي او پرهغوې باندې چې کوم ظلمونه کیږي هغه لرې او له منځه لاړ شي او ښځو ته دعزت او آرامي او دخوشحالې ژوند ورپه برخه شي ، آمین.

زه په دې ضمن کې دټولو قدرمنو ورونو او خویندو څخه احترامانه هیله کوم که لما څخه په دغه رساله کې کومه سهوه یا خطا صادره شوي وي چې ماته خبر راکړي ترڅو په راتلونکې کې بیا تکرار نشي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول فصل

دښځو اوچت مقام دقرآنکريم په رڼا کې

قدرمنو وروڼو او خويندو!

داسلام دراتګ نه مخکې دجاهليت په زمانه کې دښځو نه دژوندانه حق سلب شوې وه او خلکو دپيغور دويرې له کبله به ژوندي ښخول کيدل او که کومه يوه به ژوندی پاتې شوه نو بيا به دهغې ټول حقوق تر پښو لاندې کيده لکه دميراث حق دملکيت حق داحترام اودعزت حق اوداسې نور او هغې ته به په سپک نظر کتل کيده .

خوداسلام مقدس دين پخپل راتګ سره دښځو ټول حقوق راژوندي کړلو او هغوې ته ئې او چت مقام ورووبښلو حتی چې په شرعی کارونو کې ئې ښځو او نارينه و ته يو ځاې په قرآنکريم کې خطاب کړی چې ان شاء الله په دغه رساله کې به بيان شي .

الله تعالی دقرآنکريم په زياتو آياتونو کې دښځو او چت مقام او عظمت بيان کړيدی چې دهغې جملې څخه ديو څو آياتونو په بيانولو سره زه اکتفا کوم چې په لاندې ډول دي :

١ -الله تعالی دښځو پيدايښت پرانسانانو باندې يو لوې انعام او دخپل قدرت يوه معجزه ګڼلی دی او ښځې ئې دنارينه و لپاره دآرامی او سکون مصدر او پناه ګاه او ددوستی او مهربانی وسيله ګرځولي دي لکه چې الله تعالی فرمائی : ((ومن آياته ان خلق لکم من انفسکم ازواجا لتسکنوا اليها وجعل بينکم موده ورحمة))

)سورة الروم آية ٢١(

ژباړه : دالله تعالی دقدرت دنښو څخه داده چې تاسې ته ئې ستاسو دجنس څخه ښځې پيدا کړې ترڅو تاسې مائل شی دوې ته او مطمئن اوسی او ګرځولی ئې دی ستاسې ترمنځ دوستې او شفقت .

٢ � لکه څرنګه چې ښځه يوه عزتمند مخلوق دی اودنارينه و لپاره دسکون او آرامې وسيله ده همدارنګه ښځه هغه قيمتې او اوچت نعمت دی چې دځامنو او لمسيانو وسيله ده الله تعالی فرمائی : ((والله جعل لکم من انفسکم ازواجا وجعل لکم من ازواجکم بنين وحفده))

)سورة النحل آيت ٧٢(

ژباړه : الله تاسې ته ستاسې دجنس څخه ښځې پيدا کړې او ستاسو دښځو نه ئې تاسې ته ځامن او لمسيان پيدا کړ
.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣ - انساني ټولنه الله تعالی دښځو او نارينه و نه جوړ کړيدی او دځمکې په سر دانسان پاتې کيدل او له منځه تلل دښځو او نارينه و دواړو پورې تړلي دي که يو جنس نه وي نو پشريت جنس له منځه ځي .

الله تعالی فرمائي : ((يا ايها الناس انا خلقناکم من ذکر وانثی))

)سورة الحجرات آيت ١٣ (

ژباړه : ای خلکو مونږه تاسې ديو نر (ادم) او يوې ښځې (حوا) نه پيداکړي ياستئ

٤ � ښځه دانسانانو ترمنځ دنزدې والي او دوستي يوه مهمه وسيله ده الله تعالی فرمائي ((وهوالذي خلق من الماء بشرا فجعله نسبا وصهرا))

)سورة الفرقان آيت ٥٤ (

ژباړه : او الله تعالی هغه ذات دی چې بشر ئې داوبو نه پيدا کړيدی او بيا ئې ګرځولی دی خاوند دنسب او سخرګنی .

او دا معلومه خبره ده چې دسخرګنی او زومولي قرابت دښځو په واسطه منځ ته راځي .

٥ - الله تعالی دښځو پيدايښت يوه تحفه ګڼلی ده او هغه ئې په ايت کريمه کې دنارينه و نه مخکې ذکر کړی ده .

الله تعالی فرمائی: (يهب لمن يشاء اناثا ويهب لمن يشاء الذکور) (

)سورة الشوری ايت ٤٩(

ژباړه : چاته چې دالله تعالی خوښه وشي نو جينکی ورکوی او چاته ئې چې خوښه وشي نارينه ورکوي .

٦ -الله تعالی ښځې هغه مخلوق ګرځولی دی چې په هغې باندې دنارينه و سترګو يخې او روښانه کيږي الله تعالی فرمائی : ((والذين يقولون ربنا هب لنا من ازواجنا وذرياتنا قرة اعين))

)سورة الفرقان ايت ٧٤(

ژباړه : او دالله تعالی نيکان بندګان هغه کسان دي چې دوی وائې ای ربه زمونږ مونږ ته پخپلو ښځو او ځامنو باندې دسترګو يخ والی راوبښه.

يعني زمونږه ښځې او ځامن نيکان وګرځوه چې دوی زمونږ ددنيا و اودآخرت دسعادت او دسترګو ديخی او روښانيدو وسيله وګرځي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷-الله تعالی جنت د نیکانو ښځو او نارینه و دواړو لپاره داوسیدو ځاي گرځولی دی او ادم او حواء علیهما السلام ته ئې امر وکړ چې دواړه جنت کې ووسیږی لکه چې فرمائی ((اسکن انت وزوجک الجنة))

)سورة الاعراف ایت ۱۹(

ژباړه : اوسیږه ته ای ادم او ستا ښځه جنت کې .

او بیا ئې ادم علیه السلام ته وفرمایل : ((ان هذا عدو لک ولزوجک فلا یخرجنکما من الجنة فتشقی))

)سورة طه ایت ۱۱۷ (

ترجمه : بیشکه دا ابلیس ستا او ستا دښځې دشمن دی پس خبردار ودې نه باسي خامخا تاسې له جنته پس په مشقت کې به پریوځئ .

نو معلومه شوه چې شیطان دښځو او نارینه و دشمن دی او دواړه دوکه کوي نو بیا ولې ښځې یواځې ملامت گڼل کیږي .

۸-په ورځ دقیامت کې به نارینه مومنان او دهغو مومنانو ښځو ته به دالله تعالی له طرف نه خطاب وشي چې جنت ته داخل شئ هلته به تاسې خوشحالولی شئ .

الله تعالی فرمائی : ((ادخلوا الجنة انتم وازواجکم تحبرون))

)سورة زخرف ایه ۷۰ (

ژباړه: داخل شی جنت ته ای مومنانو تاسې او ستاسې ښځې هلته به تاسې خوشحالولی شي

۹ -ښځه او نارینه هر یو که په دنیا کې نیک عمل وکړي دجنت مستحق کیږي الله تعالی فرمائي : ((ومن عمل صالحا من ذکراو انثی وهو مومن فاولئک یدخلون الجنة یرزقون فیها بغیر حساب(

)سورة المومن ایت ٤۰(

ژباړه : او هرهغه څوک چې نیک عمل وکړي که له نارینه و وي یا له ښځو وي حال داچې مو من وي پس دغه نیکان بندگان به جنت ته ننوځي هغوې ته به روزي ورکول کیږی دغلته بې حسابه .

۱۰-د عرش او داسمانونو ملائک نیکان سړی او دهغوې نیکانې ښځې ته دعا کوي الله تعالی فرمائي : ((ربنا وادخلهم جنات عدن التي وعدتهم ومن صلح من ابائهم وازواجهم وذریاتهم ....))

)سورة المومن آیت ۸(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : او وائی دغه ملائک ای ربه زمونږ داخل کړه دغه نیکان بندګان دهمیشوالی په جنتونو کې هغه چې وعده کړیدی تاله دوي سره او څوک چې نیکان وي ددوي له پلرونو او ددوي له ښځو او ددوي له اولادونه .

۱۱-الله تعالی هغه کسان چې دجینکو په پیدایښت باندې خفه کيږي سخت تقبیح کړی او دهغوې دغه کارته ئې بد ویلي دي الله تعالی فرمائی : ((واذا بشراحدهم بالانثی ظل وجهه مسودا وهو کظیم یتواری من القوم من سوء مابشربه ایمسکه علی هون ام یدسه فی التراب الا ساء ما یحکمون))

)سورة النحل اية ٥٨ (

ژباړه : او کله چې خبر ورکړی شي یو تن ددغو کفارو ته په پیدا کیدو دلور سره نو تږوله ورځ وګرځي مخ دده تک تور له غمه حال دا چې دي ډک وي له قهر ه او بیا له خپله قومه پټ ګرځي له سببه دناخوښی دهغه شی چې خبر ورکړی شوی ده ته په هغه سره او بیا دځان سره سوچ کوي چې دغه لور سره دسپکوالي وساتي او که ژوندی ئې په خاورو کې ومنډي خبردار چې بد دی هغه چې حکم کوي دغه کفار.

ددغه مبارک ایت څخه دا معلومه شوه چې کافران دلورګانو په ولادت باندې خفه کيږي او دلورګانو په پیدایښت باندې خفه کیدل دکافرانو صفت دی نه دمسلمانانو .

۱۲ -الله تعالی امر کړیدی چې دمور او پلار سره نیکي وکړی او دهغوی د سپکاوی او هغوی ته د ضرر سولو څخه یی منع فرمایلی دی الله تعالی فرمایي ((و قضی ربک الا تعبدوا الاایاه و بالوالدین احسانا اما یبلغن عندک الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما وقل لهما قولا کریما و اخفض لهما جناح الذل من الرحمه وقل رب ارحمهما کما ربیانی صغیرا))

)سورة الاسراء ایت ۲۳-۲۴(

ترجمه : او حکم کړیدی رب ستا چه عبات مکوی تاسی د بل هیچا مګر یوازې د همدغه الله او نیکې کوی له مور او پلار سره که یو د دوی او یا دواړه زوړوالی ته ورسید نو مه وایه ته دوی ته کلمه د اف او مه رټه دوی ووایه دوی ته ښائسته خبره او ښکته کړه دوی دواړو ته وزری د تواضع له مهربانی اووایه ای ربه څما مهربانی وکړی پر دوی دواړو باندې لکه چې پالنه او تربیه یې کړیدی څما په هغه حال کی چې وړوکی ووم.

همدارنګه الله تعالی په نورو ایاتونو کی هم دا خبره کړیده چې د مور او پلار سره احسان کوی او د هغوی شکریه ادا کړی او د خپل عبادت د حق نه وروسته یې دمور او پلار حق بیان کړی چې هغه عبارت دی د لاندې آیتونو څخه:

سورة بقره ایه۲۳ ، سورة النساء ایه ٣٦ ، سورة لقمان ایه ١٤_١٥، سورة الاحقاف ایت ١٥ سورة العنکبوت ایه ٨

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳_الله تعالی هغه کسان چې په پاک لمنو ښځو باندې تهمت وائی په دنیا او اخرت کې ملعونان گرځولی او دغه تهمت ویونکو ته یې د لوې عذاب وعده ورکړی دی.

الله تعالی فرمائی :((ان الذین یرمون المحصنات الغافلات المومنات لعنوا فی الدنیا و الاخرة و لهم عذاب عظیم))

)سورة النور آیت ۲۳(

ترجمه : بیشکه هغه کسان چه په پاک لمنو او نا خبرو او مومنانو ښځو باندې د زنا تهمت لگوی لعنت کړی شویدی پر دوی باندې په دنیا او په اخرت کې او شته ددوی لپاره لوې عذاب.

۱٤_الله تعالی امر کړی دی چه هغه کسان چه په مومنو او پاک لمنو ښځو باندې د فحشاو تهمت لگوی اتیا دری ووهی او په راتلونکی کی یې هیڅ کله گواهی مه قبلوې او دغه تهمت کوونکی فاسقان دی مگر هغه څوک چه ځان اصلاح کړی او توبه اوباسی.

الله تعالی فرمائی ((و الذین یرمون المحصنات ثم لم یاتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانین جلدة ولا تقبلوا لهم شهادة ابدا و اولئك هم الفاسقون الا الذین تابوا من بعد ذلک و اصلحوا فان الله غفور رحیم))

)سورة النور ایت ٥_٤(

ترجمه : هغه کسان چه په پاک لمنو ښځو باندې تهمت لگوی او دوی څلور گواهان ونه لري. پس تاسی دغه تهمت ویونکی اتیا دری ووهی او هیڅکله هم ددوی گواهی مه قبلوې مگر هغه کسان چه توبه وباسی او نیت او عمل اصلاح کړی نو الله بښوونکی او مهربانه دی.

سبحان الله : څومره الله تعالی د یوی مؤمنی ښځې په عفت او شرف او عزت باندې اهتمام کړی دی ان تر دی پوری چې څوک په مومنه ښځه تهمت وائی هغه یې په دنیا او اخرت کې ملعون گرځولی او د هغه

گواهی یې مردوده شمیرلی ده او هغه یې د فاسقانو د جملی څخه گرځولی او هغه ته یې د لوې عذاب وعده ورکړی دی.

۱٥ _کله چې منافقانو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کې په ام المومنین حضرت عائشه رضی الله عنها باندې بد تهمت ولگولو نو الله تعالی د هغی په برائت او پاکی کی لس ایانونه نازل کړل او تهمت ویونکو ته یې د لوې او دردناک عذاب وعده ورکړی دی دغه واقعه په سورة النور کې د لسم آیت څخه تر شلم آیته پورې ذکر دي .

سبحان الله : الله تعالی دیوی مومنی ښځې د برائت لپاره جبریل د لسو ایاتونو سره لیږلی او د یوی مومنی ښځې څخه پخپله دفاع کوی چه دا یوی لوې عزت او کمال او افتخار دی دښځو د پاره.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

١٦-یوه صحابیه ښځه چه خولة بنت ثعلبه نومیده د رسول الله صلی الله علیه وسلم حضور ته راغله او د خپل میړه څخه یې شکایت وکړو نو الله تعالی ددغی ښځې شکایت ووارید او دهغه د مشکل د حل لپاره جبریل علیه السلام سره د لس ایاتو ولیږل لکه چې الله تعالی فرمائی ((قد سمع الله قول التی تجادلک فی زوجها و تشتکی الی الله و الله یسمع تحاورکما ان الله سمیع بصیر)).

)سورة مجادله ایات ١-٤ (

ترجمه : په تحقیق سره ووارید الله تعالی خبره د هغې ښځې چې سوال او جواب یې کاوه په شان دخاوند خپل کې او شکایت یې کاوه طرف د الله ته او الله اوریده سوال او جواب ستاسی بیشکه چې الله ښه اوریدونکی او ښه کتونکی دی.

سبحان الله : الله تعالی د یوی ښځې د مشکل د حل دپاره دومره ډیر اهتمام کوی یقینا پدغه الهی اهتمام کې پدغه ښځه باندې د ټولو ښځو د پاره لوې افتخار او کمال عزت او کرامت دی او ددغی ښځې قصه داسې وه چې ددغی ښځې میړه اوس بن الصامت رضی الله تعالی عنه د هغې څخه ظهار کړی وو چې او ظهار په شریعت کې دی ته وای چې یو کس خپله ښځه د خپلې مور یا بل محرم سره مشابه کړی وی لکه چې داسې ووائی چې ستا شا پرما داسې حرامه ده لکه ځما دمور شا نو دغه ښځه پر خپله میړه باندې حرامه ده او تر څو چې میړه یی کفاره نه وی ادا کړی خپلې ښځې ته نشی نزدی کیدلی.

نو دغه ښځه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته شکایت وکړو او وی ویلی چې ما په ځوانی کی د خپل خاوند خدمت وکړلو او بچیان می ورته وزیږولو او اوس چې بوډی شومه نو زه یې پر ځان حرامه کړم او زه یې بی سرپرسته کړمه نو زه اوس څه وکړم یا رسول الله نو پدغه وخت کې جبریل راغی او دسورة مجادلی اولنی ایاتونه نازل شول چې مضمون یې دادی که دغه سړی د ددې ظهار کفاره ادا کړی نو ښځه یې ورته بیرته حلالیږی او دغه کفاره به یا دیوی مرئی ازادول وواو یا شپیتو مسکینانو ته ډوډې ورکول او کنه بیا دوه میاشتی روژه نیول دی.

او همدارنګه په نورو آیاتو کی یې د ظهار عمل سخت تقبیح کړیدی او دائی بده او دروغ ګنړلی دی چې دا ټول پر ښځو باندې الهی کمال شفقت او ترحم دی.

١٧_الله تعالی مؤنان نارینه او مؤمنانې زنانه وو ته د ضرر رسولو څخه منع کړی دی او دغه کار یې سخت تقبیح کړی دی او داسې فرمائی ((والذین یؤذون المؤمنین و المؤمنات بغیر ما اکتسبوا فقد احتملوا بهتانا و اثمامبینا))

)سورة احزاب ایت ٥٨(

ترجمه : او هغه کسان چې ضرر رسوی مومنان سړی او مؤمنانې ښځو ته (په اتهام سره) به غیر دهغه کار چې کړی وی دوی (یعنې په ناکړی کار) پس په تحقیق سره دوی باروی پخپل ځان غټ دروغ او بیکاره ګناه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸_همدارنګی الله تعالی په بل ځای کې داسې فرمائی ((ان الذين فتنوا المؤمنين والمؤمنات ثم لم يتوبوا فلهم عذاب جهنم و لهم عذاب الحريق))

)سورة البروج آیت ۱۰(

ترجمه : بی شکه هغه کسان چه په فتنه کی یې غورځولی وی یعنې ضرر یې رسولی وی مومنانو سړیو ته او مومنانو ښځو ته او بیا یې توبه نه وی ویستلی نو دوي نه دی (په اخرت کې) عذاب ددوزخ او دوی ته دی عذاب د اور سوزونکی.

د پورتنې آیاتونو څخه معلومه شوه چې بی مو جبه مؤمنانو نارینو او ښځو ته ضرر رسول حرام او ګناه او ددوزخ د داخلیدو سبب دی.

۱۹_الله تعالی امر کړیدی چې خپل ځانونه او خپلې ښځې او بچی ددوزخ داور څخه بچ کړی یعنې هغوی دالله تعالی طرف ته دعوت کړی او هغوی ته روغه او صحیحه اسلامي تربیه ورکړی.

الله تعالی داسې فرمائی : (يا ايهالذين امنوا قوا انفسكم و اهليكم نارا وقودها الناس والحجارة)

)سورة التحريم ايت ٦(

ترجمه (ای مومنانو تاسی خپل ځانونه او اهل او عیال له اور څخه وساتۍ له هغه اور څخه چې خس او خاشاک یې خلک او تیږی دی.

۲۰_الله تعالی دمسلمانو او مؤمنو سړیو او ښځو ستاینه کړیدی او هغوی سره یې دمغفرت او لوې اجر وعده کړیدی او تول یې نیکو کارونو ته دعوت کړیدی الله تعالی فرمائی :((ان المسلمين والمسلمات والمؤمنين والمؤمنات والقانتين والقانتات والصادقين والصادقات والصابرين والصابرات والخاشعين والخاشعات والمتصدقين والمتصدقات والصائمين والصائمات والحافظين فروجهم والحافظات والذاكرين الله كثيرا والذاكرات اعدالله لهم مغفرة و اجرا عظيما (

)سورة الاحزاب ايت ۳۵(

ترجمه: یقینا مسلمان سړی او مسلمانې ښځې او مومنان سړی او مؤمنانې ښځې او تابعداری کوونکی سړی او تابعداری کوونکی ښځې او رشتیا ویونکی سړی اورشتیا ویونکی ښځې او صبر کوونکی سړی او صبر کوونکی ښځې او عاجزی کوونکی سړی او عاجزی کوونکی ښځې او صدقه کونکی سړی او صدقه کوونکۍ ښځې او روزه نیونکی سړی او روژه نیونکی ښځې او بچ ساتونکی عورتونو خپلو لره سړی او بچ ساتونکی ښځې او ډیر یادونکی الله تعالی لره سړی او ډیر یادونکی ښځې تیار کړی الله تعالی دوی لره بخشش او لوې ثواب.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱ _همدارنگه الله تعالی ښځو ته خصوصی خطاب کړی دی او داسې یې فرمائیلی (و اقمن الصلاه واتین الزکاه واطعن الله ورسوله ....)

)سورة الاحزاب ایت ۳۲(

ترجمه : (ای دپیغمبر بیبیانو)(پابندی کوی دمونځ او ورکوی زکات او تابعداری کوی دالله او درسول د هغه ..).

۲۲_همدارنګی الله تعالی فرمائی چې مومنان نارینه او مؤمنانې ښځې سره دوستان دی او ټول امر کوی په نیکې باندې او منع کوی د بدوکارونو څخه او دمونځ پابندی کوی او زکات ورکوی او دالله او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم فرمانبرداری کوی.

الله تعالی داسې فرمایي : (والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض یامرون بالمعروف وینهون عن المنکر ویقیمون الصلاة ویؤتون الزکاة و یطیعون الله ورسوله .....)

)سورة التوبه ایت ۷۱(

ترجمه : او مومنان سړی اومؤمنانې ښځې بعضې ددوی د بعضو دوستان دی دوی امر کوی په نیکې سره او منع کوی دبدی نه او پابندی کوی د لمانځه او زکات ورکوی او تابعداری کوی دالله جل جلاله او درسول دهغه.

د ذکرشوی آیاتونه څخه د جندر موضوع هم ښه معلومه شوه چه اسلام هغه سوارلس سوه کاله مخکې بیان کړی دی او جندر دنارینو او زنانه و نقش او فعالیت ته وائی د یوی ټولنې په مختلفو سطحو کې.

۲۳_همدارنګه الله تعالی د پیغمبر بیبیانو ته خصوصی خطاب کوی او هغوی ته دشرعی علم د تحصیل امرکوی او داسې فرمائی (واذکرن ما یتلی فی بیوتکن من ایات الله والحکمه)

)سورة الاحزاب آیت ۳۴(

ترجمه : اویادوی هغه چې لوستل کیدي شی په کورونو ستاسو کی دایاتونو دالله تعالی او حدیث دنبی صلي الله علیه وسلم) څخه.

په ذکر شوی ایت کې اګر که خطاب بیبیانو ته دی خو حکم ټولو مسلمانو ښځو ته عام دی نو ټولو مسلمانو ښځو ته ضرور دی چې قران او حدیث ولولی ځکه چې دا دټولو علومو اساس دی او دغه دواړه یاد کړی او پر دغه دواړه ځانونه پوه کړی او په هغه باندې عمل وکړی ترڅو ددنیا او اخرت سعادت اودالله تعالی رضا او دایمی جنت ددوی په نصیب شی.

۲٤_همدارنګه الله تعالی چې نارینه یې دبدکارونو څخه منع کړی نو زنانه یې په خصوصی توګه د بدو کارونو څخه منع کړیدی چې دا په زنانه باندې کمال مهربانی او شفقت دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی داسې فرمائی (یا ایهالذین امنوا لا یسخر قوم من قوم عسی ان یکونو ا خیرا منهم ولا نساء من نساء عسی ان یکن خیرا منهن ولا تلمزوا انفسکم ولا تنابزوا بالالقاب .....)

)سورة الحجرات ۱۱(

ترجمه : ای مؤمنانو مسخری دی نه کوی هیڅ نارینه په نورو نارینو باندې کیدایشی چې هغوی به غوره وی ددوی نه او نه دی زنانه مسخری کوی په نورو زنانه پوری کیدیشی چې هغه به غوره وی د دوي نه او یو د بل عیبونه مه وائی او یو بل ته په بدو نومونو اواز مه کوي.

۲۵_ددنیا ژوند دښځې او نارینه په مشارکت سره مخ په وړاندې ځی او یو بل ته ضرورت لری او که په دغو دواړو کې یو نه وی نو ژوند سخت دی دغه مطلب ددغه ایت څخه اخیستل کیږی (هن لباس لکم وانتم لباس لهن) (

)سورة بقره ایت ۱۸۷(

ترجمه : ښځې جامه ده ستاسو دپاره او تاسو جامه یې دښځو دپاره

یعنې نارینه دښځې د لباس حیثیت لری او ښځې د نارینه دپاره د لباس حیثیت لری او دا په څو وجه سره دی .اوله وجه دا چې لکه څنګه چې جامه او بدن یو بل سره جوخت او لازم او ملزوم دی نو داسې ښځې او میړه هم سره لازم او ملزوم دی

دویمه وجه داده چې جامه دبدن پټونکی دی نو دارنګې ښځه او خاوند د یو بل دپاره پرده ده د فحش کاری او بدنامی نه.

دریمه وجه داده چه په جامه کې دبدن دپاره سکون او ارام وی نو دغه شانتی ښځه او خاوند هم دیو بل دپاره سکون او ارام دی

څلورمه وجه ئې داده چې ښځه په شان د توشکی ده او خاوند په شان د برستن دی نو دا دواړه یو بل سره ارتباط لری او یو بل ته محتاج دی او پنځمه وجه داده چې لکه څرنګه چې بغیر دجامو نه ژوند سخت وی نو همدارنګه د نارینه و نه بغیر دښځو ژوند او د ښځو نه بغیر د نارینه ژوند سخت دی (تفسیر احسن الکلام صفحه ۳۵ جلد ۲)

۲۶ _الله تعالی خپل پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته امر کړیدی چې دمومنو زنانه و سره بیعت وکړی او هغوی د پاره دالله تعالی نه مغفرت وغواړی چې دا دښځو د پاره ډیر لوې شرف او عزت دی.

الله تعالی داسې فرمائی (یاایهاالنبی اذا جاءک المومنات یبا یعنک علی ان لا یشرکن بالله شیئا ولا یسرقن ولا یزنین ولا یقتلن اولادهن ولا یاتین ببهتان یفترینه بین ایدیهن و ارجلهن ولا یعصینک فی معروف فبایعهن واستغفرلهن الله ان الله غفور رحیم)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)سورة الممتحنه ایه ۱۲(

ترجمه : ای نبی کوم وخت چې راشی تا ته مؤمنانې ښځې ددې دپاره چې بیعت وکړی دوی له تا سره پدی خبرو باندې چې دوی به شریک نه گڼی الله تعالی سره هیڅ څیز او نه به غلا کوی او نه به زنا کوی او نه به وژنی خپل بچی او دوی به راتگ نه کوی داسې دروغ ته چې جوړوی دخپلو لاسونو او خپو تر منځ (یعنې دیو چا اولاد بل چا ته منسوب نکړی) او نافرمانی به نه کوی په هیڅ کار ددین کې نو ته بیعت وکړه دوی سره او بښنه وغواړه ددوی دپاره د الله تعالی نه یقینا الله تعالی بښونکی او رحم کوونکی دی.

۲۷ _الله تعالی هغو کسانو ته ډیر بد وویلی دی چې څوک غواړی دښځې او خاوند د محبت نه ډک علاقات خراب کړی او دهغوی ترمنځ جداوالی راولی .

الله تعالی فرمائی (فیتعلمون منهما ما یفرقون به بین المرءوزوجه....)

)سورة البقره ایت ۱۰۲(

ترجمه : یهودیانو به دهاروت او ماروت نه هغه شی زده کولو چې دهغه په وسیله به یې دښځې او دخاوند تر منځ جداوالی راوستله.

او بیا ددې ایت په اخر کې ئې فرمائلی دی چې دغه کسان چې دښځې او خاوند تر منځ جداوالی راولی دجنت څخه به محروم وی او د ایت څخه دا هم معلومه شوه چې چه پر ښځو ظلم او دښځې او خاوند تر منځ جدایې راوستل دا دیهودو دبدو کارونو څخه یو کار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځې چې الله تعالی په قران کې ذکر کړې دي

په قرانکریم کې دڅو ښځو ذکر او حکایت شویدی چې په هغه جمله کې دبی بی مریم نوم په صراحت سره بار بار ذکر شویدی خو دنورو ښځو نومونه صراحتا نه دی ذکر البته حکایات یې په مختلفو سورة ونو کې بیان شویدی همدارنګی په قران کې دوه غټ سورة ونه دښځو په نوم باندې نومول شوي دی چې یو ته سورة النساء وائی او نساء په عربی ژبه کې ښځو ته وائی او بل سورة په سورة مریم باندې نومول شویدی چې دا هم په اسلام کې د ښځې دعظمت او عزت یو لوې دلیل دے مونږه په راتلونکی عباراتو کې دهغو ښځو بیان کوو چې دهغوی نوم او یا حکایت په قرآن کې ذکر شوی وي چې په لاندې ډول دي .

اول : مریم بنت عمران علیها السلام چې دعیسی علیه السلام مور وه دغه نیکه ښځه چې د ولایت مقام ته رسیدلې وه په قرانکریم د هغې نوم صراحتا څلور دیرش کرتې په دولسو سورتونو کې ذکر شویدی چې هغه سورة بقره ، آل عمران او سورة النساء ، سورة المائدة ، سورة التوبة ، سورة مریم ، سورة المومنون ، سورة الاحزاب ، سورة الزخرف ، سورة الحدید ، سورة الصف سورة التحریم دي

الله تعالی دبی بی مریم په باره کې داسې فرمایلي ((اذ قالت الملائکة یامریم ان الله اصطفاک وطهرک واصطفاک علی نساء العالمین))

)سورة آل عمران ایت ٤٣(

ژباړه : او کله چې ووېل ملایکو ای مریم یقینا الله تعالی غوره والی ورکړې تاته او پاکه ساتلې ئې ته او غوره کړې ئې ته په زنانه و د خلکو باندې.

او په بل ځاې کې یې دهغې په صفت کې داسې فرمائلی : ((ومریم بنت عمران التی احصنت فرجها فنفخنا فیه من روحنا وصدقت بکلمات ربها وکتبه وکانت من القانتین))

)سورة التحریم ایت ١٢(

ژباړه : او بیان کړیدی الله تعالی مثال دمریم لور دعمران هغه زنانه چې بچ ئې وساتلو عورت خپل نو پوکی وکړلومونږ په هغې کې دروح دطرف زمونږ نه او تصدیق کړی وه دې دکلمو درب خپل او دکتابونو دهغه او داوه دپوره تابعداری کوونکو ښځه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدرانگه چې کله بی بی مریم پخپله عبادتخانه کې په عبادت باندې مصروفه وه نو په ژمی کې ورته د اوړی میوه غائبانه راتله او په اوړی کې به ورته دژمی میوه غائبانه راتله چې داد هغې لپاره یو لوې کرامت وو الله دغه خبره داسې بیان کړی دی:

))کلما دخل علیها زکریا المحراب وجد عندها رزقا قال یا مریم انی لک هذا قالت هو من عندالله ان الله یرزق من یشاء بغیر حساب((

)سورة ال عمران ایت ۳۷(

ژباړه : هرکله چې به داخل شو زکریا علیه اسلام په هغې باندې عبادتخانې ته نو وبه موندلو دهغې سره روزي (یعنې دژمي میوه په اوړی کې او داوړی میوه په ژمی کې نو زکریا علیه السلام به وویل چې ای مریم دا روزی دکوم ځې نه تاته راغله ؟ نو هغې به وویلې چې دا دالله تعالی له طرف نه دی یقینا الله تعالی روزی ورکوي چالره چې وغواړي بغیر حسابه .

همدارنگه الله تعالی دبی بی مریم خدمت او ساتنه او پالنه دماشومتوب نه زکریا علیه السلام ته سپارې وه چې دا دټولو ښځو لپاره یو لوې افتخار او عظمت دی چې دخپلې زمانې پیغمبر دیوې ښځې خدمت او پالنه او ساتنه کوی ددې نه معلومیږي چې نیکې ښځې دالله په نزد او هم دهغه دپیغمبرانو په نزد څومره اوچته مرتبه لري الله تعالی داسې فرمائی : ((وکفلها زکریا))

)سورة ال عمران ایت ۳۷(

ژباړه : الله تعالی دبی بی مریم پالنه او ساتنه زکریا علیه السلام ته وسپارلو . ان تردې پورې چې کله بی بی مریم دمور نه پیدا شوه نومور ئې هغه بیت المقدس ته راوستله چې هلته زکریا علیه السلام او نور علماء ناست وه نو هغوی ته ئې وویلی چې دغه ماشومه ما دبیت المقدس دخدمت لپاره ورکړي نو په دغه وخت کې په دغه مجلس کې هر یو غوښتل چې هغه دې د بی بی مریم خدمت او ساتنه او پالنه وکړي خو آخر فیصله په دې وشوه چې هریو به خپل قلم دریاب ته وغورځوي نو که دهرچا قلم داوبو دپاسه ودرید نو هماغه به دبی بی مریم خدمت او پالنه کوي نو دوي چې کله خپل قلمونه وغورځول په دریاب کې نو یواځې دزکریا علیه السلام قلم داوبو دپاسه ودریده نو بی بی مریم هغه ته دخدمت لپاره وسپارل شوه . دغه قصه الله تعالی داسې ، بیانوی ((وما کنت لدیهم اذ یلقون اقلامهم ایهم یکفل مریم وما کنت لدیهم اذ یختصمون))

)سورة ال عمران ایت ٤٤(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : او نه وي ته (اى پيغمبره) ددوى سره حاضر چې كله دوى غورځول خپل قلمونه (اوبو ته چې معلومه شى) چې كوم يو كس به پالنه كوى دمريم او نه وى ته حاضر ددوى سره كوم وخت چې دوي بحث كول په باره دساتلو دمريم كې (

همدارنګه الله تعالى دبى بى مريم څخه يو عظيم پيغمبر چې عيسى عليه السلام و زيږولې وه او خپل عظيم قدرت ئې پكې ښودلې دى چې هغه ئې بغير دپلاره پيدا كړې وه دغه قصه الله تعالى داسې بيانوى : ((اذ قالت الملائكة يا مريم ان الله يبشرک بكلمة منه اسمه المسيح عيسى بن مريم وجيها فى الدنيا والاخرة ومن المقربين ويكلم الناس فى المهد وكهلا ومن الصالحين قالت رب انى يكون لي ولد ولم يمسسنى بشر قال كذلک الله يخلق ما يشاء اذا قضى امرا فانما يقول له كن فيكون ويعلمه الكتاب والحكمة والتوراة والانجيل ورسولا الى بنى اسرائيل))

)سورة ال عمران ايت ٤٥ -٤٩(

ژباړه : كوم وخت چې وويل ملايكو اى مريم يقينا الله تعالى زيرى دركوى تاته په يوى كلمى دطرف دالله تعالى نه چې نوم دهغه مسيح عيسى ځوې دمريم دى چې مخور به وي په دنيا او په آخرت كې او الله ته دنزدې كړى شوى بندګانو څخه به وى او دې به خبرې كوي دخلقو سره په غيږ دمور كې او په پوخ عمر كې او دپوره نيكانو څخه به وي . نو وويل مريم : اى ربه څرنګې به ځما لپاره ځوې وي او حال دا چې هيڅ يو بشر مابانديې لاس نه دى لګولى نو وويل (جبريل) دغسې الله تعالى پيدا كوى څه چې وغواړى هر كله چې هغه ديو كار دكيدلو فيصله وكړې نو هغه ته ووائى اوشه نو هغه وشي او ښودنه به كوي ده (عيسى) ته دكتاب او دسنت اود تورات او دانجيل او دې به رسول وګرځوي بنى اسرائيلو ته يعنې دبني اسرائيلو پيغمبر به وي .

همدرانګې الله تعالى دبى بى مريم لاندې ښه صفتونه او كرامات بيان كړيدى

١-ملائكو دهغې سره خبرې كړې وه .

٢-هغه الله تعالى په ټولو ښځو دزمانې باندې غوره كړى وه

٣-هغه الله تعالى دګناه څخه پاكه ساتلې وه

٤-هغه يوه پاک لمنه ښځه وه

٥-هغه يوه ريښتينى ښځه وه

٦-هغه دالله تعالى په خبرو او كتابونو ايمان او باور درلوده .

٧-هغه دالله تعالى تابعداره بنده وه .

٨-هغې ته به غيبى او خارق العاده رزق وركول كيده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹-دهغې نه الله تعالی بغیر خاوند نه پیغمبر پیداکړو .

۱۰-دهغې خدمت او پالنه دزمانې پیغمبر زکریا علیه السلام کوله .

دوهم : حنة بنت فاقوذ چې دعمران ښځه او دبی بی مریم موروه :

ددغې نیکې ښځې حکایت په سورة ال عمران کې ذکر شویدی دغې ښځې حمل درلود او دا یې نذر ایښی و چې کله دغه حمل پیدا شی نو هغه به دبیت المقدس خدمت کوي نو کله یې چې دغه حمل وزیږاوه نو هغه ښځه وه نو دهغې نوم ئې مریم کیښوده . نو الله تعالی دغه نذر قبول کړلو او مریم بیا په بیت المقدس کې دزکریا علیه السلام ترپالنې لاندې اوسیدله او هغې ته ئې یوه خاصه کوټه جوړ کړې وه .

الله تعالی فرمائی : ((اذقالت امراة عمران رب اني نذرت لک ما فی بطنی محررا فتقبل منی انک انت السمیع العلیم فلما وضعتها قالت رب انی وضعتها انثی والله اعلم بما وضعت ولیس الذکر کالانثی واني سمیتها مریم واني اعیذها بک وذریتها من الشیطن الرجیم فتقبلها ربها بقبول حسن وانبتها نباتا حسنا وکفلها زکریا ..))

)سورة ال عمران ۳۶-۳۷(

ژباړه : هر کله چې ووئیل ښځې دعمران علیه السلام ای ربه زما یقنیا ما منخته کړې ده خاص تالره دهغه ماشوم چې ځما په خیټه کې دی ازاد کړی شوی ددین لپاره نو قبول کړې زمانه یقینا ته هرڅه اوری او په هر څه باندې عالم ئې نو هر کله چې هغې وزیږوله هغه نو هغې وویلې یا ربه یقینا ما جینی وزیږوله او الله تعالی ښه پوهه دی په هغه چې هغې زیږولی دی او نه دی هغه نارینه (چې ده طلب کړې وه د هغه) پشان دهغه زنانه (چې ورکړی شوه) او یقینا ما نوم ایښودلې دی د هغې مریم او یقینا زه پناه غواړم هغې لره په تاسره او اولاد د هغې لره د شیطان رټلی شوی نه نو قبول کړلو هغه رب د هغې په ښائسته قبلولو سره او زرغون ئې کړو هغه په ښائسته زرغونولو سره او هغه ئې زکریا ته وسپارلو (د خدمت او پالنې لپاره)

دریم : آسیه بنت مزاحم علیها السلام چې دفرعون ښځه وه او مسلمانه وه فرعون هغې ته سخت عذابونه ورکړلو چې هغه بیرته داسلام څخه وګرځیږي خو هغه دقوي ایمان او عقیدې خاونده وه او دحق په لار کې ئې شهادت قبوله کړه او فرعون هغه شهیده کړه . الله تعالی دهغې په صفت کې داسې فرمائی : ((وضرب الله مثلا للذین امنوا امراة فرعون اذقالت رب ابن لی عندک بیتا فی الجنة ونجنی من فرعون وعمله ونجنی من القوم الظالمین))

)سورة ا لتحریم ایت ۱۱(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : او بیان کړیدی الله تعالی مثال دمومنانو لپاره دښځې دفرعون کوم وخت چې وویل هغې ای ربه ځما جوړ کړه ما لپاره ستا په خوا کور په جنت کې او ماته نجات راکړه دفرعون او دهغه دعمل څخه او ماته نجات راکړه دظالم قوم څخه.

څلورم : بی بی سارة چې دابراهیم علیه السلام ښځه وه:

ددغې ښځې څخه دوه پیغمبران پیدا شوی وه چې یو اسحق علیه السلام وه او بل یعقوب علیه السلام یعنې دی د دوو پیغمبرانو مور وه او دپیغمبرښځه وه الله تعالی دهغې حکایت په سورة هود او سورة الذاریات کې داسې کړیدی : ((وامراته قائمة فضحکت فبشرناها باسحاق ومن وراء اسحق یعقوب))

)سورة هود ایت۷۱(

ژباړه : او دابراهیم علیه السلام ښځه ولاړه وو نو هغه خوشحاله شوه نو مونږه زیری ورکړلو هغې ته په اسحق او وروستو داسحق نه په یعقوب سره .

او په سورة الذاریات کې یې داسې فرمائی : ((وبشروه بغلم علیم ، فاقبلت امراته فی صرة فصکت وجهها وقالت عجوز عقیم ، قالوا کذلک قال ربک انه هوالعلیم الحکیم))

)سورة الذاریات ایت ۳۰(

ژباړه او ملائکو زیری ورکړلو ابراهیم علیه السلام ته په یو علم والا ځوې سره نو مخامخ شوه ښځه دهغه په ډله دملائکو کې په چغې سره نو خپل مخ ئې په لاس ووهلو او وې وئیلې زه یوه شنډه بوډۍ یمه نو ملایکو وویل دغسې به ئې ته ستا رب ویلي دي یقینا هغه حکمتونو والا دی.

پنځم :دزکریا علیه السلام ښځه چې دبی بی مریم خاله وه اویوه مسلمانه ښځه وه ددغې ښځې ذکر دسورة ال عمران په څلویښتم ایت او سورة مریم په پنځم او اتم ایت کې شویدی .

شپږم : دموسی علیه السلام مور چې یوه مسلمانه ښځه وه دسورة طه په اته دیرشم او څلویښتم ایت کې او دسورة القصص په اووم او دولسم ایت کې ئې ذکر شویدی .

اووم : بلقیس : دغه ښځه مخکې دایمان راوړلونه دیمن ملکه وه سلیمان علیه السلام هغې ته یو خط ولیږلو او هغه ئې اسلام ته دعوت کړې وه چې ددغه خط نه وروسته هغه سلیمان علیه السلام ته راغله او مسلمانه شوه او دشرک او دکفر نه ئې خپل برائت اعلان کړلو .

الله تعالی ددغې ښځې قیصه په سورة النمل کې د ۲۳ اایت څخه تر ٤٤ ایت پورې په تفصیل سره ذکر کړی دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم: زينب بنت جحش رضى الله عنها چې دزيد بن حارثة رضي الله عنه ښځه وه او زيد ته رسول الله صلى الله عليه وسلم ځوي ويلې وه او دهغه سره ئې ئې زياته مينه درلودله زيد بن حارثة خپله ښځه طلاقه کړه او دهغه دطلاق نه وروسته الله تعالى دغه ښځه خپل پيغمبر ته په نكاح كړلو او الله تعالى دغه قصه داسې بيانوى : ((فلماقضى زيد منها وطرا زوجناكها لكى لايكون على المومنين حرج فى ازواج ادعيائهم اذا قضوا منهن وطرا وكان امرالله مفعولا))

)سورة الاحزاب ايت ۳۷ (

ژباړه : پس هركله چې پوره كړلو زيد دهغې (زينب بنت جحش) نه حاجت نو په نكاح سره مونږ دركړله تاته دغه ښځه ددې لپاره چې نه وي په مومنانو باندې تنگسيا په باره دنكاح كولو دښځو دمتبنى گانو ددوي هر كله چې پوره كړي دوي دهغوې نه حاجت او دې حكم دالله تعالى پوره كړى شوى .

د رسول الله صلى الله عليه وسلم دغه ښځه دومره اوچته مرتبه درلودله چې رب العالمين پخپله دعرش دپاسه دهغې نكاح دخپل پيغمبر سره تړلې وه ځكه خوبه دغه ښځه درسول الله صلى الله عليه وسلم په نورو ښځو افتخار كولو او دابه ئې ويلى چې ځما نكاح رب العالمين د عرش دپاسه دخپل پيغمبر سره تړلى دى .

نهم :عائشه رضي الله عنها چې درسول الله ښځه وه دسورة النور دلسم ايت څه تر شلم ايته پورې د هغې دبرائت لپاره نازل شويدى .

لسم : درسول الله صلى الله عليه وسلم نورې بيبيانې :

درسول الله صلى الله عليه وسلم دټولو بيبيانو ذكر په سورة الاحزاب او سورة التحريم كې په تفصيل سره شوى دى
.

سورة الاحزاب ايت ٦ او ايت ۲۸ الى ٣٤ او ايت ٥٠ تر ۳ او ايت ٥٩ اوسورة التحريم دايت ۳ څخه تر ايت ٥ پورې .

يوولسم : دشعيب عليه السلام لورگانې چې يوه ئې بيا دموسى عليه السلام ښځه شوه . ددوى حكايت په سورة القصص كې الله تعالى ذكر كړى دى . سورة القصص ايت ۲۳ .

دولسم : دعزيز مصر ښځه چې راعيل نوميده او مشهوره په زليخا باندې وه .

ددغې ښځې حكايت الله تعالى په سورة يوسف كې په تفصيل سره ئې ذكر كړى دى .

ديارلسم :دنوح عليه السلام ښځه او دلوط عليه السلام ښځه دغه دواړه ښځې اگر كه دپيغمبرانو ښځې وې خو كافرې وې ځكه دواړه دجهنم مستحق شول الله تعالى ددغو دواړو په باره كې داسې فرمائي : ((وضرب الله مثلا للذين كفروا امراة نوح وامراة لوط كانتا تحت عبدين من عبادنا صالحين فخانتاهما فلم يغنيا عنهما من الله شيئا وقيل ادخلا النار مع الداخلين (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)سورة التحريم ایت ۱۰(

ژباړه : او بیان کړیدی الله تعالی مثال کافرانولره دښځي دنوح او دښځي دلوط چي دا دواړه ځما ددوه صالحو بندګانو په نکاح کي وه نو خیانت وکړو دغو دواړو دخپل میړونوسره (ایمان ئي رانه وړ) نو دفع نه کړلو هغوی د دوي نه هیڅ شی دالله دعذاب نه او وویل شو چي داخلي شی اورته داخلیدونکو سره .

څوارلسم : دابو لهب ښځه چي ام جمیل نومیده او کافره وه الله تعالی ددغي ښځي حکایت په سورة اللهب کي کړیدی او داسي ئي فرمائلی دی : ((وامراته حمالة الحطب في جیدها حبل من مسد))

)سورة اللهب ایت ٤-٥(

ژباړه: او ښځه دده چي بارونکي دخاشاک ده په سټ دهغي کي رسی ده دپوستکو دکجورو څخه .

مطلب دا چي د ابو لهب ښځه به هم د جهنم اور ته داخلیږی دغه ښځه ډیره سخته کافره وه او رسول الله صلی الله علیه و سلم ته به زیات تکلیف رسولو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم بحث

دنبوی احادیثو په ذخیره کې داسې ډیر روایتونه موجود دي چې په هغې کې دښځو اوچت مقام ذکر شوی دی خو زه په دغه لویه ذخیره کې صرف یو څو روایتونه ذکر کوم چې دهغې څخه دښځو اوچت مقام په اسلام کې ډیر ښه معلومیږي چې هغه په لاندې ډول دی :

۱-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دابوهریرة رضي الله عنه څخه روایت کړی چې هغه ویلی دي : ((اتی جبریل النبی صلی الله علیه وسلم فقال یا رسول الله هذه خدیجة قد اتت معها اناء فیه ادام وطعام فاذا اتتک فاقرا علیه السلام من ربها ومني وبشرها ببیت فی الجنة من قصب لا صخب فیه ولا نصب))

)متفق علیه مشکوة صفحه ۵۷۳(

ژباړه : جبریل علیه السلام نبی علیه السلام ته راغی او هغه ته یې وویلې چې ای رسول الله صلی الله علیه وسلم خدیجة تاته راتلونکې ده او دهغې سره یو لوښی دی چې په هغه کې قتغ او دخوراک څه شی دی نو چې کله تاته راغله نو په هغې باندې دهغې درب له طرفه او ځما له طرفه سلام ووایه او هغې ته زیری ورکړه په یو کور سره په جنت کې چې دمرغلرو څخه جوړ دی او په هغه کې شور او تکلیف نشته

سبحان الله!

یوه ښځه په اسلام کې دومره اوچتې مرتبې ته رسیږي چې رب العالمین او دهغه مقرب ملائک جبریل علیه السلام په هغې باندې سلام وائی او هغې ته په دنیا کې دجنت زیری ورکوي . یقینا دغه ټولو ښځو ته لوې افتخار او دیر لوې عزت دی .

۲-امام ترمذي رحمه الله دانس رضي الله عنه څخه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((حسبک من نساء العالمین مریم بنت عمران وخدیجة بنت خویلد وفاطمة بنت محمد وآسیة امراة فرعون (

)مشکوة صفحه ۵۷۳ (

ژباړه : کافي ده تاته پیژندل دفضیلت دمریم لور دعمران او دخدیجې لور دخویلد او دفاطمې لور دمحمد صلی الله علیه وسلم او داسیه ښځه دفرعون.

یعني دغې ښځې داسې اوچتو مرتبو ته رسیدلي دي چې ډیر نارینه هغې ته نه دی رسیدلي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣-امام بخاري او امام مسلم رحمه ا الله دعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړيدی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((يا عائشة هذا جبريل يقرئک السلام قالت وعليه السلام ورحمة الله قالت وهو يرى مالا ارى))

)مشکوة صفحه ٥٧٣(

ژباړه : ای عائشې دغه جبريل دی او پرتا سلام وائی نو عائشة رضي الله عنها وويلې چې په هغه دې سلام او رحمت دالله وي او بیائې وويلې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم جبريل ليده او مانه ليده .

٤-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړيدي چې هغې فرمائلی دی : ((کان رسول الله صلی الله علیه وسلم يکثرذکرها(خديجة) وربما ذبح الشاة ثم يقطعها اعضاء ثم يبعثها في صدائق خديجة))

)متفق عليه مشکوة صفحه ٥٧٣(

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه وسلم به خديجة رضي الله عنها ډيره يادوله او ډير کرتې به يې چې کله ګډ حلاله کړه نو دهغه اندامونه به ئې جداجدا کړله او بيا به ئې دخديجې رضي الله عنها په دوستانو تقسيموله .

٥-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دعلي رضي الله عنه څخه روايت کړيدي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((خير نسائها مريم بنت عمران وخير نسائها خديجة بنت خويلد))

)متفق عليه مشکوة صفحه ٥٧٣(

ژباړه : مريم لور دعمران د خپلې زمانې بهتره ښځه وه او خديجه لور دخويلد دخپلې زمانې بهتره ښځه ده.

٦-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فاطمه رضي الله عنها ته وويل : ((يا فاطمة الا ترضين ان تکوني سيدة نساء اهل الجنة))

)مشکوة صفحة ٥٦٨(

ژباړه : ای فاطمې ايا ته نه خوشحاليږی چې دجنت دښځو سرداره شې.

او په بل روايت کې امام ترمذی دعائشة رضي الله عنها روايت کړي دی چې فاطمة رضي الله عنها داسې فرمائلی دی : ((واخبرنی انی سيدة نساء اهل الجنه))

)متفق عليه مشکوة صفحه ٥٧٤(

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه وسلم ماته خبر راکړه چې زه دجنت دښځوسرداره يم .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷-امام بخاري او امام مسلم دعمروبن العاص رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې هغه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويلې : ((ای الناس احب اليک ؟ قال عائشة))

)متفق عليه � مشکوة صفحه ۵۵۵(

ژباړه : په خلکو کې څوک تاته ډير خوښ دی نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمائل چې عائشة رضي الله عنها .

۸-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله دمسوربن مخرمة رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی : (فاطمة بضعة منی فمن اغضبها اغضبنی وفی رواية يريبنی ما ارابها ويوذيني ما آذاها)

)متفق عليه � مشکوة صفحه ۵۶۸(

ژباړه : فاطمه ځما دبدن ټوټه ده او چاچې هغه په غصه کړله نو زه ئې په غصه کړلم او په بل روايت کې ئې داسې ويلی دی : ((ما خفه کوی هغه شی چې فاطمه خفه کوی او ماته تکليف او ضرر رسوی هغه شی چې فاطمه ته تکليف او ضرر رسوی .

دپورتني احاديثو څخه دا معلومه شوه چې داسلام مقدس دين پرښځو څومره زيات اهتمام کړی دی او دا چې ښځې کولای شي هغه اوچتو درجو او مرتبو ته ورسيږي کوم چې دير سړي ورته نه شي رسيدلای البته دغو او چتو مرتبو ته به دتقوی او ديانتداری او خوش اخلاقي له لارې رسيږي .

۹-امام احمدبن حنبل او امام نسائی رحمهما الله دانس رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((حبب الی من الدنيا النساء والطيب وجعلت قرة عينی فی الصلاة))

)مشکوة صفحه ۴۴۹(

ژباړه : ددنيا څخه ماته ښځې او خوشبويې محبوب شويدی او ځما دسترگو يخوالي په لمانځه کې گرځول شوي دي .

۱۰-همدارنگې امام نسائی دانس رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې هغه ويلی دی : ((لم يکن شی احب الی رسول الله صلی الله عليه وسلم بعد النساء من الخيل)

)نسائی صفحه ۹۴ جلد ۲(

ژباړه : داسې شی چې رسول الله صلی اله عليه وسلم ته پس له ښځو دير خوښ وه هغه اسونه وه ، يعنې په اوله درجه کې ئې دښځو سره مينه زياته وه او دهغوې نه وروسته ئې داسونو سره مينه زياته وه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱-امام مسلم رحمه الله دعبدالله بن عمرو رضي الله عنه نه روایت کړیدی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((الدنیا متاع وخیر متاعها المراة الصالحة))

)مشکوة صفحه ۲٦۷(

ژباړه : دنیا یوه شتمني ده او غوره شتمنی ددنیا صالحه ښځه ده .

۱۲-امام ابوداود رحمه الله دابوالطفیل غنوی رضي الله عنه څخه روایت کړی دی چې هغه ویلی دی : ((کنت جالسا مع النبی صلی الله علیه وسلم اذاقبلت امراة فبسط النبی صلی الله علیه وسلم رادءه حتی قعدت فلما ذهبت قیل هذه ارضعت النبی صلی الله علیه وسلم))

)مشکوة ۲۷٤(

ژباړه : زه دنبی علیه السلام سره ناست وم چې یوه ښځه راغله نو نبی علیه السلام خپل څادر هغې ته هواره کړه او هغه وربانديې کښیناستله نو هرکله چې دغه ښځه لاړله نویو چا وویلې چې دا هغه ښځه ده چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ئې شیدي ورکړیده . یعنې دهغه رضاعی مور وه .

۱۳-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله دام هانی بنت ابی طالب رضي الله عنها نه چې درسول الله صی الله علیه وسلم دتره لور روایت کړي دی چې هغې په فتح دمکې کې دوو مشرکانو ته چې دده دمیړه خپلوان وو امان ورکړي وه او علی رضي الله عنه غوښتل چې دغه کسان ووژني نو ام هاني رضي الله عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دغه خبره وکړله نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :(قداجرنا من اجرت یا ام هانئ)

)مشکوة صفحه ۳٤۷(

ژباړه : مونږ امان ورکړیدی هغه چاته چې تاورته امان ورکړیدی ای ام هانئ .

سبحان الله !

داسلام په مقدس دین کې دښځې دتصمیم او نظر څومره زیات احترام شویدی او په هغه باندې څومره زیات اهتمام شویدی چې یوه مسلمانه ښځه دوو کافرانو ته امان ورکوي او دالله تعالی رسول دغه امان ورکول قبول او نافذوي .

۱٤-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله د ابو هریره رضی الله عنه نه روایت کړیدی چې یو سړی رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل : (من احق الناس بحسن صحابتی ؟ قال امک قال ثم من ؟قال امک .قال ثم من ؟ قال امک . قال ثم من ؟ قال ابوک)

)مشکوة صفحه ٤۱۸(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : يو سړی رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې څوک پر ما باندې ډير حقدار دی په ښه ملګرتيا کې ؟ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل ستا مور هغه سړی بيا وويل څوک ؟ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل ستا مور هغه سړی وويل بيا څوک ؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل چې ستا مور هغه سړی وويل بيا څوک ؟ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل ستا پلار.

سبحان الله.

دا يو لوې شرف عزت او افتخار دی د ټولو ښځو دپاره چې رسول الله صلی الله عليه وسلم هغوی درې ځلې مکرر زيات حقدار د ښه ملګرتيا او ښې معاملې بولی او نارينه يې په څلورمه درجه کې حقدار ګڼلی دی.

۱۵-امام بخاری او امام مسلم رحمهما الله دابو هريرة رضي الله عنه نه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((استوصوا بالنساء خيرا))

)مشکوة صفحه ۲۸۰(

ژباړه : ترجمه : يو بل ته دښځو په هکله ښه وصيت او سپارښتنه وکړی .

سبحان الله :

وګورئ داسلام د مقدس دين کمال ته چې دښځو په خيراو صلاح باندې څومره زيات اهتمام کوی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم خپل ټول امت ته امر کوي چې يو بل ته دښځو په باره کې ښه وصيت وکړئ يعنې يو بل ته پرښځو باندې درحم او دهغوې سره دنيکې روېې په باره کې وصيت وکړئ .

۱٦-امام احمدبن حنبل او امام نسائی او امام بيهقی رحمهم الله دمعاويه بن جاهمه رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې جاهمه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغی نو هغه ته يې وويل چې(يا رسول الله صلی الله عليه وسلم اردت ان اغزو وقد جئتک استشيرک فقال هل لک من ام ؟قال نعم قال فالزمها فان الجنة عند رجلها)

)مشکوة صفحه ٤۲۱(

ژباړه : ای رسول الله ما اراده کړې چې غزا ته لاړ شم او تاته راغلی يم چې ماته مشوره راکړئ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل ايا مور دې شته ؟ نو هغه وويل هو نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې دهغې سره دخدمت لپاره اوسيږه ځکه جنت دهغې دخپو سره دی .

۱۷-امام خطيب بغدادی په خپل کتاب الجامع لاخلاق الراوي کې د انس رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمائلی دی : ((الجنة تحت اقدام الامهات))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)رواه احمد و النسايی و ابن ماجه و الحاکم والقضاعی فی مسنده مشکوة صفحه ٤٢١ حاشيه ٤ واورده الذهبی فی الکبائر و ذکره الساعاتی فی بلوغ الامانی شرح الفتح الربانی جلد ١۴ صفحه ۵٨ الفتح الربانی ج ١۴ صفحه ۵٨ کشف الخفاج 1 ص ٣٣۵(

ژباړه : جنت دمورګانو دقدمونو لاندې دی .

سبحان الله!

دايولوې افتخار او عزت دی ټولو ښځو ته چې جنت ته تلل دمورګانو په خدمت او پالنه پورې تړل شوي دي.

١٨-امام مسلم او امام بخاری او امام ترمذي دانس رضي الله عنه نه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((من عال جار يتين حتی تبلغا جاء يوم القيامة انا وهو کهاتين واشار بالسبابه والوسطی))

)رياض الصالحين صفحه ١۵۵ مشکوة صفحه ٤٢١ الادب المفرد جلد ١ صفحه ٤١(

ژباړه : چاچې ددوو جنکيانو خدمت او پالنه دهغوي تربالغيدو پورې وکړلو نو په ورځ دقيامت کې به څما سره دومره نزدې وي لکه څنګه چې منځنی ګوته دشهادت د ګوتی سره نزدی دی .

ددغه حديث څخه معلومه شوه چې دښځو خدمت او پالنه او پرهغوی شفقت درسول الله صلی الله عليه وسلم دخوشحاليدو او دجنت دداخليدو سبب دی .

١٨-امام احمدبن حنبل او امام نسائی او امام ابن ماجه رحمه الله د ابوهريرة رضي الله عنه او دابو شريح خزاعی رضي الله عنه څخه روايت کړي دی چې رسول الله صلی اله عليه وسلم فرمائلی دی : ((اللهم اني احرج حق الضعيفين اليتيم والمراة))

)الفتح الربانی ج ١٦ صفحه ٢٣٢ رياض الصالحين صفحه ١۵٦(

ژباړه : ای الله زه په سختی سره منع کوم ددوو ضعيفانو يتيم او ښځه دحق دتلفولو څخه يعني ديتيم او ښځې دحق دپيمالولو څخه خلک سخت ويروم او سخت منع کوم او ديتيم او ښځې دحق پيمالونکې ګنهګار ګڼم .

سبحان الله !

وګورئ داسلام مقدس دين ته چې څومره زيات اهتمام کوی دښځو په حقونو باندې چې رسول الله صلی الله عليه وسلم دهغوې دحقوقو دضائع کولو څخه څومره په سختی سره خلک منع کوي .

١٩-امام بخاري او امام مسلم دعائشی رضي الله عنها نه روايت کړي دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((من ابتلی من هذه البنات بشئ فاحسن اليهن کن له سترا من النار (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مشکوة صفحه ٤٢١ الادب المفرد صفحه ٤١ جلد ١ (

ژباړه : چاته چې لورګانې ورکړی شوی وي او دي ورسره احسان وکړي (يعنې دهغوې ښه خدمت او پالنه او تربيه وکړي) نو دغه لورګانې به دده او ددوزخ داور ترمنځه به ديوې پردی په شان وي يعنې دغه لورګانې بۀ دده دنجات سبب شی ددوزخ داور څخه .

٢٠-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله دابو هريرة رضي الله عنه روايت کړيدی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلي دی : ((الساعى على الارملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله وكالقائم الذي لا يفتر وكالصائم الذي لا يفطر))

)مشکوة صفحه ٤٢٢ رياض الصالحين صفحه ١٥٥(

ژباړه : څوک چې دکونډو ښځو او مسکينانو په مرسته او خدمت او پالنه کې کوشش کوي په درجه او ثواب کې دهغه چاسره برابر دی چې دالله تعالی په لار کې جهاد کوي او دهغه چاسره چې هميشه به لمانځه ولاړ وي او نه ستړي کيږي او دهغه چاسره چې هميشه روژه نيسي او نه بوزه کيږي .

سبحان الله!

وګورئ داسلام مقدس دين ته چې دښځو خدمت او پالنی ته ئې څومره اوچته مرتبه ورکړيدی چې دهغوې دخدمت او پالنې ثواب ئې دجهاد او دايمی تهجد او روژه داري دثواب سره برابر کړی دی حال دا چې جهاد او هميشه تهجد او روژه نيول سخت عبادت دي .

٢١-امام احمد بن حنبل او امام ابو داود او امام ابن ماجه او امام دارمی د اسماء بنت يزيد رضى الله عنها نه روايت کړيدی چه هغې ويلی دی (مر علينا رسول الله صل الله عليه وسلم ونحن فی نسوه فسلم علينا)

)الفتح الربانی ج ١٦ ص ٢٢٩ مشکاه ص ٤٠٠(

ژباړه : رسول الله صلی الله عليه و سلم د ښځو پر يوه ډله تيريده چې زه هم پکی ووم نو پرمونږ يې سلام واچاوه.

يقينا دا دټولو ښځو دپاره يو لوې عزت او افتخار دی چه رسول الله صلى الله عليه وسلم پر دوی باندې سلام اچوی .

٢٣-امام ابو داود او امام نسائی د ابو هريره رضی الله عنه نه روايت کړيدی چې رسول الله صلی عليه وسلم فرمائلی دی : رحم الله امراة قامت من الیل فصلت و ايقظت زوجها فصلی فان ابی نضحت فی وجهه الماء (

)مشکوة صفحه ١٠٩(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : الله تعالی دی رحم کړی په هغه ښځه باندې چې دشپې دخوبه پاځیږی او لمونځ کوی او خپل خاوند هم پاځوی او که خاوند یې پانځید نو د هغه په مخ اوبه شیندی.

په دغه حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه ښځې ته چې خپل رب سره مینه لری او دهغه تابعداری کوی په خصوصی توګه درحمت دعا کوی او د رسول الله صلی الله علیه وسلم هره دعا مقبوله ده.

٢٤-امام بخاری او امام مسلم رحمها الله د عبدالله بن عباس نه روایت کړیدی چې یو سړی رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل :(یا رسول الله امراتی خرجت حاجه واکتتبت فی غزوة کذا و کذا قال ارجع فحج مع امراتک)

)مسلم صفحه ۴۳۴ جلد ۱ ، بخاری صفحه ۷۸۷ جلد ۲(

ترجمه : ای رسول الله صلی الله علیه وسلم ځما ښځه حج ته روانه ده او زه د فلانی غزا په لښکر کې لیکلی شوی یم نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل غزا پریږده او ښځې سره حج ته لاړ شه.

سبحان الله ! دغه دي په اسلام کې د ښځو اوچت مقام چې د حج په سفر کې د هغې د ملګرتیا او د هغې د ځان او عزت د ساتنې لپاره فرضی جهاد د خاوند څخه ساقطیږي او په هغه باندې دا لازمیږي چې جهاد پریږدی او د هغې سره حج ته لاړ شي.

٢٥-امام ترمذی د عائشه رضی الله عنها نه روایت کړیدی چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : (ان من اکمل المومنین ایمانا احسنهم خلقا والطفهم باهله)

)مشکوة صفحه ۲۸۲(

ترجمه : په مومنانو کې پوره ایمان والا هغه څوک دی چې دډیرو ښو اخلاقو خاوند وی او په خپله ښځه باندې ډیر شفقت کونکی وی.

٢٦-امام ترمذی د ابوهریره نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی (اکمل المومنین ایمانا احسنهم خلقا وخیارکم خیارکم لنسائهم)(

)مشکوة ۲۸۲(

ترجمه: په مومنانو کې پوره ایمان والا هغه څوک دی چه دډیرو ښو اخلاقو خاوند وی او په تاسو کې غوره خلق هغه دی چه د خپلو ښځو سره غوره معامله او چلند کوي.

٢٧-همدارنګی امام ترمذی او ابن ماجه د عایشه رضی الله عنها نه روایت کړی دی چې رسول الله فرمائلی (خیرکم خیرکم لاهله)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مشکوة ۲۸۱(

ترجمه : په تاسو کې غوره هغه څوک دی چې د خپلې ښځې سره غوره اخلاق او معامله ولری.

۲۸-امام ترمذی او ابوداود او نسائی د سعید بن زید رضی الله عنه نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی ((من قتل دون اهله فهو شهید))

)مشکوة ۳۰٦(

ترجمه : څوک چې دخپلې ښځې او محارمو څخه په دفاع کې ووژل شی نو هغه شهید دی

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې ښځه په اسلام کې دومره او چته مرتبه لری چې دهغې د عفت نه دفاع په هر مسلمان باندې فرض کړی شویدی او هر مسلمان ته امر شویدی چې د خپل عفت او ناموس نه په دفاع کې تر مرګه وجنګیږی او که په دفاع کې ووژل شی نو شهید دی یقینا دا د ښځو د پاره لوې عزت دی مو نږ باید زرکرته د اسلام مقدس دین باندې شکر وباسو او په هغه باندې افتخار وکړو خصوصا د اناثو طبقه.

۲۹-امام ابو داود د ابوهریره نه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی ((لیس منی من خبب امراة علی زوجها))

ترجمه : هغه کس څما دډلی څخه نه دی چې د ښځې او خاوند ترمنځ علاقات خرابوی یعنې حرام دی چې یو کس دی د ښځې او خاوند تر منځ شیطانت وکړی تر څو هغوی سره جدا کړی .

یقینا دغه فرمان کمال ترحم او شفقت دی پر ټولو مسلمانو ښځو باندې.

۳۰-امام مسلم (رح) د ابو هریره نه روایت کوی چې رسول الله صلی علیه وسلم فرمائلی دی چې ((لا یفرک مومن مومنة ان کره منها خلقا رضی الله منها آخر)) (

)مشکوة ۲۸۰(

ترجمه : مومن سړی دی د مؤمنې ښځې سره بغض نه کوی که د هغې کوم خصلت یې خوښ نه شی نو بل خصلت به یې خوښ شی.

ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې دښځې د یو بد خصلت په وجه د هغې نور ښه خصلتونه باید نظر انداز نه کړی شي یعنې دښځې یو بدخصلت باید دهغې سره دبغض سبب نه شي حال دا چې نور ښه خصلتونه هم ولري چې دا یو کمال ترحم او شفقت دی پر ښځو باندې .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱-امام ابوداوداو ترمذي او نسائي او ابن ماجه دانس بن مالک الکعبي رضي الله عنه نه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلي : ((ان الله وضع عن المسافر الصوم و شطر الصلاة و عن الحبلی و المرضع الصوم)

)مشکوة ۱۷۸(

ژباړه : الله تعالی مسافر ته دفرضې څلور رکعتې لمونځ نيمائی معاف کړی دی او همدارنګه روژه ئې مسافر ته او هغې ښځې ته چې ماشوم ته شيدی ورکوي او حامله ښځې ته معاف کړی دی .

وګورئ داسلام دمقدس دين دغه ترحم او شفقت ته پرښځو باندې چې هغې ته ئې دحمل او ماشوم ته دتی ورکولو په حالت کې روژه معاف کړی دی البته دحمل او دماشوم درضاعت دمودې څخه وروسته يې ورباندې قضا لازمه کړيده.

۳۲-امام احمدبن حنبل او امام نسائی دعبدالله بن عمر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله صی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((ثلاثة قد حرم الله عليهم الجنة مدمن الخمر والعاق والديوث الذي يقر اهله الخبث))

)مشکوة ۳۱۸(

ژباړه : د دريو کسانو الله تعالی جنت حرام کړی دی شراب خور او هغه کس چې مور اوپلار خفه کوي او هغه ديوث چې دخپلې ښځې او محارمو عفت ته توجه نه کوي

سبحان الله!

وګورئ داسلام دمقدس دين دغه عظيم اهتمام ته دښځو دشرف او عزت په باره کې چې څوک دښځې او محارمو دعفت څخه دفاع نه کوي اودهغوې په ساتنه او خدمت کې کوشش نه کوي او هغوې خفه کوي او هغوې ته ضرر رسوي هغه دالله تعالی درحمت او دجنت څخه محروم دي .

۳۳-امام بخاري او امام مسلم رحمهما الله تعالی دعبدالله بن عمر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلي دي:

))المراة راعية علی بيت زوجها وولده وهي مسئولة عنهم ((

)مشکوة ۳۲۰(

ژباړه : ښځه دخپل خاوند دکور او اولاد ساتونکې ده او دهغوې په باره کې ورڅخه پوښتنه کيږي يعنې ښځه دخپل خاوند په کور کې دهغه څخه وروسته دمسئوليت مرتبه لري دا دټولو ښځو لپاره يو شرف او عزت دی چې رسول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله صلی الله علیه وسلم هغوي ته دمسئوول خطاب کړی دی او دا هم معلومه شوه چې ښځې کولای شي دداسې کاروو مسئولیت په غاړه واخلي چې دهغوې دطبیعت او فطرت سره برابروي او دهغوې دتحمل وړ وي .

٣٤ -انس رضي الله عنه داسې روایت کوي : ((کان النبی صلي الله علیه وسلم یجلس عند بعیره فینصب رکبته فتضع صفیة رجلها علی رکبته حتی ترکب))

)متفق علیه فتح الباري صفحه ٥٣٢ جلد ٤ کتاب البیوع و مسلم صفحه ٧٧٥ جلد ٢(

ژباړه : نبي علیه السلام به دخپل اوښ سره کښیناست او بیا به یې خپل مبارک زنگون ودراوه نو صفیة بی بی رضي الله عنها به خپله خپه دده په زنگون باندې ایښودله چې په اوښ باندې سوره شي .

سبحان الله!

وگورئ داسلام د ستر پیغمبر دغه شفقت او ترحم ته چې یوې ښځې ته یې خپل مبارک زنگون زینه جوړه کړه ترڅو په اوښ باندې سوره شي.

٣٥-یوبل صحابي رضي الله عنه روایت کوي : ((کانت زوجة عثمان بن عفان رقیة بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم مریضة في غزوة بدر فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم : اقم معها ولک اجر من شهد بدرا و سهمه))

)بخاري صفحه ٥٧٤ جلد ٢(

ژباړه : بي بي رقیة رضي الله عنها چې دعثمان رضي الله عنه ښځه وه او درسول الله صلي الله علیه وسلم لور وه د بدر د غزا په وخت کې مریضه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم عثمان رضي الله عنه ته وفرمایل چې ته دخپلې ښځې سره اوسیږه او غزا ته مه ځه او تاته به دهغه چا په اندازه ثواب او د غنیمت برخه ورکول کیږي چې څوک دبدر په غزا کې شریک شوی وي .

وگورئ په اسلام کې دښځې دغه عظمت او عزت ته چې دهغې دخدمت ثواب دجهاد دثواب یو برابر گرځولی شوی دی .

٣٦-امام بخاري او امام مسلم دعبدالله بن عباس رضي الله عنهما څخه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((لا یخلون رجل بامراة ولا تسافرن امراة الا ومعها محرم))

)مشکوة صفحه ٢٢١(

ژباړه : هیڅکله دې اجنبی سړی داجنبي ښځې سره یوازی والی ونکړي او هیڅکله دې کومه ښځه سفرونکړي مگر چې محرم ورسره وي ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ چې د اسلام مقدس دین دښځو په عفت او شرف او عزت باندې ځومره اهتمام کړی دی او دکوم عمل نه ئې چې په دغه حدیث کې منع فرمائلي دي دا ددې لپاره نه دی چې په ښځو سختي راولې بلکه دا ددې لپاره دی چې دښځو عزت او عفت ته څوک ضرر ونه رسوي چې دا پر ښځو باندې کمال ترحم او شفقت دی .

۳۷-امام احمدبن حنبل رحمه الله دعرباض بن سارية رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلي دي : ((ان الرجل اذا سقی امراته من الماء اجر))

)الفتح الرباني جلد ١٦ صفحه ٢٢٣(

ژباړه : سړی چې کله خپلې ښځې ته اوبه ورکړي نو هغه ته اجر ورکول کيږي.

ددغه حديث څخه معلومه شوه چې دښځو خدمت د الله تعالی په نزد يو ښه عمل دی او ډير ثوابونه لري .

۳۸-امام ابن ماجه دسراقة بن مالک رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلي دي : ((الا ادلکم علی افضل الصدقة ابنتک مردوده اليک ليس لها کاسب غيرک))

)مشکوة صفحه ٤٢٥(

ژباړه : آيا زه تاسې ته بهترينه صدقه ونه ښايم بهترينه صدقة داده چې ستا لور دخاوند دکور څخه ستا کور ته راغلی وي او بل کوم کسب ګرونه لري او ته ئې خدمت او پالنه کوي او نفقه ورکوي يعنې ستا لور کونډه شوی وي او يا خاوند طلاقه کړی وي او ته يې ساتنه او خدمت کوی .

ددغه حديث نه معلومه شوه چې خيرات پرښځو پاندې دبل هر خيرات څخه غوره ده .

۳۹-امام مسلم رحمه الله دابوهريرة رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمائلي دي : ((دينارا نفقته في سبيل الله ودينار انفقته في رقبة و دينار تصدقت به علی مسکين ودينار انفقته علی اهلک اعظمها اجرا الذين انفقته عی اهلک))

)رياض الصالحين صفحه ١٦٨(

ژباړه : هغه دينار (اشرفی) چې ته دالله په لار کې خرچ کوی او هغه دينار چې ته ديو مريې دازادولو لپاره خرچ کوي او هغه دينار چې ته يو مسکين ته صدقه ورکوی او هغه دينار چې ته پخپل ښځه او اولاد باندې خرچ کوی په دې ټولو کې هغه دينار ډير زيات ثواب لري چې کوم دې پخپل ښځه او اولاد باندې خرچ کړی وي .

سبحان الله!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دی داسلام دمقدس دين ترحم او شفقت پر ښځو پاندې چې كه څوک سخاوت کوي نو اول دې پخپله ښځه او اولاد باندې وكړي .

٤٠-امام حاکم دعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې هغه ويلی دی : ((جاءت عجوز الی النبی صلی الله عليه وسلم فقال : کيف انتم ؟کيف حالکم ؟ کيف انتم بعدنا ؟ فقالت بخيربابي انت وامي يا رسول الله))

)رواه الحاكم في المستدرک والبيهقي فی السنن الکبری(

ژباړه : يوه بوډۍ ښځه نبي عليه السلام ته راغله نو نبي عليه السلام هغې ته وويل : تاسو څنګه ياستئ؟ستاسو حال څنګه دی ؟ ددې نه مخکې تاسو څنګه وی ؟ نو هغې وويلې زه ښه يم ځما دې مور او پلار درنه قربان شي يا رسول الله صلی الله عليه وسلم.

ددغه حديث نه معلومه شوه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم څومره زيات متواضع او خوش اخلاقه او مهربان وه چې ديوې عادي بوډۍ ښځې سره ئې داسې يو رفتار وکړلو چې داحترام او محبت او شفقت څخه ډکه وه چې دغه ټولو ښځو ته يو لوې عزت او لوې افتخار دی همدارنګې ددغه حديث معلومه شوه چې زنانه لکه دنارينه و غوندې لائق داحترام دی او بايد دهغوې عزت او احترام وشي او دهغوې بې احترامي ونشي او دهغوې سره ښه رفتار وشي.

٤١-امام مسلم او امام ابوداوددعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې هغې ويلي دي : ((کنت اشرب وانا حائض فيضع رسول الله صلی الله عليه وسلم فاه علی موضع في فيشرب واتعرق العرق ثم اناوله النبي صلی الله عليه وسلم فيضع فاه علی موضع فی))

)صحيح مسلم صفحه ١٤٣جلد ١ سنن ابي داود صفحه ٣٤(

ژباړه : زه به دحيض په حالت کې وم او چې کله به مې په کوم لوښي کې اوبه وڅښلې نورسول الله صلی الله عليه وسلم به خپله خوله ځما دخولې په ځاې کيښوده او دهغه لوښي څخه به يې اوبه وڅښلې او چې کله به ما په يوه غوښه لرونکی هډوکې باندې خوله ووهله نو بيا په مې هغه هډوکی رسول اله صلی الله عليه وسلم ته ورکوله نو هغه به خپله خوله ځما دخولې په ځاې اېښوده .

سبحان الله!

داسلام ستر پيغمبر صلی الله عليه وسلم ديوې ښځې پس خورده په کمال محبت او لذت او تواضع سره خوري نو معلومه شوه چې ښځه په اسلام کې څومره اوچته مرتبه لري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٢-امام احمدبن حنبل رحمه الله دربيع بنت معوذ رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې هغې ويلي دي ((دخل علي رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم عرسی فقعد في موضع فراشي هذا وعندی جاريتان تضربان بالدف))

)الفتح الرباني صفحه ٢١٤ جلد ١٦(

ژباړه : زما دواده په ورځ رسول الله صلى الله عليه وسلم زمونږ کور ته راغی او څما سره نژدې کښيناست او لما سره دوه جينکی وې چې هغوې به داريا وهلې.

دغه دی داسلام دستر پيغمبر تواضع او شفقت چې جينکی دهغه په وړاندې په کمال جرئت او خوښې سره داريا وهي ..

٤٣-امام ابوداود رحمه الله دعوف بن مالک الاشجعي رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلي دي ((انا وامراة سفعاء الخدين في الجنة کهاتين وجمع بين اصبعيه السبابه والوسطى امراة ذات منصب وجمال آمت من زوجها حبست نفسها على ايتامها حتى ماتوا اوباتوا))

)مشکوة صفحه ٤٢٣(

ژباړه : هغه کونډه ښځه چې خاونده دمنصب او ښائست وي اودخپلو يتيمو بچيانو دډيرخدمت له وجې نه ئې پرمخ باندې توروالی پيدا شوی وي او دخپلو يتيمو بچيانو په خدمت کې ئې دهغوې تروفات يا جدايې پورې صبر کړی وي نو دغه کونډه به لما سره په جنت کې داسې نژدې وي لکه چې منځنی ګوته او دشهادت ګوته سره نژدې دی وګورئ دښځې عظمت ته په اسلام کې چې ديو نيک عمل په وجه داسې اوچتې درجې ته رسيږي چې درسول الله صلى الله عليه وسلم سره به په جنت کې نژدی وي .

٤٤-امام ابوداود او امام ترمذي وغيره دعائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((ان النساء شقائق الرجال))

)مشکوة صفحه ٤٨(

ژباړه : ښځې دسړو پشان دي په پيدائش او طبيعت کې . يعني ښځې او نارينه ټول دادم او حواء عليهما السلام څخه پيدا شويدي نو نارينه و ته روا نه دي چې پرښځو کبر او لوئی وکړی او هغوې ته په سپک نظر وګوري بلکه زنانه هم لکه دنارينه و غوندې دقدراو احترام وړ او مستحق دي .

٤٥-امام ابونعيم په حليه الاولياء کې دانس رضي الله عنه څخه روايت کړی دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلي دی : ((المراة اذا صلت خمسها وصامت شهرها واحصنت فرجها واطاعت بعلها فلتدخل من ای ابواب الجنة شاءت))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مشکوة صفحه ۲۸۱ (

ژباړه : کومه ښځه چې خپل پنځه وخته لمونځ اداء کړی وي او خپل عورت يې ساتلی وي (دحرامو څخه) او دخپل خاوند تابعداری ئې کړی وي (په نيکو کارونو کې) نو په ورځ دقيامت کې به هغې ته اختيار ورکړی شي چې جنت ته په کومه دروازه داخليږی داخله دې شي .

وګورئ چې داسلام مقدس دين د ښځې په عزت او شرف باندې څومره تاکيد کړی دی چې ښځو ته ئې دخپل عفت او عزت ساتل دجنت دداخليدو يو سبب ګرځولی دی يعنې کومه ښځه چې دخپل عفت او شرف او عزت خيال نه ساتي هغه جنت ته نشي داخليدی

٤٦-امام ابوداود دعبدالله بن عباس رضي الله عنهما نه روايت کړی دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((من کان له انثی فلم يادها ولم يهنها ولم يوثرولده يعنې الذکور، عليها ادخلها الله الجنة))

)مشکوة صفحه ٤۲۳(

ژباړه : دچاچې لور وه او هغه ئې ژوندی ښځه نه کړه او دهغې سپکاوی ئې ونکړلو او خپل ځامن يې ورباندې غوره ونه ګڼلو نو الله تعالی به ئې جنت ته دا خل کړي .

دغه دي دښځې اوچت مقام په اسلام کې چې دهغې احترام او پرهغې شفقت کول ئې دجنت دداخليدو سبب ګرځولی دی . نو هرهغه څوک چې ځامنو ته پر لورګانو باندې غوره والی ورکوي او هغوې ته ميراث نه ورکوي نو هغه ظالم دی او دالله تعالی درحمت نه به محروم وي او ددۀ دغه کار دجاهليت دزمانې دخلکو د کار سره مشابه دی . چې هغوې به خپلې لورګانې ژوندی ښخول ځکه خو الله تعالی دهغوې په باره کې داسې فرمائلي دي : ((واذا الموءودة سئلت بای ذنب قتلت))

)سورة التکويرايت ۸-۹(

ژباړه : او کله چې د ژوندی ښخې شوې جينکو څخه پوښتنه وشي چې دوي په کومه ګناه وژلي شوي وو .

٤۷-امام بخاري او امام مسلم دانس رضي الله عنه څخه روايت کړيدی چې نبي عليه السلام په يو سفر کې خپلې بيبيانې په اوښانو سورې کړی وې او يو صحابي چې انجشه نوميده دغه اوښان چوکاوه نو نبي عليه السلام دغه صحابي ته وويلې ((يا انجشه رويدک سوقا بالقوارير))

)صحيح مسلم صفحه ۲۵۵ جلد ۲ مشکوة صفحه ٤۱۰(

ژباړه : ای نجشه په ارام سره دغه اوښان چو کوه او په دغه ښځو باندې چې دشيشې غوندې نازک دي شفقت وکړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په دغه حديث کې رسول الله صلى الله عليه وسلم ښځې دشيشې سره مشابه کړيدی يعني لکه څرنگه چې شيشه يو نازک شی دی همدارنگې ښځې هم يو نازک مخلوق دی نو بايد دهغوې سره زياته نرمي وشي او دهغوې په حفاظت کې دې زياته پاملرنه وشي همدارنگې لکه څرنگه چې شيشه يو ښائسته او صفاشی دی او درڼا لپاره استعماليږي نو ښځې هم يوصفا او ښائسته مخلوق دی اوپه هريو کور کې ديوې ډيوی مثال لري چې کور والا ئې درڼا څخه گټه اخلي او چې په کوم کور کې ښځه نه وي نو هغه کور برباد او په تيارو کې ډوب وي .

٤٨-امام مسلم او امام احمداو امام ترمذي داسماء بنت يزيد رضي الله عنه څخه روايت کړی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلی دی : ((لا يحل الكذب الا في ثلاث كذب الرجل امراته ليرضيها والكذب فی الحرب والكذب ليصلح بين الناس))

)مشکوة صفحه ٤٢٨(

ژباړه : دروغ ويل روا نه دی مگر په دريو شيانو کې يو دميړه دروغ ويل دخپلې ښځې دخوشحالولو لپاره او بل کافرانو سره دجنگ په حالت کې دروغ ويل او بل دخلکو ترمنځ داصلاح لپاره دروغ ويل

سبحان الله !

سره ددې نه چې دروغ ويل په اسلام کې يوه لويه گناه ده خو د ښځې دخوشحالولولپاره روا شوی دی چې ددې څخه په اسلام کې دښځو اوچت مقام او لوې عزت دير ښۀ معلوميږي .

۴۹ : جليل القدر صحابی سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه د رسول الله صلی الله عليه و سلم نه روايت کړيدی چې هغه فرمايلی دی : ((اربع من السعاده المراه الصالحه و المسكن الواسع والجار الصالح والمركب الهنیء))

)رواه الحاکم فی مستدرکه و ابو نعيم فی الحليه و البيهقی. کشف الخفاء ج ۱ ص ۱۰۷(

ژباړه : څلور شيان د نيکبختی شيان دی ديندارہ ښځه، پراخ کور نيک گاونډی او د سورلی ښه وسيله.

نو د د غه حديث څخه معلومه شوه چې د ښځو نه بغير نارينه نيکبخت کيدی نشی او د نارينه و سعادت د ښځو پوری مربوط دی چې دا د ټولو ښځو د پاره د عزت او شرف خبره ده.

دوهم فصل

د ښځو او نارينه و حقوق يو پر بل باندې د قران او سنت په رڼا کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسلام مقدس دين ددې لپاره چې دښځې او خاوند مشترک ژوند دسعادت او محبت او خوشحالى نه ډک وي ددواړو يو پربل باندې حقوق ئې بيان کړي دي او دهغه په رعايت ئې امر کړی دی ترڅو په کورنى کې د موجوده او راتلونکو ټولو مشکلاتو مخه ونيول شي .

داسلام مقدس دين لکه څرنګه چې نارينه و ته پرخپلو ښځو باندې حقوق ورکړي دي نو همدارنګې ئې زنانه و ته هم پرنارينه و باندې حقوق ورکړي دي الله تعالى فرمائى : ((ولهن مثل الذي عليهن بالمعروف و للرجال عليهن درجة))

)سورة البقرة ايت صفحه ۲۲۸(

ژباړه : او ښځو لپاره حقوق دي پشان دهغه حقونو چې پر دوي باندې لازم دي چې هغه دخاوند حقوق دي په نيکې طريقې سره يعنې دشريعت مطابق او دنارينه و لپاره پرښځو باندې اوچته درجه ده.

په دغه مبارکه ايت کې الله تعالى دښځو حقوق دنارينه دحقونو څخه مخکې ذکر کړی دی ځکه چې په ((ولهن)) کې هن ضمير دغائب دی چې جمع مونث ته راجع دی نو ددې نه معلومه شوه چې الله تعالى دښځو دحقوقو په موضوع کې زيات اهتمام کړی دی ځکه چې ښځه يو کمزوری مخلوق دی هسې نه چې څوک ئې حقوق ضائع نه کړی چې دا دالله تعالى يو لوې رحمت دی په ښځو باندې او بايد ټولې ښځې ددغه رحمت شکر ادا کړي او الله تعالى ته تسليم او دهغه تابعدارى شي ترڅو دوي ته ددنيا او اخرت نيکبختى په برخه شي.

همدارنګه الله تعالى فرمائى ((وعاشروهن بالمعروف))

)سورة النساء صفحه ۱۹(

ژباړه : اوژوند کوی تاسې دخپلو ښځو سره په نيکې طريقې او مطابق دشريعت.

وګوري چې الله تعالى دښځو پرحقوقو باندې څومره زيات اهتمام کړی دی چې نارينه و ته ئې امر کړی دی چې دخپلو ښځو سره ښه او نيکه رويه او معامله وکړي چې دا يو لوي رحمت دی پرښځو بآندې او دټولو ښځو لپاره يولوې عزت او افتخار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول بحث

د ښځو حقوق پر نارینه و باندې د قران او سنت په رڼا کې

ښځه پر خپل خاوندې باندې يو څه حقوق لرى چې بايد د هغې رعايت وشى چې هغه په لاندې ډول دى:

١ -دمهر حق : مهر هغه يو اندازه معلوم مال دى كه منقول (د يو ځاې څخه بل ځاې ته نقل كيداې شي لكه نقدي پيسې،سره زر، سپين زر) وى او كه غير منقول (چې د يو ځاې څخه بل ځاې ته نه نقل كيږي لكه ځمكه، كور) چه د نكاح دعقد په وخت كې د ميړه له طرفه ښځې ته معجل (سمدستى) يا مؤجل (راتلونكى) كې وركول كيږى.

دمهر دواجبوالى دلائل:

الف : الله تعالى فرمائى ((وآتوا النساء صدقاتهن نحلة))

)سورة النساء ايت ١٩(

ترجمه: تا سو ښځو ته مهرونه په خوښى سره وركړى.

ب: همدارنگه الله تعالى فرمائى((فما استمعتم به منهن فاتوهن اجورهن فريضة))

)سورة النساءايت ٩(

ترجمه: پس هغه ښځې چې تاسې ورڅخه فائده اخلى (كوروالى وكړى ورسره) نو هغوى ته خپل مقرر مهر وركړى.

ج: ابو سلمه رضى الله عنها روايت كوى چې ((سالت عائشه رضى الله عنها عن صداق رسول الله صلى عليه وسلم فقال ثنتا عشرة اوقية ونش (

)ابوداود٢٨٧و رواه مسلم بلوغ المرام١٨(

ترجمه. ابو سلمه رضى الله عنه فرمائى ما دعائشى رضى الله عنه څخه پوښتنه وكړه چه رسول الله صلى عليه وسلم خپلو بيبيانو ته څومره مهر وركړى وه نو هغې وويل چې دولس نيم اوقيه.

اوقيه: مفرد د اواق دى او هر يو اوقيه څلويښت درهمه وى چې دا ټول پنځه سوه درهمه كيږى.

د-عمر بن الخطاب رضى الله عنها فرمائى: ((ما اصدق رسول الله صلى الله عليه وسلم امراة من نسائه ولا اصدقت امرة من بناته اكثر من ثنتى عشرة اوقية))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ابوداود صفحه ۲۸۷(

ژباړه : درسول الله صلی الله علیه وسلم بیبیانو او لورگانو ته ددولسو اوقیو

(٤٨٠درهمه) څخه زیات مهر نه دی ورکړی شوی.

پته دې نه وې چې درسول الله صلی الله علیه وسلم دښځو او لورگانو مهرونه دولس نیم اوقیې وي لکه چې دابو سلمه په حدیث کې وویل شو خو عمر رضی الله عنه پخپل حدیث کې صرف هغه کسر (نیم) ندی ذکر کړی همدارنګې درسول الله صلی الله علیه وسلم په بیبیانو کې دام حبیبه رضی الله عنها مهر څلورزره درهمه وه خو دغه مهر نجاشي رضي الله عنه ورکړې وه .

ر: عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه روایت کوی چې ما د یوې ښځې سره واده وکړه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم راته وویلی : ((ما اصدقتها ؟ قال : وزن نواة من ذهب))

)ابو داود صفحه ۲۸۷(

ژباړه : تاسو خپلې ښځې ته څومره مهر وکړی دی نو هغه وویل چې دخرما دزړی په اندازه سره زر می ورکړی دی .

دغه وه دمهر دوجوب دلائل دقرآن او حدیث څخه او اگر چې په دغه موضوع کې نور زیات احادیث شته دی خو داختصار له خاطره مونږه هغه نه ذکر کوو

دمهر اندازه :

په قرآن او حدیث کې د مهر لپاره کومه اندازه نه دی تعیین شوی بلکه طرفین

(ښځه او خاوند) چې په هرڅه باندې راضی شی (چې حرام نه وی) صحیح دی چې مهر شي اودغه نظر دلیل له مخې زیات قوي دی چې مونږ ددغه نظر دلائل په لاندې ډول ذکر کوو .

اول دلیل : هغه ایاتونه چې مخکې ذکر شو چې په هغې کې دمهر اندازه نه دې تعیین شوې .

دوهم دلیل : جلیل القدر صحابی سهل بن سعد رضی الله عنه روایت کوي چې یو سړی وغوښت چې یوه ښځه په نکاح واخلي نورسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویلې : ((هل عندک من شی تصدقها ؟ قال : ماعندي الا ازاري هذا . قال : فالتمس ولوخاتما من حدید فالتمس فلم یجد شیئاً فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم : هل معک من القرآن شئ ؟ قال : نعم سورة کذا . فقال : قدزوجتکها بما معک من القرآن))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)متفق علیه مشکوة صفحه ۲۷۷ ابوداود صفحه۲۸۷ (

ژباړه : آیا ته څه لرې چې هغې ښځې ته په مهر کې ورکړې؟ نو هغه سړي وویلې چې زه دخپل لنګ نه بغیر بل څه نه لرم نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې ولټوه که داوسپنې یوه ګوته هم وي راوړه نو هغه سړی داوسپنې ګوته هم پیدا نکړلو نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې دقرآن څخه څه برخه درته په یاد دی ؟ نو هغه سړی وویلو چې هو فلانی سورة مې یاد دی نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې دغه سورة ونه دغه ښځې ته وښایه همدغه ئې مهر شو .

ددې حدیث څخه معلوم شو چې داوسپنې یوه ګوته او دقرآن تعلیم هم مهر کې صحیح کیږي خو چې طرفین وربانديې راضي وي او همدارنګې ددغه حدیث څخه دعلم او عالم شرف او اهمیت هم ښه معلومیږي چې که عالم مال ونه لري نو دهغه علم هم دمهر لپاره کافي کیږي .

دریم دلیل : جلیل القدر صحابي عامر بن ربیعة رضی الله عنه داسې روایت کوي : ((ان امراة من بني فزارة تزوجت على نعلين فقال لها رسول الله صلى الله عليه وسلم ، ا رضيت من نفسک ومالک بنعلين ؟ قالت : نعم فاجازه))

)رواه الترمذي مشکوة صفحه ۲۷۷(

ژباړه : دفزاره دقبیلې یوه ښځه دیو سړي سره نکاح وکړلو او مهر ئې دوه پڼې وي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم دغې ښځې ته وویلې : ایا ته خوښه ئې چې خپل ځان دغه سړي ته وسپارې سره ددې چې ته مال هم لرې په مقابل دیو جوړه پڼو کې ؟ نو هغې ښځې وویلې چې هو نورسول الله صلی الله علیه وسلم ددغې ښځې نکاح جائزوګڼله

نوددغه حدیث څخه معلوم شو چې یوه جوړه پڼې هم مهر کیدای شي چې طرفین راضي وي .

څلورم دلیل : جلیل القدر صحابي انس رضي الله عنه روایت کوي چې : ((اسلمت ام سليم قبل ابي طلحة فخطبها فقالت اني قد اسلمت فان اسلمت نكحتك فاسلم فكان صداق ما بينهما))

)رواه النسائی مشکوة صفحه ۲۷۷(

ژباړه : ام سلیم رضي الله عنها دابو طلحة رضي الله عنه څخه مخکې مسلمانه شوې وه نو ابوطلحه لا اسلام نه وه قبول کړی چې په ام سلیم باندې ئې مرکه وکړله دنکاح لپاره نوم ام سلیم ورته وویلی کچیرته ته مسلمان شي نوزه به لتا سره نکاح وکړم نو ابوطلحة مسلمان شو او دابو طلحه مسلمانیدل دهغې مهر شو .

نو ددغه حدیث څخه معلوم شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دابو طلحة او ام سلیم دغه عمل رد نکړلو بلکه سکوت ئې وربانديې کړې وه چې دا دلیل دصحی والې ددغه عمل دی نو معلوم شو چې اسلام راوړل هم په مهر کې صحیح کیږی چې طرفین وربانديې راضي وی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم دليل :

جليل القدر تابعي سعيدبن المسيب رحمه الله تعالی دخپلې لور مهر دوه درهمه ټاکلي وه کله ئې چې يو عالم ته په نکاح کړې وه.

)فقه السنة صفحه ۲۹۳ جلد ۲ تحفة العروس صفحه ۸۰(

بعضې علماء وائې چې مهر بايد دلسو درهمو څخه کم نه وي او په دغه راتلونکې حديث باندې استدلال کوي چې : ((لا مهر اقل من عشرة دراهم))

)رواه الدارقطني موقوفا بلوغ المرام صفحه ۱۸۲(

ژباړه : مهر به دلسو درهمو څخه کم نه وي .

لکن دغه حديث ضعيف دی ځکه چې دغه حديث امام دارقطنی روايت کړی دی اوسره ددې نه چې دغه حديث په علی رضي الله عنه باندې موقوف دی (يعنې دعلی رضي الله عنه خبره ده اود رسول الله صلی الله عليه وسلم خبره نه ده) بيا هم اسناد ئې ضعيف دي ځکه چې ددغه حديث په سند کې يو ضعيف راوي دي چې مبشر بن عبيدنوميړی امام احمدبن حنبل او امام دارقطنی او امام ابن حبان ددغه راوي په باره کې فرمائلی چې دا دروغجن وه .

)تهذيب التهذيب صفحه ١٦٦ جلد ٦(

همدارنګه امام ابن حجر عسقلاني فرمائلی : ((احاديث اقل الصداق لا يثبت منهاشی))

)بلوغ المرام صفحه ۱۸۲(

ژباړه : کوم احاديث چې دمهر دکمی اندازي دتعيين په باره کې راغلی دی صحيح او ثابت نه دی . او امام ابن القيم رحمه الله داسې وائی : ((ان الصداق لا يتقدر اقله وان قبضة السويق وخاتم الحديد والنعلين يصح تسميتها مهرا))

)بلوغ المرام صفحه ۱۸۱ حاشيه ٤(

ژباړه : دمهر کمه اندازه په شريعت کې مقرره نه ده بلکه يوه لپه ستوان يا يوه داوسپنې ګوته يا يوه جوړه پڼې هم مهر کې صحيح کيږي.

د مهر احکام

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱-دمهرډېروالی روا دی خو کموالی ئې مستحب دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((ان اعظم النکاح برکة ایسره مونة))

)رواه احمد والحاکم والبیهقي مشکوة صفحه ۲٦۸(

ژباړه : هغه نکاح ډیر برکت والا دی چې دهغه مهر کم تکلیفه وي.

او په بل حدیث ئې داسې فرمائلی : ((اکثر النساء برکة ایسرهن مونة))

)اخرجه الطبرانی فی الاوسط فقه السنة صفحه ۲۹٤(

ژباړه : هغه ښځې ډیر برکت والا دي چې دهغې دمهر او نکاح تکلیف کم وي

ددغو احادیثو څخه معلوم شوه چې دمهر دیروالي کوم عزت نه دی بلکه کموالي یې دبرکت سبب دی .

داسلام دوهم خلیفة عمر بن الخطاب رضي الله عنه فرمائلی : ((لا تغالوا صدقة النساء فانها لوکانت مکرمة فی الدنیا وتقوی عندالله لکان اولاکم بها نبي الله)).

)رواه احمدوابوداود والترمذي وابن ماجه والدارمي مشکوة صفحه ۲۷۷(

ژباړه : دښځو په مهرونو کې ډیروالی مکوئ ځکه چې که ډیر مهر په دنیا کې کوم عزت واې او یا دالله په نزد تقوی واې نو دالله پیغمبر به دیر حقدار واې چې دغه کار وکړي ، خو هغه نه دی کړی .

همدارنګه رسول الله صلی الله علیه وسلم په بل حدیث کې فرمائلي دي : ((ان من یمن المرأة تیسیر خطبتها وتیسیرصداقها وتیسیررحمها))

)رواه احمد والنسائی الفتح الرباني صفحه ۱٦۹ جلد ۱٦(

ژباړه : هغه ښځه برکتي ده چې په هغې باندې مرکه کول (یعنې دهغې غوښتل) او دهغې مهر او دهغې زیږونه آسانه وي.

ددغو ټولو أحادیثو څخه معلومه شوه چې دمهر ډیروالی کوم ښه کار نه دی لکن متاسفانه چې زمونږ په ټولنه کې دمهر زیاتوالی دښځې او دهغې دکورنی لپاره عزت ګنل کیږي چې دا یو غلط نظر او دشریعت مخالف دی بلکه دمهر ډیروالی په ډیر وختونو کې دښځې او دخاوند تر منځ دارتباطاتو دخرابیدو سبب کیږي بلکه دښځې دکورنی او دهغې دخاوند دکورنی ترمنځ دمناسباتو دخرابیدو سبب هم کیږي . همدارنګې په ډیروحالاتو کې نارینه مجبوریږي چې دډیر مهر دورکولو لپاره قرضداري وکړي چې بیا دهمیش لپاره دقرضداري په مشکلاتو کې اخته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي او دهغه اقتصادي حالت نه ښه کيږي او په دې وجه دهغه ښځه هم ضررويني او په کور کې مشکلات پيدا کيږي .

همدرانګې که خاوند دخپلې ښځې مهر ادا نکړي نو د غه مهر په هغه باندې يو قرض دی او بايد هغه خپلې ښځې ته ورکړي اوډير وختونه خاوند ئې مړ شي او دښځې مهر ئې وربانديې قرض پاتې شي چې دغه کار په ورځ دقيامت کې دهغه دجنت دداخليدو مانع ګرځي ځکه په حديث کې راغلي دي چې په چا باندې قرض وي او مړ شي نو هغه جنت ته نه شي داخليدای.

)رواه أحمد الفتح الرباني ص٩٠-٩١ ج ١٥(

٢-که دنکاح دتړلو په وخت کې مهرونه ټاکل شی نو نکاح کيږي خو ښځې ته بيا مهر مثل يعنې دتره دلورګانو دمهرپشان مهر ورکول کيږي

٣-مهر که دنکاح دتړلو په وخت کې ټاکل شوی نه وي او سړی دخپلې ښځې سره کور واله يا خلوت صحيحه(په پټ ځاې کې يوازې والی) کړی وي نو په دغه صورت کې ښځې ته به کامل مهر ورکول کيږي.

٤-که دنکاح دتړلو په و خت کې مهر نه وي ټاکل شوی او ښځه يا خاوند ئې مخکې دکورالي څخه وفات شي نو په دغه صورت کې هم ښځې ته پوره مهر ورکول کيږي .

٥-که مهر ټاکل شوی وي خو سړی خپلې ښځې ته مخکې له کوروالې طلاق ورکړي نو په دغه صورت کې ښځې ته نيمائی مهر ورکول کيږي .

٦-که مهر نه وي ټاکل شوی او سړی خپلې ښځې ته مخکې له کوروالی نه طلاق ورکړي نو په دغه صورت کې ښځې ته متعه ورکول کيږي او متعه هغه شی ته ويل کيږي چې سړی ئې دخپل وس مطابق خپلې ښځې ته ورکوي او بعضې علماء وائي چې متعه يو ځادر اويو کميس او يو لنګ يا پرتوګ ته وائی .

٧-ښځه کولای شي خپل ټول مهر يا يوه برخه دهغه پخپله خوښه خاوند ته بخشش کړي .

٢-د نفقې حق:

داسلام مقدس دين دښځې نفقة په نارينه باندې فرض کړی دی چې دا دټولو ښځو لپاره کمال ، عزت او پرهغوې باندې کمال ترحم او شفقت دی چې نارينه ئې ددوې خادمان ګرځولي دي . دښځې نفقه دواده څخه مخکې پر پلار يا نيکه يا ورور باندې فرض وي خو دواده څخه وروسته دهغې نفقه پر خاوند ئې فرض شي او دغه نفقه بۀ دخاوند د وس او طاقت په اندازه وي او دغه نفقه يو څه شرطونه لري چې وروسته به ذکر شي .

الله تعالی فرمائی : ((وعلى المولود له رزقهن وكسوتهن بالمعروف))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)سورة البقرة ایت ۲۳۳(

ژباړه : او دماشوم پر پلار باندې دهغه دشیدې ورکوونکی مور نفقة او جامې لازم دی په نیکې طریقې سره .

همدارنګه الله تعالی فرمائی : ((لینفقه ذوسعة من سعته ومن قدر علیه رزقه فلینفق مما اتاه الله))

)سورة الطلاق ایت ۷(

ژباړه : خرج دې کړي خاوند دفراخې دخپلې فراخې نه (دمال په لحاظ سره) او هغه څوک چې تنګه وه په هغه باندې روزې دهغه نو خرچ دې وکړي دهغه مال نه چې الله تعالی ده ته ورکړیدی .

اورسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((ائت حرثک انی شئت واطعمها اذا طعمت واکسها اذا اکتسبت))

)ابوداود صفحه ۲۹۱(

ژباړه : دخپلې ښځې سره کوروالې وکړه په کومه طریقه چې دې خوښه وشي او کله چې ته خوراک کوی نو هغه ته هم خوراک ورکوه او چې کله ته جامه آغوندې نو هغې ته هم جامه ورواغونده .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه سولم داسې فرمائی : ((اطعموهن مما تاکلون واکسوهن مما تکتسون))

)ابوداود صفحه ۲۹۲(

ژباړه : خپلو ښځو ته خوراک ورکړئ دهغه شي څخه چې تاسو ئې خورئ اوددوي ته جامه ورواغوندوی د هغه شي څخه چې تاسو ئې اغوندئ .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم داسې فرمائی : ((وحقهن علیکم ان تحسنوا الیهن فی کسوتهن وطعامهن))

)ترمذي صفحه ۲۲۰ جلد ۱(

ژباړه : ستاسو دښځو حق پر تاسې دادی چې هغې ته ښه جامه او ښه طعام ورکړئ .

اوپه بل حدیث کې راغلی چې جلیل القدر صحابي معاویه بن حیدة رضي الله عنه درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پوښتنه وکړله چې دښځې حق په نارینه باندې څه شی دی ؟ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه ته وفرمایل : ((ان تطعهما اذا طعمت و تکسوها اذا اکتسبت))

)ابوداود صفحه ۲۹۱(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : دښځې دحقونو څخه دادی چې کله ته خوراک کوی نو هغه ته هم خوراک ورکړه او چې کله ته جامه آغوندې نو هغې ته هم جامه ورواغوندوه.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائي : ((وانفق علی عیالک من طولک))

)رواه احمد مشکوة صفحه ۱۸(

ژباړه : خپلې ښځې او عیال ته دخپل وس مطابق نفقه ورکړه .

پر سړي باندې دخپلې ښځې دنفقې دفرضیت شرطونه:

۱-دښځې او خاوند نکاح باید په صحیح او شرعي طریقې سره سرته رسیدلی وي

۲-ښځه باید ځان خاوند ته دکوروالي لپاره تسلیم کړي او هغه به دشرعی عذر څخه بغیر دکوروالي څخه نه منع کوي .

۳-ښځه به داسې وي چې کوروالي ورسره کیدای شي او داسې عیب ونلري چې دکوروالي مانع گرځي.

٤-ښځه به د خپل خاوند تابعداري کوي په هغه کارونو کې دشریعت مخالف نه وي

٥-دښځې خاوند چې چیرته سفر کوي نو ښځه به ورسره ځی مگر په هغه صورت کې چې ښځې ته ضرر رسیږي نو بیا دا شرط ساقط دی .

)فقه السنة جلد ۲ صفحه ۲۰٦ فتاوی النوازل صفحه ۲۲٤(

۳-دلباس (جامه) حق

ښځه پرخاوند باندې حق لري چې هغې ته درواج مطابق داسې جامه برابرکړي چې دهغې ضرورت درباندې پوره کیږي

الله تعالی فرمائی : ((وعلی المولود رزقهن وکسوتهن بالمعروف))

)سورة البقرة صفحه ۲۳۳(

ژباړه : او دماشوم پر پلار باندې دهغه دشیدې ورکونکې مور نفقه او جامې لازم دی په نیکې طریقې سره .

اورسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((واکسها اذا اکتسیت))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ابوداود صفحه ۲۹۱(

ژباړه : چې کله ته جامه آغوندې نو ښځې ته هم جامه ورواغونده.

او په بل حدیث کې رسول اله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((واکسوهن مما تکتسون))

)ابوداود صفحه ۲۹۲(

ژباړه : خپلو ښځو ته جامې ورواغوندوئ دهغه شي څخه چې تاسو ئې آغوندی.

او همدارنګې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((وحقهن علیکم ان تحسنوا الیهن فی کسوتهن وطعامهن))

)ترمذي صفحه ۲۲۰ جلد۱(

ژباړه : ستاسو دښځو حق پرتاسې دادی چې هغوې ته ښه جامه او ښه طعام برابر کړئ .

دلباس بعضې احکام:

۱-دښځې جامه باید دهغې دټول بدن پټوونکې وي .

۲-جامه بایددښځې دخاوند دوس په اندازه وي .

۳-ښځې ته روا دی چې دخپل خاوند ټول بدن ته وګوري او سړي ته روادی چې دخپلې ښځې ټول بدن ته وګوري او د ښځې او دهغې دخاوند ترمنځ دعورت موضوع مطرح نه دی اوددغې خبرې دلائل وروسته راځي .

٤-دلمونځ داداء کولو په وخت کې باید دښځې ټول بدن پټ وي بغیر د مخ او ورغوو او قدمو څخه او کچیرته دښځې دیو اندام څلورمه برخه په لمانځه کې ښکاره شو نو مونځ ئې نه کیږي . همدارنګه هغه جامې چې ډیرنری او باریکې وي او بدن په صحیح طریقې سره نه پټوي لکه دګاچ او جالي درختونو څخه جوړ شوي جامې دلمانځه په وخت کې ئې اغوستل روا نه دی ځکه چې لمونځ په داسې جامو کې نه کیږي امادلمانځه نه بغیر په نورو حالاتو دداسې جامو اغوستل روا دی خو په دې شرط چې عورت ترې ښکاره نه شی او دنامحرمو نارینه و په وړاندې نه وی .

۵-دهرمودجامو اغوستل روا دی خو په دې شرط چې دعورت پټونکی وي او دکافرانو دجامو سره مشابهٔ نه وي .

۷-پر سړی باندې لازم دی چې دواده دجامو څخه بغیر په هرکال کې خپلې ښځې ته دوه جوړه نوي جامې وکړي.

)فتاوی النوازل صفحه ۲۲٤(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که سړی خپلې ښځې ته زیاتې جامې اخلي نو روا دی خو په دې شرط چې داسراف او تکبر مرحلې ته ونه رسیږي ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر))

)رواه مسلم مشكوة صفحه ٤٣٣(

ژباړه : جنت ته نشی داخلیدی هر هغه څوک چې دهغې په زړه کې دذرې په اندازه کبر موجود وي . او دا خبره مې ځکه وکړله چې زمونږ ډیرې مسلمانې خویندې خپل ټول مال دغیر ضروري جامو په اخستلو کې مصرفوي او بیا بیچاره او مسکینانو ښځو باندې تکبر کوي چې دا یوه لویه ګناه ده . البته که ښځه نوی جامه دخپل خاوند دخوشحالولوپاره اخلي نو دا ښه کار دی او دشریعت امر دادی چې ښځه باید خپلې ښائسته او نوې جامې دخپل خاوند دخوشحالولو لپاره پخپل کور کې واغوندي خو متاسفانه چې ډیرې مسلمانې خویندې خپلې نوې جامې دواده او کوژدې او سنت ګري وغیره مناسباتو لپاره ساتي او په کور کې یې نه آغوندي چې ددوې دغه کار نارینه خفه کوي او دښځې او خاوند ترمنځ دبغض او نفرت سبب کیږی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤-دمسکن (داوسيدو ځاي � کور) حق

ښځه پر خپل خاوند حق لري چې دهغې لپاره داوسيدو داسې ځاې برابر کړي چې دهغې ضروريات پوره کوي خو دغه ځاې به دخاوند دوس مطابق وي او دا په دې خاطر چې دښځې اسباب او مالونه او دهغې عفت او عزت وساتلې شي او ددې لپاره چې دګرمي او ديخني څخه هم بچ وساتلی شي .

الله تعالی فرمايې : ((اسکنوهن من حيث سکنتم من وجدکم))

)سورة الطلاق ايت ٦(

ژباړه: او ووسوی خپلې ښځې چير ته چې تاسو اوسيږی د خپل وس مطابق .

دمسکن مواصفات:

١-داوسيدو ځاې بايد دخاوند دوس مطابق وي

٢-کور بايد يواځې دښځې لپاره وي او بل څوک به پکې نه وي مګر دضرورت په وخت کې او دا ددې لپاره چې ښځه او خاوند يو دبل څخه په صحيح طريقې سره جنسي استفاده وکړي شی .

٣-دکور لوازم او ضروريات بايد ښځې ته برابر وي لکه فرش ، چپرکت . اشپزخانه ، دخوراک او څښاک لوښې غسل خانه او نور اسباب چې په کور کې پکاريږي

)خلاصة الفتاوي صفحه ٦٤ جلد ٢ فتاوي النوازل صفحه ٢٢٥(

٥-دجماع (کوروالې) حق:

ښځه پر خپل خاوند باندې حق لري چې دهغې دجنسی رغبت احترام وکړي او هغه په داسې طريقې سره ترسره کړي چې ښځه ورباندې خوشحاله شي او جنسی خواهش ئې پوره شي .

الله تعالی فرمائی : ((فاتوهن من حيث امرکم الله))

)سورة البقرة ايت ٢٢٢(

ترجمه : تاسو کوروالې وکړئ خپلو ښځو سره دهغه لارې چې الله تاسو ته رواکړيدی (مخکينې عورت) .

نو ښځه فطرتاً جنسي خواهش لري او دهغې دغه خواهش که دخپل خاوند په واسطه په شرعي طريقې سره پوره کړی شي نو ښځه به هيڅکله هم بداخلاقي ته اقدام ونکړي . رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائی : ((ان لزوجک عليک حقا))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)بخاري صفحه ۷۸۳جلد ۲(

ژباړه : ستا ښځه پرتا باندي دکوروالي حق لري.

همدارنګه رسول الله صلی الله علیه وسلم په بل حدیث کې داسې فرمائی : (اذاجامع احدکم اهله فلیصدقها فاذاقضی حاجته قبل ان تقضي حاجتها فلا یعجلها حتی تقضی حاجتها)(

)رواه ابویعلي في مسنده فقه السنة صفحه ۳۲٦ جلد ۲(

ژباړه : کله چې لتاسو څخه کوم یو کس دخپلې ښځې سره کوروالې کوي نو هغې سره دې صادقانه او رینښتینی کوروالې وکړي (یعنې دهغې خواهش دې پوره او هغه دې خوشحاله کړي) او چې کله سړی خپل حاجت پوره کړي (انزال وکړی او خوند واخلی) نو دکوروالې معامله دې نه ختموي ترڅو چې ښځه ئې هم خپل حاجت پوره کړي (انزال وکړي او خوند واخلی) او خواهش یې پوره شي .

ددغه حدیث څخه معلومیږي چې دښځې انزال (خلاصیدل) دسړی دانزال څخه وروسته وي نو ځکه نارینه باید زرمعامله ختم نکړي ترڅو دښځې انزال هم وشي او حاجت ئې پوره شي. او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ولک فی جماع زوجتک اجر))

)رواه مسلم واحمد الفتح الربانی صفحه ۲۳۳جلد ١٦(

ژباړه : ستا لپاره دخپلې ښځې سره په کوروالې کې اجر او ثواب دی .

او دا په دې وجه چې کوروالې دښځې جنسی رغبت پوره کوي او دهغې عفت او شرف محفوظوي .

دکوروالې آداب :

١-دکوروالې څخه مخکې باید دښځې او خاوند ترمنځ ملاعبت (لوبې او مستی) وشي ترڅو دواړه په کمال رغبت او شوق سره کوروالې ته تیار شي او پوره خوند دواړو ته حاصل شي .

رسول الله صلی الله علیه وسلم یو صحابي ته وفرمایل : ((فهلا جاریة تلاعبها وتلاعبک))

)بخاري صفحه ۷٦جلد ۲ مسلم صفحه ٤۷٤ جلد ١(

ژباړه : ولې دې پیغله په نکاح نکړه چې هغې به لتا سره لوبې کولې او تابه له هغې سره لوبې کولې .

۲-دکوروالې په وخت کې باید ښځه او خاوند په پوره توګې سره ځانونه لوڅ کړي ترڅو د دواړو بدنونه یو بل سره په صحیح طریقې سره پیوست شي او دواړو ته پوره خوند او لذت حاصل شي او دښځې او دهغې دخاوند ترمنځ دعورت موضوع مطرح نه دی بلکه ښځه کولای شی چې دخپل خاوندعورت او ټول بدن ته وګوري او نارینه کولای شي چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلې ښځې عورت او ټول بدن ته وګوري او دغه خبره په ډېرو احاديثو سره ثابته ده او ددې په خلاف خبره چې ګوندې ښځه او خاوند يو دبل عورت ته نشي کتلی غلطه ده او ثبوت نلري . نو ښځه او خاوند يو دبل عورت ته کتلی شي او په دغه خبره باندې زيات دلائل شته دي چې مونږ ئې يو څو دلته ذکر کوو .

اول دليل : عائشة رضي الله عنها روايت کوي : ((کنت اغتسل انا والنبي صلى الله عليه وسلم من اناء واحدنغترف منه جميعا))

)بخاري صفحه ۳۹ جلد ۱ مسلم صفحه ۱۴۸ جلد ۱ نسائی صفحه ۷۱ جلد ۱(

ژباړه : ما او نبی عليه السلام به له يوې لوښې څخه په لپو باندې اوبه اخيستلې او يو ځاې به موغسل کاوه.

امام ابن حجر ددغه حديث په شرحه کې وائی : ((استدل به الداودي على جواز نظر الرجل الى عورة امراته وعكسه ((

)فتح الباري صفحه ۴۷۹ جلد ۱(

ژباړه : امام داودی دغه حديث دليل نيولی ددې لپاره چې ښځه او خاوند کولای شي يو دبل عورت ته وګوري .

او علامه ناصرالدين الباني رحمه الله ددغه حديث په شرحه کې داسې فرمايي : ((فيه اشارة لطيفة الي جواز نظر الزوج الي عورة زوجته بل صرحه بذلك ابن حبان في صحيحه في روايته لهذا الحديث و هو الذي يقتضيه النظر الصحيح و كل ما روي في النهي عن ذلك او كراهته لا يصح منه شيئ))

)مشكاة بتحقيق الالباني طبع بيروت جلد ۱ صفحه ۱۷۲(

ژباړه: په دغه حديث کې يوه باريکه اشاره ده دې خبرې ته چې سړی ته روا دي چې د خپلې ښځې عورت ته وګورې بلکې ابن حبان په خپل کتاب کې ددغه حديث د روايت کولو نه وروسته په دغه خبره باندې تصريح کړې دي،او صحيح نظر ددغې خبرې تقاضا کوی او چې کوم حديثونه ددې نه په منع يا کراهت کې راغلی دی هغه يو هم صحيح نه دي.

دوهم دليل :

امام ابن حبان رحمه الله روايت کوي : ((سال عتبة بن ابى حكيم سليمان بن موسى عن الرجل ينظر الى فرج امراته فقال سالت عطاء فقال سالت عائشة فقالت كنت اغتسل انا وحبى صلى الله عليه وسلم من الاناء الواحد تختلف فيه اكفنا))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)صحيح ابن حبان صفحه ۳۹۰ جلد ۱۲ فتح الباري صفحه ٤٨٠ جلد ۱(

ژباړه : عتبة بن ابی حکیم دسلیمان بن موسی څخه پوښتنه وکړلو چې آیا سړی کولاې شي دخپلې ښځې عورت ته وګوري نو هغه وویلي ما ددغه مسئلې پوښتنه دعطاء څخه کړیده او عطاء ویلي چې ما ددغې مسئلې پوښتنه دعائشې رضي الله عنها څخه کړې وه نو هغې راته وویل چې ما او ځما محبوب (محمد صلی الله علیه وسلم) به له یوه لوښی څخه یو ځاې غسل کولو چې کله به هغه دلوښی څخه اوبه اخیستلې او کله به مااخیستلی .

دریم دلیل : امام نسائی دعبدالرحمن بن هرمز الاعرج څخه روایت کړی دی چې : ((ان ام سلمة رضي الله عنها سئلت اتغتسل المراة مع الرجل ؟ قالت نعم اذا كانت كيسة رايتنى ورسول الله صلى الله عليه وسلم نغتسل من مركن واحد نفيض على ايدينا حتى تنقيها حتي نفيض عليها الماء(

)مسلم صفحه ۱٤٩ جلد ۱ نسائی صفحه ٤٧ جلد ۱(

ژباړه : دام سلمة رضي الله عنها څخه پوښتنه وکړې شو چې آیا ښځه دخپل خاوند سره یو ځاې غسل کولاى شی ؟ نوهغې په جواب کې وویلې چې هو هوښیاره ښځه دا کار کوي ځکه ما او رسول الله صلی الله علیه وسلم به دیوه لوښی څخه غسل کاوه نو اول به مو په لاسو اوبه اچولې چې پاکې ئې کړو ددې لپاره چې په هغې باندې بیا نورې اوبه راواخلو .

څلورم دلیل : عبدالله بن عباس رضي الله عنهما روایت کوي چې ((اخبرتني ميمونه انها كانت تغتسل هي والنبي صلى الله عليه وسلم فى اناء واحد))

)مسلم جلد ۱٤٨ جلد ۱ نسائی صفحه ٤٧ جلد ۱(

ژباړه : میمونه رضي الله عنها ماته خبر راکړی چې دې او رسول الله صلی الله علیه وسلم به په یوه لوښې څخه غسل کاوه .

پنځم دلیل : جلیل القدر صحابی معاویه بن حیدة رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی : ((احفظ عورتک الا من زوجتک او ما ملکت یمینک))

)ترمذی ابوداود ابن ماجه مشکوة صفحه ۲٦٩(

ژباړه : دخپلې ښځې او خپلې وینځې نه بغیر نور دهرچا نه خپل عورت پټ ساته .

د مشکاة محشي ددغه حدیث په شرحه کې داسې فرمایی : ((هذا يدل علي ان الملك والنكاح يبيحان النظر الي السورتين من الجانبين))

)مشكاة صفحه ۲٦٩ حاشيه ٦(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: دغه حدیث په دې باندې دلالت کوی چې د وینځې ملکیت او د ښځې نکاح جانبینو ته دا روا کوی چې یو د بل عورت ته وګوري.

شپږم دلیل : امام مالک رحمهما الله او امام اصبغ بن الفرج رحمه الله فرمائلی : ((لاباس ان ینظرالرجل الی فرج زوجته))

)النوادر والزیادات صفحه ٦٢٥ جلد ٤ البیان والتحصیل صفحه ٨٠ جلد ٥ شقائق الاترج صفحه ١٠٨ مواهب الجلیل صفحه ٤٠٦ جلد٣ الوشاح فی فوائد النکاح صفحه ٢٥٤(

ژباړه : هیڅ باک نیشته چې سړی دخپلې ښځې عورت ته وګوري .

همدارنګه امام مالک رحمه الله فرمائی : ((لا باس بالتجرد عند الجماع وان لم یکن بینه وبین زوجته ستر حینئذ وقد کان النبي صلی الله علیه وسلم یغتسل هو وعائشة عریانین والجماع اولی بالتجرد ولا باس ان ینظر الی الفرج فی الجماع))

)النظر فی احکام النظر صفحه ١٢٦ النوادر والزیادات صفحه ٦٢٦ جلد ٤ فن تعامل النبی الزوجیه صفحه ٧٩، مراقي الزلف(

ژباړه : باک نشته چې ښځه او خاوند دکوروالي په وخت کې ځانونه بربنډ کړي اګر که ددواړو ترمنځ کومه پرده هم نه وي ځکه چې نبي صلی الله علیه وسلم او عائشة رضي الله عنها به دواړو یو ځاي بربنډ غسل کاوه نو دکوروالی په وخت کې باید ښځه او سړی ځانونه بربنډ کړي او باک نشته چې ښځه او خاوند یو دبل عورت ته دکوروالی په وخت کې وګوري

اووم دلیل : امام ابن عروة حنبلي رحمه الله فرمائی : ((ومباح لکل من الزوجین النظر الی جمیع بدن صاحبه ولمسه حتی الفرج لهذالحدیث (حدیث معاویة بن حیدة)) ولان الفرج یحل له الاستمتاع به فجاز النظرالیه ولمسه کبقیة البدن)(

)کتاب الکواکب صفحه ٥٧٥ جلد ١ اداب الزفاف صفحه ٣٥(

ژباړه : ښځه او خاوند ته روا دي چې یو دبل ټول بدن ته وګوري او هغه ته لاس وروړی ځکه چې حدیث دمعاویه بن حیده ددې دلیل دی او بله دا چې سړی ته روا دی چې دښځې دفرج څخه جنسګتېه واخلي نو دهغې فرج ته کتل او هغه مسح کول په لاس سره هم روا دی لکه دنور بدن غوندي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم دليل : امام برهان الدين مرغيناني حنفی مولف دهدایه فرمائی ((وينظرالرجل من امته التی تحل له وزوجته الی فرجها لان مافوق ذالک من المسيس والغشيان مباح فالنظر اولی وكان ابن عمر رضي الله عنه يقول : الاولی ان ينظر ليكون ابلغ في تحصيل معنی اللذة))

)هداية صفحه ٤٥٩ جلد ٢ فصل فی النظر(

ژباړه : سړی ته روا دی چې دخپلې وینځې او د خپلې ښځې عورت ته وګوري ځکه چې ښځې ته لاس وروړل او دهغې سره کوروالی کول روا دی نو دهغې عورت ته کتل خو په طريق اولی سره روا دی او عبدالله بن عمر رضي الله عنهما به ویل چې ښه او غوره دادی چې سړی دخپلې ښځې عورت ته د کوروالې په وخت کې وګوری ددې لپاره چې ډیر خوند ورته حاصل شي .

نهم دليل : امام ابوالليث سمرقندي رحمه الله فرمائی : ((ويجوزللرجل ان ينظر الی فرج امراته وكذا نظر المراة الی فرج زوجها))

)فتاوی النوازل صفحه ٢٧٤ كتاب الكراهية(

ژباړه : سړی ته روا دی چې دخپلې ښځې عورت ته وګوری او ښځې ته روا دی چې دخپل خاوند عورت ته وګوري .

لسم دليل : امام بن خويزمنداد فرمايی : ((اما الزوج فيجوز له ان ينظر الی ساير الجسد و ظاهر الفرج و كذلک المراة يجوزلها ان تنظر الی عورة زوجها))

)تفسير قرطبی صفحه ٢١١ جلد ١٢(

ترجمه: میړه ته روا دی چې د ښځې ټول بدن او عورت ته وګوری او ښځې ته روا دی چې د خپل میړه ټول بدن ته و ګوری

یوولسم دليل : امام قرطبی ویلی دی چې صحی خبره داده چې ښځه او خاوند یو د بل عورت ته کتلی شی .

)تفسير قرطبی جلد ٢١١ جلد ١٢(

یوه شبهه او د هغې جواب :

بعضې خلک وائی چې دجماع (کوروالی) په وخت کې دښځې او خاوند ځانونه بربنډول اویو دبل عورت ته کتل او دکوروالی په وخت کې خبرې کول ناروا دي او دوي يو څو دروغ او ضعيف او بي ثبوته حديثونه په دليل کې پیش کوي چې مونږ هغه ذکر کوواو دهغې نه جواب کوو :

اول : حديث دعائشة رضي الله عنها (ما رايت عورة رسول الله صلی الله عليه وسلم قط)(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)طبرانی فی المعجم الاوسط . صفحه ۲۷(

جواب : دغه حدیث دروغ او باطل دی ځکه چې ددې په سند کې یو راوي دی چې برکة بن محمد الحلبي نومیږي او هغه یو لوې دروغجن وه امام حافظ بن حجر په لسان المیزان کې ویلي دي چې دغه حدیث باطل دی او امام بوصیری په زوائد ابن ماجه کې دغه حدیث ته ضعیف ویلی دی ((

)وګوره اداف الزفاف والباني صفه ۳٤ او تفسیر قرطبی جلد ۱۲ صفحه ۲۰۲ حاشیه ۱(

دوهم : دغه حدیث چې ((اذا اتی احدکم اهله فلیستتر ولا یتجردا تجردالعیرین))

)رواه ابن ماجه صفحه ۱۳۸(

جواب : دغه حدیث دسند له مخې ضعیف دی ځکه ددې په سند کې دوه ضعیف راویان دي یو الاحوص بن حکیم او بل ولید بن قاسم الهمداني نومیږي ځکه خو امام زین الدین العراقي او امام بوصیري ویلي دي چې ددغه حدیث سند کمزوری دی او امام نسائی او امام بیهقي ویلي دي چې دغه حدیث منکر دی .

)اداب الزفاف صفحه ۳٤(

دریم : دغه حدیث چې : ((اذا جامع احدکم زوجته فلا ینظر الی فرجها فان ذلک یورث العمی ولا یکثر الکلام فانه یورث الخرس))

جواب : دغه حدیث دروغ دی او رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت ندی امام ابوحاتم الرازي او امام ابن حبان او امام ابن الحوزي او امام عبدالحق او امام ابن دقیق العید او امام محمد طاهر فتني او علامه ناصرالدین الباني رحمهم الله فرمائلي دي چې دغه حدیث دروغ ترل شوی په رسول الله باندې

)اداب الزفاف صفحه ۳۵ تذکرة الموضوعات صفحه ۱۲٦(

دکوروالی دریم ادب :

دکوروالی په وخت کې دې ښځه او خاوند دعشق او محبت نه ډکې خبرې وکړي او یو دبل دې ښه ښه ظاهري او معنوي صفتونه بیان کړي . دکوروالی په شروع کې بایدنارینه بسم الله ووائی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((اذا اراد ان یاتی اهله قال بسم الله اللهم جنبنا الشیطان وجنب الشیطان ما رزقتنا))

)صحیح مسلم صفحه ٤٦۳ جلد ۱(

ژباړه :چې څوک غواړي دخپلې میرمنې سره کوروالی وکړي نو ودې وائی چې دالله په نوم کوروالی شروع کوم ای الله مونږه دشیطن څخه وساته او شیطان لری وساته دهغه شی څخه چې تا مونږ ته راکړي دي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵-سړی باید اقلاً پس له هرو دریو ورځو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړي .

٦-ښځه که مریضه وي نو خاوندئې باید دهغې تر روغیدو پورې صبر وکړي .

۷-دحیض (دښځې میاشتنی مرض) او نفاس (دولادت وینه) په حالت کې دښځې سره کوروالی حرام دی ترڅو چې پاکه شي .

الله تعالی فرمائی : ((فاعتزلوا النساء فی المحیض ولا تقربوهن حتی یطهرن فاذا تطهرن فاتوهن من حیث امرکم الله))

)سورة البقرة ایه ۲۲۲(

ترجمه : تاسو دخپلو ښځو نه جدا شۍ دحیض په حالت کې او هغوي ته مه نزدی کیږئ (کوروالی مه کوئ) ترڅو چې پاکې شي (دحیض نه) نو چې کله دوي پاکې شوې نو تاسو ددوي سره کوروالې وکړئ دهغه لارې نه چې الله تعالی تاسو ته روا کړیده (مخکینې نې عورت)

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی (اتق الدبر والحیضة)

)رواه الترمذي مشکوة صفحه ۲٦۷(

ترجمه : دشاتنې عورت له لارې او دحیض په حالت کې دکوروالی څخه ځان وساته .

۸-دشاتنې عورت له لارې دښځې سره کوروالی کول حرام دی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ملعون من اتی امراة في دبرها))

)رواه احمد وابوداودومشکوة ۲٦۷(

ترجمه : ملعون دی هغه کس چې دخپلې ښځې سره دشا له لورې کوروالی کوي .

۹-دکوروالی رازونه بل چاته بیانول حرام دی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : (ان شر الناس منزلة عندالله یوم القیامة الرجل یفضی الی المراة وتفضی الیه ثم ینشرسرها)(

)رواه مسلم واحمد مشکوة ۲۷٦(

ترجمه : په خلکو کې بدترین کس دالله تعالی په نزد په ورځې دقیامت کې هغه سړی دی چې خپلې ښځې سره کوروالی وکړي او بیا دهغې رازونه افشا کوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰-کوروالې باید په پوره رڼائی کې وشی چې ښځه اوخاوند یو بل ښه ووینی ترڅو ددوي جنسی احساسات په صحیح طریقې سره راوپاریږي او دواړو ته پوره خوند حاصل شي . اودا خبره مې ځکه وکړه چې زمونږه په ټولنه کې یوخرافی رواج دی چې نارینه به دخپلو ښځو سره په تیاره کې کوروالې کوي . دغه کار یو ډیر بداوغلط او دشریعت دمقاصدوخلاف کاردی او دښځې او خاوند ترمنځ نفرت او بغض پیدا کوی ځکه چې دواړو د کوروالې څخه هیڅ خوند نه اخلی .

۱۱-کوروالی باید په پټ او محفوظ ځاي کې وشی حتی چې دتی رودونکو ماشومانوپه وړاندې هم باید ونشی .

۱۲-دکوروالی په وجه په ښځه او نارینه باندې غسل فرض کیږي خو چې دغه غسل ژومره زر وشي نو بهتره ده او دا ځکه چې دغسل په وجه د بدن سستی له منځه ځی او بله دا چې دبې اودسی په وخت کې دشیطان سلطه په انسان باندې زیاتیږي او هغه ته ضرر رسوي نو ددغه ضرر څخه دځان ساتلو لپاره باید په غسل کې چالاکی وکړی شی .

۶-د زینت (ځان سینګارول) حق:

ښځه حق لري چې خاوند ئې ورته ځان ښائسته کړی لکه چې هغه پرهغې دغه حق لري الله تعالی فرمائی : ((ولهن مثل الذین علیهن بالمعروف))

)سورة البقرة اية ۲۲۸(

ترجمه : دښځو لپاره حقوق دي لکه چې دخاوندانو پر دوي باندې حقوق دي او یو دبل حقوق به په نیکې طریقې سره ادا کوي .

او جلیل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضي الله عنه فرمائی : ((انی لاحب ان اتزین لامراتی کما احب ان تتزین لی))

)رواه ابن ابی حاتم وابن جریرالطبري تفسیر قرطبی صفحه ۱۱۸ جزء۳(

ترجمه : زه خوښوم چې خپلې ښځې ته ځان ښائسته کړم لکه چې خوښیږم چې هغه دې ماته ځان ښائسته کړی .

او په یو روایت کې راغلي دی چې یو ګردوهلی او ببر سری سړی دخپلې ښځې سره عمر بن الخطاب رضي الله عنه ته راغی نو دهغه ښځې وویل چې ای امیر المومنین!ما دخپل خاوند څخه خلاصه کړه نو عمربن الخطاب رضي الله عنه ددغې ښځې خاوند ته امر وکړلو چې لاړشي او دخپل سرویښتان برابر او دګوتو نوکان پرې او ځان پاک او ښائسته کړي نو دغه سړی لاړ او ځان ئې ښه پاک او برابر او ښائسته کړ. او بیا راغی نو چې کله دهغې ښځې نظر په هغه ولګیده نو خوشحاله شوه او وې ویلې چې همدا مې قبول دی او دخلاصی د ارادې څخه بیرته وګرځیدله نو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه وخت کې عمررضي الله عنه وفرمايل ((وهكذا فاصنعوا لهن فوالله انهن ليحببن ان تتزينوا لهن كما تحبون ان يتزين لكم))

)منهاج العشرة الزوجية صفحه ٧٦(

ترجمه : ددغه سړی غوندې تاسو هم خپلو ښځو ته ځانونه جوړوئ قسم دی په الله باندې چې ښځې په دې خوښېږي چې تاسو ورته ځانونه جوړ او ښائسته کړئ لکه چې تاسو خوښېږئ چې هغوې دې تاسې ته خپل ځانونه جوړ او سينګار کړی.

او په بعضې رواياتو کې داسې راغلی دی : ((اغسلوا ثيابكم وخذوا من شعوركم واستاكوا وتزينوا وتنظفوا فان بني اسرائيل لم يكونوا يفعلون ذلک فزنت نساؤهم))

)منهاج العشرة الزوجية صفحه ٧٧(

ترجمه : خپلې جامې پاکې کړئ او دسر او د ګيرې ويښتان جوړ کړئ (دشريعت په حدودو کې) او مسواک ووهئ او ځانونه ښائسته او پاک کړئ ځکه چې بني اسرائيلو به دغه کارونه نه کول نو دهغوې ښځې په زنا کې اخته شول يعنې دخپلو خاوندانو نه يې دناپاکې په وجه نفرت پيدا شو او دپردو سړو سره په زنا کې مبتلا شول .

او جليل القدر صحابی جابربن عبدالله رضي الله عنه روايت کوي چې زه يو ځل درسول الله صلی الله عليه وسلم سره غزاته لاړم او چې کله بيرته دغزا څخه راوګرځيدو او مدينې ته نزدې شو نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې تاسو تر شپې پورې صبر وکړئ او کورونو ته مه ورځئ ترڅو ستاسو ښځې خپل ويښتان ګمنځ کړی او دخپلو تخرګونو او دنامه لاندې ويښتان لرې کړي.

)رواه البخاری صفحه ٧٨٩جلد ٢(

نونارينه بايد په خپل کور کې داسې پاک اوښائسته او خوشبويه وي چې دهغه دښځې زړه درباندې خوشحاله کيږي او مينه ئې ورسره زياتيږي.

دپورتنيو رواياتو څخه دا معلومه شوه چې دخپل ځان او جامو دښائست او پاکوالی په باره کې دسړی اهتمام دهغه دښځې په عفت او ددواړو ترمنځ دلازيات تفاهم اومحبت په موضوع کې غټ رول لري نو ځکه داسلام مقدس دين په دغه موضوع باندې زيات اهتمام کړيدی .

دسړي دزينت څخه دلته څه مراد دی ؟

دلته دزينت څخه لاندې شيان مراد دي :

١-دسرويښتانو او دګيرې ګمنځول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲-دسردوینبتانو او دگیری اصلاح کول (دشریعت په حدودو کې)

۳-دښائسته او پاکو جامو اغوستل چې دشریعت او دطاقت سره برابر وي .

٤-دمسواک استعمالول او دخولې پاکول .

٥-بدن پاکول او دتخرگونو او دنامه لاندې دويښتو لرې كول او دنوكانو كينچى كول (پريكول)

٦-دچرس او پوډراوسگرت او نسوار څخه پرهيزكول .

۷-دخام پیاز او اوږې او هر هغه شی چې خوله بدبویه کوي دهغې څخه ډډه کول (مگر که پوخ شي بیا پروا نلري)

۸-عطر او خوشبوئی استعمالول .

۷-دعفت دساتلو حق:

ښځه پرخپل خاوند باندې حق لري چې دهغې دعفت او شرف ساتنه وکړي او دهغې د عفت څخه دفاع وکړي ځکه چې د هغې دعفت څخه دفاع فرض ده او کوم سړی چې دخپلې ښځې دعفت څخه دفاع نه کوي او دخپلې ښځې دشرف ساتنه نه کوي هغه دووس دی .

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلی : ((ثلاثة قدحرم الله عليهم الجنة مدمن الخمر والعاق والديوث الذي يقر فی اهله الخبث))

)رواه احمد والنسائی مشكوة صفحه ۳۱۸(

ترجمه : پر دريو كسانوباندې الله تعالى جنت حرام كړ ی دی دشرابو معتاد او دمور او پلار خفه كوونكی او دووس سړي چې دخپلې ښځې دعفت اهتمام نه كوي او پردو سړو ته اجازه وركوی چې دهغه دښځې سره ناسته پاسته او راشه درشه وكړی.

بلكې داسلام مقدس دين امر كړی دی چې نارينه دې دخپل عفت او ناموس څخه دفاع وكړي او كه په دغه لار كې څوك ووژلی شی نوهغه شهيد دی .

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائی : ((من قتل دون اهله فهو شهيد))

)ترمذي ابوداود نسائی مشكوة صفحه ۳۰٦(

ترجمه : څوک چې دخپلې ښځې دعفت نه په دفاع کې ووژلی شی نو هغه شهيد دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنارينه غيرت پخپله ښځه باندې يو فطرى او طبعى خبره ده يوه ورځ جليل القدر صحابى سعدبن معاذرضي الله عنه وويل كه ما دخپلې ښځې سره څوک وليدل نوپه توري سره به ئې ووژنم نو دده دا خبره رسول الله صلى الله عليه سلم ته ورسيده نو هغه وويلې چې ايا تاسو دسعد د غيرت څخه تعجب كوئ ځما دې په الله قسم وي چې زه دسعد څخه زيات غيرتي يم او الله ځما څخه زيات غيرتي دى او الله تعالى دخپل غيرت له وجې نه دبد كارې ټول ښكاره او پټ عملونه حرام كړيدي .

)متفق عليه مشكوة صفحه ۲۸٦(

اما متاسفانه چې په ډيرو بى دينو خلكواو خاص طور سره ډمانو او سندر غاړو ښځو او سړو كې دغه غيرت چې په انسانانواو حيواناتو كې يو فطري شى دى كم ليدل كيږي چې د دوې دغه بې غيرتي يو جرم او بدعمل دى چې دوي به دهغې جزا په دنيا او اخرت كې وګوري .

-داحترام او كرامت حق:

سړى ته پكار دى چې دخپلې ښځې احترام وكړي او دهرهغه وينا او عمل څخه ځان وساتى چې دهغه دښځې دخفګان سبب ګرځي او دا ځكه چې ښځه يوه باعزته انسان ده او بايد دهغې سره ديوې مزدورې په څير معامله ونشي ، اونه دا چې صرف دجنسى لذت دحاصلولو لپاره ديوې وسيلې په څير ورته وكتلى شي . بلكه دښځو بې عزتى كول او هغوې ته په سپک نظر كتل دا دكم اصلو او كم عقلو نارينه و كار دى الله تعالى فرمائى ((ولقدكرمنا بني آدم(

)سورة اسراء ايت ۱۷(

ترجمه : مونږه دآدم اولادې ته عزت او كرامت وركړى دى نو ښځه هم دآدم له اولادې څخه ده او الله تعالى هغې ته دنارينه و غوندې عزت اوكرامت وركړى دى .

او په يو حديث كې داسې راغلى دى : ((ما اكرمهن الا كريم ولا اهانهن الا لئيم))

)رواه ابن ماجه وابن عساكر فى تاريخه منهاج العشره صفحه ٦(

ترجمه : عزتمند سړى دښځو عزت كوي او سپک او رذيل سړي دښځو سپكاوى كوى . يعنې دښځو عزت كول دځان عزت كول دى او دښځو سپكاوى دځان سپكاوى دى.

همدارنګه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلي دى : ((بحسب امرئ من الشران يحقر اخاه المسلم))

)رواه مسلم صفحه ۳۱۷ جلد ۲ مشكوة صفحه ٤۲۲(

ترجمه : دا ډير بدكار دى چې يو مسلمان دې خپل مسلمان ورو ر(ياخور) ته په سپک نظر وګوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنگه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ولا تضرب الوجه ولا تقبح))

)رواه احمد وابوداود وابن ماجه مشکوة صفحه ۲۱۸(

ترجمه : ښځې ته په مخ گذار مه ورکوه او مه ورته بدي خبرې کوه.

نو لکه څرنگه چې نارینه په خپل احترام باندې خوشحالیږي نو همدارنگې ښځې هم په خپل احترام خوشحالیږي او دیو مسلمان احترام کول اودهغه خوشحالول دوه نیک عملونه دي اوډیر اجرونه او ثوابونه لري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹-د تعلیم حق

نارینه باندې لازم دی چې خپلې ښځې او لورګانو ته ددیني او اخلاقي مسئولیتونو په ورزده کولو کې خپل ټول کوششونه وکړي ترڅو دناپوهۍ تیاري له منځه لاړي شي او دپوهې رڼا ئې پر کورنی باندې (مسلط شی) اوپه کورنی کې دتفاهم اومحبت او حق شناسی فضا منځته راشي .

الله تعالی فرمائی : ((یا ایها الذین امنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا وقودها الناس والحجارة))

)سورة التحریم ایت ٦(

ترجمه : ای مومنانو تاسې بچ کړئ خپل ځانونه او خپلې ښځې او اولاد د دوزخ دهغه اور څخه چې دهغه خاشاک خلک او تیږې دي.

یعنې خپلو ښځو اواولادو ته صحیح تعلیم او تربیه ورکړی داسې تعلیم چې ددوزخ داور څخه ددوی دنجات سبب وګرځي چې هغه دقرآن اودسنت علم دی چې دغه دواړو دټولو علومو مرجع او منبع دی.

الله تعالی په بل ایت کې داسې فرمائلی : ((وانذر عشیرتک الاقربین))

)سورة الشعرا ایت ۲۱٤(

ترجمه : ای پیغمبره خپل نزدې خپلوان د الله دعذاب څخه وویروه.

او په بل ایت کریمه ئې داسې فرمائلی : ((وامراهلک بالصلاة واصطبرعلیها))

)سورة طه ایت ۱۳۲(

ترجمه : خپلې کورنی ته په مانځه باندې امر وکړه (ای پیغمبره) او دلمونځ په اداء کولو باندې صبر وکړه .

ددغوټولو ایتونو څخه دا معلومه شوه چې ښځه پرخپل خاوند حق لري چې هغه ته دینی او اخلاقي او فرهنګي ښوونه وکړي او دخاوند دغه کار نکول به داالله تعالی نافرماني ګڼل کیږی او دګناه سبب به وي.

جلیل القدر صحابی ابوسعید خدری رضی الله عنه روایت کوی چه ((قال النساء للنبی صلی الله علیه وسلم غلبنا علیک الرجال فاجعل لنا یوما من نفسک فوعدهن یوما لقیهن فیه فوعظهن وامرهن))

)بخاری جلد ۱ صفحه ۲۰کتاب العلم(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : نارینه زمونږ په نسبت له تا ځخه زيات وخت نيولی دی نو دځان له طرفه يو ورځ مونږ ته وټاکی (دتعليم دپاره) نو رسول الله صلی الله عليه وسلم د هغوی سره يو ورځ وټاکله او ورته ورغی او هغوی ته يې نصيحت وکړلو او په ښو کارو باندې يې ورته امر وکړلو.

همدارنگی جليل القدر صحابيه ام عطيه رضی الله عنه فرمائی((امرنا رسول الله صلی الله عليه وسلم ان نخرجهن فی الفطر والاضحی العواتق والحيض وذوات الخدور فاماالحيض فيعتزلن الصلاة ويشهدن الخير دعوة المسلمين))

)رواه البخاري صفحه ۱۳۳ جلد ۱ ومسلم صفحه ۲۹۱ جلد ۱(

ترجمه : رسول الله صلی الله عليه وسلم مونږ ته امر کړيدی چې پيغلې او حائضه او دستر او پردې والا ښځې دوړوکی او لوې اختر دلمانځه لپاره دکورونو ځخه وباسو خو حائضه ښځې به لمونځ نه کوي البته د خير او دعوت او تبليغ په مجلس کې به گډون کوی.

او جليل القدر صحابي عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما روايت کوي : ((خرجت مع النبي صلی الله عليه وسلم يوم فطر او اضحی فصلی ثم خطب ثم اتی النساء فوعظهن وذکرهن وامرهن بالصدقة))

)رواه البخاري صفحه ۱۳۳ جلد ۱(

ترجمه : زه درسول الله صلی الله عليه وسلم سره د وړوکې يا لوې اختر په ورځ ووتم نو هغه داختر لمونځ وکړلو او بيا ئې خطبه وويلې او بيا دښځو صفونو ته ورغی نو هغوې ته يې وعظ او نصيحت وکړلو.

او هغوې ته ئې دصدقې امر وکړلو . او جليل القدر محدث عبدالملک بن جريج دجليل القدر تابعي عطاء رحمهما الله نه روايت کوي هغه فرمائي چې جليل القدر صحابي جابر بن عبدالله رضي الله عنه داسې فرمائلی : ((قام النبي صلی الله عليه وسلم يوم الفطر فصلی فبداباالصلاة ثم خطب فلما فرغ نزل فاتی النساء فذکرهن قلت (القائل بن جريج) لعطاء اتری حقا علی الامام ذ لک يذکرهن قال انه لحق عليهم ومالهم لا يفعلون))

)رواه البخاري صفحه ۱۳۳ جلد ۱(

ترجمه : نبی عليه السلام دوړوکی اختر په ورځ اول ئې داختر لمونځ اداء کړلوبيائی خطبه وويلې او چې کله دخطبې نه فارغ شو نو دمنبر نه کوز شو او دښځو صفونو ته ورغی او هغوی ته ئې نصيحت وکړلو . ابن جريج فرمائی چې ما دعطاء ځخه پوښتنه وکړلو چې ايا ستا په نزد په امام او مشر باندې لازم دی چې ښځو ته وعظ او نصيحت وکړی نو هغه په جواب کې وويلې چې هو پر امام دا کار لازم دی او ځه وجه ده چې اوس خلکو دا کار پريښی دی؟ او په يو بل حديث کې راغلی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم جليل القدر صحابيه شفاء رضي الله عنها ته وفرمائيل : ((الاتعلمين هذه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(حفصه) رقية النملة كما علمتيها الكتابة ((

)ابوداود صفحه ٥٤٢ مشكوة صفحه ٢٩١(

ترجمه : ای شفا ولې ته حفصی ته دتخرگونو ددانو دم نه ښائی لکه څرنگه چې هغې ته دې لیک ښودلی دی ؟

ددغه حدیث څخه معلوم شو چې دلیک زده کړه لکه چې نارینه وته ضرور دی همدارنگې زنانه و ته هم ضرور دي او لکه چې نارینه دعلم زده کړه کوي او دکتابونو دتالیف او تصنیف له لارې خپل علم خپروي نو ښځې هم باید علم حاصل کړي او دتالیف او دتصنیف له لارې خپل علم خپور کړي ترڅو خلک ددوي دعلم څخه استفاده وکړي او دغه کتابونه ددوي لپاره صدقه جاریه وگرځي .

امام خطابي رحمه الله دشفاء رضي الله عنها دحدیث په باره کې داسې فرمائی : ((فيه دليل على ان تعلم النساء الكتابة غير مكروه))

)مرقات شرح مشكوة صفحه ٣٢٦ جلد ٨ حاشية ابوداود صفحه ٥٤٢(

ترجمه : دغه حدیث ددې لپاره دلیل دی چې ښځو ته دلیک زده کړه مکروه نه دی .

خو بعضې خلک وائی چې ښځو ته روا نه دی چې لیک زده کړي او دلیل کې یې دغه حدیث ذکر کوي چې ((لا تعلموهن الكتابة))

)مرقاة صفحه ٣٢٧ جلد ٨ تذكرة الموضوعات صفحه ١٢٩(

ترجمه : ښځو ته لیک مه ورزده کوئ .

خو دغه خبره غلطه ده او دمنعې دغه حدیث ثابت نه دی ځکه چې ددغه حدیث په سند کې یو دروغجن او بل په دروغو متهم راویان دي او داسې حدیث مردود وي.

)تذكرة الموضوعات صفحه ١٢٩(

همدارنگې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((ايما رجل كانت له جارية فادبها فاحسن تاديبها وعلمها فاحسن تعليمها ثم اعتها فتزوجها فله اجران))

)بخاري ج ١ صفحه ٢٠ وصفحه ٣٦٤ باب تعليم الرجل امته و اهله(

ترجمه : هر یو سړی چې وینځه ولري او هغې ته ښائسته ا دب او ښائسته تعلیم ورکړي او بیا ئې ازاده کړي او ځان ته ئې په نکاح کړي نو دغه سړی ته دوه اجرونه دي . نو چې کله دیوې وینځې په تعلیم او تربیه کې دومره ثواب دی نو دیوې اصیلی مسلمانې ښځې په تعلیم او تربیه کې به ددې نه زیات ثواب او اجر وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ام المومنين عائشة رضي الله عنها فرمائی ((نعم النساء نساء الانصار لم يمنعهن الحياء ان يتفقهن فی الدين))

)بخاري صفحه ۲٤ جلد ۱(

ترجمه : دانصارو ښځې نيکې او بهترې ښځې دي ځکه چې هغوې ددين په پوهه کې شرم او حياء نه کوي .

او جليل القدر تابعي عروة بن الزبير رضي الله عنه فرمائی : ((ما رايت احدا اعلم بفقه ولا طب ولا شعرمن عائشة))

)اسلامنا للسيد سابق صفحه ۲۱٦(

ترجمه : ما داسې هيڅ يو کس نه دی ليدل چې دعائشة رضي الله عنها څخه په فقه او طب او شعر کې ډير پوه وي . يعنې عائشة رضي الله عنها په علم فقه او طب او شعر کې هغه اوچتې مرتبې ته رسيدلې وه چې دهغې په زمانه کې څوک ورسره برابرنه وه . د دغه روايت څخه دا معلومه شوه چې ښځې کولای شي په علم کې اوچتو مرتبو ته ورسيږي او معلومه شوه چې ښځې کولای شي چې دطب دعلم زده کړه وکړي . او دا هم معلومه شوه چې ښځه کولای شي داسې اشعار وليکي او خپور ئې کړی چې ديانت او خوش اخلاقي او عفت ته دعوت کوي.

او جليل القدر صحابي ابوموسی رضي الله عنه فرمائی ((ما اشكل علينا اصحاب رسول الله ؛صلی الله عليه وسلم حديث قط فسالنا عائشة الا وجدنا عندها منه علما))

)ترمذي صفحه ۲۲۷ جلد ۲ مشکوة ۲صفحه ۵۷٤(

ترجمه : چې کله هم درسول الله صلی الله عليه وسلم په صحابوو باندې دکومې خبرې پوهيدل مشکله شوه نو مونږ به دعائشة رضي الله عنها څخه دهغې په باره کې پوښتنه وکړله نو دهغې سره به دمسالې په باره کې خامخا علم او پوهه وه او مساله به ئې حل او روښانه کړه .

نو ددغه حديث څخه معلومه شوه چې دښځو څخه دنارينه و په زده کړه کې څه عيب نشته چې کله دشريعت دحدودو رعايت پکې وشي .

او امام ابن شهاب زهری رحمه الله فرمائی : ((لو جمع علم الناس کلهم وامهات المومنين لکانت عائشة اوسعهم علما))

)مستدرک الحاکم صفحه ۱۱ جلد ٤(

ترجمه : که دټولو خلکو علم او درسول الله صلی الله عليه وسلم دنورو بيبيانو علم يو ځاې کړی شي بيا هم دعائشة رضي الله عنها علم ددې ټولو څخه زيات دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام ذهبی رحمه الله فرمائی : ((وما علمت من النساء من اتهمت ولا من ترکوها))

)میزان الاعتدال صفحه ۲ جلد۱(

ترجمه : دحدیث په ښځو راویانو کې ماته داسې ښځه معلومه نده چې دحدیث په روایت کې په دروغو متهمه شوی وي او یا دحدیث علماوو دهغې حدیث پرېښي وی .

ددې څخه معلومه شوه چې پخوا بهٔ دمسلمانانو ښځې دحدیث په زده کړه او روایت کې څومره کوشش او احتیاط کاوه خو اوس ډېرې مسلمانې ښځې قران هم نشی لوستلی .

او رسول الله صلی الله علیه وسلم بهٔ چې کله صحابه کرامو ته وعظ او نصیحت کولو نو بیا به ئې هغوې ته وویلې : ((الا فلیبلغ الشاهد الغائب))

)بخاري صفحه ۲۱ جلد ۱(

ترجمه : خبردار حاضر خلک دې څما خبرې غیر حاضرو خلکو ته ورسوي.

په دغه حدیث کې دیته اشاره ده چې نارینه دې څما خبرې زنانو ته ورسوي څکه چې زنانه به زیاتره په خپلو کورنو کې په خدمت مشغولې وې .

او جلیل القدر صحابی عرباض بن سارية رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې : ((ان الرجل اذا سقی امراته من الماء اجر قال فاتیتها فسقیتها وحدثتها بما سمعت من رسول الله صلی الله علیه وسلم))

)رواه احمد الفتح الربانی صفحه ۲۳۳ جلد ۱٦(

ترجمه : چې کله سړی خپلې ښځې ته دڅښاک اوبه ورکړي نو هغه ته ثواب ورکول کیږي . عرباض فرمائی چې ددغه حدیث داوریدو څخه وروسته زه دخپلې ښځې څنګ ته لاړم او هغې ته مې دڅښاک اوبه ورکړې او درسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث مې ورته وویلې ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې صحابه کرامو به کله ددین او ثواب کومه خبره درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه واوریدل نو هغه بهٔ ئې خپلو ښځو ته هم سمدستی ورښودل نو معلومه شوه چې صحابه کرامو به دښځو په تعلیم او تربیې باندې زیات اهتمام کاوه .

او په یو روایت کې داسې راغلی دی : ((طلب العلم فریضة علی کل مسلم))

)مشکوة صفحه ۳٤ تذکرة الموضوعات صفحه ۱۷(

ترجمه : طلب دعلم پرمسلمان نارینه او مسلمانه ښځه باندې فرض دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو ټولو احادیثو څخه دا معلومه شوه چې داسلام مقدس دین دښځو په تعلیم باندې زیات اهتمام کړی دی خو دښځو په تعلیم کې دا شرط دی چې دهغوې عفت او عزت ته کوم خطر متوجه نه وي او که دتعلیم په لار کې دهغوې عفت او شرف ته کوم خطر متوجه وي بیا ئې تعلیم ضرور نه دی.

۱۰-دښه کرداراورفتار اوښه معاملې حق:

ښځه د الله تعالی له طرفه یوه تحفه ده چې خپل خاوند ته امانت ورکړی شویدی اودهغوسره داحترام نه ډک ښه رفتار او ښه کردار او ښه معامله واجب دی ځکه چې الله تعالی فرمائی : ((وعاشروهن بالمعروف))

)سورة النساء ایت ۱۹(

ترجمه : او دخپلو ښځو سره په ښهٔ او نیکې طریقې سره ژوند کوئ یعنې پر هغوې ظلم مه کوئ او دهغوې شرعي حقوق پوره ورکوئ .

اورسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((لا یفرک مو من مومنة ان کره منها خلقا رضي منها آخر))

)رواه مسلم مشکوة صفحه ۲۸۰(

ترجمه : هیڅ یو مومن سړی دې د خپلې مومنې ښځې سره بغض نکوي که دهغې یو خراب عادت ئې خوښ نه شی نو دهغې بل ښه عادت به ئې خوښ شي .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم داسې فرمائی : ((اکمل المومنین ایمانا احسنهم خلقا والطفهم باهله))

)ترمذي مشکوة صفحه ۲۸۲(

ترجمه : ښه پوره ایمان والا مومنان هغه دي چې دډیرو ښو اخلاقو خاوندان او پخپلو ښځو او اولادونو باندې ډیر شفقت کوونکی وي.

او په بل حدیث کې داسې فرمائی : ((خیرکم خیرکم لاهله وانا خیرکم لاهلي))

)الترمذی والدارمي مشکوة صفحه ۲۸۱(

ترجمه : غوره په تاسو کې هغه څوک دی چې دخپلې ښځې او اولاد سره سره ښهٔ رفتار او معامله کوي اوزه ستاسو دټولو نه ډیر زیات غوره معامله کوونکی یم دخپلې کورنی سره .

ځکه خو رسول الله صلی الله علیه وسلم به دخپلو بیبیانو سره ډیر ښهٔ رفتار او چلند کاوه عائشة رضي الله عنهافرمائی چې زه یو ځل درسول الله صلی الله علیه وسلم سره په یو سفر کې ملګرې ومه نو رسول الله صلی الله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عليه وسلم لما څخه وغوښت چې زه ورسره دمنډې مسابقه وکړم نو چې کله مسابقه وشوه زه ورڅخه مخکې شمه بيا څه موده وروسته په يو بل سفر کې زه بيا ورسره ملګرى وم نو بيائې راڅخه دمسابقې غوښتنه وکړله نو چې کله مسابقه وشوه نو رسول الله صلى الله عليه وسلم په منډه کې لما څخه مخکې شو او بيا ئې وخندل او وې وئيلې چې دا دهغې پخوانى مسابقې په بدل کې وشو ((.

)احمدوابوداود مشکوة ۲۸۱(

او په يو بل روايت کې عائشة رضي الله عنها فرمائى چې دحبشو ماشومان به په مسجد نبوى کې دغشو سره لوبې کولې او ما به خپل سر درسول اله صلى الله عليه وسلم په اوږه باندې ايښې وه او د هغوې سيل مې کاوه او رسول الله صلى الله عليه وسلم بهٔ ترهغې ناست وه ترڅو چې زه دسيل څخه مړه شوى نه وم. نو نارينه و ته پکار دى چې دخپلو ښځو سره دجنسى لوبې نه علاوه نورې دساعت تيرى لوبې وکړي خو دا لوبې بايد په يو پټ او محفوظ ځاې کې وي چې دهغوې دښځو عفت ته کوم خطر متوجه نه وي او هم ددين فرائض او واجبات ترپښو لاندې نشى

همدارنګې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائى : ((کل شئ ليس من ذکر الله لهوولعب الا ان يکون اربعة ملاعبة الرجل امراته وتاديب الرجل فرسه ومشي الرجلين بين الغرضين وتعليم الرجل السباحة))

)رواه النسائى صفحه ۱۲۳ جلد ۲(

ترجمه : هرهغه عمل چې په هغه کې داالله تعالى ذکر نه وي نو هغه يو بى فائدې مشغولتيا او لوبې دي مګر څلورعملونه ددې څخه مستثنى دي دسړى لوبې کول دخپلې ښځې سره او خپل آس ته ادب او تربيه ورکول او دنښو دويشتلو په وخت کې د دوو سړوګرځيدل د نښو ترمنځ اويوکس ته دلامبو چل ورزده کول.

نو ددغه حديث څخه معلومه شوه چې دخپلې ښځې سره هرقسمه لوبې کول يو نيک عمل او داجر او ثواب دلاسته راوړلو وسيله ده خو په دې شرط چې الله تعالى او د مور او پلار حقوق پيمال نشي . نو دښځې سره ښه معامله او ښه چلند دادى چې هغې ته دې داسې خبره ونکړي چې هغه ورباندې خفه کيږى او بايد دهغې کرامت او شخصيت او مرتبې ته بې احترامې ونشي او دهغې سره بايدپه غصه او په سختي سره چلند ونشي او دزندګى دضروورياتو لکه جامې خوراک څښاک او نورو شيانو په موضوع کې بايد ترخپلې وسعې هغه خوشحاله وساتى او دبخيلى نه دې ځان وساتى او دهغې په وړاندې دې دنورو ښځو صفت نکوي ځکه خو الله تعالى فرمائى : ((ولاتمسکوهن ضرارا لتعتدوا ومن يفعل ذلک فقد ظلم نفسه))

)سورة البقرة ايت ۲۳۱(

ترجمه : او تاسې مه ساتئ دا ښځې دضرر دپاره چې زياتي وکړي تاسو په هغوې باندې او چاچې دا کار وکړلو نو يقينا پر خپل ځان ئې ظلم وکړو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱-دکوروالې درازونو دساتنې حق

یو دهغو حقوقو څخه چې ښځه پر خپل خاوند لري دادی چې دهغې سره دکوروالې رازونه باید بل چاته ونه وائی څکه چې دا ډیر بدعمل دی رسول الله صلی الله علیه وسله فرمائی : ((ان شر الناس عندالله منزلة یوم القیامة الرجل یفضی الی المراة وتفضي الیها ثم ینشر سرها))

)رواه مسلم واحمد مشکوة صفحه ۲۷٦(

ترجمه : په خلکوکې بدترین کس دالله تعالی په نزد په ورځې دقیامت کې هغه څوک دی چې دخپلې ښځې سره کوروالې وکړی او بیا دهغې رازونه خلکو ته ووائی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲- دعدالت حق

که یو سړی دیوې نه زیاتې ښځې ولري نو په هغه باندې لازم دی چې دهغوې ترمنځ په مسکن ، لباس، نفقه او علاج ، شپه تیرول او تعامل او چلند کې عدالت وکړي بلکه الله تعالی نارینه و ته امر کړیدی کچیرته دوي دزیاتو ښځو ترمنځ دعدالت دنه کولو نه ډاریږي نو بیا دې هر یوکس یوه ښځه وکړي الله تعالی فرمائی : ((وان خفتم الا تعدلوا فواحدة))

)سورة النساء ایت ۳(

ترجمه : که چیرته تاسو ډاریدئ چې دزیاتو ښځو ترمنځ به عدالت ونشي کړای نو بیا یوه ښځه وکړي .

خوکه دزړه عشق او محبت او میلان یوې ښځې سره زیات وي نو په دې باندې الله تعالی نارینه نه نیسی ځکه چې دادنارینه داختیار او ارادې څخه خارج دی خو په دې شرط چې دښځو ترمنځ ئې په تعامل او اخلاق او چلند کې کوم فرق رانشي او دهغوې ترمنځ په مادي او معنوی لحاظ سره دعدالت رعایت وکړي ، الله تعالی فرمائی : ((ولن تستطیعوا ان تعدلوا بین النساء ولوحرصتم فلا تمیلوا کل المیل فتذروها کالمعلقة))

)سورة النساء ایت ۱۲۹(

ترجمه : تاسو نه شی کولاې چې دخپلو ښځو ترمنځ دزړه په محبت کې عدالت وکړی اگر که زیات کوشش هم وکړئ . او دا ځکه چې دزړه محبت داختیار څخه وتلی دی .

او عائشة رضي الله عنها روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به فرمائل : ((اللهم هذا قسمي فیما املک فلا تلمني فیما تملک ولا املک))

)ترمذي ابوداود نسائی ابن ماجه دارمي مشکوة صفحه ۲۷۹(

ترجمه : ای الله دا هغه عدالت او تقسیم دی چې ځما په واک کې دی مامه ملامتوه دهغه څیز په باره کې چې ستا په واک کې دی او ځما په واک کې نه دی (یعني دزړه محبت)

نوکه یو سړی دیوې څخه دزیاتو ښځو خاوند وي او غواړي چې دخپلې یوې ښځې په ملگرتوب چیرته سفر وکړي نو باید دهغوې ترمنځ قرعه کشي وکړي ترڅو هیڅوک هم خفه نشي او رسول الله صلی الله علیه وسلم به دسفر په وخت کې دخپلو بیبیانو ترمنځ قرعه کشی کوله ځکه خو عائشة رضي الله روایت کوی چې : ((کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا اراد سفر ضرب القرعة بین نسائه فایتهن خرج سهمها خرج بها معه))

)بخاري ومسلم مشکوة صفحه ۲۷۹(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم به چې کله دکوم سفر اراده وکړلو نو دخپل ښځو ترمنځ به ئې قرعه کشی کوله نو دچا نوم به چې ووتله نو هغه به ئې دځان سره په سفر کې ملګرې کوله . همدارنګې دښځو ترمنځ په شپه تیرولو کې هم عدالت ضرور دی که هر څومره یوه ښځه ناجوړه او بوډۍ هم وي خو چې نوبت ئې راشي باید خاوند ئې ورسره شپه تیره کړي او که کومه ښځه خپل نوبت بلې ته وبښي نو کولی شي ځکه خو عائشة رضي الله عنها فرمائی: چې کله د رسول الله صلی الله علیه وسلم مریضی زیاته شوه نو هغه دخپل ټولو بیبیانو څخه اجازه وغوښتله ددې لپاره چې څما په کوټه کې وه ووسیږي او زه دهغه خدمت وکړم نو ټولو بیبیانو ئې ورته اجازه وکړله.

)بخاری مشکوة صفحه ۲۷۹(

نو دښځو ترمنځ په مسکن (داوسیدو ځاې) او جامه او نفقه او شپه تیرولو کې عدالت فرض دی او دهغوې ترمنځ عدالت نه کول حرام او لویه ګناه ده .

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی : ((من کانت له امراتان فمال الی احداهما جاء یوم القیامة واحد شقیه ساقط))

)ترمذي ابوداود ، نسائی ابن ماجه مشکوة صفحه ۲۷۹(

ترجمه : چاچې دوه ښځې درلودلې او یوې ته ئې توجه وکړلو او بلې ته ئې ونکړلو (یعنې دهغوی ترمنځ ئې عدالت ونکړلو) نو په ورځ دقیامت کې به ئې دبدن یو طرف غورځیدلی وي او وجود به نه لري .

۱۳-په کورنی کارونو کې دمرستې حق:

نارینه ته پکار دی چې دخپلې میرمنې سره دکور په کارونو کې مرسته وکړی او دا درسول الله صلی الله علیه وسلم طریقه وه چه دکور په کارونو کې به یې دخپلو بیبیانو سره یې مرسته کوله ځکه بې بې عایشه رضی الله عنها روایت کړیدی چې (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم فی مهنة اهله فاذا حضرت الصلاه قام الی الصلاه)

)بخاری صفحه ۸۰۸ جلد ۲(

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم به په کور کې دخپلو بیبیانو خدمت کاوه او چه کله به د لمانځه وخت داخل شو نو لمانځه ته به ودریده یعني دمانځه ادا کولو لپاره به مسجد ته تللو او د کور کار به یې پریښوده.

او د اسلام څلورم خلیفه او درسول الله صلی علیه وسلم زوم حضرت علی رضی الله عنه روایت کوی چې ((کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذااوی الی منزله جزءدخوله ثلاثه اجزاء جزءا الله و جزءا لاهله وجزءا لنفسه)

)شمایل ترمذی صفحه ۲۲ جلد ۲(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم چې به کله کور ته ورغی نو خپل وخت به یې په دریو حصو ویشل یوه حصه دالله تعالی د عبادت دپاره او بله حصه دخپل کورنی دپاره او بله حصه د خپل ځان د خدمت لپاره.

همداراز بي بي عايشه رضی الله عنها روایت کړیدی چې ((کان رسول الله صلی علیه وسلم بشرامن البشر یفلی ثوبه ویحلب شاته ویخدم نفسه))

)رواه الترمذی فی الشمائل ص۲۳ جلد ۲(

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم یو بشر و او دبشر په څیر به یې ژوند تیراوه او هغه دا چې خپلې جامی به یې پخپله پاکولې او خپله میږه یې به یې پخپله لشله او خپلې پنې به ئې پخپله ګنډلی.

۱٤-د ښځې د خپلوانو احترام کول:

نارینه ته پکار دی چه دخپلې ښځې دخپلوانو او دوستانو قدر او احترام وکړی او دهغې په وړاندې دی دهغې خپلوانو پسی بدی خبری نه کوی او که وسه یې رسیږی دهغې خپلوانو سره دی مرسته او کمک وکړی او هغوی دی خوشحاله وساتی بي بي عایشه رضی الله عنه داسې روایت کوی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یکثر ذکرها (خدیجه)وربما ذبح الشاة ثم یقطعها اعضاءا ثم یبعثها فی صدائق خدیجه)

)متفق علیه مشکوة صفحه ۵۷۳(

ترجمه: رسول الله صلی علیه وسلم به خدیجه رضي الله عنها دوفات نه وروسته ډیره یادوله او چه کله به یې ګډ ذبح کوله نو هغه به یې ټوټې ټوټې کړ او دبي بي خدیجی دوستانو ته به یې لیږله.

او په یو بل روایت کې عایشه رضی الله عنها فرمائی چې یوه بوډی ښځه رسول الله صلی علیه وسلم ته راغله نو رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغې دحال پوښتنه وکړه چه ځنګه ئي نو هغې بوډی ښځې وویلی چې ښه یمه . ځما مور او پلار دی تا نه قربان شی ای رسول الله صلی الله علیه وسلم نو چه کله دا بوډی واپس لاړله نو ما رسول الله صلی علیه وسلم ته وویل چې تا ددغې بوډی سره ولې دومره ښه چلند وکړ ؟ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل (یا عایشه انها کانت تاتینا زمان خدیجه)

)رواه الحاکم فی المستدرک(

ترجمه: ای عائشې دغه بوډی دخدیجې په ژوندانه کې به زمونږ کورته راتله یعنې دغه بوډی د خدیجې ددوستانو څخه ده نو ځکه مې د هغې قدر او احترام وکړو.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم داسې فرمائلی (احق ما اکرم به الرجل ابنته او اخته)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)مسند احمد الفتح الربانی صفحه ۱۷٦ جلد ۱٦(

ترجمه:ښه قدر او عزت دیوی سرې (خسرګنی) په دي کیږي چي دهغه دخور یا لور عزت او احترام وشی.

یعني سرې باید د خپلي ښځي قدر او احترام وکړې او دخپلي ښځي قدر او احترام د هغه دخسرګنی قدر او احترام دی

۱۵-د مشورې حق

نارینه ته پکار دی چه د ژوند په کارونو کي د خپلي ښځي سره مشوره وکړې او پدغه مورد کي درسول الله صلی الله علیه وسلم په پل قدم کیږدی ځکه چي هغه به همیشه به دخپلو اصحابو او خپلو بیبیانو سره مشوره کوله او دا ځکه چي الله تعالی فرمائی(وشاورهم فی الامر)

)سورة آل عمران ایت ۱۵۹(

ترجمه: دخپلو اصحابو سره په مهمو کارونو کي مشوره کوه.

او الله تعالی په بل ایت کي دمومنانو په صفت کي داسي فرمائی (وامرهم شوری بینهم)

)سورة الشوري ایت ۳۸(

ترجمه: او کار ددوی دی مشوره کول پخپلو منځو کي یعني دوی خپل کارونه په مشورې باندي حل او فصل کوی .

او رسول الله صلی الله علیه و سلم داسي فرمائی (آمروا النساءفی بناتهن)

)ابو داود صفحه ۲۸۵(

ترجمه: د ښځو سره دهغوی دلورګانو په ازدواج کي مشورې وکړې.

او امام بخاری دحصرت عایشی څخه روایت کړی دی چي کله رسول الله صلی علیه وسلم غارحراء کي دنبوت څخه مخکي عبادت کاوه نو یوه ورځ جبریل علیه السلام هغه ته یي وحی راوړله او هغه یي خپله سینه کي کیمنډله نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وډار شو او بي بي خدیجی رضی الله عنها ته ورغی او ورسره یي مشوره وکړه او بیا دواړه ورقه بن نوفل ته ورغلل او هغه ته یي قیصه بیان کړله نو ورقه بن نوفل ورته وویل چي مبارک دی وی ته ددي امت پیغمبر ئي .

)بخاری ج۱ص۲(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداشان چې کله رسول الله صلی علیه وسلم د مدینی څخه مکی ته دعمری لپاره د خپلو اصحابو سره روان شول او ټول احرامونو تړلي وو او دقرباني ځاروی یې هم دځانونو سره روان کړی وو نو چې کله دوی دحدیبی مقام ته ورسیدل نو دمکی مشرکانو دوی مکې ته د داخلیدو او عمری اجازه ورنکړله او دیو څه بحث څخه وروسته رسول الله صلی علیه وسلم دهغوی سره یو تړون لاسلیک کړلو چې یوه خبره پکې داوه چې سږ کال به رسول الله صلی علیه وسلم به دخپلو اصحابو سره ځی او راتلونکی کال به ورته دعمری دادا کولو اجازه وی.

نو رسول الله صلی علیه وسلم خپلو صحابوو ته امر وکړلو چې ځانونو داحرامو څخه وباسی یعنې دسر ویښتان وخرئی یا کم کړی او داحرام جامی وباسی نو صحابه کرامو دډیر غم او خفگان دلاسه ځانونه داحرام څخه ونه ویستل نو رسول الله صلی الله علیه وسلم خپلې خیمی ته ننوته او خپله بي بي ام سلمه سره يې مشوره وکړه چه څه وکړم نو ام سلمه هغه ته وویلی چه تاسو ووځی او دخپلي قرباني ځاروی ذبح کړی او دسر ویښتان وخروی او دچا سره خبری مکوی نو رسول الله صلي علیه وسلم دهغه دغه مشوره عملی کړله نو چې کله صحابه کرامو رسول الله صلی الله علیه وسلم ولیدل چه ځان يې داحرام څخه وویسته نو ټولو دغه کار وکړلو اومشکل حل شو.

)بخاری ج۱ص۳۷۲(

۱٦-د مریضی په حالت کی د ښځې د علاج حق

ښځه پر خپل خاوند باندې حق لری چې دناجوړتیا په حالت کې دهغې علاج وکړی او ددې خبرې دلیل دادی چه یو صحابی نقل کوی چه دبدر د غزا په وخت کې د عثمان رضی الله عنه ښځه بي بي رقیه چې درسول الله صلی علیه وسلم لور وه مریضه وه نو رسول الله صلی علیه وسلم عثمان رضی الله عنه ته وویل چه ته غزا ته مه ځه او دخپلې ښځې خدمت کوه تاته به بدر غزا ثواب او غنیمت درکړی شی.

نو ددغه حدیث څخه معلوم شو چې د ښځې علاج پر خاوند باندې لازم دی او ددې دومره لوې اجر او ثواب دی چې د الله تعالی په لارکې دغزا سره برابره ده.

۱۷-دانتقاد حق

که دښځې خاوند دشریعت خلاف کوم کار وکړی نو ښځه حق لری چه د اصلاح په نیت په هغه باندې احترامانه انتقاد وکړی او خپلې غلطی ته يې متوجه کړی.

الله تعالی فرمائی (والمؤمنون والمؤمنات بعضم اولیاء هم بعض یامرون بالمعروف وینهون عن المنكر ویقیمون الصلاة ویؤتون الزكاة ویطیعون الله ورسوله)

)سورة التوبة ایت ۷۱(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: مومنان سړی او مؤمناني ښځې بعضې د بعضو دوستان دی په نیکو کارونو امرکوی او د بدو کارونو څخه منع کوی او مونځونه ادا کوی او دالله او رسول اطاعت کوی.

نو نیکو کارونو ته بلنه ورکول یوازې دسړو وظیفه نه بلکه د زنانه و هم دی.

او روایت شویدی چه عمر بن خطاب رضی الله عنه دخپل خلافت په دور کې په نبوی مسجد کې دخطبی په حال کې وویلی چا چې درسول الله صلی الله علیه وسلم دبیبیانو دمهر څخه زیات مهر واخسته نو هغه زیاتی به ورڅخه بیرته واخستل شی نو یوه ښځه پاسیدله او وی ویله ای عمره الله تعالی فرمائی (واتیتم احداهن قنطار فلا تاخذا منه شیئا)

)سورة النساء ایت ۲۰(

ترجمه : که تاسې کومی ښځې ته په مهر کې ډیر مال ورکړی وی نو تاسو دغه مال څخه هیڅ کوم شی بیرته مه اخلی.

نو چه کله حضرت عمر ددغی ښځې خبره واوریدله نو هغه وفرمایل (اخطا عمرواصابت امراة)

)مسند ابی یعلی ، سنن سعید بن منصور فقه السنة صفحه ۲۹۴(

ترجمه : عمر پخپله خبره کې خطا شو او ددغی ښځې خبره صحیح ده.

دغه وه دوخت پر خلیفه باندې د یوې ښځې انتقاد چې دهغه ستاینه وشی.

۱۸-د میراث حق

ښځه دخپل خاوند دوفات نه وروسته د هغه په مال کې حق لری او هغه داسې دی چه که دخاوند یې ځامن یا لورګانې وی نو هغې ته دخاوند په مال کې اتمه حصه حق کیږی او که د خاوند نه یې ځامن یا لورګانې پاتی نه وی نو بیا هغې ته څلورمه حصه ورکول کیږی الله تعالی فرمائی (ولهن الربع مما ترکتم ان لم یکن لکم ولد فان کان لکم ولد فلهن الثمن مما ترکتم من بعد وصیة توصون بها اودین)

)سورة النساء ایت ۱۲(

ترجمه : او ښځې دپاره څلورمه حصه ده هغه مال چې پریښودلی وی تاسو که چری نه وی تاسو لره اولاد (ځامن یا لورګانې) نو که وی تاسو دپاره اولاد نو بیا ښځو دپاره اتمه حصه ده دهغه مال نه چه پریښودلی تاسو وروسته دپوره کولو دوصیت نه چه وصیت کوی تاسو به هغه سره او ادا کولو دقرض نه.

۱۹ -دکار او ملکیت حق

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه حق لری چې د مشروعو او رواوو کارونو له لاری خپل شخصي مال زیاد کړی او دځان سره یې وساتی او تصرفات پکې وکړی خو پدی شرط چې دهغې عفت ته پکې خطره نه وی او دهغې دخاوند او اولاد حقوق پیمال نه شی نو ښځه کولی شی دغسی کارونه وکړی لکه په خپل کور کې دوزګارتیا په وخت کې خیاطی یا ګلدوزی کول یا پخپل کور کې دچرګانو ساتل او ښځو او جینکو ته دفیس په مقابل کې درس ورکول یا ډاکتره او قابله وی پخپل کور کې یا داسې شفاخانه کې چې دنارینه او زنانه پکې اختلاط نه وی دښځو علاج کول نو دغه ټول دښځې حقوق دی او ښځه کولی شی ددې لیارې خپل شخصي ملکیت زیات کړی که منقول وی که غیر منقول.

علامة ابن عابد شامی په خپل کتاب ردالمختار کې داسې ویلی دی (اما العمل الذی لا ضرر فیه فلاوجه لمنعها منه)

)رد محتار صفحه ۲۰۷ جلد ۲(

ژباړه: هغه کار چه په هغه کې ضرر نه وی یعنې دخاوند حقوق پکې نه پیمال کیږی او دښځې عفت ته پکې ضرر نه رسیږی نو ښځه د داسې کارونو څخه نشی منع کیدلاې:

۲۰-دخلع حق

خلع دنکاح دعقد له منځه وړل دی دعوض په بدل کې چې ښځه یې خاوند ته ورکوي که دا عوض مهر یا هیز وي یا بل څه وي لکه چې ښځه خاوند ته ووائي ما د زرو روپو په بدل کې پریږده او د هغه خاوند یې ومنی او یا خاوند ته ووائی چې زما مهر او جهیز واخله او ماپریږده او خاوند یې ومنی نو دپورتنې تعریف څخه معلومه شوه چې په خلع کې دري شرطونه دي :

۱-چې دخلع یا ابراء او یا ددې مفهوم سره برابر لفظ باندې وي.

۲-دعوض ذکر ضروري دی.

۳-دښځې موافقه ضروري ده او که ښځه یې ونه منی او یا چپه پاتې شي نو دا خلع صحیح نه ده .

دخلع حکم :

څرنګه چې شریعت نارینه و ته حق ورکړی چې کومه ښځه یې نه خوښیږي نو هغه ته طلاق ورکړي همدارنګه یې ښځې ته هم حق ورکړی چې که میړه یې نه خوښیږي او ژوند یې دتاو تریخوالي او ستونزو سره مخ وي او دالله تعالی ټاکل شوی حدود نه شي مراعتولی نو دهغه څخه بیلتون وغواړي ځکه چې کله ښځه او خاوند یو له بله سره هیڅ ګوزاره نه کوي او ددوي یوځاې ژوند ناممکن وي او یو دبل په نسبت کرکه او نفرت لري او کیدی شي چې هر پلو دخپلې جنسي غریزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي نو په داسې حالت کې یو دبل څخه جداېې او بیلتون پکار دی مګر په عام ډول څرنګه چې خلع دطلاق یو ځانګړي ډول دی دا هم لکه طلاق مکروه او ښه نه ګڼل کیږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو چې کله شرائط انسان دیته اړباسي نو بیا روا ده الله تعالی فرمائی : ((ولا یحل لکم ان تاخذوا مما اتیتموهن شیئا الا ان یخافا الا یقیما حدودالله فان خفتم ان لایقیما حدودالله فلاجناح علیهما فیما افتدت به))

)سورة البقرة ایت ۲۲۹ (په اسلام کې کورنی ژوند صفحه ۹۴-۹۵(

ترجمه : او تاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړې شوي څيز ښځو ته مګر چې ښځه او خاوند دواړه وویریږي له دې خبرې څخه چې دا دواړه به ټینګه ونه ساتلی شي حدودالله (تعالی) نو څه ګناه نشته په دواړو باندې چې ښځه بدله ورکړي او ځان خلاص کړي .

او عبدالله بن عباس رضي الله عنه روایت کړی چې دجلیل القدر صحابي ثابت بن قیس رضي الله عنه ښځه حبیبه بنت سهل رضي الله عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغله او وې وئیلې چې ای رسول الله زه دثابت په دیانت او اخلاق کې څه عیب نه ګورم خو هغه مې نه خوښیږي او نه غواړم نور دهغه سره یو ځاې ژوند وکړم نو رسول الله صلی الله علیه وسلم هغې ته ووئیل چې ته کولای شې هغه باغچه چې تاته ئې په مهر کې درکړیدی بیرته هغه ته ورکړې ؟ نو هغې ووئیلې چې هو یارسول الله صلی الله علیه وسلم ، نو رسول الله صلی الله علیه و سلم ثابت بن قیس ته ووئیل چې باغچه واخله او هغې ته طلاق ورکړه ؟

)بخاري ، نسائی ، ابن ماجه ، مشکوة صفحه ۲۸۳(

همدارنګه علی رض فرمائی چې کله ښځه دخپل خاوند څخه خلع وغواړي نو مستحب دی چې خاوند ئې دهغې دغه غوښتنه ومني .

خو که ښځه بغیر دکوم دلیل او عذر څخه دخاوند څخه ځان خلاصول وغواړي نو مکروه دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((ایما امراة سالت زوجها طلاقا في غیر ماباس فحرام علیها رائحة الجنة))

)احمد ، ابوداود، ترمذي ، ابن ماجه ، دارمي ، مشکوة صفحه ۲۸۳(

ترجمه : کومه ښځه چې دخپل خاوند څخه بغیر دکوم عذر او ضرورت څخه طلاق وغواړي نو پرهغې باندې دجنت بوي حرام دی . او که دښځې خاوند خلع نه قبلوله نو بیا ښځه حق لري چې قضاء ته رجوع وکړي او قضاء دهغوې دواړو ترمنځ جدایې راولې چې دیته دتفریق حق وائی . قضا کولای شي دښځې او خاوند ترمنځ په لاندې حالاتو کې بیلتون راولې:

۱-بیلتون دنفقې دنه ورکولو په وجه .

۲-بیلتون دعیبونو په وجه لکه ضعف جنسي یا لیونتوب یا نور لاعلاج او طولاني مرضونه .

۳-بیلتون دخاوند دبدسلوک او بدګذارنی په وجه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤-بیلتون دخاوند دغائبوالی یا بندي توب په وجه

)په اسلام کې کورنی ژوند صفحه ۹۰، فقه خانواد صفحه ۳۹۹(

۲۱-د سلام حق:

ښځه پرخپل خاوند حق لري چې کور ته دننوتو په وخت کې پر هغې سلام واچوي ځکه چې الله تعالی فرمائی : ((فاذا دخلتم بیوتا فسلموا علی انفسکم تحیة من عندالله مبارکة طیبة))

)سورة النور ایت ٦١(

ترجمه : چې کله تاسو کورونو ته ننوځئ نو پخپلې کورني باندې سلام واچوئ دادالله تعالی له طرفه برکتونو والا او زړه خوشحالونکی پیشکش ده .

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((اذا دخلت علی اهلک فسلم یکون برکة علیک وعلی اهل بیتک))

)ترمذي مشکوة صفحه ۲۹۹(

ترجمه : کله چې کور ته ورځې نو پخپلې کورني باندې سلام واچوه داستا او ستا دکورني لپاره دبرکت سبب لري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم بحث

د خاوند حقوق پر ښځه باندې

نارینه سره ددې نه چې دخپلې کورنی په ارتباط زیات اخلاقي او مادي مسئولیتونه لري دلاندې حقوقو لرونکی دی :

۱-دشریعت په حدودو کې تابعداري :

څرنگه چې سړی دخپلې کورنی مشر او دهغې داداري اورهبري او ساتنې مسؤول دی او دهغې دعزت او کرامت او سعادت او آرامی او امنیت په لار کې شپه او ورځ پلانونه جوړوي او کوشش کوي خو دغه ټول مصلحتونه او هدفونه په هیڅ یوه ټولنه کې بغیر دمشر داطاعت او نظم څخه لاس ته نه راځي نو ځکه دخاوند تابعداري پرښځه باندې لازم شویدی خو دغه تابعداري به دشریعت په حدودو کې وي او په غیر شرعي کارونو کې دخاوند تابعداري روانه دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((لا طاعة لمخلوق فی معصیة الخالق))

)رواه احمدوالحاکم في مستدرکه مشکوة صفحه ۳۱۹(

ترجمه : په هغه کار کې چې دخالق نافرماني کیږي دمخلوق تابعداري روا نه دی .

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائی : ((انما الطاعة فی المعروف))

)متفق علیه مشکوة صفحه ۳۱۹(

ترجمه : دمشرتابعداري په نیکو کارونو او خبرو کې لري

)یعنې په غیر شرعي کارونو کې دهغه تابعداري روانه دی .

او ددغه شرعي تابعداري اساس هغه قوامیت (مشرتوب او حاکمیت) دی چې الله تعالی دکورنې پلار ته ورکړیدی ځکه چې الله تعالی فرمائی : ((ولهن مثل الذي علیهن بالمعروف وللرجال علیهن درجة والله عزیز حکیم))

)سورة ا لبقرة آیت ۲۲۸(

ترجمه : دښځو لپاره پرخپلو خاوندانو حقوق دي لکه چې په دوي باندې دخپلو خاوندانو حقوق دي په نیکې طریقې سره او دسړو لپاره پرښځو باندې یوه اوچته درجه ده (دکورنی مسئولیت) او الله تعالی عزت والا او حکمت والا دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه الله تعالی فرمائی : ((الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض وبما انفقوا من اموالهم))

)سورة النساء ايت ٣٤(

ترجمه : نارينه پرښځو باندې حاكمان دي په دي وجه چې الله تعالى بعضو ددوي ته په بعضو باندې غوره والى وركړيدى او په دى وجه چې نارينه خپل مالونه په زنانه و باندې خرچ كوي .

يعنې څرنګه چې نارينه دښځو په ارتباط زيات مسئوليتونه لري نو الله تعالى دكورنى دنظم او آرامي او سعادت لپاره نارينه و ته دمشرتوب حق وركړى دى او هغه ته ئې په بعضو صفاتو كې پر ښځو باندې فضيلت وركړى دى . نو الله تعالى نارينه ته په كورنى كې دمشرتوب او دمسئوليت حقونه ددوو علتونو په وجه وركړى دى :

اول : بدني طاقت : نو الله تعالى نارينه دښځو څخه زيات طاقتور پيدا كړيدى او هغوي يې دښځو څخه زيات دقوي ارادې خاوندان ګرځولي دي .

او ښځې غالبا دبدن او ارادې له مخې كمزوري پيدا شويدي او عاطفې جنبه پرهغوې غالبه ده

دوهم : مالي مسئوليت : مختلف مالي مسئوليتونه لكه مهر وركول دواده ضروريات پوره كول ښځې ته دنفقې او جامې او داوسيدو دځاې برابرول ټول دسړي په غاړه دي او عملا سرى دخپلې كورنى خدمتګار وي او دهمدغه خدمتګاري په وجه هغه دخپل كورني د رياست او مشرتوب مستحق ګرځيدلى دى خو دغه مشرتوب به ئې په حكمت او مشورې سره وي يعنې دسړي حاكميت پرښځه باندې په حقيقت كې يو قسم مسئوليت او مكلفيت دي نه رياست او فضيلت او په حقيقت كې دغه مسئوليت او مكلفيت كوم عزت او مرتبه نه بلل لري څكه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلي دي : ((كلكم راع وكلكم مسئول عن رعيته فالامام الذي على الناس راع وهو مسئول عن رعيته والرجل راع على اهل بيته وهو مسئول عن رعيته والمراة راعية على بيت زوجها))

)متفق عليه مشكوة صفحه ٣٢١(

ترجمه : تاسو ټول مسئوول ياستى او دخلكو په وړاندې مسئوليت لرئ نو دخلكو مشردهغوې په باره كې مسئوول وي او سړى دخپلې كورني په باره كې مسول دى او ښځه دخپل خاوند دكور په باره كې مسئوله ده.

ددغه حديث څخه معلومه شوه چې ښځه هم دخاوند نه وروسته دكورني په باره كې مسئوليت لري . نو پرښځه باندې د خپل خاوند تابعداري دشريعت په حدودو كې فرض دى او په دى باره كې زيات حديثونه راغلي دي لكه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په يو حديث كې داسې فرمائى : ((لو كنت آمر احدا ان يسجد لاحد لامرت المراة ان تسجد لزوجها))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)رواه الترمذي مشکوة ٢٨١(

ترجمه : که چیرته ما امر کړای وای چې یو کس دې بل کس ته سجده وکړي نو ما به ښځو ته امر کړای وای چې خپلو خاوندانو ته سجده وکړي .

یعني که د الله تعالی نه بغیر بل چاته سجده روا وای نو ما به ښځو ته امر کړای وای چې خپلو خاوندانو ته سجده وکړي اودا ځکه چې دخاوند حق پر دوي باندې ډیر زیات دی خو څرنګه چې دالله تعالی نه بغیر بل چاته سجده روا نده نو ځکه ما دغه امر ونکړلو.

او الله تعالی فرمائی : ((فالصالحات قانتات حافظات للغیب بما حفظ الله))

)سورة النساء ایت ٣٤(

ترجمه : نونیکې زنانه تابعداري کوونکي دي (دالله اورسول او خاوند) او ساتونکې دي دځان او مال په وخت دغائب کیدلو دخاوند کې په دې وجه چې الله تعالی ددغو شیانو دساتنې امر کړی دی .

٢-دخاوند دمال او عزت ساتنه:

پرښځه باندې لازمه ده چې دخپل خاوند په غیاب کې دهغه دناموس او مال ساتنه وکړي او دخپل خاوند داجازې نه بغیر چاته دهغه کورته دننوتو اجازه ورنکړي ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی : ((المراة راعیة في بیت زوجها مسئولة عن رعیتها))

))متفق علیه مشکوة صفحه ٣٢٠(

ترجمه : ښځه دخاوند دکور ساتونکې ده او دهغه دساتنې مسئووله ده .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم دنیکو ښځو په صفت کې داسې فرمائی : ((التی تسره اذا نظرو تطیعه اذا امر واذا غاب عنها حفظته فی نفسها وماله))

)رواه البیهقي في شعب الایمان مشکوة صفحه ٢٦٨(

ترجمه : نیکه ښځه هغه ده چې خاوند ئې دهغې په لیدلو خوشحالیږي او دخاوند فرمانبرداري کوي او که خاوند ئې په کور کې نه وي نو خپل عفت او دخاوند دمال حفاظت او ساتنه کوي .

او په بل حدیث کې داسې فرمائی : ((وحقکم علیهن ان لایوطئن فرشکم من تکرهون ولا یاذن في بیوتکم من تکرهون ((

)رواه الترمذي صفحه ٢٢٠ جلد ١ ریاض الصالحین صفحه ١٥٦(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : او ستاسو حق پر ښځو باندې دادی چې ستاسو په فرش دې هغه څوک نه کښېنوي چې ستاسو ورڅخه بد راځي او ستاسو کور ته دې هغه چاته اجازه ورنکړي چې ستاسو ورڅخه بد راځي .

همدارنګې ښځې ته روا نه دی چې دخاوند داجازې څخه بغير دهغه دمال څخه چاته څه ورکړي ځکه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائی : ((لا يجوز لامراة عطية الا باذن زوجها))

)رواه النسائی صفحه ۳۵۲ جلد ۱ ابوداود صفحه ۲۳۷ جلد۱(

ترجمه : ښځې ته روا نه دی چې چاته څه ورکړي مګر د٠خاوند په اجازې سره

۳-دخاوند په کور کې خدمت:

سړی پر خپلې ښځې حق لري چې دهغه دکور داخلي کارونه سرته ورسوي لکه دطعام تيارول دکور پاکول ، دجامو اودلوښو وينځل وغيره او ددغې خبرې په نبوي احاديثو کې درې دلائله موجود دي .

اول دليل : دبي بي فاطمې رضي الله عنها څخه روايت دی چې دې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغله او دکور دخدمت څخه ئې شکايت وکړلو او درسول الله صلی الله عليه وسلم څخه ئې وغوښت چې هغې ته يو خادم ورکړي نو رسول اله صلی الله عليه وسلم هغې ته وفرمايل چې دويده کيدلو په وخت کې درې ديرش ۳۳ ځله سبحان الله ووايه او درې ديرش ۳۳ ځلې الحمدلله ووايه او درې ديرش ۳۳ ځلې الله اکبر ووايه نو دا تاته دخادم څخه غوره دی((

)بخاري صفحه ۸۰۷ جلد ۲ مشکوة صفحه ۲۰۹ (

نو ددغه حديث څخه معلوم شو چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فاطمې ته دا ونه ويلې چې ته دکور کار مکوه اويا دکور کار پرتالازم نه دی .

دوهم دليل : داسماء بنت ابي بکر رضي الله عنها حديث دی دې فرمائي چې ما به دزبير رضي الله عنه دکور ټول کارونه کوله او دهغه دآس لپاره به مې ددوه کيلو متره لرې ځاې څخه واښه راوړله

)رواه مسلم صفحه ۲۱۸ جلد ۲(

دريم دليل : ((عن ضمرة بن حبيب قال قضی رسول الله صلی الله عليه وسلم علی ابنته الفاطمة بخدمة البيت وعلی علي ماکان من خارج البيت(

)مطالب عالية صفحه ۳۹ جلد ٤(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم دفاطمة او علي رضي الله عنها ترمنځ فيصله کړې وه چې فاطمة به دکور داخلي کارونه کوي او علي رضي الله عنه به دکور خارجي کارونه کوي .

٤-خپل خاوند ته ځان سينګارول :

دښځې او خاوند يو بل ته ځان سينګارول يو ښه او په شريعت کې مطلوب کار دی او خاوند حق لري چې دخپلې ښځې نه وغواړي چې هغه جامه واغوندې کوم چې دخاوند ئې خوښ وي او ښځه هم حق لري چې دخپل خاوند څخه همداسې غوښتنه وکړي او دا ځکه چې دښځې او دخاوند ترمنځ دغسې متقابل عمل ددواړو ترمنځ دمحبت او تفاهم دزياتوالی او ددواړو دعفت سبب ګرځي . او په دغه موضوع کې عبدالله بن عباس رضي الله عنه فرمائلی چې : ځما دا خوښ دی چې زه دې خپلې ښځې ته ځان سينګار کړم لکه چې ځما دا خوښ دی چې ځما ښځه دې ماته ځان سينګار کړی .

رواه ابن ابي حاتم وابن جرير الطبري تفسير قرطبي صفحه ١١٨ جلد ٣ سورة البقرة

او رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمائلی : ((ان الله جميل يحب الجمال))

)رواه مسلم مشکوة صفحه ٤٣٣(

ترجمه : الله تعالی ښائسته ذات دی او ښائست خوښوي .

او په بل حديث کې داسې فرمائی : ((ان الله نظيف يحب النظافة))

)رواه الترمذي مشکوة صفحه ٣٨٥(

ترجمه : الله تعالی پاک دی او پاکي خوښوي .

نويو عمل (ښائست او پاکي) چې الله تعالی ئې خوښوي نو نارينه او زنانه ئې ولې نه خوښوئ بې شکه چې کوم شی دالله تعالی خوښ وي نو هغه به يو فائده مند او د مسلمان دسعادت او کاميابي سبب وي .

٥-دشريعت په حدودو کې ښځې ته ادب ورکول:

.هر کله چې ښځه دخپل خاوند نافرماني شروع کړي او دخاوند دکور دمصلحت خلاف کارونه کوي نو خاوندئې حق لري چې دهغې داصلاح لپاره يو څه شرعي اقدامات وکړي چې دغه اقدامات الله تعالی په څلورو مرحلو تقسيم کړيدی .

الله تعالی داسې فرمائلی : ((الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض وبما انفقوا من اموالهم فالصالحات قانتات حافظات للغيب بما حفظ الله والتی تخافون نشوزهن فعظوهن واهجروهن فی المضاجع

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واضربوهن فان اطعنكم لا تبغوا عليهن سبيلا ان الله كان عليا كبيرا . وان خفتم شقاق بينهما فابعثوا حكما من اهله وحكما من اهلها ان يريدا اصلاحا يوفق الله بينهما ان الله كان عليما خبيرا))

)سورة النساء ايت ٣٤-٣٥(

ژباړه : نارينه حاكمان مقرر شوي دي په ښځو باندې په سبب ددې چې غوره والی ورکړی دی الله تعالی ځینې ددوي ته په ځينو نورو باندې او په سبب ددې چې دغه نارينه لګښت كوي پردغو ښځو له خپلو مالونو څخه نو نيكې ښځې تابعداري كوونكي دي (داللهٔ او درسول او دخاوند) او ساتونكې دي په غياب دخاوندانو خپلو كې دځانونو خپلو (عفت)او دخپلو خاوندانو د مالونو او اولادونو په سبب ددې چې ساتلې دي الله (دوي ته له حقوقو پر خاوندانو) او هغه ښځې چې ويريږي تاسې دسركشي (بدخوئی) د دوی نه نو نصيحت وكړئ دوي ته او جدا شئ دهغوي نه په ځاي دځملاستو کې (كه په نصيحت سمې نشوې) او ووهئ تاسې هغې لره (تاديبي وهل نه انتقامي) كه په بيلتون هم سمې نشوې ، نو كه اطاعت ئې ستاسې وكړلو مه لټوئ تاسو پردوي باندې بله لاره (دطلاق) بيشكه الله جل جلاله ډير اوچت او ډير لوي دی . او كه ويريږئ تاسې له مخالفت څخه په مينځ دخاوند او ښځې کې نو مقرر كړئ تاسي يو فيصله كوونكی (منصف) له خپلوانو ددې سړي او بل فيصله كوونكی (منصف) له خپلوانو ددې ښځې كه دوي (زوجين) غواړي صلح كول نو الله به ددواړو ترمنځ جوړښت پيدا كړي بيشكه الله پوه او خبردار دی .

ددغه ايت كريمه څخه معلومه شوه چې نيكې ښځې نصيحت او تاديبي وهلو ته حاجت نلري بلكه نافرماني كوونكې دغو شيانو ته حاجت لري نو ددې لپاره چې كور دګډوډی او بې نظمي څخه وژغورل شي دهغه داصلاح او نظم لپاره بايد لاندې مراحل عملي شي :

اول : ښوونه او نصيحت : سری بايد خپلې نافرمانې ښځې ته په حكيمانه او ښائسته طريقې سره ښوونه او نصيحت وكړي او په مختلفو طريقو سره بايد هغه خپل مسئوليت ته متوجه كړئ

دوهم : هركله چې حكيمانه او ښائسته نصيحت پرنافرمانې ښځې څه اثر ونكړي نو خاوند بايد دهغې سره دځملاستو څخه ډډه وكړي او خپله بستره دې ترې جدا كړي ځكه چې دغه كار كولای شي پرهغې اثر وكړي او هغه دې ته واداره كړي چې دخپلې نافرمانی څخه لاس واخلي په هرصورت دغه جدايې بايد دځلورو مياشتو څخه زياته نه وي .

دريم : بدني تنبيه (تاديبي او خفيف وهل) :

چې كله په نافرمانه ښځه باندې دبسترې جدا كول هم اثر ونكړي نو سړی به داسې طريقې سره هغه وهي چې دهغې مخ او دبدن حساس اعضاؤ ته څه ضرر ونه رسيږي او دا وهل به دادب په نيت وي او خفيفه به وي سخته به نه وي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هډوکي ته به پکې نقصان نه رسيږي او د بدن پوستکي به پکې نه ژوبل لري بعضې علماء فرمايي چې په مسواك به يې معمولی غوندې وهي. او دا ددې لپاره چې بعضې سرکشه او نافرماني ښځې داسې حالت ته ورسيږي چې دهيڅا خبره نه مني نو دهغوې دنافرماني علاج همدغه دادب وهل پاتې شي . نو دنافرمانو او سرکشو ښځو تاديبي وهل په قران او حديث کې ثابت دي او دالله تعالی او رسول ئې روا کړيدی ددې لپاره چې دکورني حفاظت وشي او بې نظمي او ګډوډي ځخه بچ کړی شي لکه چې الله تعالی فرمائی : ((واضربوهن))

)سورة النساء ايت ٣٤(

ترجمه : که نافرمانو ښځو ته نصيحت او دهغوې سره نه څملاستل څه فائده ونه رسوله او دنافرماني نه ونه ګرځيدل نو بيا هغوې ووهئ (مګر تاديبی وهل)

اورسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائی : ((واضربوهن ضرباغير مبرح))

)ترمذي صفحه ٢١٩(

ترجمه : نافرمانې ښځې که په نصيحت او دهغې سره په نه څملاستو سمې نشوې نو بيا هغوې داسې ووهئ چې سخته نه وي يعنې هډوکې نه ماتوي او پوستکې نه شکوي او دادب په نيت وي همدارنګې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمائی : ((ولا تضرب الوجه ولا تقبح))

ابوداود صفحه ٢٩١) (

ترجمه : خپله ښځه په مخ مه وهه او خرابې خبرې ورته مکوه. .

خو دا خبره بايد په نظر کې ونيول شي چې دنافرمانې دصورت نه بغير دښځې وهل روا نه دی او دهغې تاديبي وهل دحل آخري لاره ده او دا خبره هم په ياد ساتل پکار دي چې که سړی دښځې په وهلو کې د شريعت د حد نه تجاوز وکړي هغه ظالم دی او بايد خپله سزا وګوري .

څلورم : کورنی جرګه :

که د مخکينې مرحلې دنافرمانې ښځې په اصلاح کې فائده مندي نه نشوې نو خاوند دې دغه موضوع قاضي او محکمې ته وړاندې کړي ترڅو هغه دسړي اودښځې دکورني څخه يوه جرګه جوړه کړي چې دخاونداو دښځې ترمنځ دصلحې لارې ولټوي کچيرته دوې ونشوې کړای چې ددوی ترمنځ صلحه راولې نو بيا دې ددوی ترمنځ دجدايې او طلاق تصميم ونيسی .

پنځم : کچيرته دښځې خاوند بداخلاقه وي او خپلو ديني او اخلاقي مسئوليتونو ته متوجه نه وي نو ښځه به په حکيمانه او ښائسته طريقې سره دهغه داصلاح لپاره کار وکړي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی فرمائی : ((وان امراة خافت من بعلها نشوزا او اعراضا فلاجناح علیها ان یصلحا بینهما صلحا والصلح خیر))

)سورة النساء ایت ۲۸(

ترجمه : او که یوه زنانه ویریږي دخپل خاوند دبدخوییې نه یا دمخ گرځولو نه نو گناه نیشته په دغو دواړو باندې چې روغه وکړي په خپلو مینځو کې او روغه کول غوره کار دی.

د خاوند په کور کې اوسېدل

پر سړي باندې لازم دی چې د خپلې ښځې لپاره د اوسیدو یو مناسب ځاې برابر کړي او پر ښځې باندې لازم دی چې دخپل خاوند سره په یو کور کې ژوند وکړی او که ښځه یې نه غوښتله چې د هغه سره یو ځاې ووسی نو خاوندی دی لمړی ورته نصیحت وکړی أو کنه موضوع به محکمی ته وړاندې کړی که بیا هم ښځه دی ته تیاره نشوه چې د هغه سره په یو کور کې ژوند وکړی نو د ښځې د نفقی حق ساقطیږی تر څو چې د خاوند سره په یو کور کې یو ځاې نشی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاوند حقوق پر ښځه باندې

د ناروغتیا پر مها ل د خاوند درملنه او خدمت:

د ژوند د ضرورتونو څخه یو دادی چې ښځه دی د خپل خاوند د بیمارۍ په وخت کې د هغه خدمت او مراقبت په صحي توګه سره وکړی ځکه چې د بیمارۍ په وخت سړی د هر وخت څخه زیات د خپلې ښځې خدمت او مراقبت او محبت ته ضرورت لری او دا ځکه چې ښځه خپل خاوند ته د هر چا څخه ډیره نزدې ده او د هر چا څخه زیات د خپل خاوند په اسرارو او رازونو باندې خبره وی او کولاې شی د هر چا څخه په ښه توګی سره خپل خاوند ته طعام او دوا برابره کړی او د هغه صحیح مراقبت و کړی او دغه خبره د رسول الله صلی الله علیه و سلم د هغه حدیث څخه اخیستل شویدی چې عایشه رضی الله تعالی عنها روایت کړیدی چې کله رسول الله صلی الله علیه و سلم بیمار شو نو ویی فرمایل(این انا غدا) یعنې زه سبا ته د چا په کور کې ووسیرم. نو دهغه ټولو بیبیانو هغه ته اجازه وکړل چې د بی بی عایشې په کور کې ووسیزی او دا ځکه چې بی بی عایشه رضی الله عنها د هر چا څخه زیات د هغه مراقبت او پالنه کوله او الله تعالی هغې ته زیاته پوهه ورکړی وه او د رسول الله صلی الله علیه و سلم د هغې سره زیاته مینه وه ځکه خو رسول الله صلی الله علیه وسلم تر وفاته پورې دهغی په کور کې وه او د هغې په کور او د هغې په غیږه کې وفات شو .

))ابو داود ۲۹۱ مشکاة۲۷۹((

د کوروالي حق:

د حیض او نفاس او د بیمارۍ د حالاتو څخه بغیر خاوند حق لری چې هر کله وغواړی د خپلې ښځې سره کوروالې وکړی او ښځه حق نه لری چې هغه د کورالی څخه منع کړی بلکې خاوند د کوروالې څخه منع کول یوه لویه ګناه ده. رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی:((اذا دعا الرجل زوجته لحاجته فلتاته و ان کانت علی التنور))

))ترمذی مشکاة ۲۸۱((

ژباړه: چې کله یو سړی خپله ښځه د کوروالې لپاره وغواړی نو ښځه دی ورته حاضره شی حتی که په تنور باندې هم وی .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایلی : ((اذا دعا الرجل امراته الی فراشه فلم تاته فبات غضبان لعنتها الملایکة حتی تصبح))

))متفق علیه مشکاة ص۲۸۰((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: کله چې سړی خپله ښځه د کور والی لپاره وغواړي او ښځه يې انکار وکړي او سړی په غصه کې شپه تيره کړي نو ملايک په دغې ښځې باندې تر سبا پوری لعنت وايي.

د طلاق حق:

طلاق په لغت کې د قيد(ولکی) لري کولو ته وايي او په اصطلاح کې د سړی له خوا فی الحال يا وروسته د صحيحی نکاح د عقد له مينځه وړلو ته وايي او طلاق د سړی حق دی چې شريعت هغه ته ورکړيدی تر څو په سختو حالاتو کې چې د خاوند او ښځې ترمينځ علاقات دومره خراب شوی وی چې د حل ټولی لاری مفيدی واقع شوی نه وی ترې استفاده وکړی يعنې طلاق ورکول د مشکل د حل اخری لاره ده خو دا داسې يو عمل دی چې د الله تعالی خوښ نه دی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلی : ((ابغض الحلال الی الله الطلاق))

))ابو داود ص ٢٦٩ مشکاة ص ٢٨٣((

ژباړه: ډير ناخوښ په حلالو کې د الله تعالی په نزد طلاق دی.

د طلاق آداب:

طلاق ورکول يو شمېر اداب لري چې بايد د هغې رعايت وشی او هغه په لاندې ډول دی:

١ -سړی بايد په هغه وخت کې د ښځې د طلاق اقدام وکړی چې د هغه ښځه د الله او د رسول الله صلی الله عليه و سلم او د خپل خاوند نافرمانی او د شريعت خلاف کارونه وکړی .

٢ -د طلاق ورکولو څخه هدف بايد ښځې ته ضرر رسول نه وی ځکه چې مسلمان ته ضرر رسول حرام او ګناه ده .

٣ -سړی بايد خپلې ښځې ته په يو ځل درې طلاقونه ورنکړی ځکه چې دا طريقه د طلاق د شريعت خلاف دی ځکه چې محمود بن لبيد رضی الله عنه روايت کوی:

))اخبر رسول الله صلی الله عليه و سلم عن رجل طلق امرأته ثلاث تطليقات جميعا فقام غضبان فقال ايلعب بکتاب الله و انا بين اظهرکم حتی قام رجل فقال يا رسول الله افلا اقتله((

(نسايی مشکاة ٢٨۴)

ژباړه: رسول الله صلی الله عليه و سلم ته خبر ورکړی شو چې يو سړی خپلې ښځې ته په يو ځل درې طلاقونه ورکړی نو رسول الله صلی الله عليه و سلم په غصه ودريده او وی فرمايل : ايا د الله په کتاب لوبی کيږي او زه ستاسې ترمينځ يم تر دی چې يو سړی پاسيدو او د رسول الله صلی الله عليه و سلم څخه يې ددغه سړی د وژلو اجازه وغوښتله .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ -طلاق باید د غصی په حالت کې نه وی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایی: ((لا طلاق فی اغلاق))

))ابو داود ۲۸۹ مشکاة ۲۷۲((

ژباړه: د سخت غضب په حالت کې طلاق نشته

۵ -طلاق باید د سنتو په طریقه ورکړی شی.

٦ -طلاق باید په ښایسته الفاظو او ښی طریقې سره ورکړی شي.

د ښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره د طلاق حکم

۱ -واجب طلاق : چې کله د ښځې او خاوند مشران (حکمین) دا نظریه ورکړی چې نور د دوې یو ځاې ژوندون نا ممکن دی یا دا چې ښځه بد کاره وی

۲ -مستحب طلاق : دا په هغه صورت کې چې ښځه د الله تعالی احکام نه پر ځاې کوله لکه لمونځ روژه او نور او خاوند یې له اړباسلو څخه عاجز پاتې شوی وی.

۳ -مباح طلاق : به هغه صورت کې چې ښځه بد اخلاقه وی خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنگه کړی او نور صبر ونکړی شی.

۴-مکروه طلاق : چې د طلاق لپاره کوم پیاوړی لامل نه وی او ښځه بد اخلاقه وی خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنگه کړی او صبر یې تمام شی.

۵ -حرام طلاق : چې هیڅ شرعي سبب نه وی مثلا د بلی ښځې ښکلا یې خوښه شی او خپله ښځه طلاقه کړی الله تعالی فرمایي : فان أطعنکم فلا تبغوا علیهن سبیلا((

))سورة النساء آیت۳۴((

ژباړه : که چیری ښځې ستاسې فرمانبرداری وکړلې نو تاسې بله لار په دوې مه لټوی یعنې د طلاق لار .

د طلاق ډولونه:

الف : طلاق په اعتبار د لفظ سره په دوه ډوله دی :

۱ -صریح طلاق : او دا هغه دی چې د طلاق څخه پرته بل مفهوم (په لغت او دود او دستور کې) ونلری لکه ته طلاق یې ته پر ما حرامه یې نو دا طلاق واقع کیږی او د طلاق ورکوونکی په نیت پوری هیڅ اړه نلری .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ -طلاق په کنایاتو : دا هغه الفاظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوی او په دود او دستور کې هم د طلاق لپاره نه وی ټاکل شوی خو د طلاق احتمال لری لکه چې خاوند خپلې ښځې ته ووایی: (ستا کار ستا په لاس کې شو ، یا پلار کره لاړه شه نو په دغه حالت کې نیت ته اعتبار دی که نیت یې طلاق وی واقع کیږی او کنه نه واقع کیږی.

ب: طلاق په اعتبار د زمانی سره په دري ډوله دي :

۱ -طلاق په حاضر وخت کې : او دا هغه ډول طلاق دی چې د طلاق لفظ د هر شرط او نیتې څخه خالی وی لکه چې ووایی ته طلاقه یې او یا طلاقه می کړلی نو ددغه لفظ په استعمال سره سمدستی طلاق واقع کیږی.

۲ -چې د طلاق د الفاظو نسبت راتلونکی زمانی ته وشی لکه چې ووایې ته سبا ته طلاقه یې نو دا طلاق هغه وخت واقع کیږي چې نسبت یې ورته شوی وی .

۳ -معلق طلاق : او دا هغه دی چې د طلاق الفاظ په یو راتلونکی کار پوری اړوند شی لکه چې ووایی که زه فلانی ځاي ته لاړم نو ته طلاقه یی نو دا طلاق د همدی کار په حاصلیدلو سره واقع کیږي.

ج: طلاق په اعتبار د رجوع او نه رجوع سره په دري ډوله دی:

۱ -طلاق رجعی: او دا هغه طلاق دی چې خاوند کولی شی چې ښځې ته پکې د هغې د عدت له تیریدلو څخه مخکې رجوع وکړی یعنې چې یو طلاق یې ورته ورکړی وی .

په دغه طلاق کې که خاوند ښځې ته یو ساعت وروسته رجوع وکړی نو هم کولی شی او رجوع په خبرو یا کوروالې سره کیږی خو که عدت یې چې دري حیضه دی پوره شی او میړه یې ورته رجوع ونکړی نو بیا دا طلاق باین ګرځی او ښځه بیا د میړه څخه جدا کیږي او که میړه یې و غواړی بیا ورته رجوع وکړی نو په نوی نکاح به ورته رجوع کوی خو دا خبره هم باید په یاد وساتل شی چې د عدت په دوران کې د ښځې نفقه په میړه لازم دی .

د نکاح او رجوع ترمینځ فرق دادی چې په نکاح کې ګواهان شرط وی او په رجوع کې ګواهان حاضرول ضرور نه دی او همدارنګې په نکاح کې د ښځې رضا او خوښه ضرور ده او په رجوع کې ضرور نه ده او په نکاح کې مهر حتمی ده او په رجوع کې نشته .

او نکاح هر وخت روا ده او رجوع یوازی په عدت کې ده او د عدت له تیریدلو څخه وروسته رجوع صحیح نه ده .

۲ -طلاق باین : او دا هغه طلاق دی چې د نوی مهر او نوی نکاح څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نه شی کولی .

۳ -طلاق ثلاثه : یعنې چې یو سړی خپلې ښځې ته په یو ځل دري طلاقه ورکړی او یا به هر طهر کې ورته یو طلاق ورکړی او دري پوره شی نو په دغه طلاق کې خاوند ښځې ته رجوع نه شی کولی او نه ورسره نوی نکاح کولی شی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر کله چې ښځه د بل کس سره نکاح وکړی او د هغه سړی سره يې حقيقی کوروالې صورت ومومی او بیا هغه پخپله طلاقه کړی او یا ورڅخه په فسخی جدا شی او یا خاوند یې مړ شی.

د: د طلاق ویش د شرعي صفت (سنت او بدعت) له نظره :

ددی لپاره چې په ښځه باندې دعدت موده اوږده نشی ځکه چې دا د ښځې لپاره لوی زیان دی او ددې لپاره چې خاوند او یا حمل ته زیان ونه رسیږی نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړی نوله حیض او نفاس څخه په پاکوالی کښې يې طلاق ورکړی چې کوروالې مو ورسره پکښی نه وی کړی نو که دا احکام مراعت شی نو دیته سنی طلاق وایی یعنې دسنتو موافق طلاق نو سنی طلاق دیته وایی چې سړی خپلې ښځې ته په داسې پاکوالی کښې طلاق ورکړی چې کور والی یې ورسره نه وی کړی او هم حامله نه وی.

او که یوکس خپلې ښځې ته دحیض او یادنفاس او یا دحمل په حالت کې طلاق ورکړی او یا په داسې پاکوالی ورته طلاق ورکړی چې کوروالې یې ورسره کړی وی نو داقسم طلاق بیا بدعی طلاق بلل کیږي او ناروا دی او ددې طلاق په واقع کیدلو کښې دعلماو اختلاف دی.

په طلاق ثلاثه کې دعلماؤو اختلاف:

که یو سړی خپلې ښځې ته په یو مجلس کښې ووایی چې ته په دریو طلاقو طلاقه یې نو ددغسی طلاق په واقع کیدلو کې دعلماو درې نظریې دی.

١ -جمهور علماء وایی چې په دغسی الفاظو باندې درې طلاقه واقع کیږي.

٢ -او بعضې علماء فرمايي چې دغسی طلاق نه واقع کیږي ځکه چه داسې طلاق دسنتو خلاف دی ځکه چې سنت دادی چې کله سړی غواړی خپله ښځه په دریو طلاقو طلاقه کړی نو هغې ته به په هر پاکی کې چې کور والی یې ورسره نه وی کړی یو یو طلاق ورکړی او په یوځل درې طلاقه ورکول ددغه سنت خلاف او بدعت دی او هر بدعت گمراهی دی لکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايي ((کل بدعة ضلالة)) یعنې هر بدعت گمراهی ده او دانظر دامام ابن حزم او بعضو نورو علماوو دی.

او بعضې نور علماء فرمايي : چې یوکس خپلې ښځې ته ووایی چې ته په دریو طلاقو طلاقه یې نو پدغه صورت کې یو طلاق واقع کیږي او خاوند یې کولاې شی بیرته ورته رجوع وکړی او دغه نظر دجلیل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنه او امام عکرمة او امام محمد بن اسحاق اوامام طاووس او امام عطاء بن ابی رباح او امام عمروبن دینار او امام محمد بن بقی بن مخلد او امام ابراهیم نخعی او امام داوود ظاهری اوامام ابن تیمیه او امام ابن قیم رحمهما الله دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه دغه نظر دجليل القدرو صحابوو على ابن ابى طالب او عبدالله بن مسعود او عبدالرحمن بن عوف او زبير بن العوام رضى الله تعالى عنه څخه نقل شويدى او ددغه نظر ترجيح او تاييد لاندې علماوکړيدى:

.1مولانا رشيد احمد ګنګوهى په فتاوى رشيديه کتبې ص(٥٠٢)

.2علامه ابن عاشور په تفسير التحرير والتنويرکتبى ص(٤١٩) ج ٢)

.3دکتور عبدالکريم زيدان پخپل کتاب المفصل فى احکام المراة کتبې ص(٨٨) ج(٢)

.4علامه محمد رشيد رضا په تفسير المنارکتبى ص(٣٨٤) ج(٢)

.5علامه ابن باز په فتاوى اسلامې ه کتبې ص(٢٧١) ج(٣)

.6علامه محمد محمود حجازى په التفسير الواضح کتبې ص(٦٧) ج(١)

.7علامه مفسر ابو حيان په تفسير بحرالمحيط کتبې ص(٤٦٣) ج(٢)

.8دکتور وهبه زحيلى په التفسير المنير کتبې ص(٣٤١) ج(٢) او الفقه الاسلامې کتبې ص(٧١٣)ج(٧)

.9امام فخر الدين رازى په تفسير کبير کتبې ص(٢٦٠) ج(٢)

.10علامه شيخ شلتوت پخپله فتاوى کتبې ص(٣٠٦)

.11مولانا محفوظ الرحمن ديوبندى پخپل کتاب مجموعه مقالات علميه کتبې ص(٨٩)

.12دجامع ازهر علماء په کتاب موسوعة الذخاير العظام کتبې ص(٤٧٢) ج(١)

.13علامه شوکانى په نيل الاوطار کتبې ص(١٦)ج(٧)

.14علامه نظام الدين نيشاپورى په تفسير نيشاپورى على هامش اين جريرکتبى ص(٣٦) ج(٢)

.15علامه جريرى په الفقه على المذاهب الاربعه کتبې ص(٣٤٣) ج(٤)

.16علامه ابوبکر جصاص

.17علامه ابن القيم په اغاثة اللهفان ص(٢٨٤) ج(١) او زاد المعاد ص(٣٠٦-٢٣٠)ج(٥) او اعلام الموقعين ص(٢٨٩) ج(٤) کتبې

.18علامه العصر شيخ القران والحديث امين الله په امين الفتاوى کتبې ص(٥٤٨-٥٥٨)

.19علامه ابويزيد عبدالقاهر په التحقيقات کتبې ص(٦٣٢-٦٩٣)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

.20علامه ناصر الدين البانى په ارواء الغليل کښې ص(۲۴۴)ج(۷)

وګوره امين الفتاوى ص)۵۴۸-۵۵۸(

دغه پورته ټول علماء دخپل نظر لپاره لاندې دلايل لرى :

اول دليل:

الله تعالى فرمايي : ((الطلاق مرتان))

))سورة البقرة ايت ۲۲۹((

ژباړه : طلاق دوه کرته دي.

يعنې په يو طهر (پاکوالى) کې به يوطلاقورکوى او په دويم طهر کې به دويم طلاق ورکوى اوڅوک چې په يوځل درې طلاقه ورکوى نو دا ددغه ايت سره مخالف دى نو څه اعتبار نلرى.

نو سنت داده چې کله يو کس غواړى خپله ښځه بيخى له ځانه جداکړى چې هغه دپاکوالى په حالت کې چې کوروالې يې ورسره نه وى کړى طلاقه کړى بيايې پريږدى چې حيض ورباندې راشى او بيا په دويم او دريم پاکوالى کې چې کوروالى يې ورسره نه وى کړى طلاقه کړى.

دوهم دليل:

عبدالله بن عباس رضى الله تعالى عنه داسې روايت کړيدى چې ((طلق عبد يزيد ابورکانة امراته ثلاثا فى مجلس واحد فحزن عليها حزنا شديدا قال فسأله رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف طلقتها ؟ قال طلقتها ثلاثا قال فى مجلس واحد ؟ قال نعم قال فانما تلک واحدة فارجعها ان شئت قال فرجعها

)رواه ابوداود ص ۲۹۸ واحمد. الفتح الربانى ص(۷۰٦)ج(۱۷)

ژباړه : عبديزيد خپلې ښځې ته په يومجلس کې درې طلاقه ورکړلو خو د طلاق نه وروسته بيا د هغې په جدايى باندې سخت خفه و نو رسول الله صلى الله عليه و سلم ورڅخه پوښتنه وکړلو چې هغه دى څرنګه طلاقه کړيده نو هغه وويل چې هغې ته مى درې طلاقه ورکړيدى نو رسول الله صلى الله عليه و سلم وفرمايل چې په يو مجلس کى؟ نو هغه وويل چې هو نو رسول الله صلى الله عليه و سلم وفرمايل چې دا يو طلاق دى او که خوښه دى وى نو هغې ته رجوع وکړه نو هغه بيا هغې ته رجوع وکړو .

دريم دليل :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام طاووس د خپل پلار نه روایت کړیدی چې ابوالصهباء د عبدالله بن عباس رضی الله عنه څخه پوښتنه وکړه چې ((اتعلم انها کانت الثلاث تجعل واحدة علی عهد النبی صلی الله علیه و سلم و ابی بکر و ثلاثا من امارة عمر قال ابن عباس نعم))

))ابو داود۲۹۹ مسلم جلد ۲ صفحه ۴۷۸ الفتح الربانی جلد ۷ صفحه ۱۷((ژباړه : ایا تاته معلومه ده چې په یو ځل درې طلاقه ورکول یو طلاق حسابیده د رسول الله صلی الله علیه و سلم او د ابوبکر صدیق په زمانه کې او په دریو اولو کلونو د خلافت د عمر رضی الله عنه کې نو ابن عباس وویل چې هو ماته دا معلومه ده .

څلورم دلیل: عبدالله ابن عباس رضی الله عنه روایت کوی چې ((کان الطلاق علی عهد رسول الله صلی الله علیه و سلم و ابی بکر و سنتین من خلافة عمر طلاق الثلاث واحدة فقال عمر بن الخطاب ان الناس قد استعجلو فی امر کانت لهم فیه اناة فلو امضیناه علیهم فامضاه علیهم.

))صحیح مسلم صفحه ۴۷۷ جلد اول الفتح الربانی صفحه ۱ جلد ۷((

ژباړه : درې طلاقه په یو ځل د رسول الله صلی الله علیه و سلم په زمانه کې او د ابو بکر رضی الله عنه په زمانه کې او د عمر فاروق رضی الله عنه د خلافت په ابتدایی دوو کالو کې به یو طلاق ګڼل کیده بیا عمر بن الخطاب رضی الله عنه چې کله ولیدل چې خلک د طلاق په موضوع کې زیات تلوار کوی او زیات طلاق ورکوی نو هغه وفرمایل که دا طلاقونه په دوې نافذ کړی شی نو ښه به وی نو په خلکو یې درې طلاقه درې حساب کړلو .

خو د عمر رضی الله عنه دغه فیصله دی لپاره وه چې خلک د زیات طلاق ورکولو څخه منع کړی نو د هغه دغه فیصله یوه سیاسی فیصله وه او په آخر وخت کې عمر رضی الله عنه په دغه فیصله باندې پښیمانه وه ځکه چې هغه داسې فرمایلی دی: ((ما ندمت علی شی ندامتی علی ثلاث ان لا اکون حرمت الطلاق .....))

))اغاثة اللهفان جلد ۱ صفحه ۴۹۴ التحقیقات صفحه ۶۷۸((

ژباړه : زه په درې شیانو پښیمانه یم یو دا چې ما په یو ځل دریو طلاقو باندې ښځه پر خاوند حرام کړی وه .

نو ددې نه معلومه شوه چې عمر فاروق رضی الله عنه په دی فیصله باندې پښیمانتیا کړی او که چیری دا سیاسی فیصله نه وای بلکې په سنت نبوی سره وای نو بیا د پښیمانتیا څه معنی ده ؟ ځکه چې په سنت باندې په عمل کولو باندې خو څوک پښیمانتیا نه ښکاره کوی

همدارنګې مولانا رشید احمد ګنګوهی فرمایلی دی چې د عمر رضی الله عنه دغه فیصله شرعي نه وه بلکې یوه سیاسی فیصله وه ځکه چې عمر رضی الله عنه شارع نه وه .

)فتاوی رشیدیه صفحه ۵۰۲(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ظلمونه چې زمونږ په ټولنه کې پر ښځو باندې کیږي او د هغو د حراموالی دلایل په قران او سنت کې

څرنګه چې زمونږ په افغانی ټولنه کې پر ښځو باندې رنګارنګ ظلمونه کیږي او بیا دغه ظلمونو ته د غیرت نوم ورکول کیږی او د اسلام مقدس دین ته یې نسبت کیږی چې دا یوه بله عظیمه ګناه ده چې یو عمل په اسلام کې نه وی او څوک یې اسلام ته نسبت وکړی نو ددې لپاره چې مسلمانان دغه ظلمونه وپیژنی ا د هغې څخه ځان وساتی زه غواړم دلته دغه ظلمونه او د هغې د حراموالی او قباحت دلایل د قران او سنت څخه ذکر کړ م چې هغه په لاندې ډول دی :

۱-د انجلۍ پر زیږیدنې غم او غصه کول :

زمونږ په ټولنه کې یو غیر اسلامي او غیر انسانی عادت دی چې کله د یو چا کره لور وشی نو هغه ډیر زیات خفه او په غصه شی حتی چې بعضې نارینه د انجلۍ مور ته بدر رد شروع کړی او دکور څخه وځی او د الله تعالی په اقدارو اعتراض کوی نو دغه مذکوره کارونه غیر شرعي او حرام او ناروا او لویه ګناه دی الله تعالی ددغه ډول کړووړو سخت تقبیح کړیدی او دایی د کافرانو کار ګڼلی دی لکه چې فرمایي :

))و اذا بشر احدهم بالانثی ظل وجهه مسودا وهو کظیم یتواری من القوم من سوء ما بشر به ایمسکه علی هون ام یدسه فی التراب الاساء ما یحکمون ((

))سورة نحل ایت ۵۸-۵۹((

ژباړه : او کله چې خبر ورکړی شی یو تن ددغود کفارو څخه په پیدا کیدو د لور سره نو ټوله ورځ دده مخ له غمه تور وګرځی حال دا چې دی له قهره ډک وی (خپلې ښځې ته چې لور دی ولې راوړه؟)

له خپله قومه پټ ګرځی له سببه د ناخوښې د هغه شی څخه چې ده ته په هغه سره خبر ورکړی شوی دی او د حیرانتیا په حال کې د ځانه سره وایی چې ایا د سپکوالی سره دغه لور وساتی او که په خاورو کې یې ژوندی ښخه کړی .

نو ددغه آیت کریمه څخه معلومه شوه چې کافران به د لورګانو په زیږیدنې باندې خفه کیدل او هغه به یې ځانته یو پیغور او عیب ګڼل او داسې کارونه مسلمان نه کوی خو متاسفانه چې په دغه وخت کې زیات مسلمانان د کافرانو دغه عمل ترسره کوی او دا معلومه خبره ده چې څوک د کافرانو غوندې عمل کوی نو د هغوی غوندې به د دوزخ په اور کې سوځیږی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکې رسول الله صلی الله علیه و سلم امر کړیدی خپل امت ته چې تاسو دا نجلی د زیږیدنې په شکرانګی کې یو ګډ حلال کړی لکه چې فرمایي : (عن الجاریه شاة)(

))ابو داود نسایی ترمذی مشکاة صفحه ۳٦۲((

ژباړه : د انجلۍ په عقیقه کې یو ګډ حلال کړی.

یعنې ګډ حلال کړی ا د هغه غوښه په خپلوانو او ګاونډیانو او دوستانو تقسیم کړی.لکن د تاسف خبره داده چې زمونږ په ټولنه کې کله د چا کره هلک پیدا شی نو هوایی ډزی میلمستیاګانې خوشحالیانې او مبارکیانی د حد نه زیات ترسره کیږي خو د انجلۍ د ږیږیدنی په صورت کې بیا دا یو هم نه کیږي بلکې غصه او غم د ټولو په مخونو باندې ښکاره کیږي چې دغه کار یو ناروا او غیر انسانی او غیر اسلامي کار دی .

۲ -ښځو ته په میراث کې حق نه ورکول :

زمونږ په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دا دی چې بعضې زنانه د میراث د حق نه محروملی شی خاصکر خویندی بلکې په ډیرو کورنیو کې دا رواج دی چې خو یندی نشی کولی خپل د میراث حق وغواړی او که کومه خور خپل د میراث حق د خپل وررور څخه وغواړی نو هغې ته بد رد ویل کیږي او سپکول کیږي آن تر دی چې د هغې سره راشه درشه پریښودل کیږي . نو دغه ډول کارونه ناروا او د شریعت خلاف او لویه ګناه ده. بلکې د اسلام مقدس دین د نارینه پشان ښځو ته هم د میراث حق ورکړید ی .

لکه چې الله تعالی فرمایي : ((للرجال نصیب مما ترک الوالدان والاقربون وللنسا نصیب مما ترک الوالدان والاقربون)))) .سورة النساء ایت ۷((

ژباړه : د نارینه و لپاره برخه ده په هغه مال کې چې مور او پلار او نورو خپلوانو پریښی وي او د زنانه و لپاره برخه ده په هغه مال کې چې مور او پلار او نورو خپلوانو پریښی وی.

نو ددغه مبارک آیت څخه دا معلومه شوه چې زنانه د نارینه و غوندې د مور او پلار او نورو خپلوانو په مال کې د میراث حق لری او څوک چې زنانه د میراث د حق څخه محرومون نو هغه د الله تعالی او د قران اوسنت سره دشمنی کوی او ځان د جنت څخه محروموی لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((من قطع میراث وارثه قطع الله میراثه من الجنة یوم القیامة))

))ابن ماجه بیهقی مشکاة صفحه ۲۲٦۰((

ژباړه : چا چې یو وارث ته د میراث حق ورنه کړو نو الله تعالی به هغه د جنت څخه محروم کړی .

یعنې یو وارث ته که نارینه وی او که زنانه وی خپل حق نه ورکول ځان د جنت څخه محروممول دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه شبهه او د هغې جواب :

بعضې خلک پوښتنه یا اعتراض کوی چې ولې اسلام نارینه و ته په میراث کې د ښځې دوه برابره برخه ورکړیدی لکه چې الله تعالی فرمایي :((للذکر مثل حظ الانثیین))

))سورة النساء ایت ۱۱((

ژباړه : د یو نارینه لپاره د دوو زنانه و برابر برخه ده په میراث کې.

جواب : ددغې پوښتنې جواب دادی چې په حقیقت کې اسلام په دغه موضوع کښې پوره عدل او انصاف کړیدی او د زنانه و حق یې ندی کم کړی که څه هم په ظاهر کې کم ښکاری او د اسلام د مقدس دین دغه عدل او انصاف په لاندې مثالونه کې ښه جوته کیږی .

اول مثال : که یو سړی مړ شی او د هغه څخه درې زره افغانی او یوه پیغله لور او یو زلمی زوی پاتې شی نو په دغه مال کې دوه زره افغانی یې زوی ته ورکول کیږي او زر افغانی لور ته . او څرنګه چې دا هلک زلمی دی نو واده کوی او فرضا د هغه د ښځې مهر دوه زره افغانی وی نو دغه زلمی دغه دوه زره افغانی چې په میراث کې ورته رسیدلی وه خپلې ښځې ته په مهر کې ورکوی او علاوه ددې نه د ښځې نفقه او جامه او نور ضروریات هم دده په غاړه شی .

او که دا انجلۍ ځوانه وی او واده کیږي نو فرضا هغه د خپل خاوند څخه دوه زره افغانی په مهر کې اخلی او هغه زر افغانی چې هغې ته د پلار په مال کښې رسیدلی وه محفوظ پاتې شی چې دا ټول درې زره افغانی کیږي او علاوه ددینه د هغې نفقه او جامه او نور ضروریات د خاوند په غاړه شی نو اوس دلته مونږ دا قضاوت کولی شو چې دغه ښځه د خپل ورور څخه زیات مال ترلاسه کړیدی او د هغه نه یې ګټه زیاته ده ځکه چې د پلار څخه مال ترلاسه کوی او د میړه څخه.

دویم مثال : که یو سړی مړ شی او دهغه څخه مور او پلار او یوه لور پاتې شی نو د هغه لور په دغه صورت کې د هغه د ټول مال نیمایی برخه اخلی لکه چې الله تعالی فرمایي : ((و ان کانت واحدة فلها النصف))

))سورة النساء آیت ۱۱((

ژباړه : او که یوه لور وی (او ورور ور سره نه وی)) نو د هغې لپاره د ټول مال نیمایی برخه ده.

دریم مثال : که یو سړی مړ شی او ده هغه څخه دوه یاله دوو زیاتی لورګانی پاتې وی او ورونه ورسره نه وی نو دغه لورګانی په دغه صورت کې د مړی د ټول مال دوه دریمه برخه اخلی

الله تعالی فرمایي : (فان کن نساء فوق اثنتین فلهن ثلثا ما ترک)(

))سورة النساء ایت ۷((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : که د مړی په ورثه کې دوه یا د دوو څخه زیات لورګانی وی نو د دوې لپاره د مړی د ټول مال دوه دریمه برخه ده.

څلورم مثال :

که یو سړی مړ شی او د هغه څخه دوه یا له دوو زیات خویندی پاتې شی او ورونه ورسره نه وی نو دغه خویندی په دغه صورت کې د مړی د ټول مال دوه دریمه برخه ۲:۳ اخلی . الله تعالی فرمایي : ((فان کانتا اثنتین فلهما الثلثان مما ترک))

))سورة المایده ایت ۱۷۲((

ژباړه : که د مړی په ورثه کې دوه یا له دوو څخه زیات خویندی وی نو د هغې لپاره د مړی د مال دوه دریمه برخه ۲:۳ ده .

نو ددغه پورتنی آیتونو څخه معلومه شوه چې د اسلام مقدس دین د میراث په مساله کې پر ښځو هیڅ قسمه ظلم نه دی کړی بلکې د پوره عدل او انصاف څخه یې کار اخیستی دی .

او دا خبره هم پټه نه ده چې د کورنی ټوله نفقه او ضروریات د نارینه په غاړه وی او ښځه ددې شی څخه بیغمه ده بلکې ښځه خپل ټول مال پس انداز کوی .

۳ -په بدو کې د ښځو ورکول :

زمونږ په ټولنه کې پر ښځو باندې یو بل لوی ظلم دا کیږي چې د قاتل لور یا خور د صلحی او دوستی تر نامه لاندې د مقتول وارث ته په زور او جبر سره ودول کیږي یعنې یوه بیګناه پیغله د قاتل په بدل کې د قومی جرګی په فیصله باندې د صلحی تر نامه لاندې د وارث مقتول ته په ظلم او جبر سره ودول کیږي او ددې په ځاې چې پر قاتل باندې شرعي سزا تطبیق شی په یوه بیګناه پیغلې باندې یو بل لوی ظلم ترسره کیږی .

الله تعالی فرمایي : ((و لا تزر وازرة وزر اخری))

))سورة الانعام ایت ۱۶۴((

ژباړه : هیڅ یو نفس د بل نفس ګناه په ځان نشی بارولی .

نو د قاتل د قتل په بدل کې د مقتول ورثه و ته د یوی بیګناه پیغلې ور کول د نکاح او صلحی تر نامه لاندې د انسانیت او اسلامیت خلاف عمل دی او پر ښځه باندې یو لوی ظلم او جنایت دی بلکې دغه جنایت د ښځې د وژلو د جنایت څخه لوی دی او دا ځکه چې کومه ښځه په بدو کې ورکړل شوی وی نو هغه باندې همیشه د خاوند په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کور کې ظلم کیږي او هغه به همیشه رټل کیږي نو ځکه زیاتو علماء و ویلی دی چې کومه ښځه په بدو کې ورکړل شوی وی د هغې نکاح نه کیږي ځکه چې د هغې خوښه نه وی او په ظلم او جبر سره ودول کیږی .

۴ -په میراث کې دښځو اخیستل:

زمونږه په ټولنه کې پر ښځو باندې بل ظلم دادی چې ښځې په میراث وړل کیږي او هغه داسې چې کله یوه ښځه کونډه شی نو د هغې لیورونه یا ترونه او یا د تره ځامن وایی چې دا کونډه زمونږ میراث ده. او بیا پخپلو کې یې یو تن ته په زور او جبر سره ودوی او یا هغه د بل چا سره د نکاح کولو څخه منع کوی .

نو دغه کار پر ښځه باندې لوی ظلم دی بلکې د اسلام د مقدس دین حکم دادی چې هیڅ یوه ښځه هم په میراث نه وړل کیږي او کونډه ښځه د خپل ځان اختیار لری که واده کوی او که نه او همدارنګې که واده کوی نو د خاوند په انتخاب کې هم اختیار لری او هیڅ څوک هم هغه په نکاح باندې نشی مجبورولی .

الله تعالی فرمایي : ((یا ایهاالذین امنوا لا یحل لکم ان ترثوالنساء کرها))

))سورة النساء آیت ۱۹((

ژباړه : ای مؤمنانو روا نه دی تاسو ته چې ښځې په زور او جبر سره په میراث واخلی .

۵ -پر ښځو پیسې اخیستل (خرڅول) :

زمونږه په ټولنه کې یو بل لوی ظلم پر ښځو دادی چې د هغوې د خوښې او رضا څخه بغیر د پیسو په مقابل کې یو چاته ورکول کیږي او هغه داسې چې کله یو کس غواړی خپله لور یا خور چاته واده کړی نو د زوم څخه د مهر نه بغیر یوه زیاته اندازه مال اخلی چې هغه ته ولور ویل کیږي او کله کله دغه مال دومره زیات وی چې د زوم د وسې څخه پوره نه وی نو هغه مجبور شی چې قرض وکړی یا خپلې ځمکی ګرو کړی او یا غلا او غصب ته اقدام وکړی تر څو د ولور پیسې پوره کړی او خپل خسر ته یې ورکړی او بعضې خلک دغه ولور ته په حیلی سره د مهر نوم ورکوی او بیا یې خپل جیب ته ننه باسی .

نو په لور او خور باندې دغه رنګ د پیسې اخیستل یو لوی ظلم او جنایت دی او دا ځکه چې الله تعالی ښځې ته د نارینه و غوندې دومره لوی کرامت او عظمت ورکړیدی چې د ځمکې ټول شیان یې دوې ته مسخر کړیدي او د ددې قیمت ددغو ټولو کایناتو څخه زیاته ده چې څوک یې نه شی ورکولی بلکې اصیله ښځه په قطعی ډول سره نه خرڅول کیږي ځکه چې دا د انسانی کرامت خلاف عمل دی الله تعالی فرمایي : ((و لقد کرمنا بنی آدم))

))سورة الاسراء آیت ۷۰((

ژباړه : مونږه د ادم اولادی ته کرامت ورکړیدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا خبره معلومه ده چې ښځه هم د ادم علیه السلام د اولاد څخه ده.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی چې الله تعالی داسې فرمايي دی : ((ثلاثة انا خصمهم یوم القیامه رجل اعطی بی ثم غدر و رجل باع حرا فاکل ثمنه و رجل استاجرا جیرا فاستوفی منه و لم یوفه اجره))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی جلد ١٦ صفحه ١٢٣((

ژباړه : زه به د دریو کسانو سره د قیامت په ورځ جګړه کوم(او هغوې به ملامتوم) هغه کس چې هغه ته زما په نوم امان ورکړی شوی وی او بیا عدر او خیانت وکړی او پخپل عهد او پیمان باندې وفا ونکړی او هغه کس چې یو اصیل انسان خرڅ کړی او بیا دهغه پیسې وخوری او هغه کس چې په مزدور باندې کار وکړی او بیا د هغه پوره مزدوری نه ورکوی .

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې د یو اصیل انسان خرڅول که ښځه وی او که نارینه وی دومره لویه ګناه ده چې الله تعالی به پخپله ددغه عمل کوونکی سره په ورځ د قیامت کې جګړه کوی او هغه به ملامتوی .

٦ -د ښځو اجباري ودول:

زمونږه په افغانی ټولنه کې یو بل لوی ظلم دادی چې که ښځه پیغله وی او که کونډه نو د هغې مور او پلار او یا نور خپلوان هغه د هغې د رضا او اجازې او خوښې څخه بغیر یو چاته ودوی حتی چې اکثر وختونه پیغله یا کونډه خبره نه وی او مور او پلار یا ورور یې چاته ورکړی وی .

نو دغه عمل ناروا او د شریعت او انسانیت خلاف او لویه ګناه ده. بلکې د اسلام مقدس دین پیغله او کونډې ته د میړه د کولو یا نه کولو او د میړه د انتخاب پوره واک او اختیار ورکړیدی. او مور او پلار یا نور خپلوان د پیغلې یا کونډې په انتخاب کې د مداخلت یا ممانعت حق نلری ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی ((لا تنکح الایم حتی تستامر و لا تنکح البکر حتی تستاذن قالوا یا رسول الله و کیف اذنها؟ قال ان تسکت))

))متفق علیه مشکاة صفحه ٢٧٠((

ژباړه : کونډه دی په نکاح نه ورکول کیږي تر څو چې د هغې سره مشوره ونه شی او پیغله دی په نکاح نه ورکول کیږي تر څو چې د هغې څخه اجازه وانه خیستل شی صحابوو پوښتنه وکړه چې یا رسول الله صلی الله علیه و سلم د پیغلې اجازه څرنګه وی نو هغه وفرمایل چې د پیغلې چوپتیا.

یعنې چې پیغلې ته د یو چا سره د نکاح پیغام ورسول شی نو هغه چپه شی نو دا چوپتیا د هغې د خوښې او رضا دلیل او د هغې اجازه ده .

همدا راز رسول الله صلی الله علیه و سلم په بل حدیث کې داسې فرمايي)) :اشیروا علی النساء فی انفسهن ((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ١٦١ جلد ١٦((

ژباړه : د ښځو سره د هغوي د نکاح په باره کې مشوره وکړی.

یعني د هغوي د مشورې نه بغیر د هغوي نکاح د چا سره مه تړې .

همدارنګه بی بی عایشه رضی الله عنها روایت کوی چې : ((جاءت فتاة الی النبی صلی الله علیه و سلم فقالت یا رسول الله ان ابی زوجنی من ابن اخیه یرفع بی خسیسته فجعل الامر الیها فقالت قد اجزت ما صنع ابی ولکن اردت ان تعلم النساء ان لیس للاباء من الامر شی))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ١٦٣ جلد ١٦((

ژباړه : یوه پیغله نبی علیه السلام ته راغله او هغه ته یې وویلی چې زما پلار زما د اجازې نه بغیر زه خپل وراره ته ددې لپاره په نکاح کړی یمه چې د هغه قدر زیات کړی نو رسول الله صلی الله هغې پیغلې ته ددغه نکاح د منلو او یا نه منلو واک او اختیار ورکړلو نو کله چې دغه پیغله پوهه شوه چې اوس واک زما په لاس کې شوه نو وی ویلی چې پلار می څه کړی هغه زما قبول دی خو دا کار می ددې لپاره وکړو چې ښځې په دی پوهی شي چې پلاران د پیغلو د خاوند په انتخاب کې د مداخلت او ممانعت حق نه لری .

همدارنګه په یو بل حدیث کې یوه صحابیه خنساء بنت خذام رضی الله عنا فرمایي چې زه یوه کونډه ښځه وم او زما پلار زما د خوښې نه بغیر زه یو چا ته په نکاح کړم نو ما رسول الله صلی الله علیه و سلم ته شکایت وکړو نو رسول الله صلی الله علیه و سلم زما نکاح بیرته فسخ کړو .

)بخاری صفحه ٧٧١ جلد ٢ مشکاة صفحه ٢٧٠(

نو ددغو ټولو احادیثو څخه معلومه شوه چې ښځه د میړه په کولو او یا نه کولو او همدارنګه د میړه په انتخاب کې پوره واک او اختیار لری او هیڅوک حق نه لری چې د هغې د خوښې او رضا او اجازې څخه بغیر هغه چاته په نکاح کړی ځکه خو زیاتره علماء فرمایي چې کومه نکاح د ښځې د خوښې او اجازې څخه بغیر شوی وی هغه فسخه ده او نه ترل کیږی .

نو د اسلام مقدس دین چې د ښځو د اجباری نکاح څخه منع کړیدی په دی کې د مسلمانانو د د نیا او اخرت کامیابی او سعادت او خوشحالی موجوده ده او دا ځکه چې کوم واده د انجلۍ او هلک په خوښه نه وی شوی نو د هغوي په مینځ کې به محبت نه وی او همیشه به د هغوي په کور کې د نفرت او لری والی فضا مسلط وی او د دواړو ژوند به همیشه بی خونده وی او په کور کې یې ګډوډی او بی نظمي او خفګان وی چې د هغې تاثیر د هغوي په اولادونو باندې هم واقع کیږي او اولادونه یې د سالمی تربیې څخه محرومیږی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خبره هم باید په دغه ځاي کې وشي چې که یو سړی غواړي د یوی ښځې سره نکاح وکړی نو باید هغه پخپلو سترګو ووینی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ینظر الی ما یدعوه الی نکاحها فلیفعل))

))ابو داود مشکاة صفحه ۲٦۸((

ژباړه : کله چې په تاسو کې څوک وغواړی په یوه ښځه باندې مرکه وکړی نو کولاې شی چې د هغې هغه ظاهری اندامونه وګوری چې د هغې نکاح ته تشویقوی .

همدارنګې جلیل القدر صحابی مغیرة بن شعبة رضی الله عنه داسې روایت کوی: ((خطبت امراة فقال لی رسول الله صلی الله علیه و سلم هل نظرت الیها؟ قلت لا : قال فانظر الیها فانه احری ان یؤدم بینکما))

))احمد ، ترمذی،نسایی، ابن ماجه ، دارمی ، مشکوة صفحه ۲٦۹((

ژباړه: ما په یوه ښځه باندې مرکه وکړله نو رسول الله صلی الله علیه و سلم راته وفرمایل : آیا تا هغې ته کتلی دی ؟ نو ما وویل چې نه، نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل : هغې ته وګوره ځکه چې لیدل د هغې ستاسو ترمینځ د مینې او محبت د پیدا کولو یوه ښه لاره ده .

همدارنګه جلیل القدر صحابی ابو هریرة رضی الله عن داسې روایت کوی : ((جاء رجل الی النبی صلی الله علیه و سلم فقال انی تزوجت امراة من الانصار قال فانظر الیها)

))رواه مسلم مشکاة صفحه ۲٦۸((

ژباړه : یو سړی رسول الله صلی الله علیه و سلم ته راغی او وی ویلی چې زه غواړم یوه انصاری ښځه په نکاح کړم نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې هغه وګوره.

نو ددغو ټولو احادیثو څخه معلومه شوه چې د نکاح په نیت د ښځې لیدل یوه ضروری خبره ده او کوم بدکار نه دی بلکې په راتلونکی کې د ښځې او میړه ترمینځ د مینې او محبت یوه ښه وسیله ده او باید د انجلۍ مور او پلار مرکه کوونکی ته دا زمینه مساعده کړی چې هغه انجلۍ وګوری لیکن متاسفانه چې زمونږه په ټولنه کې د شریعت دغه امر د غیرت تر نامه لا ندی تر خپو لاندې شویدی او خلک یې خیال نه ساتی ځکه خو زمونږ ټولنې ز ژوند ورځ په ورځ خرابیږی .

د یادولو وړ ده چې سړی هم د خپلې ښځې په انتخاب کې واک او اختیار لری او مور او پلار یې د مداخلت یا ممانعت حق نه لری .

۷ -په وړوکتوب کې د ا نجلۍ ودول :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږه په ټولنه کې یو بل زیاتی چې د ښحو سره کیږي دادی چې د ماشومې انجلۍ نکاح د ماشوم هلک سره د ماشومتوب په حالت کې تړل کیږي چې دغه عمل په کورنی او ټولنه کې ډیر خراب عواقب لری او په ډیرو حالاتو کې داسې کیږي چې کله دغه هلک او انجلۍ بالغان شی نو یو بل نه خوښوی او یو د بل څخه نفرت کوی او بیا ټول عمر د دوي اړیکی خرابی وی ځکه خو امام شافعی رحمه الله فرمایي دی چې ((یستحب ان لا یزوج الاب والجد البکر حتی تبلغ و یستاذنها لیلا یوقعها فی اسر الزوج و هی کارهة))

))شرح نووی علی صحیح مسلم صفحه ۴۵٦ جلد ۱((

ژباړه : مستحب دی چې پلار او نیکه انجلۍ تر هغې چاته په نکاح نکړی تر څو چې بالغه نه شی او د هغې نه اجازه ونه غواړی او دا ددې لپاره چې دغه انجلۍ په داسې حال کې د میړه سره بند نکړی چې د هغې خوښه به نه وی (او بیا به یې ټول عمر ژوند خراب وی)

او حافظ ابن حجر رحمه الله فرمایي چې امام ابن حزم رحمه الله د امام ابن شبرمه رحمه الله څخه روایت کړیدی چې هغه داسې ویلی : ((ان الاب لا یزوج بنته الصغیرة حتی تبلغ و تأذن))

))نیل الاوطار صفحه ۱۲۰ جلد ٦ ، سنن ابی داود حاشیه ۱ صفحه ۲۸۹((

ژباړه : پلار دی خپله وړه لور تر هغې چاته نه په نکاح کوی تر څو چې بالغه نه شی او اجازه ونکړی .

همدارنګه جلیل القدر صحابی عبدالله بن بریدة رضی الله عنه روایت کړیدی چې ابوبکر الصدیق رضی الله عنه او عمر فاروق رضی الله عنه په بی بی فاطمه رضی الله عنها باندې مرکه وکړل نو رسول الله صلی الله علیه و سلم دواړو ته داسې وفرمایل چې : ((انها صغیرة))

))سنن النسایی صفحه ٦۹ جلد ۲ ، باب تزوج المراة مثلها فی السن(

ژباړه : یعنې فاطمه تر اوسه وړه ده .

نو معلومه شوه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم د هغوي غوښتنه د فاطمی رضی الله عنها د وړکتوب له کبله رد کړه. او معلومه شوه چې په ماشومتوب کې انجلۍ نکاح تړل د یو چا سره غوره کار نه دی .

او که د ماشوم هلک او ماشومی انجلۍ نکاح په ماشومتوب کې تړل شوی وی نو د بالغیدو نه وروسته دواړه د نکاح د فسخې یا منلو اختیار لری ځکه چې امام ابن ابی شیبه د قاضی شریح څخه داسې روایت کړیدی چې : ((اذا زوج الرجل ابنه او بنته فالخیار لهما اذا شبا))

))مصنف ابن ابی شیبه صفحه ۱۴۱ جلد ۴، جدید فقهی مسایل صفحه ۱۲۸ جلد ۲((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : چې کله يو سړی خپل زوې يا لور ته په ماشومتوب کې واده وکړی نو دا دواړه پس د بالغيدو څخه اختيار لري چې دغه نکاح منی او که نه منی.

او که څوک سوال وکړی چې رسول الله صلی الله عليه و سلم خو د بی بی عايشې رضی الله عنها سره په نهه کلنی کې واده کړی وه نو علماء ددغه سوال څخه دوه جوابونه کوی :

۱ -چې د بی بی عايشې رضی الله عنها سره په نهه کلنی کې د رسول الله صلی الله عليه و سلم واده کول د هغه د خصوصياتو څخه وه لکه چې امام ابن شبرمه فرمايي : ((کان من خصائصه))

))نيل الاوطار صفحه ۱۲۱ جلد ٦ ، ابو داود صفحه ۲۸۹ حاشيه ۱((

ژباړه : د بی بی عايشې رضی الله عنها سره په نهه کلنی کې واده کول د رسول الله صلی الله عليه و سلم د خصوصياتو څخه وه .

۲ -چې عايشه په صحت او قد او قامت کې د يوی پيغلې انجلۍ غوندې وه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم واده کړه او احتمال شته چې هغه په نهه کلنۍ کې بالغه شوی وه ځکه چې امام نووی فرمايي چې امام داودی داسې فرمايلی : ((وکانت عايشة قد شبت شبابا حسنا))

))شرح نووی علی صحيح مسلم صفحه ۴۵٦ جلد ۱((

ژباړه : رسول الله صلی الله عليه و سلم ځکه د عايشة رضی الله عنها سره په نهه کلنې کې واده وکړو چې عايشة رضی الله عنها ډيره ښه غټه شوی وه.

۸ -د شغار (بدل) نکاح :

زمونږه په ټولنه کې پر ښځو باندې يو بل ظلم دا کيږي چې هغوې يو د بل په بدل کې د دنيا د مال او متاع غوندې ورکول کيږي او بيا که يو طرف د خپلې ښځې سره کوم رويه کوی نو بل طرف همغسی رويه د خپلې ښځې سره کوی نو څرنګه چې زمونږه په ټولنه کې دغه د بدل نکاح ډير زيات رواج دی او ددغه قسم نکاح څخه ډير زيات مشکلات واقع شويدی نو زه غواړم چې دغه موضوع دلته په تفصيل سره وڅيړم تر څو مسلمانانو ته دغه مساله ښه روښانه شي او د هر يو کس قناعت حاصل شي .

د شغار لغوی معنی :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار په عربی ژبه کې دوه معنی گانی لری :

اوله دا چې دغه لفظ د شغر البلد څخه اخیستل شویدی یعنې ښار خالی شویدی او شغار ته هم ځکه شغار وایی چې په بعضې حالاتو کې د مهر څخه هم خالی وی .

او دویمه معنی داده چې لفظ د شغار د شغر الکلب څخه اخیستل شویدی یعنې سپی خپله خپه اوچته کړه او شغار ته هم ځکه شغار وایی چې په دی کې دا شرط لګولی شوی وی چې زما د لور خپې په ته هله اوچتوی چې زه ستا د لور خپی اوچتی کړم یعنې زما د لور سره ته نکاح نه شی کولی تر څو چې ما ستا د لور سره نکاح نه وی کړی. او یا ځکه بدل ته شغار وایی چې بدل کوونکی د هغه سپی غوندې خسیس دی چې د متیازو په وخت کې خپله خپه اوچتوی .

همدارنګې په عربی کې داسې هم ویل کیږي چې ((شغرت المراة)) یعنې ښځه خپله خپه د کوروالې په وخت کې اوچته کړه وګوره :

))الفتح الربانی صفحه ۱۹۵ جلد ۱٦،النهایه صفحه ۴۸۲ جلد ۱، لسان العرب صفحه ۱۴۴ جلد ۷، المغنی صفحه ٦۴۱ جلد ٦،شرح نووی علی صحیح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۱((

د شغار اصطلاحی معنی :

شغار یا د بدل نکاح دی ته ویل کیږي چې یو کس د بل کس د خور یا لور سره نکاح وکړی په دی شرط چې هغه به دده د خور یا لور سره نکاح کوی که مهر یې پکې مقرر کړی وی او که نه وی مقرر کړی .

د بدل نکاح درې صورتونه لری :

اول دا چې یو شخص د بل شخص د خور یا لور سره نکاح وکړی او هغه بل دده د خور یا لور سره نکاح وکړی او مهر پکې مقرر نکړی. او دوهم صورت د بدل دادی چې یو کس د بل کس د خور یا لور سره نکاح وکړی په دی شرط چې هغه به دده د خور یا لور سره نکاح کوی او مهر به دواړو مقرر کړی وی .

نو په دغه داړو صورتونو باندې نکاح کول ناروا دی .

دریم صورت دادی چې یو کس بل ته خور یا لور ورکړی او هغه واده کړی او بیا ډیره موده پس بغیر د شرط لګولو نه هغه بل ووایې چې ستاسو ډیره ښه کورنی ده مونږ هم خپل خور یا لور ستاسو زوی یا وراره یا ورور ته ورکوو. نو دا دریم صورت په اتفاق سره روا دی او دا صورت ته بدل نه ویل کیږي ځکه چې په بدل کې د یوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط وی او په دی صورت کې دا شرط نشته نو چې کله د بدل په نکاح کې دا قسم شرط موجود وی نو که مهر پکې تعیین شوی وی او کنه بدل ګڼل کیږي او دغه قسم نکاح ناروا او د شریعت خلاف کار دی او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په واقع کې ډیر بد عواقب لری مثلا که یو طرف خپله ښځه په کوم سبب باندې طلاقه کړی نو بل طرف بی موجبه خپله ښځه طلاقوی او که یو طرف خپله ښځه د نا فرمانی یا بد اخلاقی په وجه ووهی نو بل طرف بی موجبه هم دغه کار کوی او داسې کارونه ډیر شویدی .

د بدل د نکاح د نارواوالی دلایل :

د بدل د نکاح د ناروا والی په باره کې ډیر زیات دلیلونه موجود دی خو زه دلته بعضې دلیلونه ذکر کوم چې په لاندې ډول دی :

اول دلیل :

جلیل القدر صحابی عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت کوی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((لا شغار فی الاسلام))

))صحیح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ، مسند احمد الفتح الربانی صفحه ۱۹٦ جلد ١٦((

ژباړه : د بدل نکاح په اسلام کې نشته .

امام عبدالرحمان البنا ددغه حدیث په شرح کې داسې فرمایي : ((یشیر الی ان الشغار کان معمولا به فی الجاهلیه فلما جاء الاسلام ابطله))

))بلوغ الامانی شرح مسند الامام احمد بن حنبل الشیبانی صفحه ۱۹٦ جلد ١٦((

ژباړه : د بدل نکاح د جاهلیت په زمانه کې کیدو خو چې کله د اسلام مقدس دین راغی نو دا قسم نکاح یې باطل وګرځولو .

همدارنګه امام ابن قتیبه رحمه الله فرمایي : ((و کان الشغار من نکاح الجاهلیه))

))بلوغ الامانی صفحه ۱۹٦ جلد ١٦((

ژباړه: بدل د جاهلیت د زمانی د نکاح ګانو څخه وه .

دوهم دلیل :

جلیل القدر صحابی انس بن مالک رضی الله عنه حدیث چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : ((لاشغار فی ا الاسلام))

))نسایی صفحه ۸۵ جلد ۲ و رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱۹٦ جلد ١٦، ترمذی صفحه ۲۱۳ جلد ۱ ((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : د بدل نکاح په اسلام کې نشته .

دريم دليل :

د جليل القدر صحابى عمران بن حصين رضى الله عنه حديث چې رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايلي : ((لا شغار فى الاسلام))

))رواه احمد فى مسنده الفتح الربانى صفحه ١٩٦ جلد ١٦ ، ترمذى صفحه ٢١٣ جلد ١، ابن حبان صفحه ١٨٠ جلد ٦، و نسايى صفحه ٨٥ جلد ٢((

ژباړه : د بدل نکاح په اسلام کې نشته .

څلورم دليل :

د جليل القدر صحابى ابو هريرة رضى الله عنه حديث چې ((نهى رسول الله صلى الله عليه و سلم عن الشغار و الشغار ان يقول الرجل للرجل زوجنى ابنتك و ازوجک ابنتى و زوجنى اختک و ازوجک اختى))

))صحيح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ١، مسند احمد الفتح الربانى صفحه ١٩٦ جلد ١٦ نسايى صفحه ٨٥ جلد ٢((

ژباړه : رسول الله صلى الله عليه و سلم د بدل د نکاح څخه منع کړيدى او د بدل نکاح دا دى چې يو کس بل کس ته وايى چې زه به تاته لور يا خور په نکاح کوم په دى شرط چې ته به ماته هم خپله لور يا خور په نکاح کوى .

پنځم دليل :

د جليل القدر صحابى جابر بن عبدالله رضى الله عنه حديث چې ((نهى رسول الله صلى الله عليه و سلم عن الشغار))

))صحيح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ١، مسند احمد الفتح الربانى صفحه ١٩٦ جلد ١٦((

ژباړه : رسول الله صلى الله عليه و سلم د بدل د نکاح څخه منع کړيدى .

شپږم دليل :

د جليل القدر صحابى عبدالله بن عمر رضى الله عنهما بل حديث چې ((نهى رسول الله صلى الله عليه و سلم عن الشغار))

))نسايى صفحه ٨۴ جلد ١ ، صحيح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ١، الفتح الربانى صفحه ١٩٥ جلد ١٦، ترمذى صفحه ٢١۴ جلد ١((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم د بدل د نکاح څخه منع کړیدی

اووم دلیل :

امام احمد بن حنبل د عبدالله بن عمر رضی الله عنه څخه روایت کړیدی چې ((ان النبی صلی الله علیه و سلم نهی عن الشغار قال مالک و الشغار ان یقول انکحنی ابنتک و انکحک ابنتی))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱۹۵ جلد ۱٦((

ژباړه : نبی علیه السلام د شغار څخه منع کړیدی امام مالک فرمايي چې شغار دیته وایی چې یو کس بل کس ته ووایی چې ته مات خپله لور په نکاح راکړه او زه به تاته خپله لور په نکاح درکړم .

نو په دغو ټولو پورتنیو احادیثو کې د بدل د نکاح څخه مطلقا منع شویدی که مهر پکې مقرر شوی وی او که نه وی په دواړو صورتونو کې بدل ناروا دی او د امام ابو حنیفه رحمه الله د مذهب د اصولو څخه یو دا دی چې مطلق به په خپل اطلاق جاری کیږي او د ځان نه به څه قید پکې نه لګول کیږي یعنی بعض خلک وایی چې که بدل کې مهر مقرر شوی وی روا دی نو دغه خبره غلطه ده او د ځان نه یو قید زیاتول دی په حدیث کې چې دا لویه ګناه ده

یوه شبهه او د هغې جواب :

بعضې خلک وایی چې که د بدل په نکاح کې مهر مقرر شوی وی نو دا بدل روا دی او دوې ددغې خبرې لپاره د عبدالله بن عمر په هغه حدیث باندې استدلال کوی چې په هغه کې د شغار تعریف داسې شویدی : ((والشغار ان یزوج الرجل الرجل ابنته علی ان یزوجه الآخر ابنته ولیس بینها صداق))

))صحیح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۲، نسایی صفحه ۸۵ جلد ۲، ابو داود صفحه ۲۸۳ ((

ژباړه : شغار دی ته وایی چې یو سړی بل سړی ته خپله لور په نکاح کړی په دی شرط چې هغه به هم هغه ته خپله لور په نکاح کوی او مهر دواړو نه وی مقرر کړی .

نو دوې وایی چې د کوم بدل څخه منع راغلی دی هغه دادی چې مهر پکې نه وی مقرر شوی او که مهر پکې مقرر شوی وی نو دا بدل بیا روا دیږ

ددغه شبهې څخه لاندې جوابونه کیږي:

اول جواب: چې د شغار دا تعریف چې مهر پکې نه وی مقرر شوی دا د رسول الله صلی الله علیه و سلم تعریف نه دی بلکې امام مسلم او امام ابو داود فرمايي چې دا ددغه حدیث په سند کې یو راوی چې نافع نومیږی او تابعی دی د هغه تعریف دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام احمد بن حنبل او امام ابو بکر خطیب بغدادی فرمايي چې دا د امام مالک تعريف دی. او د رسول الله صلی الله علیه و سلم تعريف ندی خو مخکې تير شو چې امام مالک هم پکې د مهر خبره نه ده کړې

))مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۱، ابو داود صفحه ۲۸۳ ، نيل الاوطار صفحه ۱۴۱ جلد ٦((

نو د يو تابعی يا تبع تابعی قول د رسول الله صلی الله علیه و سلم د مرفوع او مطلقو احاديثو په مقابل کې څه اهميت نه لری او قابل د قبول نه دی . ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم په ذکر شوو احاديثو کې د بدل څخه مطلقا منع کړيدی که مهر پکې وی او که نه وی .

دوهم جواب: چې په حديث د نافع کې د ((ليس بينهما صداق))) (يعنې چې مهر يې نه وی ټاکلی) قيد احترازی نه دی يعنې ددې لپاره دا قيد نه دی چې ګوندی هغه بدل روا دی چې مهر پکې مقرر شوی وی او دا ځکه چې په نورو زياتو احاديثو کې لکه چې مخکې تير شو د مطلق بدل څخه منع شوی دی که مهر پکې مقرر شوی او که نه وی .

نو په حديث د نافع کې صرف د بدل د يو صورت بيان شويدی هغه دا چې مهر پکې نه وی مقرر شوی.

))المحلی لابن حزم صفحه ۵۱۵ جلد ۹((

او ددې خبرې دليل دادی چې امام ابو داود پخپل سنن کې د نافع رحمه الله د حديث څخه وروسته متصل د عبدالرحمان بن هرمز اعرج رحمه الله دا حديث ذکر کړيدی چې ((ان العباس بن عبدالله بن العباس رضی الله عنهم انکح عبدالرحمن بن الحکم ابنته و انکحه عبدالرحمان بن الحکم ابنته و کانا جعلا صداقا فکتب معاوية رضی الله عنه الی مروان يامره بالتفريق بينهما و قال فی کتابه هذا الشغار الذی نهی عنه رسول الله صلی الله علیه و سلم))

))ابو داود صفحه ۲۸۳، مسند احمد الفتح الربانی صفحه ۱۹٦ جلد ۱٦((

ژباړه : عباس بن عبدالله بن عباس په نکاح ورکړه خپله لور عبدالرحمان بن الحکم ته او عبدالرحمان بن الحکم هغه ته خپله لور په نکاح ورکړه او دواړو مهرونه مقرر کړی وه نو دغه خبر د مسلمانانو خليفه معاوية رضی الله عنه ته ورسيده نو هغه د مدينی منورې والی مروان ته خط وليږلو او هغه ته يې په دغه خط کې امر کړی وه چې ددغو دواړو نکاح ګانی مات او فسخ کړی او په دغه خط کې يې دا هم ليکلی و چې دا بعينه هغه شغار (بدل) دی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم ترې منع کړی وه .

نو ددغه حديث څخه په صراحت معلوم شو چې که په بدل کې مهر مقرر شوی وی نو بيا هم ناروا دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا هم معلومه شو چې د بدل هغه نکاح چې مهر پکې مقرر شوي هم وي د ټولو صحابه کرامو په اتفاق سره ناروا وه ځکه چې هیڅ یو صحابی د معاویة رضی الله عنه خبره رد نکړه بلکې ټولو خاموشی غوره کړل . نو دا د صحابه کرامو اجماع شوه د بدل په نارواوالی باندې .

د بدل د نکاح د ناروا والی په اړه د علماؤ اقوال :

اول قول د امام ابن عبدالبر رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

اجمع العلماء على ان نکاح الشغار لا یجوز و لکن اختلفوا فی صحته فالجمهور على البطلان و فی روایة مالک یفسخ قبل الدخول لا بعده و حکاه ابن المنذر عن الاوزاعی و ذهب الحنفیة الی صحته و وجوب مهر المثل.((

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ۹ ، بخاری صفحه ۷٦٦ جلد ۲، حاشیه ٦ سنن ابی داود صفحه ۲۸۳ جلد ۱ حاشیه ۲، نیل الاوطار صفحه ۱۴۲ جلد ٦((

ژباړه : علماؤ په دی باندې اتفاق کړیدی چې شغار (د بدل نکاح) روا نه دی خو دغو علماؤ د بدل د کیدو نه وروسته دهغه په صحت کې اختلاف کړیدی نو د زیاتو علماؤ نظر دادی چې د بدل نکاح په هر حالت کې باطل دی او امام مالک رحمه الله په یو روایت کې دا ویلی دی چې د بدل نکاح د کوروالې څخه مخکې فسخ کیدای او د کوروالې څخه وروسته نه شی فسخ کیدای او دغه نظر امام ابن المنذر د امام اوزاعی څخه هم نقل کړیدی او د حنفی علماؤ دا نظر دی چې په اصل کې د بدل نکاح روا نه دی خو که یو کس د بی علمی په وجه بدل کړی وی نو نکاح یې صحیح دی او نه فسخ کیږي او ښځې ته به مهر مثل ورکوی .

دوهم قول امام نووی رحمه الله :

هغه داسې فرمايي : اجمع العلماء على انه (الشغار) منهی عنه لکن اختلفو اهل هو نهی یقتضی ابطال النکاح ام لا فعند الشافعی یقتضی ابطاله و حکاه الخطابی عن احمد و اسحق و ابی عبید و قال مالک یفسخ قبل الدخول و بعده و فی روایة عنه قبله لا بعده و قال جماعة یصح بمهر المثل و هو مذهب ابی حنیفة ((

))شرح نووی على صحیح مسلم صفحه ۴۵۴ جلد ۲((

ژباړه : علماؤ اتفاق کړیدی چې د بدل نکاح روا نه دی او په شریعت کې ترې منع شویدی لکن هغوي بیا اختلاف لری په دی کې چې که چا د بدل نکاح وکړلو نو آیا نکاح یې کیږي او که نه کیږی؟ نو د امام شافعی او امام احمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او اسحق بن راهویه او امام ابو عبید رحمه الله په نزد دغه نکاح د سر نه باطل دی او نه منقعد کیږي او امام مالک فرمايي چې د بدل نکاح دی د کور والی څخه مخکې او وروسته په دواړو صورتونو کې فسخ شی او په یو روایت کې داسې وایی چې د کوروالې څخه مخکې فسخه کیږي او د کوروالې څخه وروسته نه فسخ کیږي او یوه ډله د علماؤ ویلی دی چې په اصل کې د بدل نکاح روا نه دی خو که چا د لا علمی په وجه بدل کړی وه نو بیا دغه نکاح صحیح دی او ښځې ته به مهر مثل ورکوی او دا مذهب د ابو حنیفه رحمه الله دي .

یعنې د امام ابو حنیفه رحمه الله نظر دادی چې د بدل نکاح روا نه دی خو که چا د بې علمی په وجه بدل وکړلو نو بیا نافذ دی او ښځې ته به مهر مثل ورکول کیږی .

دریم قول : د امام شافعی رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

اذا زوج الرجل ابنته اوالمراة یلی امرها من کانت لاخر علی ان صداق کل واحدة منهما بضع الاخری او علی ان ینکحه الاخری سمی مهرا او لم یسم فالنکاح باطل. (ملخصا)

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ۹ و تحریم نکام الشغار صفحه ۳۱((

ژباړه : کله چې سړی خپله لور یا بله ښځه چې دی د هغې ولې وی بل سړی ته په نکاح ورکړی په دی شرط چې فرج به مهر وی او یا دا شرط ولګوی چې لور یا خور به راکوی او زه به هم لور یا خور درکوم نو که مهر مقرر وی او که نه باطله ده .

څلورم قول د امام خطابی رحمه الله :

هغه داسې فرمایلی :

بل سمی شغارا لانه رفع العقد من اصله فارتفع ا لنکاح و المهر معا و یبین لک ان النهی قد انطوی علی الامرین معا ان البدل ههنا لیس شیئا غیر العقد و لا العقد شیئا غیر البدل فهو اذا فاسد مهر او فاسد عقدا و اذا ابطلته الشریعة فانما افسدته علی الجهة التی کانوا یوقعونه و کانوا یوقعونه مهر او عقدا فوجب ان یفسدا معا الخ

))معالم السنن صفحه ۵٦۰ جلد ۲ و تحریم نکاح اشغار صفحه ۲۹((

ژباړه : د امام خطابی د عبارت مقصد دادی چې دی رد کوی په هغه شخص چې هغه وایی شغار دیته وایی چې مهر پکې نه وی نو امام خطابی فرمايي چې دا خبره صحیح نه ده بلکې شغار ته ځکه شغار وایی چې دا د اصل نه پورته کړی شوی دی یعنې د عقد کول صحیح نه دی بلکې غلط دی او که مهر مقرر وی نو بیا هم غلط دی ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه و سلم نهی او منع دواړو شیانو (عقد او مهر) ته متوجه دی او شریعت چې بدل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته باطل ویلی دی نو په هغه بدل یې رد ړیدی چې جاهلانو به کاوه او هغوې به بدل کله د مهر سره کاوه او کله بغیر د مهر نه،نو دا ضروری ده چې نکاح د بدل په دواړو صورتونو کې فاسده وی .

پنځم قول د شیخ الاسلام ابن تیمیة رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

هل علة تحريم نكاح الشغار اشتراک فی البضع او تعليق احد الناكحين على الاخر او غير ذلک و لکن الارجح بطلان هذا النكاح بوجهين الاول النصوص الثابتة عن النبى صلى الله عليه و سلم فی نهيه عن نكاح الشغار و لان الصحابة فرقوا بين الزوجين فی نكاح الشغار فتبين بالنصوص و اجماع الصحابة فساد هذا النكاح

))مجموع الفتاوى صفحه ۱۵۹ جلد ۳۲، تحريم نكاح الشغار صفحه ۲۵((

ژباړه : د بدل د نکاح د حراموالی علت که د مهر نشتوالی وی او که د یوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط ګرځول وی او که بل څه وی نو راجحه او قوی خبره داده چې د بدل نکاح په هر صورت کې باطل دی او دا ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم په ډیرو احادیثو کې د بدل څخه منع کړیدی او بله دا چې صحابه کرامو د دوو بدلیانو نکاح ګانی فسخ کړیدی (سره ددې چې مهرونه یې هم ټاکلی وه) نو د بدل د نکاح فساد په احادیثو او په اجماع د صحابوو سره معلومه شوه .

شپږم قول د امام ابن حزم رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

و لا يحل نكاح الشغار و هو ان يتزوج هذا ولية هذا على ان يزوجه الاخر و ليته ايضا سواء ذكرا فی كل ذلک صداقا لكل واحدة منهما او لاحداهما دون الاخرى او لم يذكر فی شئ من ذلک صداقا كل ذلک سواء يفسخ ابدا ولا نفقة فيه و لا ميراث و لا صداق و لا شی من احكام الزوجية و لا عدة فان كان عالما بالتحريم فعليه الحد كاملا و لا يلحق به الولد و ان كان جاهلا فلا حد عليه والولد له لاحق و ان كانت هی عالمة بتحريم ذلک فعليها الحد و ان كانت جاهلة فلا شی عليها .... ووجد نا خبر ابى هريرة و جابر قد ورد بعموم الشغار و بيان انه الزواج بالزواج و لم يشترط عليه الصلاة و السلام فيهما ذكر صداق و لا السكوت عنه

قال ابو محمد فهذا معاوية بحضرة ا لصحابة لا يعرف له منهم مخالف يفسخ هذا النكاح و ان ذكرا فيه الصداق و يقول انه الذى نهى عنه رسول الله صلى الله عليه و سلم فارتفع الاشكال جمله((

))تحريم نكاح الشغار صفحه ۳۵ المحلى لابن حزم صفحه ۵۱۴-۵۱۳ جلد ۹(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : د بدل نکاح روا نه دی او د بدل نکاح دادی چې یو بل ته جینی ورکړی او شرط پکې ولګوی چې زه خور یا لور درکوم په دی شرط چې ته به هم خور یا لور یا وریره راکوی برابره ده که مهر پکې مقرر وی او کنه او که د یوی لپاره وی او د بلی لپاره نه وی په دغو ټولو صورتونو کې به دا نکاح فسخ کولی شی او دا د سره نکاح نه ده او په دغه نکاح سره ښځې ته نه نفقه لازمیږی نه میراث او نه مهر او نه عدت او نه کوم شی نو که چیرته سړی د بدل په حراموالی باندې پوه وی او بیا یې هم بدل کړی وی نو په هغه باندې به حد جاری کیږي او که اولاد یې د بدل په نکاح سره شوی وی نو ددغه ولد نسبت هم ده ته نه کیږي او که چیرته د بدل په حراموالی پوه نه وی او بدل یې کړی وی بیا وربانديې حد نشته او د ولد نسبت ورته کیداشی همدارنګې که بدلی ښځه د بدل د نکاح په حراموالی پوهه وی په هغې به هم شرعي حد جاری کیږي او که پوهه نه وی بیا ورته حد نشته او حدیث د ابی هریرة او جابر رضی الله عنهما کې عموم دی او دا پکې بیان شویدی چې بدل دیته وایی چې د یوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط ګرځول شوی وی او رسول الله صلی الله علیه و سلم پکې د مهر مقررول یا نه مقررول نه دی شرط کړی .

ابو محمد (ابن حزم) وایې چې معاویة رضی الله عنه د ډیرو صحابه کرامو په مخ کې د بدل داسې نکاح فسخ کړی وه چې مهر پکې مقرر شوی هم وه او دا یې ویلی وه چې دا همغه بدل دی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم ترې منعه کړی وه .

اوم قول د امام ابن قدامة رحمه الله :

هغه داسې فرمایي :

و اذا زوجه ولیته علی ان یزوجه الاخر ولیته فلا نکاح بینهما و ان سموامع ذلک صداقا ایضا. و هذا النکاح یسمی شغارا فقیل سمی لقبحه تشبیها برفع الکلب رجله لیبول فی القبح یقال شغر الکلب اذا رفع رجله لیبول .

و لا تختلف الروایه عن احمد فی ان نکاح الشغار فاسد قال احمد و روی عن عمر و زید بن ثابت انهما فرقا فیه و هو قول مالک و الشافعی

فهذا النکاح لا یصح لحدیث ابی هریرة و حدیث معاویة رضی الله عنهما و لا نه شرط نکاح احداهما لنکاح الاخری فلم یصح و لانه سلف فی عقد کما لو قال بعتک ثوبی بعشرة علی ان تبیعني ثوبک بعشرین ((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)تحریم نکاح الشغار صفحه ۴۷ المغنی لابن قدامة صفحه ٦۴۱ جلد ٦(

ژباړه : که څيرې يو سړی چاته خپله لور يا خور په نکاح ورکړی په دی شرط چې هغه به هم ده ته خپله لور يا خور په نکاح ورکوی نو دغه نکاح نه کيږي اگر که مهر يې هم مقرر کړی وی او دغه نکاح ته د قباحت له وجی نه شغار ويل کيږي ځکه چې په عربی ژبه کې شغار د شغر الکلب څخه اخيستل شويدی يعنې سپی خپله خپه د متيازو لپاره اوچته کړه .

او د امام احمد په نزد دغه نکاح فاسد دی او امام احمد فرمايلی دی چې د عمر او زيد بن ثابت رضی الله عنهما څخه روايت شويدی چې دوې د بدل داسې نکاح فسخ کړيدی او دا قول د شافعی او مالک هم دی نو د بدل دغه نکاح چې مهر پکې مقرر وی روا نه دی ځکه چې په دی دلايل ډير دی يو حديث د ابوهريرة او بل حديث د معاوية رضی الله عنهما (لکه چې مخکې تير شو) او بله وجه داده چې په بدل کې يو عقد د بل دپاره شرط کړی شوی وی لکه يو سړی ووايی چې دا جامه په لس روپی درکوم په دی شرط چې ته به هم فلانی جامه په شل روپی راکوی او دا قسم بيعه خو جايز نه ده نو دا نکاح د بدل هم جايز نه ده .

اتم قول د امام مالک رحمه الله

ابن القاسم وايی چې :

))سئل مالک عن رجل قال زوجنی ابنتک بخمسين دينارا علی ان ازوجک ابنتی بماية دينار فکرهه مالک ورآه من وجه الشغار ((

)تحریم نکاح الشغار صفحه ۵۱ بحواله المدونة الکبری من صفحه ۱۵۲ جلد ۴(

ژباړه : د امام مالک څخه پوښتنه وکړی شو چې د يو سړی په باره کې چې يو چاته ووای خپله لور ماته په نکاح راکړه په پنځوس دينارو باندې په دی شرط چې زه به هم تاله په سل ديناره خپله لور درکوم نو امام مالک دغه عمل بد وګڼله ددې وجی نه چې دا شغار دی.

نو معلومه شوه چې که په بدل کې مهر هم مقرر وی نو ناروا دی .

نهم قول : د امام شوکانی رحمه الله :

هغه داسې فرمايې :

و ظاهر ما فی الاحاديث من النهی و النفی ان الشغار باطل و هو غير مختص بالبنات و الاخوات.

)نيل الاوطار صفحه ۱۴۲ جلد ٦(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : په احاديثو کې په ښکاره توګه سره د بدل څخه منع شويدی نو دا دليل دی په دی باندې چې بدل حرام او باطل دی او دا د لوڼو او حويندو پورې خاص نه دی پلکه وريرې او خورزی باندې بدل کول هم ناروا دی .

لسم قول د امام قفال رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

العلة فی البطلان التعليق و التوقيف فکانه يقول لا ينعقد لک نکاح بنتی حتی ينعقد لی نکاح بنتک (

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ۹، نيل الاوطار ۱۴۱ جلد ٦(

ژباړه : د بدل نکاح ځکه باطل دی چې په دی کې د يوی ښځې نکاح د بلی د نکاح لپاره شرط ګرځول کيږي برابره ده که مهر پکې مقرر وی او که نه په دواړو صورتونو کې دا باطل دی .

يوولسم قول د حافظ ابن حجر رحمه الله :

هغه داسې فرمايي :

وليس المقتضی للبطلان ترک ذکر الصداق لان النکاح يصح بدون تسمية الصداق .... و قال القفال : العلة فی البطلان التعليق والتوقيف ....

))فتح الباری صفحه ۲۰۳ جلد ٦(

ژباړه: د مهر نه مقررول د بدل د نکاح د بطلان علت نه دی ځکه چې نکاح بغير د مهر د مقرريدو څخه هم کيږي بلکې د بدل د نکاح د بطلان علت دادی چې په هغه کې د يوی ښځې نکاح د بلی ښځې د نکاح لپاره شرط ګرځول شوی وی.

لکه چې امام قفال ويلی دی : او په دغه موضوع کې امام ابن حزم داسې فرمايي :

فان خطب احدهما الی الاخر فزوجه ثم خطب الاخر اليه فزوجه فذلک جايز مالم يشترط ان يزوج احدهما الاخر فهذا هو الحرام الباطل((

))تحريم نکاح الشغار صفحه ۲۴ ، المحلی صفحه ۵۱٦ جلد ۹((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : كه يو شخص بل ته د نكاح پيغام وركړي او هغه ورسره رضا شي او لور يا خور وركړي بيا څه موده وروسته دا بل ده ته د نكاح پيغام وركړي او دی لور يا خور وركړي نو دا صورت روا دی او كه شرط يې ولګولو چې زه به يې دركوم په دی شرط چې ته به يې هم راكوی نو بيا حرام او باطل دی .

دولسم قول د امام عطاء بن ابی رباح رحمه الله :

امام عبدالرزاق په خپل كتاب المصنف كې داسې روايت كړيدی :

سئل عطاء عن رجلين انكح كل منهما اخته بان يجهز كل واحد منهما بجهاز يسير لوشاء اخذلها اكثر من ذلک قال لا نهی عن الشغار قلت له و انه قد اصدقها كلاهما قال لا قدا رخص كل واحد منهما علی صاحبه من اجل نفسه

))تحريم نكاح الشغار صفحه ۲۲ بحواله مصنف عبدالرزاق صفحه ۱۸۳ جلد ٦، والمحلی لابن حزم صفحه ۵۱٦ جلد ۹((

ژباړه : مطلب ددې عبارت دادی چې عطاء بن ابی رباح سايل ته دا فتوی وركړه چې كه يو بل ته خور وركړي او د ځان د اسانی لپاره لږلږ مهر مقرر كړی نو دا هم شغار

(بدل) دی او منع دی او كه يو بل ته خور يا لور وركړي او ووايی چې ته خپلې لور لره سامان وكړه او زه به يې خپلې لور لره وكړم او يا ته هم مقرر كړه زه به يې هم مقرر كړم نو دا شغار دی او منع دی .

ديارلسم قول د علامة وهبة الزحيلی :

هغه داسې فرمايي :

ان نكاح الشغار باطل عند الجمهور صحيح مكروه تحريما عند الحنفية

))تحريم نكاح الشغار صفحه ۴۲ بحواله الفقه الاسلامي و ادلته صفحه ۱۱٦ جلد ۷((

ژباړه: د جمهورو علماؤ په نزد د شغار (بدل) نكاح باطله ده او نه منعقد كيږي او د احنافو په نزد د بدل نكاح روا نه دی.

خو كه چا د بی علمی په وجه كړی نو بيا صحيح دی سره د كراهت تحريمی نه.

څوارلسم قول د حرمينو د علماؤ قول :

هغوی د يو سوال په جواب كې داسې ويلی دی :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح الشغار من جملة الانکحة المنهی عنها و سماه بعض الناس نکاح البدل و هو ان یقول الرجل للرجل زوجنی بنتک و أزوجک ابنتی و زوجنی اختک و ازوجک اختی سمیا صداقا او لم یسمیا هذا هو نکاح الشغار و قد صح عن الرسول صلی الله علیه و سلم النهی عنه من حدیث ابن عمر و من حدیث ابی هریرة و من حدیث معاویة رضی الله عنه و فی احادیث اخری

))تحریم نکاح الشغار صفحه ۳۲ مختصرا((

ژباړه : د شغار نکاح د هغه نکاح ګانو څخه دی چې په شریعت کې د هغې څخه منع شویدی او بعض خلک ورته د بدل نکاح وایی او هغه داده چې یو سړی بل ته وایی چې زه تاته لور یا خور په نکاح درکوم په دی شرط چې ته به هم ماته لور یا خور په نکاح راکوی که مهر یې مقرر کړی وی او که نه په دواړو صورتونو کې ناروا دی او په صحیحو احادیثو کې ترې منع شویدی چې د هغې له جملی څخه حدیث د ابو هریرة او حدیث د ابن عمر او حدیث د معاویة رضی الله عنهم دی (لکه چې مخکې وویل شو)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه قاعده :

دلته یوه قاعده ذکر کوو او هغه داده چې یو مساله د نفاذ وی او بله مساله د جواز وی نو حنفی علماء وایی چې ابتداء بدل کول روا نه دی لیکن که چا وکړو نو بیا به دا نکاح نافذه وی سره ددې نه چې دی گنهگار وی لکه چې د فقهې په کتابونو کې ویل شویدی که چا په شرابو یا خنزیر باندې نکاح وکړه نو نکاح صحیح ده او مهر مثل واجب دی نو هر مسلمان دا پیژنی چې ابتداء په شرابو او خنزیر باندې نکاح کول گناه ده لیکن فقهاء وایی که چیرته یو سړی جاهل شو او داسې یی وکړو نو نکاح به یې صحیح وی او مهر مثل به پری واجب وی اگر که په دی مساله کې هم اختلاف شته.

))تحریم نکاح الشغار صفحه ۴۴((

۹ � لورگانو ته توجه او اهتمام نه کول :

زمونږ په ټولنه کې پر ښځو باندې یو بل ظلم دادی چې د لورگانو نفقه او جامه او تعلیم او تربیې ته دومره پاملرنه نه کیږي لکه ځنگه چې ځامنو ته کیږي لهذا د غسی عمل پر لورگانو یو ظلم دی او د اسلام د مقدس دین د احکامو خلاف دی ځکه چې د اسلام مقدس دین امر کړیدی چې تاسو د خپلو اولادونو ترمینځ عدالت وکړی لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی (اعدلوا بین ابنایکم اعدلوا بین ابنایکم اعدلوا بین ابنایکم)

)نسایی صفحه ۱۳٦ جلد ۲(

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم په دغه حدیث کې د تاکید لپاره درې ځلی وویلی چې تاسو د خپلو اولادونو ترمینځ عدالت وکړی.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اتقو الله واعدلوا فی اولادکم))

))بخاری صفحه ۳۵۲ جلد ۲، مسلم صفحه ۳۲ جلد ۲((

ژباړه: د الله نه وویریږی او د خپلو اولادونو ترمینځ عدالت وکړی او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((ان لبنیک علیک من الحق ان تعدل بینهم))

)بخاری و مسلم و احمد(

ژباړه: پر تا باندې ستا د اولاد د حقوقو څخه دادی چې د هغوې ترمینځ عدالت وکړی

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((من کانت له انثی فلم یادها و لم یهنها و لم یؤثر ولده علیها (یعنې الذکور)ادخله الله الجنة))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))ابو داود مشکاة صفحه ۳۴۲((

ژباړه: چا چې خپله لور ته ضرر ونه رسولو او نه يې د هغې سپکاوی وکړو او نه يې خپلو ځامنو ته په هغې باندې غوره والی ورکړو نو الله تعالی به دا شخص جنت ته داخلوی او په بل حديث کې عبدالله بن عباس رضی الله عنه روايت کړيدی چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايلی دی چې تاسو په بخشش کې د خپلو اولادونو ترمينځ عدالت کوی او که د عدالت خبره نه وای نو ما به زنانه و ته په بخشش کې رومبی والی ورکړی وه

))طبرانی و بيهقی((

۱۰ -د ښځې د مهر په ورکولو کې ځنډ او يا د هغه غصبول :

زمونږ په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې په ډيرو حالاتو کې د هغوې لپاره مؤجل مهر (چې په راتلونکی وخت کې ورکول کيږی) ټاکل کيږي او دغه مهر کله منقول (چې د يو ځاې څخه بل ځاې ته نقل کيدای شی) وی او کله غير منقول (چې د يو ځاې څخه بل ځاې ته نه شی نقل کيدای (لکه ځمکه کور و غيره) وی او بيا کلونه کلونه تير شی خو ميړه يې د هغې مهر نه ورکوی نو دغه عمل د شريعت خلاف دی او پر ښځه باندې يو ظلم دی ځکه چې مهر د ښځې حق دی چې لازم دی پر ميړه باندې او بايد د هغې حق هغې ته زر وسپارل شی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايلی : ((اعط کل ذی حق حقه((

))بخاری ((

ژباړه: هر حقدار ته خپل حق وروسپاره

حتی چې بعضو علماؤ دا هم ويلی دی که چيرته سری خپلې ښځې ته مهر نه وی ورکړی نو ښځه يې کولی شی چې هغه د کورواليې څخه منع کړی د مهر تر اداء کولو پوری

))فقه السنة صفحه ۲۹۲ جلد ۲((

نو د ښځې مهر په ميړه باندې يو قرض دی او بايد هغه دغه قرض زر تر زره ادا کړی او دا ځکه چې که دغه سړی په داسې حال کې مړ شی چې د هغه د ښځې مهر پر هغه باندې قرض وی نو جنت ته نه شی داخليدلی ځکه چې په حديث کې راغلی دی چې د قيامت په ورځ به قرضدار د خپل قرض په وجه جنت ته د داخليدو څخه منع کيږی او داسې يې فرمايلی دی چې ((نفس المؤمن معلقة ماکان عليه دين))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۹۱ جلد ۱۵((

ترجمه : يعنی روح د مؤمن د جنت د داخليدو څخه بند وی تر څو چې ورباندې قرض وی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

البته ښځه کولی شی چې خپل ټول مهر او یا یوه برخه د هغه خپل میړه ته پخپله خوښه وروبخښی ځکه چې الله تعالی فرمایي : ((فان طبن لکم عن شی منه نفسا فکلوه هنیئا مریئا))

))سورة النساء ایت ۴((

ژباړه: که چیرته ستاسې ښځې په خوشحالی سره د خپل مهر څه برخه تاسې ته وروبښی نو تاسو هغه وخوری په مزی سره بی نقصانه.

۱۱-د دوو عاشقانو (پیغله او زلمی) په شرعي نکاح سره نه یو ځاي کول:

زمونږ په ټولنه کې یو بل ظلم دادی چې د غیرت تر نامه لاندې هغه پیغله او زلمی چې یو پر بل باندې عاشقان وی او سره مینه لری نه پریښودل کیږي چې په شرعي نکاح سره یو ځاې کړی شی او دغه بی ځاې ه غیرت په ډیرو حالاتو کې د زلمی یا د پیغلې د ځان وژنې او یا دوو کورنیو ترمینځ د قتل او جګړی او یا د زلمی او پیغلې د تښتیدلو سبب کیږي او یوه عزتمنده کورنی پکې سپک او بدنامه شي نو د داسې قسم اعمالو مسؤولیت به بیا د پیغلې او د زلمی د مور او پلار په غاړه وی .

لهذا د غیرت تر نامه لاندې د دوو عاشقانو (زلمی او پیغلی) نه یو ځاې کول په نکاح شرعي سره یو ظلم دی او باید دواړه په شرعي نکاح سره یو ځاې کړای شی . ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : (لم یرللمتحابین مثل النکاح))) حاکم،بیهقی،ابن ماجه،مشکاة ۲۶۸((

ژباړه : دوو میینانو(عاشقانو) ته د نکاح نه بل ښه علاج نشته.

یعنې دوو عاشقانو (پیغله او زلمی) د مشکل د حل لپاره د نکاح نه بل ښه علاج نشته .

د مشکاة محشي ددغه حدیث لاندې داسې فرمایی : ((و قیل اذا احب رجل امراة و عشق بها فالتعشیق الذ و ازید في الالفة والالتیام))

))مشکاة صفحه ۲۶۸ حاشیه ۲((

ژباړه:بعضې علماؤ ویلی دی چې څوك یوه ښځه په خوښه او عاشقي سره واده کړي نو دغه واده ډیر خوندور او محبت زیاتونکي وي .

دغه دی داسلام دمقدس دین کمال اوشمولیت چې څوارلس سوه کاله مخکې یې ددوعاشقانو (پیغله او زلمی) دمشکل دحل یوه غوره لاره بیان کړیدی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جليل القدر صحابى عبدالله بن عباس رضى الله تعالى عنه روايت كوى چې دمغيث په نامه يو غلام وه او هغه ديوى وينځې سره چې بريره نوميده نكاح كړى وه حو چې كله بريره خپل مولى ازاد ه كړه نو دمغيث نه يې ځان جداكړله خو مغيث په بريره باندې دومره زيات عاشق وه چې دمدينې منورى په كوڅو كې به دبريرى پسى روان وه او دومره به يې ورپسى ژړل چې گيره به يې لمده شوه.

رسول الله صلى الله عليه و سلم چې دمغيث داحال ولېد نو عباس رضى الله تعالى عنه ته يې وويل چې آيا ته دمغيث دغې مينې ته تعجب نه كوى ؟ بيا رسول الله صلى الله عليه و سلم دمغيث لپاره بريرى ته سفارش وكړلو او ورته يې وويل چې كه ته بيا مغيث سره نكاح وكړى نو ښه به وى .

)بخارى ص(٧٩٠) ج(٢)مشكاة ص(٢٧٦ (

ددغه مبارک حديث څخه دوه مسالې معلومى شوى يوه داچه هغه مينه چې په هغه كې دعفت او پاكى لحاظ شوى وى روا دى او څه عيب ندى او داځكه چې عشق او مينه دزړه كاردى او دانسان داختيار نه بهر دى همدا راز كومه مينه چې په شرعي نكاح سره ديوځاې والى او عفت او صالح اولاد سبب شى يو ښه كار دى او داجر او ثواب دلاسته راوړلو يوه ښه وسيله ده او په ډيرو حالاتو كې ليدل شوى دى چې چا په عاشقى سره واده كړى وى نو دهغوى ژوند به ښه او دخوشحالى او نيكبختى نه ډک تيريږى.

او دوهمه مساله داچه رسول الله صلى الله عليه و سلم دعاشق او معشوق د يوځاې كيدولپاره سفارش وكړلو نو معلومه شوه چې ددوعاشقانو يو ځاې كول په شرعي نكاح سره يومشروع او ښه كار او داجر اوثواب دلاسته راوړلو يوه ښه وسيله ده ځكه چې رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايي ((اشفعوا فلتوجروا))

))متفق عليه مسلم ص٣٣٠ج٢((

ژباړه : دخير په كار كې سفارش وكړى تاسې ته به اجر دركړل شى.

او الله تعالى فرمايي ((من يشفع شفاعة حسنة يكن له نصيب منها))

))سورة النساء ايت ٨٥((

ژباړه : چا چې په نيک كار كې سفارش وكړلو نو هغه ته به ددغه سفارش په وجه اجر وركړى شي

همدارنگه عبدالله بن عباس رضى الله تعالى عنه روايت كوى چې يو سړى رسول الله صلى الله عليه و سلم ته وويل چې زه په كور يوه يتيمه پيغله لرم او هغه دوه كسان غواړى چې يو يې مالدار دى او بل يې فقير دى نو څمونږه زړه دى چې دغه مالدار سړى ته يې په نكاح كړو خو ددغې پيغلې مينه دفقير سړى سره دى نو رسول الله صلى الله عليه و سلم وفرمايل ((ليس للمتحابين مثل النكاح))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))روضة المحبين لابن القیم صفحه ۳۸۲((

ژباړه : ددوو مینه والو (زلمی او پیغلې) لپاره دنکاح څخه بله علاج نشته.

او په بل روایت کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایي ((من افضل الشفاعة ان یشفع بین الاثنین فی النکاح))

))ابن ماجه ص(۱۴۲ ((

ژباړه : غوره سفارش دا دی چې دووکسانو په شرعي نکاح سره دیو ځاي کولو لپاره وی.

دیادولو وړه خبره ده چې دواړه عاشقان باید دشریعت دحدودو څخه تجاوز ونکړی او دواړه باید دعفت او پاک لمنی رعایت وکړی او دغیر شرعي کارونو څخه دی ځانونه وساتی او الله تعالی ته باید دواړه سوال او زاری وکړی چې دوې په شرعي نکاح سره یوځاي کړی.

او که چیرته یو ددې دواړو عاشقانو څخه سره درعایت او عفت نه دشدت عشق په وجه مړ شی نو هغه ته دشهادت درجه ورکول کیږی ځکه چې عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنه فرمایي ((من عشق وعف و کتم فمات فهو شهید))

)الجواب الکا فی لابن القیم ص(۳۴۰ (

ژباړه : څوک چې عاشق وی او پخپل عشق یې د پاک لمنی خیال ساتلی وی او خپل عشق یې پټ کړی وی او بیا مړ شی نو هغه شهید دی .

۱۲ -دښځو وهل او هغوی ته سخت او بد الفاظ کارول:

مخکې وویل شو چې که ښځه دخپل خاوند نافرمانی کوله نو الله تعالی دهغی داصلاح لپاره څلور مرحله وار علاجونه په سورة النساء کښې شودلی دی اوله مرحله داده چې خاوند دی هغه ته نصیحت وکړی او که په نصیحت اصلاح نشوه بیا دوهمه مرحله داده چې دهغی نه دی بستره جدا کړی او که پدی هم اصلاح نشوه بیا دریمه مرحله داده چې هغه دی دادب په نیت معمولی غوندې ووهی یعنې چې سخت نه وی او دهغی پوستکی او هډوکی ته څه نقصان ونه رسیږی لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم ددغې دریمی مرحلی په باره کې داسې فرمایي ((واضربوهن ضربا غیر مبرح))

))ترمذی ص(۲۲۰)ج(۱ (

ژباړه : تاسې (په دریمه مرحله کې) خپلې نافرمانی ښځې داسې ووهی چې سخت نه وی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې چې د هغې پوستكې او هډوكې زخمي نكړی او دادب په نيت وی نه دانتقام په نيت.

نو دنا فرمانی دذكر شوی صورت نه بغير د ښځې وهل ناروا او ظلم دی ليكن متاسفانه چې ځمونږه په ټولنه كې ښځې په معمولې خبرو باندې وهل او ټكول كيږي او هغوې ته بد او سخت الفاظ استعماليږی .

الله تعالی فرمايي ((وعاشروهن بالمعروف))

))سورة النساء ايت ١٩ ((

ژباړه : او تاسو ژوندكوی دښځو سره په ښه طريقې سره ((

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي :(خياركم خياركم لنسائهم)

)ترمذی ص(٢١٩) ج(١) مشكاةص(٢٨٢ (

ژباړه : په تاسو كې غوره خلک هغه دی چې دخپلو ښځو سره غوره معامله كوی.

او په بل حديث كې رسول الله صلی الله عليه و سلم داسې فرمايي : (ولاتضربوهن ولاتقبحوهن)

))ابو داود ص(٢٩٢ ((

ژباړه : خپلې ښځې مه وهی او مه ورته بد الفاظ استعمال كړی.

او په بل حديث كې داسې فرمايي : (ولاتضرب الوجه ولا تقبح)

))ابو داود ص(٢٩٢ (

ژباړه : دنافرمانی په صورت كې ښځې په مخ باندې مه وهی او مه ورته بدی خبرې وكړی.

او په پل حديث كې داسې فرمايي (لاتضربو اماء الله)(

))ابو داود صفحه ٢٩٢((

ژباړه : ښځې مه وهی

او په بل حديث كښې داسې فرمايي : ((لقد اطاف بآل محمد نساء يشكون ازواجهن ليس اولئك بخياركم))

ابو داوود ص(٢٩٢) مشكاة ص(٢٨٢ (

ژباړه : دمحمد صلی الله عليه و سلم كورنی (بيبيانو) ته ډيرې ښځې دخپلو خاوندانو دوهلو څخه شكايت كړيدی دغه كسان چې خپلې ښځې وهی په تاسو كې غوره خلک ندی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې داسې فرمايي ((علام يضرب احدکم امراته ولعله ان يضاجعها من اخر النهار))

))متفق عليه مشکاة ص(۲۸۰((

ژباړه : ولې په تاسو کښې يو کس خپله ښځه وهی او کیدای شی چې دورځې په اخر کې دهغی سره کوروالې وکړی
او په بل حديث کې داسې فرمايي:

))ولاتضربن طعينتک ضربک اميتک((

))ابو داود مشکاة ص(۲۸۲((

ژباړه : د خپلې وينځې غوندې خپله ښځه هيڅکله مه وهه.

او عايشة رضی الله تعالی عنه داسې فرمايي ((ماضرب رسول الله صلی الله عليه و سلم شيا قط بيده ولا امراة ولا خادما الا ان يجاهد فی سبيل الله))

))شمايل ترمذی ص(۲۳- ۶۳۹۸) ابن ماجه ص(۱۴۲) ورواه مسلم ايضاٌ((

ژباړه : رسول الله صلی الله عليه و سلم دجهاد نه بغير په هيچا باندې دلاس گوزار نه دی کړی نه په ښځه او نه په خادم باندې.

او الله تعالی فرمايي : ((ولاتلمزوا أنفسکم ولاتنابزو بالالقاب))

))سورةالحجرات ايت ۱۱((

ژباړه : يو دبل عيبونه مه لټوی او يو بل ته بدنومونه او لقبونه مه استعمالوی .

۱۳ � ښځې سره دخفگان په صورت کې دکورنه وتل او يا د درې ورځې نه زيات خبرې نه کول:

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې د ښځې د يوی معمولی خبرې يا يو معمولی غلطی په وجه خاوند د هغې سره تر ډيرې مودې خبرې نه کوی او بعضې خو کور هم ورته پريږدی نو دغه عمل يو ناروا او د شريعت خلاف عمل دی بلکې هيڅ مسلمان ته روا نه دی چې د بل مسلمان سره د دريو ورځو نه زيات خبرې پريږدی او همدارنگې سړی ته روا نه دی چې د ښځې سره د خفگان په وخت کې کور بريږدی .

رسول صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((لا يحل لرجل ان يهجر اخاه فوق ثلاث ليال))

))بخاری صفحه ۸۹۷ جلد ۲((

ژباړه: هيڅ مسلمان ته روا نه دی چې د بل مسلمان سره د دريو ورځو نه زيات خبرې پريږدی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حدیث کې داسې فرمايي : ((و لا تهجر الا فی البیت)

))ابو داود صفحه ۲۹۱((

ژباړه: د خفګان په وخت کې خپلې ښځې سره خبرې او کوروالې مه پرېږده مګر په داخل د کور کې یعنې د خفګان په وخت کې کور مه پرېږده .

۱۴ -د کور څخه بی ضرورته د خاوند بهر اوسیدل :

زمونږه په ټولنه کې پر ښځو باندې یو ظلم دادی چې ډیر سړی داسې دی چې خپل وخت بې ضرورته د خپل کور نه بهر د خپلې ښځې او ماشومانو نه لری تیروی چې دغه کار دده په کور کې د ډیرو مشکلاتو د پیدا کیدو سبب ګرځی او دده په کور کې یوه ګډوډی او بی نظمی مینځ ته راځی چې دا بیا دده د ښځې او اولادونو په اخلاق او تربیه باندې خراب تاثیر اچوی .

نو اصل او غوره دادی چې سړی باید په خپل کور کې موجود اوسی او د هغه ښځه او ماشومان د هغه تر مستقیمې څارنې لاندې وی او بې ضرورته د کور نه بهر اوسیدل په اسلامي شریعت کې روا نه دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((اذا قضی احدکم نهمته من سفره فلیعجل الی اهله))

))رواه مسلم صفحه ۱۴۴ جلد ۲((

ژباړه : کله چې په تاسو کې کوم یو کس په سفر کې خپل حاجت پوره کړی نو زر دی ځان خپل کور ته وروسوی .

۱۵ -د ښځو تحقیرول (سپکاوی) :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې بعضې نارینه ښځو ته په سپک نظر ګوری او د هغوی کار او خبرو ته هیڅ اهمیت نه ورکوی او نه د هغوی احترام کوی نو دا رنګې اعمال په اسلام کې ناروا دی ځکه چې ښځه هم د احترام او اکرام حقداره ده او باید د هغې احترام وشی او د هغې سپکاوی دی ونشی ځکه چې د مسلمان سپکاوی که ښځه وی او که نارینه یوه لویه ګناه ده لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((بحسب امری من الشر ان یحقر اخاه المسلم))

))مسلم صفحه ۳۱۷ جلد ۲، رواه الترمذی صفحه ۱۴ جلد ۲، مشکاة صفحه ۴۲۲ جلد ۲((

ژباړه : یو شخص ته دا لوی شر دی چې خپل مسلمان ورور (یا خور) ته په سپک نظر وګوری او یا د هغه سپکاوی وکړی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((المسلم اخو المسلم لا يظلمه و لا يخذله و لايحقره))

))مسلم صفحه ۳۱۷ جلد ۲((

ژباړه : مسلمان د مسلمان ورور دی پر هغه به ظلم نکوی او د مظلوميت په وخت کې به د هغه مرسته نه پرېږدی او نه به د هغه سپکاوی کوی .

علماء فرمايي چې دغه حديث او ددې په شان نور حديثونه ښځو ته هم شامل دی يعنې مسلمان سړی د مسلمانی ښځې دينی ورور دی او هغه يې دينی خور ده او خور او ورور ته روا نه دی چې يو پر بل ظلم وکړی او يا يو بل ته په سپک نظر وگوری .

نو سړی ته پکار دی چې د خپلې ښځې احترام وکړی او د هر هغه کار او خبرې څخه چې د هغې ښځه ورباندې خفه کيږي او د شريعت د چوکاټ څخه بهر وی بايد ځان وساتی او دا ځکه چې ښځې هم د حرمت او کرامت والا انسانان دی او بايد د هغوې سره د مزدور په حيث معامله ونشی او نه دی د جنسی رغبت د يوی وسيلی په څير ورته وکتلی شی .

او هغه سړی نا اهله او نا پوهه او گهنگار دی چې د ښځو سره بد چلند کوی او پر هغوې مسخری کوی او يا د هغوې سپکاوی کوی الله تعالی فرمايي : ((ولقد کرمنا بنی آدم))

))سورة الاسراء ايت ۱۷((

ژباړه : مونږ د ادم اولاد ته کرامت ورکړيدی .

او دا معلومه خبره ده چې ښځې هم د آدم د اولادونو څخه دی نو الله تعالی چې کله يو چاته کرامت او عزت وربښلی وی او يو کس راځی د هغې سپکاوی کوی نو دا به څومره لويه گناه وی. ځکه خو حديث کې داسې راځی : ((ما اکرمهن الا کريم ولا اهانهن الا لئيم))

))ابن ماجه ابن عساکر ، منهاج العشرة الزوجية صفحه ٦((

ژباړه: عزتمند سړی د ښځو عزت کوی او رذيلان د ښځو سپکاوی کوی .

همدارنگې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((و لا تضرب الوجه و لاتقبح))

))ابو داود مشکاة صفحه ۲۸۱ ((

ژباړه : د نافرمانی په صورت کې ښځه په مخ مه وهه او هغې ته سپکې خبرې مه کوه .

١٦ -د کور په داخلی کارونو کې د ښځو سره مرسته نه کول :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږه په ټولنه کې یو غلط رواج دی چې نارینه د زنانو وو سره د کور په کارونو کې هیڅ قسمه مرسته نه کوی بلکې دغه کار دوې عیب او بد ګڼی .

نو دغه رواج د رسول الله صلی الله علیه و سلم د سنتو خلاف دی او دا ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم به د خپلو بیبیانو سره د کور په کارونو کې پوره مرسته کوله لکه چې عایشة رضی الله عنها روایت کوی : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم فی مهنة اهله فاذا حضرت الصلاة قام الی الصلاة))

))صحیح بخاری صفحه ۸۰۸ جلد ۲((

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم به پخپل کور کې د خپلو بیبیانو خدمت کاوه خو جی د لمانځه وخت به داخل شو نو بیا به د لمانځه د اداء کولو لپاره مسجد ته لاړلو .

او علی ابن ابی طالب رضی الله عنه داسې روایت کوی : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم اذا آوی الی منزله جزء دخوله ثلاثه اجزاء جزءالله و جزءا لاهله و جزء لنفسه))

))شمایل ترمذی صفحه ۲۲ جلد ۶۳۸((

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم به چې کله خپل کور ته داخل شو نو خپل وخت به یې درې برخی کړی یوه برخه یې د الله تعالی د عبادت لپاره او بله برخه یې د خپلې کورنی د خدمت لپاره او بله برخه یې د ځان د خدمت لپاره .

او عایشه رضی الله عنها په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم بشرا من البشر یفلی ثوبه و یحلب شاته و یخدم نفسه))

))شمایل ترمذی صفحه ۲۳ جلد ۶۳۹((

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم به پخپل کور کې د یو عام بشر په څیر ژوند کاوه خپلې جامې به یې پخپله پاکوله او خپله میږه به یې پخپله لشله او د خپل ځان خدمت به یې پخپله کوله .

۱۷ -د ښځو سره مشوره نه کول :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دا کیږي چې زیاتره نارینه د زنانه و سره په هیڅ یو کار کې مشوره نه کوی بلکې د زنانه و سره مشوره کول یو عیب او بد کار ګڼی لهذا دغه عمل د شریعت خلاف دی او سړی باید د ژوند په کارونو کې د خپلې ښځې سره د خپلې خور سره د خپلې لور سره د خپلې مور سره مشوره وکړی او په دغه کار کې باید د رسول الله صلی الله علیه و سلم په نقش قدم روان شی ځکه چې هغه مبارک به همیشه د خپلو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابوو او د خپلو بيبيانو سره مشورې کولې ځکه چې الله تعالی هغه ته ددغه کار امر کړی وه لکه چې الله تعالی فرمايي : ((و شاورهم فی الامر))

))سورة ال عمران ايت ١٥٩((

ژباړه : د خپلو صحابوو سره د دنيا په کارونو کې مشوره وکړه .

او الله تعالی د مؤمنانو په صفت کې داسې فرمايی : ((و امرهم شوری بينهم))

))سورة الشوری ايت ٣٨((

ژباړه : دوې خپل کارونه په مشوره باندې حل او فصل کوی.

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي)) : آمروا النساء فی بناتهن)) ((ابو داود ٢٥٨((

ژباړه : د خپلو ښځو سره د هغوې د لورګانو په ودولو کې مشوره وکړی.

او عايشه رضی الله عنها روايت کړيدی چې کله رسول الله صلی الله عليه و سلم په غار حرا کې وه او جبريل عليه السلام ورته په اول ځل ورغی او هغه ته يې د الله تعالی د طرف نه پيغام راوړ نو رسول الله صلی الله عليه و سلم وډار شو او بی بی خديجة رضی الله عنها ته ورغی او د هغې سره يې مشوره وکړه او د مشورې نه پس خديجه رضی الله عنها هغه ورقه بن نوفل ته بوتله او هغه ته يې قصه بيان کړه ورقه بن نوفل چې کله د رسو ل الله صلی الله عليه و سلم خبرې واوريدلی نو ورته يې وفرمايي چې ته ددغه امت پيغمبر يې ....) ((بخاری صفحه ٢ جلد ١((

همدارنګه د هجرت په شپږم کال کې رسول الله صلی الله عليه و سلم د خپلو صحابه کرامو سره يو ځاې د عمرې د اداء کولو په نيت د مکې مکرمې په طرف وخوځيدل او ټولو احرامونه اغوستلې وو او د قربانی ځاروی يې د ځان سره روان کړی وو خو چې کله دوې د حديبی مقام ته ورسيدل نو د مکی د مشرکانو له طرفه د عمرې د اداء کولو څخه منع شول او اجازه ورته ونشوه چې مکې مکرمې ته ورداخل شی خو پس د يو څه بحث نه د مکې د مشرکانو سره دا معاهده وشوه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم او صحابه کرام به سږ کال عمره نه کوی او بيرته به ځی او راتلونکی کال به بيا دوې عمره کوی .

نو ددغې معاهدی د ا مضاء څخه وروسته رسول الله صلی الله عليه و سلم صحابه کرامو ته امر وکړو چې د احرام جامې وباسی او د سر ويښتان يا وخريی او يا يې کم کړی او د قربانی ځاروی ذبح کړی خو صحابه کرامو د ډير غم او خفګان څخه دغه کار ونکړلو نو رسول الله صلی الله عليه و سلم خفه شو او د خپلې بی بی ام سلمه رضی الله عنها خيمی ته ور ننوت او د هغې سره يې په دغه موضوع کې مشوره وکړه نو هغې ورته وفرمايل چې ای رسول الله صلی الله عليه و سلم ته وځه او خپل د قربانی ځاروی ذبح کړه او ويښتان وخريه او احرام نه ځان وباسه او د هيچا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره خبرې مکوه نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وواته او همدغسې کار یې ترسره کړلو نو چې کله صحابه کرامو رسول الله صلی الله علیه و سلم ولېدلو چې دغه کارونو کوی نو ټولو د هغه تابعداری وکړو او ځانونه یې د احرام څخه وویستلو او په دی طریقې سره مشکل حل شو او د رسول الله صلی الله علیه و سلم امر عملی شو چې دغه کار د یوی ښځې د مشورې په نتیجه کې وشو .

))بخاری صفحه ۳۷۲ جلد ۱((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸ -جنسی ضرر :

زمونږ په ټولنه کې یو بل ظلم پرښځو باندې دا کیږي چې بعضې سړی دخپلو ښځو سره دحیض (میاشتنی مرض او یا نفاس (دوینی جریان وروسته دولادت نه) په حالت کې او یا په دبر (مخرج) کې کورواليې کوی نو دغه اعمال حرام او ناروا او دشریعت او فطرت او صحت څخه خلاف کارونه او لویې ګناوی دی.

الله تعالی فرمایي)) : ویسالونک عن المحیض قل هو اذی فاعتزلوا النساء فی المحیض ولاتقربوهن حتی یطهرن فاذا تطهرن فاتوهن من حیث امرکم الله ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین ((

)سورة البقرة آیت ۲۲۲(

ژباړه : او دوې پوښتنه کوی لتانه ای محمده دحیض په باره کې ته ووایه ای پیغمبره چې یوه پلیتی ده نو تاسو په څنګ شی دخپلو ښځونه په حالت دحیض کې او مه نږدی کیږي دوې ته (په کورواليې) سره تر دی چې پاکی شی دحیض نه نو هغه وخت چې دوې ښی پاکی شی نو تاسو راتګ وکړی دوې ته په کور والی سره دهغه ځاې نه چې حکم کړی وی الله تعالی تاسې ته(مخکینی لاره) بیشکه چې الله تعالی مینه کوی دډیرو توبه کوونکو سره او مینه کوی دځان پاک ساتونکو سره.

پته دې نه وې چې د ښځې دولادت نه وروسته دهغی سره دوینی ترجریانه پوری کورواليې روانډی او چې کله یې وینه وچه شی بیا ورسره کورواليې روا دی که دولادت نه یې دوه ورځې وروسته هم وینه وچه شی کورواليې ورسره روادی.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اتق الدبر والحیضة))

)) ترمذی مشکاة ص(۲۷٦ (

ژباړه : دخپلې ښځې سره په دبر (مخرج) کې او دحیض په حالت کې دکوروالی نه ځان وساته.

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((من أتی حایضا او امرأة فی دبرها او کاهنا فصدقه بما یقول فقد کفر بما انزل علی محمد صلی الله علیه و سلم))

))ترمذی ص(۳۵) ج(۱) ابن ماجه ص(۴۷) مشکاة ص(٥٦ (

ژباړه : چاچه په حیض اویادبر (مخرج) کې دخپلې ښځې سره کورواليې وکړلو او یا نجومی ته لاړ شیاو دهغه په خبرو یې باور وکړلو نو دغه کس په هغه دین چې محمد صلی الله علیه و سلم باندې نازل شویدی کافر شویدی.

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : ((ملعون من أتی امرأة فی دبرها)) ((سنن ابی داود ص(۲۹۴) مشکاةص(۲۷٦((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : هغه کس ملعون دی چې دخپلې ښځې سره په دبر(مخرج) کې کوروالې کوی.

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((ان الذين ياتى امراته فى دبرها لاينظر الله اليه))

))رواه البغوى فى شرح السنه مشكاةص(٢٧٦) ترمذى) ٢٢٠ (((

ژباړه : الله تعالى هغه کس ته درحمت په نظر نه گورى چې دخپلې ښځې سره په دبر(مخرج)کی کوروالې وکړی.

١٩ -د جماع (کوروالى) پريښودل :

زمونږ په ټولنه يو بل ظلم چې پر ښځو باندې دا کيږي چې بعضې سړی خپلې ښځې داوږدې مودې لپاره دکوروالى دحق څخه محروموی او بعضې دخپلو ښځو سره داسې بی کيفيته کوروالې کوی چې ښځه پکې تکليف گالى خو هيڅ خوند ترينه نه اخلى اونه يې جنسى رغبت پکې پوره کيږي .

نو دغه قسم اعمال په شريعت کې ناروا او پرښځه باندې ظلم دی بلکه ښځه پرخپل خاوند باندې دکوروالى حق لرى او خاوند يې بايد دهغى دجنسى رغبت احترام او دهغى حق په صحى طريقې سره اداء کړی .

الله تعالى فرمايي : ((فاتوهن من حيث امركم الله))

)سورة البقرة ايت ٢٢٢(

ژباړه : تاسو کوروالې وکړی دخپلو ښځوسره دهغى لارى نه چې الله تاسې ته امر کړی دی (يعنې مخکينى لاره)

او رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايي : ((ان لزوجک عليک حقا))

))بخارى صفحه ٧٨٣ جلد ٢((

ژباړه: ستا ښځه پر تا با ندی د کوروالې حق لرى

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((ائت حرثک انى شئت))

))ابو داود صفحه ٢٩١((

ژباړه: د خپلې ښځې سره کوروالې وکړه په څه طريقه چې دی خوښه وشى

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((و لک فى جماع زوجتک اجر)

))رواه احمد الفتح الربانى صفحه ٢٣٣ جلد ١٦((

ژباړه: تاته د خپلې ښځې سره په کوروالې کې اجر (ثواب) درکول کيږی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((اذا جامع احدکم اهله فليصدقها فاذا قضى حاجته قبل ان تقضى حاجتها فلا يعجلها حتى تقضى حاجتها))

))رواه ابو يعلى فى مسنده فقه السنه صفحه ۳۲۶ جلد ۲((

ژباړه: د خپلې ښځې سره صادقانه (رښتينی) کوروالې وکړی او چې کله مو خپل حاجت پوره کړلو (انزال مو وکړو او خوند مو واخيست) مخکې ددينه چې ښځه خپل حاجت پوره کړی (انزال وکړی او خوند واخی) نو کورواله تر هغې مه ختموی تر څو چې ښځه هم خپل حاجت پوره کړی (انزال وکړی او خوند واخلی)

نو د ښځې جنسی رغبت پوره کول پر خاوند باندې لازم دی او د هغې دغه رغبت بايد په صحيح او پوره توگی او داسې طريقې سره پوره کړی چې هغه ورباندې خوشحاله اور اضی شي او دا ځکه چې د ښځې سره کورواله نه کول او يا د هغې جنسی رغبت په صحيح طريقې سره نه پوره کول هغې ته جسمی او روحی تاوان رسوی او د هغې د ناراضی او خفگان او د ميړه سره د بغض او د هغه نه د نفرت سبب کيږی .

نو خاوند ته پکار دی چې د خپلې ښځې دغه حق د عمر بن الخطاب رضى الله عنه د قضاوت مطابق په هرو څلورو شپو کې يو ځل اداء کړی او که خاوند يې د ښځې ددغه حق د اداء کولو څخه انکار وکړی نو ښځه کولی شی چې پس له څلورو مياشتو قضاته ورشي او د خپل خاوند څخه د جدا کيدو غوښتنه وکړی .

۲۰ -د کورواله رازونه بل چاته ويل :

زمونږ په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو دادی چې بعضې سړی کله خپلو ښځو سره کورواله وکړی نو بيا د کورواله رازونه بل چاته وايی نو دغه کار د اسلام په مقدس دين کې ناروا دی ځکه چې رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمايلی دی : ((ان شر الناس منزلة عندالله يوم القيامة الرجل يفضى الى المراة و تفضى اليه ثم ينشر سرها (

))صحيح مسلم صفحه ۴۹۴ جلد ۱ مشکوة صفحه ۲۷۶((

ژباړه: ډير بد انسان د الله تعالى په نزد په ورځ د قيامت کې هغه سړی دی چې د خپلې ښځې سره کورواله وکړی او بيا د هغې رازونه خپور کړی .

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((انما ذلک مثل شيطانة لقيت شيطانا فى السکة فقضى منها حاجته والناس ينظرون اليه))

))ابو داود صفحه ۲۹۶((

ژباړه : مثال د هغه سړی او ښځې چې د کورواله رازونه بل چاته وايی داسې دی لکه يوه شيطانه او شيطان چې په کوڅه کې سره مخامخ شی او شيطان د هغې نه خپل حاجت پوره کړی او خلک ورته گوری .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱ -د ښځو ترمينځ عدالت نکول:

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دا کيږي چې کله بعضې سړی دوه يا درې يا څلور ښځې ولری نو د هغوې ترمينځ په نفقه او جامه او معامله او شپه تيرولو کې عدالت نه کوی .

نو د ښځو ترمينځ عدالت نه کول يو ظلم او ناروا عمل دې حتی که يو کس ويريده چې زه به د دوو ښځو ترمينځ عدالت نه شم کولاې نو هغه ته بله ښځه روا نه ده ځکه چې الله تعالی فرمايي : و ان خفتم الا تعدلوا فواحدة او ما ملکت ايمانکم ((

))سورة النساء ايت ۳((

ژباړه: او که تاسو ويريږی چې د ښځو ترمينځ به عدالت نه شی کولی نو په يوه ښځه باندې اکتفاء وکړی .

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((من کانت له امراتان فمال الی احداهما جاء يوم القيامة واحد شقيه ساقط))

))ترمذی صفحه ۲۱۷ جلد ۱ ابو داود صفحه ۲۹۰ ، ابن ماجه صفحه ۱۴۱ مشکاة صفحه ۲۷۹((

ژباړه: څوک چې دوه ښځې ولری او يوی ته په بلی باندې په (نفقه او جامه او معامله او شپه تيرولو کې) برتری ورکوی نو په ورځ د قيامت کې به ئې د بدن يو طرف يې غورځيدلی وی .

دلته بايد دا خبره وشی چې که د سړی د يوی ښځې سره د زړه مينه زياته وی او د بلی سره کمه نو په دی باندې څه ګناه نشته ځکه چې د زړه محبت او ميلان د انسان د واک څخه بهر وی خو دا په دی شرط چې په نفقه او جامه او معامله او شپه تيرولو کې عدالت وشی الله تعالی فرمايي : ((و لن تستطيعوا ان تعدلوا بين النساء ولو حرصتم(

))سورة النساء ايت ۱۲۹((

ژباړه: تاسې نشی کولی چې د زړه په محبت کې د ښځو ترمينځ عدالت وکړی اګر که زيات کوشش او حرص هم وکړی .

نو سړی باندې لازم دی چې د خپلو ښځو سره د شپې تيرولو لپاره نوبت جوړ کړی او د هری يوی چې نوبت راغی نو د هغې سره به شپه تيروی که کوروالې کوی او که نه خو شپه به ورسره تيروی .

۲۲ -د نيکو کارونو څخه د ښځو منع کول :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو بل ظلم چې زمونږه په ټولنه کې پرښځو باندې کيږي دادی چې بعضې سړی خپلې ښځې دنيکو کارونو څخه منع کوی لکه مونځ کول روژه نيول تلاوت کول وغيره نو دغه کار داسلام دمقدس دين دتعليماتو څخه خلاف دی ځکه چې الله تعالی فرمايي : ((وتعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونو اعلى الاثم والعدوان))

))سورة المائده ايت ۲ ((

ژباړه : تاسې يو بل سره دنيکی او پرهيزگاری په کارونو کې مرسته وکړی او دګناه او تيری په کارونو کې يو دبل مرسته مه کوی.

نو سړی حق نه لری چې خپله ښځه دفرضی عبادت څخه منع کړی او که داکار وکړی نو بيا ښځې ته روا ندی چې دميړه اطاعت وکړی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((لا طاعة لمخلوق فی معصية الخالق))

))روا أحمد فی مسنده والحاكم فی مستدركه مشكاة ص۳۱۹ ((

ژباړه : دهيڅ مخلوق اطاعت روا ندی په هغه څه کې چې دخالق نافرمانی کيږي

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((انما الطاعة فی المعروف))

))بخاری مسلم ـ مشكاةص ۳۱۹ ((

ژباړه : دمشر اطاعت يوازې په نيکو کارونو کې کيدای شي . يعنې په غير شرعي شيانو کې دچا اطاعت روا ندی.

دا خبره بايد دلته وشی چې ښځه نشی کولاې چې دخاوند داجازې نه بغير نفلی روژه ونيسی ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي:

))لاتصوم امرأة الا باذن زوجها ((

))ابو داود اين ماجه مشكاة ص (۲۸۲ ((

ژباړه : هيڅ يوه ښځه نشی کولی چې دخاوند د اجازې نه بغير نفلی روژه ونيسی.

۲۳ـ دښځې دعفت څخه دفاع نکول او پرهغې غيرت نکول :

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پرښځو باندې دادی چې بعضې بی احساسه سړی دخپلو ښځو عفت ددنيا دمال د لاسته راوړلو يوه وسيله ګرځوي او خپلې ښځې دفحش په کارونو باندې مجبوروی نو دغه عمل يو لويه بی غيرتی او يوه لويه ګناه او لوی ظلم دی پرښځو باندې او جهنم ته دداخليدو يو لوی سبب دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بعضې سړی داسې دی چې خپلې ښځې یالور گانې وغیره دفحش په کارونونه مجبوروی خوکه څوک دهغوی دښځو یا لورگانو په عفت باندې تعرض وکړی نو هغه دخپلې ښځې او لورگانو دعفت څخه دفاع نه کوی او سترگې ورباندې پټوی چې دایوه لویه دووثی او بی غیرتی او لویه گناه ده ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایل : ((ثلاثة قد حرم الله علیهم الجنه مد من الخمر والعاق لوالدیه والدیوث الذی یقر فی اهله الخبث))

))أحمد �نسایی � مشکاة ص(٣١٨ ((

ژباړه : په درې قسمه خلکو باندې الله تعالی جنت حرام کړی دی هغه څوک چې همیشه شراب څکی او هغه څوک چې مور او پلار ته ضرر رسوی او هغه دیوث سړی چې دخپلې ښځې او لورگانو په ناروا علاقاتو باندې سترگې پټوی او غیرت نکوی

بلکه داسلام مقدس دین د ښځې عزت او عفت ته دومره زیات اهمیت ورکړی دی چې نارینه وته یې امرکړی دی چې دخپلو ښځو دعفت څخه دفاع وکړی او که پدی لارکی څوک ووژل شی نو هغه شهید دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((من قتل دون أهله فهو شهید))

))ابوداود �ترمذی � نسایی � مشکاة ص(٣٠٦ ((

ژباړه : څوک چې دخپلې ښځې د عفت څخه په دفاع کې ووژلی شی نو هغه شهید دی .

٢۴ -دخپلوانو له زیارت څخه د ښځې منع کول :

یو بل ظلم پرښځو باندې دادی چې بعضې سړی دمعمولی خبرو په وجه خپلې ښځې دخپلوانو دکورونو څخه منع کوی نو دغه کار دشریعت خلاف دی ځکه چې داسلام مقدس دین په نیکی او صله رحمی باندې امر کوی ځکه چې الله تعالی فرمایي : ((واعبدوالله ولاتشرکوا به شیأ وبالوالدین احسانا وبذی القربی))

))سورة النساء ایت ٣٦ ((

ژباړه : دالله عبادت کوی او هغه سره هیڅ یو شی مه شریکوی او دمور او پلار او خپلوانو سره احسان او نیکی وکړی .

او په بل ایت کې داسې فرمایي ((فأت ذا القربی حقه))

))سورة الروم ایت ٣٨((

ژباړه : خپلوانو ته دهغوی حق ورکړه یعنې دهغوی سره احسان وکړه.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((لا یدخل الجنة قاطع))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))متفق علیه مشکاة ص۴۱۹ ((

ژباړه هغه کس جنت ته نشی داخلیدای چې دخپلوانو نه یې ځان شکولی وی.

اوپه بل حدیث کې داسې فرمایي:(من احب ان یبسط له فی رزقه وینسأله فی أثره فلیصل رحمه)

))بخاری مسلم مشکاة۴۱۹.((

ژباړه : څوک چې داخوښوی چې رزق یې ورته پراخه کړی شی او عمر یې اوږد او برکتی شی نو دخپلوانو سره دی صلی رحمی او احسان وکړی.

نو دخپلوانو سره صلی رحمی او احسان فرض دی او داجر او ثواب دلاسته راوړلو یوه لویه وسیله ده او ددې برعکس له خپلوانو څخه ځان شکول او دهغوی نه لرې والی حرام او لویه گناه ده نوځکه نارینه باید خپل زنانه د خپلوانو دزیارت څخه منع نه کړی خو پدی شرط چې دخاوند او د اولادونو حقوق پیمال نشی او د ښځې عفت ته پکښی ضرر ونه رسیږی.

۲٦ -پرښځو سلام نه اچول :

زموږ په ټولنه کې دښځو سره یو بل بدسلوک دا کیږي چې نارینه خپل کور ته دننوتو پرمهال پرښځه باندې سلام نه اچوی بلکه دغه کار دوی بد او بی غیرتی گڼی.

لیکن داسلام مقدس دین امر کوی چې کله تاسو خپلو کورونو ته ننوځی نو پر خپلې کورنی باندې سلام واچوی.

الله تعالی فرمايي : ((فاذا دخلتم بیوتا فسلموا علی انفسکم تحیة من عند الله مبارکة طیبة))

))سورة النور ایت ٦١((

ژباړه : چې کله تاسو خپلو کورونو ته ننوځی نو پرخپلې کورنی باندې سلام واچوی ځکه چې دا د الله تعالی له طرفه یوه برکتی او خوشحالونکی پیشکش او دعا دی.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((اذا دخلت علی اهلک فسلم یکون برکة علیک وعلی اهل بیتک))

))ترمذی مشکاة ص (۳۹۹ ((

ژباړه : چې کله خپل کور ته ننو ځی نو پخپلې کورنی باندې سلام واچوه ځکه چې دغه سلام ستا لپاره او ستا دکورنی لپاره دبرکت سبب کیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په بل حديث کې جليل القدر صحابی جرير رضی الله تعالی عنه داسې روايت کوی چې : أن النبی صلی الله عليه و سلم مر علی نسوة فسلم عليهن((

))رواه أحمد فی مسند مشکاة ص(۳۹۹ ((

ژباړه : نبی عليه الصلاة والسلام دښځو پر يوه ډله تيريده نو پر هغوې يې سلام واچاوه

نو پرخپله ښځه يا نورو محارمو باندې سلام اچول يو نيک عمل او ددوستی او داجر او ثواب دلاسته راوړلو او دبرکت يوه وسيله ده.

همدارنګې سلام أچول ديو مسلمان حق دی پر بل مسلمان باندې ځکه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : للمومن علی المومن ست خصال : ويسلم عليه اذا لقيه

))نسايی مشکاة ص(۳۹۷((

ژباړه : د مؤمن پر مؤمن باندې شپږ حقوقه دی او يو پکې دادی چې د ملاقات په وخت کې پر هغه باندې سلام واچوی .

۲٦ -د بدن او جامې ښکلا او نظافت ته د نارينه و نه پاملرنه :

زمونږ په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې زياتره سړی د خپل بدن او جامې په ښکلا او نظافت باندې اهتمام نه کوی او په دی طريقې سره خپلو ښځو ته تکليف او ضرر رسوی چې په نتيجه کې د ښځې او خاوند ترمينځ بغض او نفرت پيدا کيږي او د دوستۍ او محبت او اطمينان فضا په کور کې له مينځه ځی او په آخر کې د طلاق سبب ګرځی .

نو ددې لپاره چې د ښځې او د خاوند ترمينځ مينه او دوستی دايم وی نو اسلام د بدن او جامې په ښکلا او پاکی باندې زيات ا هتمام کړيدی او نارينه او زنانه دواړو ته ئې د زينت او پاکی امر کړيدی .

اوس زه غواړم دلته د بعضو نارينه و هغه غلط عادتونه ذکر کړم چې د پاکی سره تعلق لری او هغه دوې نه مراعاتوی او په دی طريقې سره هغه پر ښځو باندې ظلم ګڼل کيږي چې دغه عادتونه په لاندې ډول دی :

۱ -زياتره نارينه په مسواک او د خولې په نظافت باندې اهتمام نه کوی چې ددې په نتيجه کې د هغوې د خولونه ضرر رسونکی بدبويی وځی چې دغه بد بويی د ښځې او د خاوند ترمينځ د بغض او نفرت سبب ګرځی ځکه خو رسول الله صلی الله عليه و سلم د مسواک په استعمال باندې زيات تاکيد کړيدی او د هغه استعمال ته يې خپل امت زيات تشويق او ترغيب کړيدی. لکه چې فرمايي : (لولا ان ان اشق علی امتی لامرتهم بالسواک عند کل صلاة)

))بخاری مسلم ابوداود ترمذی ، مشکاة صفحه ۴۴-۴۵((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: که زما په امت باندې تکليف او مشقت نه راتلی نو ما به دوې ته د هر لمانځه لپاره د مسواک امر کړی وای يعنې مسواک وهل به مې پر دوې باندې فرض کړی وای د هر لمانځه لپاره.

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((السواک مطهرة للفم مرضاه الرب))

))احمد، نسايي،دارمی، مشکوة ۴۴((

ژباړه: مسواک وهل د خولی پاکوونکی او د رب خوشحالونکی دی.

او په بل حديث کې داسې فرمايي : ((اربع من سنن المرسلين الختان و التعطر والسواک والنکاح))

))ترمذی،مشکاة ۴۵((

ژباړه: څلور شيان د پيغمبرانو د طريقو څخه دی سنت ګری(ختنه)، او خوشبويی استعمالول او مسواک وهل او نکاح کول

او جليل القدر تابعی شريح بن هانی فرمايي چې : ((سالت عايشة بای شی کان يبدا رسول الله صلی الله عليه و سلم اذا دخل بيته ؟ فقالت بالسواک))

))صحيح مسلم ، مشکاة ۴۴((

ژباړه: ما د عايشې رضی الله عنها څخه پوښتنه وکړه چې رسول الله صلی الله عليه و سلم کله کور ته راته نو په څه باندې ئې اول شروع کوله نو هغې وفرمايل چې په مسواک وهلو به يې اول شروع کول .

نو مسواک وهل د خولې او د غاښونو پاکوونکی او ساتونکی او د الله تعالی خوشحالونکی دی او همدارنګه د ښځې او د خاوند ترمينځ د مينې او دوستی د زياتوالی يوه وسيله ده نو څکه بايد د خولی په پاکوالی باندې زيات اهتمام وشي .

۲ -بعضې نارينه د اوږدې مودې لپاره خپل ځان نه وينځې چې په نتيجه کې د هغوې د بدن څخه ښځې ته ضرر رسوونکی بد بويی ځی او د دواړو ترمينځ د بغض او نفرت د پيدا کيدو سبب ګرځی څکه خو رسول الله صلی الله عليه و سلم امر کړيدی چې هر يو کس دی په هفته کې يو ځل ولامبی هغه داسې فرمايی : (حق علی کل مسلم ان يغتسل فی کل سبعة ايام يوما يغسل فيه راسه و جسده)

))بخاری ، مسلم ، مشکوة ۵۵((

ژباړه: لازم دی پر هر مسلمان باندې چې په اوو ورځو کې يو ورځ غسل وکړی او خپل سر او بدن ووينځی .

نو مسواک وهل او په هره هفته کې يو ځل د بدن وينځل لکه چې نارينه و ته ضرور دی ښځو ته هم ضرور دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ -بعضې نارینه د نامه نه لاندې ویښتان او د تخرګونو ویښتان او د ګوتو نوکان د اوږدې مودې لپاره نه لرې کوی چې دا ټول په بدن کې د خیرو او جراثیمو جمع کیدو سبب کیږی .

همدارنګه بعضې سړی خپل بریتان د اوږدې مودې لپاره نه لنډوی نو دغه ټول کارونه د ښځې د خفګان او د نفرت سبب کیږي ځکه خو اسلام امر کړیدی چې هر ځلوېښت ورځې پس باید د نامه نه لاندې ویښتان او د تخرګونو ویښتان او د ګوتو نوکان لرې او بریتان لنډ شی لکه چې جلیل القدر صحابی انس بن مالک رضی الله عنه فرمایي :
((وقت لنا فی قص الشارب و تقلیم الاظافر و نتف الابط و حلق ا لعانة ان لا نترک اکثر من اربعین لیلة))

))صحیح مسلم ، مشکاة ۳۸۰((

ژباړه: د بریتانو د لنډولو او د نوکانو د لرې کولو او د تخرګونو او د نامه نه لا ندی د ویښتانو د لرې کولو لپاره مونږ ته (د رسول الله صلی الله علیه و سلم له طرفه) ځلوېښت ورځې ټاکل شوی وه یعنې چې پس له ځلویښتو ورځو به هغه خامخا لرې کوی .

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایي : ((الفطرة خمس الختان والاستحداد وقص الشارب و تقلیم الاظافر و نتف الابط))

))بخاری ، مسلم ، مشکاة ۳۸۰((

ژباړه: پنځه شیان د فطرت مطابق دی سنت ګری او د نامه نه لاندې د ویښتانو لرې کول او د بریتانو لنډول او د نوکانو پریکول او د تخرګونو د ویښتانو ایستل او لرې کول .

دلته دا خبره باید وویل شی چې بعضې خویندی په دی ګمان چې دا به یو زینت وی خپل نوکان ډیرې اوږدې پریږدی او هغه نه پریکوی نو دغه عمل یو ناروا او د فطرت او انسانیت او شریعت خلاف کار دی باید ددغه کار څخه ځان وساتل شی .

همدارنګې د رنګ ناخون استعمال روا دی خو د اوداسه او غسل په وخت کې دی هغه مکمل لرې کړی شی او که لرې نکړی شی نو اودس او غسل یې نه کیږي نو د نامه نه لاندې او د تخرګونو د ویښتانو لرې کول او د نوکانو پریکول په نارینه او زنانه دواړو باندې لازم دی

۴ -بعضې نارینه داسې دی چې په هفتو هفتو کې د خپل سر او د ګیری ویښتان نه ګمنځوې او نه د خپلې جامې او بوټانو په ښایست او نظافت باندې اهتمام کوی نو دغسی اعمال د ښځې او د خاوند ترمینځ علاقات خرابوی او د هغوې ترمینځ د بغض او نفرت سبب کیږی. بلکې د اسلام مقدس دین د ښایست او پاکی دین دی او ښایست او پاکی ته یې خلک تشویق کړی نو ځکه یې د ویښتانو په ښایست او ساتنی باندې امر کړیدی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمايي : ((من کان له شعر فلیکرمه))

))ابو داود ، مشکاة صفحه ۳۸۲((

ژباړه: څوک چې ويښتان ولری نو د هغې عزت دی وکړی.

يعنې هر وخت دی هغه پاک ګمنځ او غوړ او اصلاح کړی او د هغه دی سمه ساتنه وکړی ځکه خو انس رضی الله عنه داسې روايت کوی : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم یکثر دهن راسه و تسریح لحیته))

))رواه البغوی فی شرح السنة ، مشکاة صفحه ۳۸۱((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم به د خپل سر ويښتان ډير غوړاوه او خپله ګيره به يې ډير ګمنځاوه.

او جليل القدر تابعی عطاء بن يسار داسې روايت کوی : ((کان رسول الله صلی الله علیه و سلم فی المسجد فدخل رجل ثائر الراس واللحیه فاشار الیه رسول الله صلی الله علیه و سلم بیده کانه یامره باصلاح شعره ولحیته ففعل ثم رجع فقال رسول الله صلی الله علیه و سلم الیس هذا خیرا من ان یاتی احدکم و هو ثائر الراس کانه شیطان))

))رواه مالک فی الموطا، مشکاة صفحه ۳۸۴((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم په مسجد کې و چې يو سړی راننوت چې د سر ويښتان او ګيره يې بی نظمه او ببر و نو رسول الله صلی الله علیه و سلم هغه ته په لاس باندې اشاره وکړه چې د سر ويښتان او ګيره دی اصلاح کړه نو دغه سړی لاړ او د سر ويښتان او ګيره يې اصلاح کړه او بيرته د رسول الله صلی الله علیه و سلم مجلس ته راغی نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمايل چې ايا دا ښه نه دی ددې نه چې يو کس مسجد ته په داسې حال کې راشی چې ګيره او د سر ويښتان يې داسې ببر وی چې د يو شيطان په څير ښکاری .

پاتې دې نه وی چې زنانه هم بايد د خپلو ويښتانو په ساتنه او ښايست کې زيات کوشش وکړی ځکه چې دا حکم يوازی نارينه و ته نه دی بلکې زنانه و ته هم شامل دی .

۵ -بعضې سړی داسې وی چې د هغوی خوله ډيره بد بويه وی او يا ګنده بغل ولری او يا شاقه کارونه کوی او د هغه په نتيجه کې د هغوی نه خوله وځی چې دغه خوله بيا بدبويی کوی خو سره ددې بدبويی نه دوی خوشبويی نه استعمالوی او په دی خبره هيڅ اهتمام نکوی او په دی طريقې سره خپلې ښځې ته ضرر رسوی چې په نتيجه کې د ښځې او د خاوند ترمينځ علاقات خرابيږی او د دوی ترمينځ بغض او نفرت پيدا کيږي او دد وی ژوند خرابيږی ځکه خو رسول الله صلی الله علیه و سلم به ډيره زياته خوشبويی استعمالولو او خشبويی يې زيات خوښ و او خوشبويی او نظافت او ښايست ته يې خلک زيات تشويق کړيدی لکه چې فرمايي : ((اربع من سنن المرسلين الختان و التعطر والسواک والنکاح))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))ترمذی، مشکاة صفحه ۴۵((

ژباړه: څلور شیان د پیغمرانو د طریقو څخه دی سنت گری او خوشبویی استعمالول او مسواک وهل او نکاح کول

او په بل حدیث کسی داسې فرمايي)) حبب الی الطیب والنساء وجعلت قرة عینی فی الصلاة ((

))احمد، نسایی، مشکاة ۴۴۹((

ژباړه: ماته خوشبویی او نیکانی ښځې محبوب کړی شوی دی او سترگې می په لمانځه باندې یخیږی .

نو زنانه او نارینه دواړو ته پکار دی چې د عطر او خوشبویی په استعمال باندې اهتمام وکړی تر څو د دوې ترمینځ د لا زیات محبت او دوستی سبب شی. البته زنانه و ته روا نه دی چې خوشبوئې استعمال کړی او بیا بهر وورځي ځکه چې ددې څخه فتنه راولاړیږی.

همدارنگه نارینه او زنانه دواړو ته پکار دی چې د ځان او د جامو په نظافت او ښایست باندې هم اهتمام وکړی او دا ځکه چې الله تعالی ښایسته او پاک ذات دی او ښایست او پاکی د هغه خوښ دی لکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمايي : ((ان الله نظیف یحب النظافة))

))ترمذی ، مشکاة ۳۸۵((

ژباړه: الله تعالی پاک ذات دی او پاکی خوښوی.

او په بل حدیث کې فرمايي : ان الله جمیل یحب الجمال((

))صحیح مسلم ، مشکاة ۴۳۳((

ژباړه : الله تعالی ښایسته ذات دی او ښایست خوښوی.

او جلیل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضی الله عنهما فرمايي : ((ان لاحب ان ا تزین لامرتی کما احب ان تتزین لی))

))ابن ابی حاتم، ابن جریر الطبری تفسیر قرطبی صفحه ۱۱۸ جلد ۳((

ژباړه:زما دا خوښ دی چې د خپلې ښځې لپاره ځان ښایسته کړم لکه چې زما دا خوښ دی چې زما ښځه دی ماته ځان ښایسته کړی.

او د اسلام دریم خلیفه عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمايي : ((انهن لیحببن ان تتزینوالهن کما تحبون ان یتزین لکم)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))منهاج العشرة الزوجية صفحه ۷٦((

ژباړه: ښځې خوشحالیږی چې تاسو د هغوي لپاره ځانونه ښایسته کړی لکه چې تاسو خوشحالیږی چې هغوي دی تاسو لپاره ځانونه ښایسته کړی.

او په یو روایت کې داسې ویل شویدی چې ((اغسلوثیابکم و خذو من شعورکم واستاکوا و تزینوا و تنظفوا فان بین اسراییل لم یکونوا یفعلون ذلک فزنت نساؤهم))

))منهاج العشرة الزوجیه صفحه ۷۷((

ژباړه: خپلې جامې پاکې وساتی او ویښتان مو جوړ او برابر ساتی او مسواک استعمالوی او ځانونه ښایسته او پاک ساتی او دا ځکه چې بنی اسراییلو به دغه کارونه نه کول نو د هغوي ښځې په زنا کې واقع شوی .

٦ -بعضې نارینه د سګرټ یا نسوار یا چرس یا پوډر په استعمال باندې ځانونه اخته کړیدی چې ددې په وجه د دوې صحت خراب شی او د خولو څخه بدبویی هم وځی او په نتیجه کې د خپلو ښځو سره یې علاقات خراب شی او د دوستی او محبت فضا له مینځه لاړ شی نو ځکه په نارینه و باندې لازم دی چې ددغه شیانو د استعمال څخه ځانونه وساتی او دا ځکه چې دغه شیان سره ددې نه چې په شریعت کې حرام دی نو بدن او صحت او مال ته تاوان رسوی.

او رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایي : ((لا ضرر و لا ضرار))

))رواه احمد والبیهقی عن ابن عباس((

ژباړه: مه ځان ته ضرر رسوی او مه بل چاته .

او په بل حدیث کې داسې فرمایي : (ان الله کره لکم ثلاثا قیل و قال و کثرة السؤال و اضاعة المال)

))متفق علیه ، مشکاة صفحه ۴۱۹ ، الادب المفرد صفحه ۲۰ جلد ۱((

ژباړه: الله تعالی درې شیان بد ګڼی او تاسې ترې منعه کوی بی فایدی او بی سنده خبرې او ډیرې بی فایدی پوښتنې او د مال ضایع کول .

او ام سلمة رضی الله عنها روایت کوی چې ((نهی رسول الله صلی الله علیه و سلم عن کل مسکر و مفتر))

))ابو داود، مشکاة صفحه ۳۱۸((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم د هر نشه کوونکی او سستونکی شی څه منع کړیدی . نو څرنګه چې نسوار او چرس او هیرویین نشه کوونکی او سستی راوړونکی شیان دی نو د هغې استعمال په نارینه او زنانه باندې حرام دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷ -ښځو ته نصيحت نه کول:

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم ښځو سره دا کيږي چې اکثره نارينه خپلو ښځو ، لورګانو، خويندو او نورو ښځينه خپلوانو ته نصيحت او د نيکو کارونو ښودنه نه کوی او نه دغه موضوع ته کوم توجه او اهتمام کوی لهذا دغه کار پر ښځو يو ظلم او د اسلام د مقدس دين د ارشاداتو خلاف کار دی او دا ځکه چې ښځه حق لری چې د خپل پلار يا خاوند يا وروريانو او نارينه و خپلوانو له طرفه هغې ته دينی او اخلاقی ښودنه او نصيحت وشی او د اسلام مقدس دين دغه موضوع ته زيات اهميت ورکړيدی لکه چې الله تعالی فرمايي:

))ياايهاالذين امنو قوا انفسکم و اهليکم نارا وقودهاالناس والحجارة ((

))سورة التحريم ايت ٦((

ژباړه: ای مومنانو تاسو خپل ځانونه او کورنی د اور څخه بچ کړی چې د هغې خاشاک خلک او د ګوګړو تيږی دی يعني خپلې کورنی ته صحيح اسلامي تربيه ورکړی او هغوي ته د نيکو کارونو او اخلاقو نصيحت وکړی چې دغه نيک کارونه او اخلاق به د دوزخ د اور څخه د دوي د نجات سبب شی .

همدارنګه الله تعالی فرمايي : ((والعصر ان الانسان لفی خسر الاالذين امنوا و عملواالصالحات و تواصو بالحق و تواصو بالصبر))

))سورة العصر ايت ١-٣((

ژباړه: قسم کوم په زمانه يا په وخت د مازيګر باندې چې بيشکه هر ا نسان په تاوان کې دی مګر هغه کسان چې ايمان يې راوړی او نيک عملونه يې کړيدی او يو بل ته ئې په حق باندې په صبر باندې وصيت کړی وی .

نو معلومه شوه چې مؤمنان به يو بل ته د نيکو کارونو او حقو خبرو توصيه او نصيحت کوی او همدارنګه يو بل ته به د نيکو کارونو په کولو کې د صبر توصيه او نصيحت کوی .

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايي : ((الدين النصيحة))

))بخاری صفحه ١٣ جلد ١((

ژباړه: د اسلام دين د نصيحت دين دی.

يعنې يو بل ته د ښو کارونو نصيحت کول په اسلام کې يو مهم عمل دی

او په بل حديث کې داسې فرمايي : حق المسلم علی المسلم ست اذا لقيته فسلم عليه و اذا دعاک فاجبه و اذا استنصحک فانصح له و اذا عطس فحمدالله فشمته و اذا مرض فعده و اذا مات فاتبعه((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))صحیح مسلم ، مشکاة صفحه ۱۳۳((

ژباړه: د مسلمان پر بل مسلمان باندې شپږ حقونه دی چې کله ورسره مخامخ شی نو سلام به پری اچوی او چې کله ته یې د میلمستیا لپاره و غوښتلی نو دعوت یې ومنه او چې کله ئې له تا څخه د نصیحت غوښتنه وکړه نو نصحیت ورته وکړه او چې کله وپرنجیده او الحمدلله یې وویلی نو ته ورته یرحمک الله ووایه او چې کله مړ شو نو جنازه کې یې شریک شه .

۲۸ -ښځې د تعلیم څخه منعه کول :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دادی چې دوې په مختلفو بهانو باندې د تعلیم څخه محروومولی شی لهذا دا پر ښځو باندې یو ظلم او د ټولنې د پرمختګ او اصلاح په وړ اندی یو لویې خنډ او مانع دی ، بلکې ښځې د نارینه په شان مکلف دی چې د خپل دین او دنیا واجبات او ضروریات زده کړی او پر نارینه و باندې لازم دی چې ښځې او لورګانې او خویندی و غیره ته د دینی او اخلاقی مسؤلیتونو په ورزده کولو کې خپل ټول کوشش او زیار وباسی تر څو د کورنی څخه د ناپوهی تیاره له مینځه لاړه شی او د علم او عرفان رڼا یې په کورنی کې خپره او د تفاهم او محبت او حق شناسی فضا قایم شی الله تعالی په دی باره کې داسې فرمایي : ((یا ایهاالذین امنو قوا انفسکم و اهلیکم نارا و قودهاالناس والحجارة))

))سورة التحریم ایت ٦((

ژباړه: ای مؤمنانو تاسو خپل ځانونه او کورنی د اور(دوزخ) څخه بچ کړی چې خاشاک د هغې خلک او د ګوګړو تیږی دی

نو الله تعالی امر کړیدی چې خپلې ښځې او ځامن او لورګانی د اور د دوزخ څخه وساتی او د دوې ساتنه داسې کیږي چې هغوې ته صحیح تعلیم او سالمه تربیه ورکړی شی .

نو معلومه شوه چې د ښځو تعلیم او تربیه لکه د نارینه و په شان ضرور او لازم دی.

او په بل ایت کریمه کې الله تعالی داسې فرمایلی : ((و انذر عشیرِتک الاقربین))

)سورة الشعراء ایت ۲۱۴(

ژباړه: ای پیغمبره خپل نزدې خپلوان د الله د عذاب څخه ووېروه.

نو دا نه کیږي مګر د صحیح تعلیم او سالمی تربیې له لاری.

او په بل ایت کریمه کې الله تعالی داسې فرمایي : ((وامر اهلک بالصلاة واصطبر علیها))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))سورة طه ايت ۱۳۲((

ژباړه: ای پیغمبره خپلې کورنی ته په لمانځه باندې امر وکړه او د مونځ په ادا کولو باندې صبر وکړه .

نو د پورتنی مبارکو ایتونو څخه معلومه شوه چې ښځه حق لری چې هغې ته د پلار یا خاوند یا نورو خپلوانو په واسطه دینی او اخلاقی او اجتماعی ښوونه وشی او هغې ته لازم معلومات ورکړی شی.

او د نبوی احادیثو په ذخیره کې د ښځو د تعلیم د ا همیت په باره کې زیات احادیث موجود دی خو زه دلته د هغې څخه بعضې احادیث را اخلم چې په لاندې ډول دی :

اول حدیث :

جلیل القدر صابی ابو سعید الخدری رضی الله عنه داسې روایت کوی : ((قال النساء للنبی صلی الله علیه و سلم غلبنا علیک الرجال فاجعل لنا یوما من نفسک فوعدهن یوما لقیهن فیه فوعظهن وامرهن))

))بخار ي ص ۲۰ ج ۱ مسلم ص ۲۸۹ ج۱ ((

ژباړه : ښځو نبی صلی الله علیه و سلم ته وویلی نارینه ونسبت مونږ ته ستا ډیر وخت نیولی دی نو دځان له طرفه زمونږ دتعلیم لپاره هم یوورځ معلومه کړه نو رسول الله صلی الله علیه و سلم هغوې ته یوه ورځ معلومه کړه چې دهغوی سره یې بیا ملاقات وشو نو هغوې ته یې نصیحت وکړلو او په نیکو کارونو یې ورته امر وکړلو .

امام بخاری ددغه حدیث څخه دوه حکمونه استخراج کړیدی یو داچه مشربه ښځو ته نصیحت کوی او هغوې ته به ښودنه کوی او بل داچه که کومی ښځې دمشر نصیحت وانه وریدلی نو باید هغوې ته علحده بل مجلس جوړ شی او هغوې ته دی پکې نصیحت او ښودنه وشی.

دوهم حدیث :

جلیل القدر صحابیة أم عطیه رضی الله تعالی عنها روایت کوی : ((أمرنا رسول الله صلی الله علیه و سلم ان نخرجهن فی الفطر والاضحی العواتق والحیض و ذوات الخدور فاما الحیض فیعتزلن الصلاة ویشهدن الخیر ودعوة المسلمین ((

))بخاری ص(۱۳۳) ج(۱) صحیح مسلم ص(۲۹۱) ج(۱ (

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم مونږته امر کړیدی چې دوړوکی او لوی اختر دلمانځه داداء کولو لپاره پیغلې او حایضه او باستره ښځې دکورونوڅخه وباسو خو حایضه ښځې به مونځ نه کوی خودوی به دخیر او ددعوت په مجلس کښې ګډون کوی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم حدیث :

جلیل القدر صحابی ابو موسی اشعری رضی الله تعالی عنه روایت کوی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : (أیما رجل کانت عنده ولیدة فعلمها فأحسن تعلیمها وأدبها فأحسن تأدیبها ثم أعتقها وتزوجها فله أجران) (

))صحیح بخاری ص٣٤٦ج١ ((

ژباړه : هر هغه سړی چې وینځه ولری او هغه ته یې ښه تعلیم او ښه ادب ورکړلو او بیا یې ازاده کړله او ځانته یې په نکاح کړلو نو دغه سړی ته دوه اجرونه ورکول کیږي .

نومعلومه شوه چې د ښځې تعلیم او تربیه په اسلام کې څومره زیات ثواب لری

امام بخاری ددغه حدیث څخه همدغه مطلب استخراج کړیدی چې سړی باید خپلې ښځې او وینځې ته تعلیم ورکړی او داسې یې وویلی ((باب تعلیم الرجل أمته وأهله))

ژباړه: باب دي په دي باره کې چې سړي به خپلې وینځی او ښځې ته تعلیم ورکوی .

نو چې کله د وینځې تعلیم کې دومره أجر دی نود ښځې او لورگانو په تعلیم کې به په طریق اولی سره وی ((بخاری ص(٢٠) ج ١))

څلورم حدیث :

جلیل القدر صحابیه شفا ءبنت عبدالله رضی الله تعالی عنها روایت کوی:

))دخل علّی النبی صلی الله علیه و سلم وأنا عند حفصه فقال لی ألا تعلمین هذه رقیة النمله کما علمتیها الکتابة ((

))سنن ابی داود ص(٥٤٢) مشکاة ص(٣٩٠) و اخرجه الحاکم فی مستدرکه))

ژباړه : رسول الله صلی الله علیه و سلم پداسی حال کې پرما را ننوت چې زه دحفصه رضی الله تعالی عنها سره ناسته وم نو ماته یې وویلی چې ته ولې حفصی ته دتخرگونو لاندي ددانو دم نه ښایی لکه چې دی هغې ته لیک ښودلی دی ؟

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې لکه څرنگه دلیک زده کړه نارینه وته ضرور دی همدارنگې زنانه وته هم ضرور دی او لکه څرنگه چې نارینه زده کړه کوی او دکتابونو دلیکلو له لاری خپل علم خپروی نو همدارنگې زنانه هم باید زده وکړی او خپل علم د کتابونو د لیکلو له لاری خپور کړی ترڅو ټول خلک ددوی دپوهی څخه استفاده وکړی او ددوی دغه کتاب ددوی لپاره صدقه جاریه وگرځی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام خطابی د شفاء رضی الله عنها د حدیث په شرحه کې داسې شی فرمایلی)) : فیه دلیل علی ان تعلم النساء الکتابة غیر مکروه((

))مرقاة صفحه ۳۲٦ جلد ۸((

ژباړه: په دغه حدیث کې دلیل شته دی ددې خبرې لپاره چې د لیک زده کړه ښځو ته مکروه نه دی .

بعضې خلک وایی چې ښځو ته د لیک زده کړه روا نه ده او په دغه حدیث باندې استدلال کوی چې ((لا تعلموهن الکتابة)) یعنې ښځو ته لیک مه ور زده کوی .

خو ددغه خلکو دغه دلیل صحیح نه دی ځکه چې دغه حدیث د رسول الله صلی الله علیه و سلم څخه ثابت نه دی او ددغه حدیث په سند کې دوه راویان دی چې یو یې دروغجن و او بل یې په دروغو متهم و نو ځکه دغه حدیث د سند له مخی ثابت نه دی بلکې په رسول الله صلی الله علیه و سلم باندې دروغ تړل شویدی .

((تذکرة الموضوعات صفحه ۱۲۹ مجموعة التفاوي لعبد الحی اللکنوی صفحه ۱۳۱ جلد ۱ اردو))

پنځم حدیث :

بی بی عایشة رضی الله عنها داسې فرمایي)) : نعم النساء نساء الانصار لم یمنعهن الحیا ان یتفقهن فی الدین ((

))صحیح بخاری صفحه ۲۴ جلد ۱((

ژباړه: د انصارو ښځې ډیرې ښی او نیکی ښځې دی او دا ځکه چې دوې په دین باندې د ځان پوهولو په موضوع کې حیاء نه کوی .

یعنې دوې د شرعي علم په حاصلولو کې شرم نه کوی بلکې دوې د رسول الله صلی الله علیه و سلم څخه هر قسمه پوښتنې کوی.

شپږم حدیث :

عروة بن الزبیر رضی الله عنه فرمایي : ((ما رایت احد اعلم بفقه ولا طب و لا شعر من عایشة))

))اسلامنا للسید سابق صفحه ۲۱٦((

ژباړه: ما داسې څوک نه دی لیدلی چې د عایشه رضی الله عنها څخه په فقه او طبابت او شعر کې زیاته پوهه ولری .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني عايشه رضی الله عنها په دغو علومو کې داسې اوچتی مرتبی ته رسيدلی وه د هغې په زمانه کې څوک ورسره نه شو برابريدلی.

نو ددغه روايت څخه دا معلومه شوه چې ښځې کولاې شی علمی اوچتو مرتبو ته ورسيږی او دا هم معلومه شوه چې ښځې کولاې شی چې د طب علم حاصل کړی او کولاې شی چې هغه شعرونه چې خلک ديانت او خوش اخلاقی او پاک لمنی ته رابلی ووائې اوې ليکې او نشر يې کړی .

اوم حديث : جليل القدر صحابی ابو موسی اشعری رضی الله عنه فرمايلی:

))ما اشکل علينا اصحاب رسول الله صلی الله عليه و سلم حديث قط فسالنا عايشه الا وجد نا عندها منه علما((

))ترمذی صفحه ۲۲۷ جلد ۲، مشکاة صفحه ۵۷۴((

ژباړه : په هره مشکله مساله کې به چې د رسول الله صلی الله عليه و سلم صحابه کرام د عايشه رضی الله عنها څخه پوښتنه کوله نو دهغی سره به د هغې مسالې په باره کې معلومات موجود و .

اتم حديث :

امام ابن شهاب زهری رحمه الله فرمايي : ((لو جمع علم الناس کلهم و ا مهات المؤمنين لکانت عايشه اوسعهم علما))

))مستدرک الحاکم صفحه ۱۱ جلد ۴((

ژباړه: که د ټولو صحابه کرامو علم د رسول الله صلی الله عليه و سلم د نورو بيبيانو د علم سره ځاې کړی شی نو بيا به هم د عايشه علم د دوې څخه زيات وی .

نو ددې خبرې نه معلومه شوه چې ښځې په اسلام کې څومره اوچتو علمی مرتبو ته رسيدلی وو .

نهم حديث :

جليل القدر صحابی عبدالله بن عباس رضی الله عنها روايت کوی چې رسول الله صلی الله عليه و سلم داسې فرمايلی : ((من عال ثلث بنات او مثلهن من الاخوات فادبهن و رحمهن حتی يغنيهن الله اوجب الله له الجنة فقال رجل يا رسول الله او اثنتين قال اواثنتين حتی لو قالوا او واحدة لقال واحدة))

))رواه البغوی فی شرح السنة، مشکاة صفحه ۴۲۳((

ژباړه: چا چې د دريو لورگانو يا خو يندو ساتنه او خدمت وکړو او هغوې ته يې ښه ادب وروښودلو او پر هغوې يې رحم وکړو تر دی چې دوې خاوندان کړی او يا وفاتی شی نو الله تعالی دغه کس خامخا جنت ته ورداخلوی نو يو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړی وویلی چې یا رسول الله که چا د دوو لورګانو یا خویندو حفاظت او خدمت وکړی نو هغه لپاره هم جنت شته؟ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې هو، عبدالله بن عباس رضی الله عنه فرمایي که خلکو رسول الله صلی الله علیه و سلم ته د یو لور یا یو خور خبره کړای وای نو رسول الله صلی الله علیه و سلم به هم دوې ته د جنت خبره کړای وای .

نو ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې ښځو ته ښه ادب ورکول او پر هغوې رحم کول د جنت د داخلیدو سبب دی .

لسم حدیث :

عبداالله بن عباس رضی الله عنه فرمایلی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم به د وعظ او نصیحت څخه وروسته داسې وویلی ((الا لیبلغ الشاهدالغایب))

))رواه البخاری صفحه ۲۱ جلد ۱((

ژباړه: خبر اوسی څوک چې حاضر دی هغوې دی زما خبرې غیر حاضرو ته ورسوی .

او څرنګه چې به اکثره وختونه نارینه د رسول الله صلی الله علیه و سلم مجلسونو کې حاضر وه او زنانه به کورنی کارونو کې مصروفی وی نو ځکه رسول الله صلی الله علیه و سلم نارینه و ته امر وکړو چې زما خبرې تاسو غیر حاضرو ته چې په هغو کې زنانه هم دی وروړسوی .

یوولسم حدیث :

جلیل القدر صحابی انس بن مالک رضی الله عنه روایت کوی چې رسول الله فرمایلی دی : ((طلب العلم فریضة علی کل مسلم)) و فی روایة و مسلمة(

))رواه البیهقی و ابن ماجه ، مشکاة صفحه ۳۴((

ژباړه: طلب د علم فرض دی پر هر مسلمان باندې که نارینه وی او که زنانه وی

نو ښځې کولاې شی چې هر هغه علم زده کړی چې د دین او دنیا په کارونو کې ورته ضرورت وی خو په دی شرط چې د دوې عفت او عزت ته څه خطر متوجه نه شی .

دولسم حدیث :

امام ذهبی رحمه الله داسې فرمایي : ((و ما علمت من النساء من اتهمت و لا من ترکوها))

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

))میزان الاعتدال صفحه ٦٤ جلد ۴((

ژباړه: د رسول الله صلی الله علیه و سلم د احادیثو په ښځو راویانو کې داسې ښځه نشته چې په هغې باندې د دروغو تهمت ویل شوی وی او یا د هغې حدیث پرېښودل شوی وی .

یعنې دغه ټولی راویانی دومره نیکانی وی چې د رسول الله صلی الله علیه و سلم احادیث یې په پوره ا مانت سره خلکو ته رسولی دی لکه عایشه رضی الله عنها چې د رسول الله څخه دوه زره او دوه سوه اوولس احادیث یې روایت کړیدی او همداسی نوری ښځې نو ددغو ټولو پورتنیو احادیثو څخه معلومه شوه چې د اسلام مقدس دین د ښځو تعلیم ته خاص توجه او اهتمام کړیدی .

نو د هر چا نه مخکې اول د انجلۍ په مور او پلار یا د ښځې په خاوند باندې لازم دی چې هغوې ته تعلیم ورکړی او که مور او پلار یا خاوند هغوې ته تعلیم نشی ورکولی نو بیا ښځه حق لری چې د خپل دینی ضروریاتو د زده کړی لپاره د کور څخه بهر ووځی خو دا په دی شرط چې د هغې عفت او عزت ته کوم خطر متوجه نه وی او دا ځکه چې د ښځې د عفت او عزت خبره د تعلیم څخه زیاته مهمه ده او که ښځه د کور څخه بهر د تعلیم لپاره وځی نو باید د هغې سره خپل یو محرم موجود وی او یا د ښځو د یوی ډلی سره دی ځان یو ځاې کړی تر څو د هغې عفت ته څه زیان ونه رسیږی .

))فتاوی النوازل لابی اللیث السمرقندی صفحه ۲۸۵((

دیارلسم حدیث :

جلیل القدر صحابی عرباض بن ساریه رضی الله عنه روایت کوی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایلی : ((ان الرجل اذا سقی امراته من الماء اجر قال فاتیتها فسقیتها و حدثتها بما سمعت من رسول الله صلی الله علیه و سلم))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۲۳۳ جلد ١٦((

ژباړه: سړی چې کله خپلې ښځې ته د څکلو اوبه ورکړی نو هغه ته اجر ورکول کیږي نو دغه صحابی وایی چې زه خپلې ښځې ته لاړم او هغه ته می د څکلو اوبه ورکړی او هغې ته می د رسول الله صلی الله علیه و سلم حدیث بیان کړو .

ددغه حدیث څخه معلومه شوه چې د ښځې خاوند به خپلې ښځې ته د ښو خبرو او ښو کارونو ښودنه کوی لکه چې دغه جلیل القدر صحابی خپلې ښځې ته د رسول الله حدیث بیان کړو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدارنګې ددغه حدیث څخه معلومه شه چې هر چاته د پیغمبر صلی الله علیه و سلم حدیث ورسید نو باید پر هغه باندې زر تر زره عمل وکړی لکه چې دغه صحابی وکړو .

۲۹ -د پیغلو په ودولو کې ځنډ کول :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو دا کیږی چې په ډیرو کورنیو کې د پیغلو په نکاح کې زیات ځنډ کیږي سره ددې نه چې د پیغلې غوښتونکی ډیر وی خو د مور او پلار یا نورو خپلوانو له طرفه د هغوې غوښتنه په مختلفو بهانو باندې رد کیږي او پیغله بی چاره د شرم او حیاء او یا ویری له کبله هیڅ نه وایی او که پیغله څه ووایې نو هغه رټل او وهل کیږي نو دغه عمل پر پیغلو باندې یو ظلم دی او هر قسمه ظلم په اسلام کې حرام دی

بلکی پیغله پخپل مور او پلار یا بل ولې باندې دا حق لری چې د پیغلتوب څخه وروسته د هغې نکاح د یو مسلمان او دیندار او حق پیژندونکی شخص سره د هغې په خوښه وتړی او په دغه کار کې ځنډ او وروسته والی کول ګناه او د الهی عذاب سبب دی

رسول الله صلی الله علیه و سلم په دی باره کې داسې فرمایلی : ((ثلاثة لا تؤخرهن الصلاة اذا اذنت والجنازة اذا حضرت والایم اذا وجدت کفوا))

))رواه احمد فی مسنده الفتح الربانی صفحه ۱٦۳ جلد ۱٦((

ژباړه: درې شیان مه وروسته کوی او ځنډ پکې مکوی د لمونځ ادا کول چې کله اذان وشی او د مړی د جنازی لمونځ .... او د پیغلې په نکاح ورکول چې سیال یې پیدا شی .

نو ددغه مبارک حدیث څخه معلومه شوه چې کله انجلۍ پیغله شی نو باید د هغې په ودولو کې ځند ونشی کله چې د هغې په خوښه سیال هغه وغواړی .

۳۰ -د نکاح د حق څخه د ښځو محرومول :

زمونږه په ټولنه کې یو بل ظلم پر ښځو باندې دا کیږي چې په بعضو کورنیو کې پیغلې او کونډې ښځې د نکاح د حق څخه محرومولی شی تر دی چې د هغوې د سر ویښته د پلار په کور کې سپین شی .

نو دغه عمل ناروا او د شریعت خلاف او پر ښځو یو ظلم دی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی : ((النکاح من سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی))

))بخاری صفحه ۷۵۷ جلد ۱ ، مسلم صفحه ۴۴۹ جلد ۲((

ژباړه : نکاح کول زما د سنتو څخه دی او چا چې زما د سنت څخه مخ واړاوه نو هغه زما د ډلی څخه نه دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنگه نکاح کول نیمایی دین دی او څوک چې د نکاح څخه اعراض کوی نو ګویا هغه د نیمایی دین څخه اعراض کوی ځکه چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی دی : (اذا تزوج العبد فقد استکمل نصف الدین فلیتق الله فی النصف الباقی)

))رواه البیهقی فی شعب الایمان ، مشکاة صفحه ۲۶۸((

ژباړه: چې کله یو بنده واده وکړی نو خپل نیمایی دین یې کامل کړو نو په بل نیمایی کې دی د الله نه وویریږی (چې هغه فاسد نکړی)

او په بل حدیث کې جلیل القدر صحابی انس رضی الله عنه د رسول الله صلی الله علیه و سلم څخه داسې روایت کړیدی : ((مکتوب فی التوراة من بلغت ابنته اثنتی عشرة سنة و لم یزوجها فاصابت اثما فاثم ذلک علیه))

))رواه البیهقی فی شعب الایمان مشکاة صفحه ۲۱۷((

ژباړه : په تورات کې دا لیکل شوی دی چې که د چا لور دولس کلنه شوه او هغه یې واده نکړه او بیا د هغې نه ګناه وشو نو د هغې ګناه یې به د هغې د پلار په غاړه وی .

علماء فرمایي چې کیداشی د موسی علیه السلام په زمانه کې جینکی په دولس کلنۍ کې بالغیدل.

او په بل حدیث کې رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایي : ((اذا خطب الیکم من ترضون دینه و خلقه فزوجوه الا تفعلو تکن فتنة فی الارض و فساد عریض))

))ترمذی ، مشکو صفحه ۲۶۷((

ژباړه : چې کله ستاسو په لور یا خور باندې داسې یو شخص مرکه وکړی چې تاسې د هغه د دیانت او اخلاقو څخه راضی وی نو د هغه غوښتنه ومنی او لور یا خور مو ورته په نکاح کړی او که دا کار ونکړی نو په ځمکه کې به لویه فتنه او زیات فساد رامینځ ته شی

یعنې چې کله د چا په لور یا خور باندې کوم نیک سړی مرکه وکړی او د هغې خوښه وه باید د هغوې نکاح وشی او ځنډ کول پکې ناروا دی.

نو پیغلې یا کونډې ښځې د نکاح د حق څخه محروومول او یا د هغوې د نکاح وروسته کول او په هغه کې ځنډ کول ناروا عملونه دی او پر ښځو باندې ظلم دی او باید ددغه کار څخه هر مسلمان ځان وساتی .

۳۱ -د ښځو نه خپل جنسی عیب پټول او هغوې شکایت ته نه پریښودل :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دا کيږي چې بعضې دوکه باز او دروغجن سړي چې په جنسی کمزوريو باندې اخته وی غواړی د واده تر نامه لاندې يوه ښځه پخپل اسارت کې ننه باسی بغير ددې نه چې د هغې د جنسی حق په باره کې فکر وکړی او د مرکی په وخت کې د دوکی او دروغو څخه استفاده کوی او ځان داسې ښايی چې گوندی دی د جنسی لحاظه روغ او جوړ دی او بيا چې کله واده وکړ ي نو د غيرت تر نامه لاندې خپله ښځه د شکايت څخه هم منعه کوی او په دی طريقې سره د هغې بيچاره ښځې ټول ژوند خراب او هغه د جنسی حق او د اولاد د نعمت څخه محرومه کړی او کله کله داسې حالات مينځ ته راځی چې دغه بيچاره ښځه د سخت قهر او غم له وجی نه خودکشی وکړی او يا خپل ميړه ووژنی او يا د فحشاء کارونو ته مخه کړی .

نو ځکه دا دوکه او دروغ د ښځې سره يو لوی ظلم او جنايت دی او دغسی عملونه په اسلام کې ناروا او د الله تعالی د لعنت اسباب دی ځکه چې الله تعالی فرمايی : ((فنجعل لعنت الله على الكاذبين))

ژباړه: مونږه گرځوو لعنت د الله په دروغجنانو باندې

او رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمايلی : ((ملعون من ضار مؤمنا اومكر به))

))رواه الترمذی، مشكوة ٢٢٨((

ژباړه: ملعون دی هغه کس چې مؤمن ته ضرر رسوی او يا هغه دوکه کوی.

او په بل حديث کی داسې فرمايي : ((الفاجر خب لئيم))

))احمد، ترمذی، ابو داود، مشكاة ٤٣٢((

ژباړه: دوکه ورکول او رذالت د بد کار انسان صفتونه دی.

يعنې فاجر انسان به دوکه باز او رذيل وی

نو هيڅ يو نارينه ته روا نه دی چې د مرکی په وخت کې خپل جنسی کمزوری يا بل ضرری عيب پټ کړی .

او که کوم يو کس په جنسی کمزوری يا بل مرض اخته وه خو د دروغ او دوکی څخه يې استفاده وکړه او واده يې وکړو نو بيا ښځه د ناخوښې په صورت کې حق لری قضاء ته ورشی او د جدايی غوښتنه وکړی .

٣٢ -د ديانت له پلوه کمزوری او بد اخلاقه شخص ته خپل لور يا خور په نكاح ورکول :

زمونږه په ټولنه کې يو بل ظلم پر ښځو باندې دا کيږي چې په اکثرو کورنيو کې د پيغلې مور او پلار يا ورور يا بل ولې د پيغلې د غوښتونکی ديانت او اخلاق ته نه گوری بلکې دوې د هغه چا غوښتنه ښه منی چې مالدرا يا قدرتمند وی اگر که د ديانت له پلوه کمزوری او بد اخلاقه وی او په دی طريقې سره دوې ددغې پيغلې ديانت د خطر سره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مواجه کوی او دا ځکه چې که پیغله دینداره او د ښو اخلاقو خاونده وی او میړه یې بد اخلاقه او د د یانت له پلوه کمزوری وی نو حتمی ده چې دغه پیغله به دهغه د دینی کمزوری او بد اخلاقی تر تاثیر لاندې راځی او د وخت په تیریدلو سره به دغه پیغله بی چاره هم د دیانت او اخلاق له پلوه کمزوری کیږی چې ددې بد اثر بیا د دوی په کورنی او ټولنه باندې هم پریوځی نو ځکه د اسلام مقدس دین امر کړیدی چې تاسو د ښو اخلاقو والا او دیندار سړی مرکه پخپله لور یا خور باندې قبوله کړی او که دا کار ونکړی نو د ځمکی په سر به لویه فتنه او زیات فساد پیدا شی رسول الله صلی الله علیه و سلم داسې فرمایلی : ((اذا خطب الیکم من ترضون دینه و خلقه فزوجوه الا تفعلوا تکن فتنة فی الارض و فساد عریض))

)ترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ۱ ، مشکاة صفحه ۲٦۷(

ژباړه: چې کله ستاسو لور یا خور دیندار او د ښو اخلاقو والا شخص وغواړی نو هغه ورته په نکاح کړی او که دا کار ونکړی نو د ځمکی په سر به لویه فتنه او لوې فساد پیدا شی.

بلکې د اسلام مقدس دین مسلمانان دی ته تشویق کړیدی چې پلار یا ورور ته پکار دی چې خپله لور یا خور دیندار او ښو اخلاقو والا شخص ته پخپله د نکاح لپاره پیشکش کړی او امام بخاری رحمه الله په دی باره کې پخپل کتاب کې داسې باب ایښی دی چې ((باب عرض الانسان ابنته او اخته علی اهل الخیر))

)صحیح بخاری صفحه ۷٦۷ جلد ۲(

ژباړه: باب دی په دی باره کې چې مسلمان ته پکار دی چې خپله لور یا خور عالمانو او نیکانو خلکو ته د نکاح لپاره پیشکش کړی.

او بیا یې په دغه باب کې د عمر بن الخطاب رضی الله عه حدیث ذکر کړیدی چې هغه داسې ویلی: ((اتیت عثمان بن عفان فعرضت علیه حفصة فقال سانظر فی امری فلبثت لیالی ثم لقینی فقال قد بدا لی ان لا اتزوج یومی هذا فقال عمر فلقیت ابابکر الصدیق فقلت ان شئت زوجتک حفصة بنت عمر فصمت ابو بکر فلم یرجع الی شیئا و کنت اوجد علیه منی علی عثمان فلبثت لیالی ثم خطبها رسول الله صلی الله علیه و سلم فانکحتها ایاه))

)بخاری صفحه ۷٦۸ جلد ۲، نسایی صفحه ۷۴ جلد ۲(

ژباړه: عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمایي چې زه عثمان بن عفان رضی الله عنه ته لاړم او خپله لور حفصه رضی الله عنها می ورته د نکاح لپاره پیشکش کړه نو هغه وویل چې زه به فکر وکړم نو ما څو شپې صبر وکړو نو چې بیا راسره عثمان رضی الله عنه مخامخ شو نو راته یې وویل چې زه اوس واده نه کوم عمر رضی الله عنه فرمایي چې ما بیا د ابو بکر الصدیق سره ملاقات وکړو او هغه ته مې وویل چې که خوښه دې وي نو حفصه رضی الله عنها به تاته په نکاح کړم نو ابوبکر صدیق رضی الله عنه چپ شو او هیڅ جواب یې رانکړو نو په دی باندې می د عثمان رضی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله نه زيات غصه راغی نو بيا چې څو شپې تيرى شوى رسول الله صلى الله عليه و سلم زما په لور حفصه باندې مركه وكړه نو هغه ته مى په نكاح كړلو .

نو ددغه حديث څخه معلومه شوه چې عالمانو او نيكانو خلكو ته خپله لور يا خور د نكاح لپاره پيشكش كول ډير ښه او غوره كار دى او دا هم معلومه شوه چې دغه كار يو شرعي كار دى او د عيب او پيغور كار نه دى بلكې دغسى كار مضبوط ايمان وا لا او د الله نيكان بندګان كوى خو ډير د تاسف خبره داده چې دغه غوره او شرعي عمل زمونږه په ټولنه كې عيب او د پيغور خبره ګڼل كيږي .

امام حافظ ابن حجر عسقلانى رحمه الله ددغه حديث په شرحه كې داسې فرمايي : ((و فيه عرض الانسان بنته و غير ها من مولياته على من يعتقد خيره و صلاحه لما فيه من النفع العايد على المعروضة عليه و انه لا استحياء فى ذلك و فيه انه لا باس بعرضها عليه و لوكان متزوجا لان ابا بكر كان حينيذ متزوجا))

)فتح البارى صفحه ۲۲۲ جلد ۹(

ژباړه: په دغه حديث كې دليل دى ددې لپاره چې مسلمان ته پكار دى چې خپله لور يا بله ښځه چې دده تر ولايت لاندې وى هغه چاته د نكاح لپاره پيشكش كړى چې عالم او نيک شخص وى او دا ځكه چې په دغه كار كې دغې ښځې ته ګټه ده او ددغه حديث څخه دا هم معلوم شو چې په دغه كار كې شرم پكار نه دى.

همدارنګې ددغه حديث څخه دا هم معلومه شوه چې كه يو عالم او نيک سړى ښځه هم ولرى نو بيا هم څه باک نشته چې سړى دى خپله لور يا خور ورته د نكاح لپاره پيشكش كړى او دا ځكه چې كله عمر بن الخطاب رضى الله عنه خپله لور ابوبكر الصديق ته د نكاح لپاره پيشكش كړو نو ابو بكر الصديق رضى الله عنه په دغه وخت كې بله ښځه هم درلودله بلكې د اسلام مقدس دين دا هم جايز كړى دى چې ښځه دى پخپله يو صالح مسلمان سړى ته ځان د نكاح لپاره پيشكش كړى او امام بخارى په دغه موضوع كې داسې باب ايښى دى چې : ((باب عرض المراة نفسها على الرجل الصالح))

)بخارى صفحه ۷۶۷ جلد ۲(

ژباړه: باب دى په دى باره كې چې ښځې ته روا دى چې يو نيک شخص ته ځان د نكاح لپاره پيشكش كړى

او بيا يې ددغه باب لاندې د انس رضى الله عنه دغه حديث ذكر كړ يدى چې ((جاءت امراة الى رسول الله صلى الله عليه و سلم تعرض عليه نفسها))

))بخارى صفحه ۷۶۷ جلد ۲، نسايى صفحه ۷۵ جلد ۲((

ژباړه: يوه ښځه رسول الله صلى الله عليه و سلم ته راغله او خپل ځان يې هغه ته د نكاح لپاره پيشكش كړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو خپل لور یا خور فاسق او بد اخلاقه شخص ته په نکاح ورکول پر هغې باندې یو لوی ظلم دی امام شعبی رحمه الله په دی باره کې داسې فرمايي : ((من زوج کریمته من فاسق فقد قطع رحمها))

))تذکره الموضوعات صفحه ۱۲۷((

ژباړه: چا چې خپله لور یا خور فاسق سړی ته په نکاح کړ ه نو ګويا د هغې سره یې خپلولی وشکوله

یعنې فاسق سړی ته خپله لور یا خور ورکول د خپلولی د شکولو غوندې لویه ګناه ده یعنې ددې پیغلې د خپلولی حق خو دا وه چې هغه یې باید یو نیک او دیندار سړی ته ورکړای وای خو پلار یا ورور یې د هغې دغه حق تر خپو لاندې کړه او د لورولی یا خورولی د قرابت هیڅ لحاظ یې ونه کړلو.

۳۳ -ښځه په قرض یا قمار کې ورکول :

زمونږ د ګران هیواد په بعضو مناطقو کې یو غیر انسانی او غیر اسلامي کار دا کیږي چې بعض خلک خپلې لورګانی یا خویندې خپل قرضدار ته په قرض کې ورکوی او بعضې خلک چې کله قمار ووهی او په هغه کې تاوان وکړی نو بیا خپله ښځه یا لور یا خور د قمار ګټونکی ته ورکوی .

نو دغسی عملونه یو جنایت او لوی ظلم دی پر ښځو باندې او دا یو غیر انسانی او غیر اسلامي کار دی او هیڅ یوه ښځه بغیر د شرعي نکاح او خوښې څخه بل چاته نه ورکول کیږي او که کومه ښځه په قرض یا قمار کې چاته واده کړی شی نو دهغی نکاح نه کیږی.

نو ددغه ډول اعمالو کوونکی ظالمان او د الله تعالی په لعنت اخته دی الله تعالی فرمايي : ((الا لعنة الله علی الظالمين))

))سورة هود ایت ۱۸((

ژباړه: خبردار لعنت د الله په ظالمانو باندې دی

۳۴ -ښځو باندې کار کول او نارینه په کور کې کښیناستل :

پر ښځو باندې یو بل ظلم دادی چې زمونږ د ګران هیواد په بعضو مناطقو کې دا رواج دی چې ښځې به د کور د داخل او خارج ټول سخت کارونه کوی لکه د لرې ځایونو څخه د څکلو د اوبو او د خاشاک راوړل د څارویو څرول او هغوې ته واښه ریبل او راوړل د زراعتی ځمکو قلبه کول او په هغه کې فصل کرل او ریبل د غیره کارونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو سړی به يې خپل وخت په کور او يا مهمانخانو کې په خوب يا چيلم او يا سندرې اوريدلو او نورو بې فايدی کارونو کې تيروی نو دغسی اعمال د اسلامي ت او انسانيت خلاف دی او دا ځکه چې اسلام امر کړيدی چې پر ښځو باندې شفقت وکړی او پر هغوې باندې يې د ظلم څخه سخته منع کړيدی لکه دچې مخکې وويل شو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورم فصل

بعضې سوالونه او د هغې جوابونه

اول سوال :

د بخاری او مسلم په حدیث کې ولې ښځو ته ناقص عقل او ناقص دین ویلی شوی دی؟ ددغه حدیث څه معنی ده؟ او هغه حدیث دادی چې رسول الله صلی الله علیه و سلم یوه ورځ ښځو ته وفرمایل ((یا معشر النساء تصدقن فانی اریتکن اکثر اهل النار فقلن و لم یا رسول الله صلی الله علیه و سلم ؟ قال تکثرن اللعن وتکفرن العشیر ما رایت من ناقصات عقل و دین اذهب للب الرجل الحازم من احداکن قلن و ما نقصان دیننا و عقلنا یا رسول الله صلی الله علیه و سلم ؟ قال الیس شهادة المراة مثل نصف شهادة الرجل ؟ قلن بلی قال فذلک من نقصان عقلها الیس اذا حاضت لم تصل و لم تصم ؟ قلن : بلی قال : فذلک من نقصان دینها))

))بخاری صفحه ۴۴ جلد ۱ ، مسلم صفحه ٦٠ جلد ۱،مشکاة صفحه ۱۳ جلد ۱، فتح الباری صفحه ۵۳۴ جلد ۱((

ژباړه: ای ښځینه پرګنو صدقه او خیرات کوی ځکه چې ستاسو اکثریت ماته دوزخیان ښودلی شوی یې ؟ نو ښځو وویلی چې دا په څه وجه یا رسول الله صلی الله علیه و سلم ؟ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې دا په دی وجه چې تاسو یو پر بل لعنت ډیر وایی او د خپلو خاوندانو نا شکری کوی ستاسو په شان می داسې ناقص عقل او ناقص دین نه دی لیدلی چې د هوښیار سړی نه عقل سلبوی نو ښځو وویلی چې زمونږ د عقل او دین نقصان څرنګه دی؟ نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې آیا د یوی ښځې ګواهی د یو سړی د نیمی ګواهی سره برابره نه ده؟ نو هغوې وویلی چې هو نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې دا یې د عقل د نقصان له وجی نه دی. او بیا یې وفرمایل چې آیا ښځه داسې نه ده چې کله حیض شی نو مونځ نه کوی او روژه نه نیسی نو هغوې وویل چې هو. نو رسول الله صلی الله علیه و سلم وفرمایل چې دا یې د دین نقصان دی.

جواب: ددغه سوال او شبهې څخه لاندې جوابونه کیږی :

اول ځواب:

د شیخ محمد متولی شعراوی : هغه داسې وایی : باید ووایم چې تر اوسه پوری بشریت داسې دین نه دی لیدلی پرته د اسلامه چې ښځو ته یې بشپړ کرامت او حقوق او منزلت ورکړی وی ، اسلام ښځې ته د کرامت او منزلت له لحاظه هیڅ هم نه دی کم کړی هغه یې د یو کامل انسان په ډول مکرمه وګڼله په دغه حدیث کې د منزلت او مکانت له لحاظه هیڅ داسې عیب او نقص ندی بیان شوی چې د ښځې او نارینه ترمینځ فرق ترینه محسوس شی بلکې په حدیث کې د تکوین او خلقت له لحاظه هغه نقص (نیمګړتیا) ته اشاره شوی چې الله تعالی خلق کړی د الله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی په نزد د شرعي او دنیوی تکالیفو او وجایبو له لحاظه او د د نیوی او اخروی مسؤلیتونو او حقوقو له پلوه د ښځې او نارینه ترمینځ هیڅ توپیر نشته الله تعالی نارینه و ته د تکوین او خلقت له لحاظه هغه ځانګړتیاوې ورکړې چې ددې له رول او ماموریت سره مناسبت ولری او په همدی توګه ښځې ته هغه تکوینی او خلقی صفات ورکړې چې په دنیوی ژوند کې يې د رول او ماموريت سره مناسبت لری .

رسول الله صلی الله علیه و سلم ځکه ښځې ناقص العقله توصیف کړی چې هغوې په عاطفی توګه هاغه کارونه کوی چې هلته عقل جام اودریږی یعنې د دوې عاطفه دومره زیاته او قوی ده چې پر عقل تل غلبه کوی .

خو د دين نقصان (کمښت) د هغه طبيعت له مخی ور پيښ شوی چې الله تعالی له خلقت نه د هغې له ذات سره تړلی لکه چې وويل شو ورځې او شپې پرى تيريږی خو دا له عبادت څخه معاف وی د رمضان د روژی څخه معاف وی

((د حیض یا نفاس له کبله)) او دا عیب نه دی ځکه چې الله تعالی همداسی دوې خلق کړی او داسې يې ځکه خلق کړی چې الله تعالی په خپل حکمت ښه پوهیږی هغه ته معلومه ده چې د ژوند او دنیاوی چارو بقا په همدی توګه بهتره پر مخ ځی الله تعالی پوهیږی چې باید نارینه داسې خلق کړی او ښځینه داسې . د دین نقصان يې ځکه دی چې د عباداتو ګراف يې تر نارینه ټیټ او نیمګړی دی دوې د مخصوصی بیماری په وخت کې د لمانځه او روژی او نور عباداتو څخه معاف وی، په دی معافی کې چې کوم مونځونه پاتې کیږي هغه یو نیمګړتیا ده او که قضیه په بنیادی توګه وڅیړل شی وینو چې الله تعالی ځکه د بیماری په وخت يې ښځې له عبادت معاف کړی دی چې دوې په تکلیف کې وی په مشقت کې وی او الله تعالی نه غواړی چې پر دوې باندې مزید مشقت ور بار کړی . دا د دین عظمت او لطف ثابتوی نه دا چې د ښځو په حق کې څه اهانت وی په حدیث شریف کې نقصان د عیب په معنی نه ده راغلی بلکې د کمبود په معنی راغلی د کمیت په لحاظ د یو شی کمبود یا کثرت څه خاص مفهوم نه لری څه پروا لری که یو شی کم یا زیات شی.دا هم باید ووایم چې هاغه کسان چې پورتنی حدیث داسې تفسیروی چې ګویا د ښځې سپکاوی او توهین يې کړی غلط پوه شوی هغوې نه دی پوه شوی چې د دین او عقل له نیمګړتیا څخه هدف څه دی دا د الله تعالی د خلقت صفات او ځانګړتیاوی دی تر څو د ژوند چاری په صحیح توګه پر مخ لاړ شی . او هر یو نارینه او ښځینه خپل خپل رول(کوم چې تکوینی او خلقی صفاتو سره مناسبت لری) ادا کړی مثلاً نارینه مکلف دی چې د کورنی نفقه او د عیال رزق پوره کړی هغه باید باندې وځی کار وکړی زحمت وکاږی او اولاد ته نفقه راوړی ځکه خو دی ته محتاج او اړ دی چې عقلانیت يې پر عواطفو غالب وی تر څو په بهتره توګه د کورنی اړتیاوی او ضروریات کمایی کړای شی او ښځه په دی خاطر عاطفی خلق شوی ده چې اولاد روزی او میره په زړه کې ځاې مومی نو پکار ده چې حنان ولری عاطفه ولری تر څو خپل مکلفیت په بهتره توګه ادا کړای شی .

))فقه خانواده صفحه ۱۹۸، افغانه ښځه صفحه ۱۱۳-۱۱۴((

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم ځواب :

حافظ ابن حجر عسقلانی: هغه د پورتنی حدیث په شرحه کې داسې ویلی دی:

)ولیس المقصود بذکر النقص فی النساء لو مهن علی ذلک لانه من اصل الخلقة لکن التنبیه علی ذلک تحذیرا من الافتتان بهن و لهذا رتب العذاب علی ما ذکر من الکفران و غیره لاعلی النقص، ولیس نقص الدین منحصرا فیما یحصل بالاثم بل فی اعم من ذلک قال النووی لانه امر نسبی فالکامل مثلا ناقص عن الاکمل و من ذلک الحایض لا تاثم بترک الصلاة زمن الحیض لکنها ناقصة عن المصلی ، و هل تثاب علی هذا الترک لکونها مکلفة به .... قال النووی الظاهر انها لاتثاب((

))فتح الباری صفحه ٥٣٦ جلد ١(

ژباړه: په حدیث کې مقصد په ذکر د نقصان سره د ښځو ملا متول ندی ځکه چې دغه نقصان د دوی د اصل خلقت سره تعلق لری (یعنې الله تعالی همدغسې پیدا کړیدی) لکن د ذکر د نقصان څخه مقصد دا دی چې ښځې متوجی کړی تر څو هغوی د خپل خلقتی مواصفاتو له کبله په فتنه کې واقع نشی (اما د عذاب او ثواب لپاره قاعده عمل ده نه دغه نقصانی ځانګړتیا ځکه یې ونه فرمایل چې د همدی نقصان له کبله به دوزخیان یاست بلکې ورته وی ویلی چې ستاسو اکثریت به ځکه دوزخیان وی چې تاسو د میړه نافرمانی کوی او یو پر بل ډیر طعن وایی په همدی ګناه به دوزخ ته ځی او نقصان د دین په ګناه کې منحصر ندی بلکې ددې نه عام دی لکه چې نووی ویلی ځکه چې دا یو نسبی خبره ده د مثال په توګه کامل نسبت ډیر کامل ته ناقص دی او قوی تراقوی را کم دی او حسن تر احسن را کم دی په همدی اساس حایضه یا نفاسه ښځه د لمانځه په نه کولو نه ګناهګاریږی خو نسبت مونځ کوونکی ته د هغې د لمانځه ګراف کې کمښت راځی خو دا سوال پیدا کیږي چې ښځه د حیض او نفاس په حالت کې د شریعت له طرفه مکلفه ده چې مونځ ونکړی او روژه ونه نیسی نو ایا هغې ته په دغه نه کولو باندې ثواب ورکول کیږي او که نه ؟ نو د امام نووی نظر دادی چې هغې ته په دغه ترک باندې ثواب نه ورکول کیږی .

)فتح الباری صفحه ٥٣٦ جلد ١(

خو د حافظ ابن حجر میلان دی خبرې ته دی چې حایضه ښځې ته په دغه ترک (مونځ نه کول او روژه نه نیول) باندې ثواب ورکول کیږي او دا خبره قوی ده .

)فتح الباری صفحه ٥٣٦ جلد ١ (

دریم ځواب :

لکه چې مخکې وویل شو ښځې کولاې شی چې د علم او معرفت او روایت او فتوی په میدانونو کې لکه د نارینه و غونډې اوچتو مرتبو ته ورسیږی لکه چې بی بی عایشه رضی الله عنها په علم کې داسې اوچتی مرتبی ته رسیدلی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې صحابه کرامو به په هره مشکله مساله کې د هغې څخه پوښتنه کوله او هغې به ورته د مشکل حل کوله لکه چې یو صحابی فرمايي : ((ما اشکل علینا اصحاب رسول الله صلی الله علیه و سلم حدیث قط فسالنا عایشه الا وجدنا عندها منه علما))

)ترمذی صفحه ۲۲۷ جلد ۲، مشکاة صفحه ۵۷۴(

ژباړه: په هره مشکله مساله کې به چې د رسول الله صلی الله علیه و سلم صحابه کرامو د عایشې څخه پوښتنه کوله نو د هغې سره به د هغه مسالې په باره کې معلومات موجود وه نو څکه په حدیث کې ښځو ته ناقص العقل ویلی شویدی او ناقص العلم او المعرفة نه دی ویلی شویدی .

او د نقصان د عقل څخه مراد دوه مشخص شیان دی اول دا چې ښځې د حمل او ولادت او د ماشوم د حضانت او د حیض او نقاس په نتیجه کې د جسمانی او عصبی لحاظه ضعیفې کیږي چې دا ټول د هغې په قوه حافظه او ذاکره باندې تاثیر کوی او هیره پکې زیاتیږی او له همدی کبله چې هیره په ښځو کې زیاته ده د ګواهی په وخت کې الله تعالی دوه ښځې شرط کړیدی که د یوی نه کوم شی هیر شی نو بله به یې وریاده کړی لکه چې الله تعالی فرمايي : ((فان لم یکونا رجلین فرجل وامراتان ممن ترضون من الشهداء ان تضل احداهما فتذکر احداهما الاخری))

)سورة البقرة ایت ۲۸۲(

ژباړه: که د ګواهی لپاره دوه سړی موجود نه وی نو یو سړی او دوه ښځې دی ګواهی ورکړی چې تاسو یې ښه ګڼی که چیرته د یوی نه هیره شی نو بله به یې ور په یاده کړی.

دوهم دا چې : د ښځو عاطفه ډیره قوی ده او هغوې په ډیرې آسانی او تیزی سره په معمولی خبره متاثری کیږي او د هغوې په تصمیم کې تغیر راځی څکه خو علماؤ ویلی دی چې د ښځې عاطفه د هغې په عقل باندې غالبه ده او د نارینه عقل د هغوی په عاطفه با ندی غالب دی او د همدی کبله چې د ښځو عاطفه د هغوې پر عقل باندې غالبه ده نو د ماشوم رضاعت او ساتنه هغوې ته سپارلی شویدی څکه ماشوم زیات شفقت او مهربانی ته ضرورت لری.

همدارنګې جدید طب دا ویلی دی چې د ښځې جسمی جوړښت د نا رینه د جسمی جوړښت سره فرق لری او د ښځو د د مغزو وزن نسبت نارینه و ته کم دی چې دا هم په ښځو کې د هیری د زیاتوالی یو دلیل دی.

فایده : ښځه کولاې شی د حیض او نفاس په حالت کې د مونځ او روژی او تلاوت څخه بغیر نور نیک عملونه وکړی لکه د الله تعالی ذکر کول ، صدقه کول د خپل خاوند خدمت کول خپلو ماشومانو ته ښه تربیه ورکول او داسې نور عملونه چې د اجر او ثواب د لاسته راوړلو ښې وسیلې دی .

دوهم سوال :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د دوو اخترونو ترمینځ واده کول ناروا دی :

جواب : یوه خرافی خبره زمونږه په ټولنه کې داسې دي چې بعضو ځایونو کې خلک داسې فکر کوی چې گوندی د دوو اخترونو ترمینځ واده کول ناروا او د ضرر او تاوان سبب دی ، نو دغه خبره غلطه ده بلکې ددې بر عکس د دوو اخترونو ترمینځ واده کول یو ښه او غوره عمل دی ځکه چې عایشه رضی الله عنها داسې فرمایلی : ((تزوجنی رسول الله صلی الله علیه و سلم فی شوال و بنی بی فی شوال فای نساء رسول الله صلی الله علیه و سلم کان احظی عنده منی))

)رواه مسلم، مشکاة صفحه ۲۱۷((

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم د شوال په میاشت کې (د وړوکی اختر میاشت) کې زما سره نکاح وتړله او د شوال په میاشت کې یې زه واده کړمه او زما سره د رسول الله صلی الله علیه و سلم مینه د نورو ښځو نه زیاته وه .

او عروة بن الزبیر رضی الله تعالی عنه فرمایي : ((کانت عایشة تستحب ان تدخل نساء ها فی شوال))

)مسند احمد، الفتح الربانی صفحه ۲۱۴ جلد ١٦(

ژباړه: عایشة رضی الله عنها به دا ښه گڼله چی د هغې د کورنی ښځې دی په شوال کې واده شی.

دریم سوال:

آیا ښځو ته روا دی چې په واده کې داریا ووهی او سندرې ووایی :

جواب : هو، ښځو ته روا دی چې داریا ووهی او سندرې ووایی خو په داسې محفل کې چې نارینه نه وی او داسې سندرې ووایی چې په هغه کې د فسق او فجور خبرې او د ښځو یا نارینه و د ښایست بیان نه وی او په دغه باره کې زیات احادیث شته دی چې زه دلته یو څو ذکر کوم چې په لاندې ډول دی:

اول حدیث:

د جلیل القدره صحابیه ربیع بن معوذ رضی الله عنه څخه روایت دی هغه داسې فرمایي : ((دخل علی النبی صلی الله علیه و سلم یوم عرسی فقعد فی موضع فراشی هذا و عندی جا ریتان تضربان بالدف و تندبان ابایی الذین قتلوا یوم بدر فقالتا فیما تقولان و فینا نبی یعلم ما فی غد فقال رسول الله صلی الله علیه و سلم اما هذا فلا تقولاه لا یعلم ما فی غد الا الله))

)رواه احمد والبخاری مشکوة صفحه ۲۷۱ ، ترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ١(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه و سلم زما د واده په ورځ ماته راغی او ځما ددغه توشکی په ځاي کښیناست او زما څنگ ته دوه جینکیانې وې چې هغوي داريا وهلې او زما د هغه خپلوانو صفتونه يې بيانول چې د بدر په غزا کې شهيدان شوی و نو دغو انجونو پخپلو سندرو کې يوه دا خبره وکړه چې زمونږ سره پيغمبر ناست دی چې د سبا په حالاتو پوهيږی نو رسول الله هغوي ته وفرمايل چې دا خبره مه کوی ځکه چې د سبا په حالاتو بغير د الله تعالی نه بل څوک نه پوهيږی يعنې په غيبو باندې د الله تعالي څخه بغير بل څوك نه پوهيږي .

دوهم حديث :

جليل القدر صحابی جابر بن عبدالله رضی الله عنه روايت کوی چې عايشه رضی الله عنه يوه ښځه يو انصاری سړی ته په نکاح ورکړه نو رسول الله صلی الله عليه و سلم عايشه رضی الله عنها ته وفرمايل : اهديتم الجارية الى بيتها فقالت نعم قال فهلا بعثتم معها من يغنيهم قالت عايشه تقول ماذا ؟ قال تقول :

اتينا كم اتيناكم فحيونا نحييكم

لولا الذهب الاحمر ما حلت بواديكم

لولا الحنطة السمراء ما سمنت عذاريكم

)رواه احمد و اين ماجه مشكاة صفحه ۲۷۲، الفتح الربانی صفحه ۲۱۳ جلد ۱٦(

ژباړه: ای عايشه آيا تاسې پيغله د ميړه کور ته ولېږله. نو هغې ويل چې هو نو رسول الله صلی الله عليه و سلم وفرمايل چې ولې مو د هغې سره داسې يو کس ونه ليږله چې هغوي ته سندرې ووايي نو عايشة رضی الله عنها وفرمايل چې سندرې ويونکی به څه ووايي؟ نو رسول الله صلی الله عليه و سلم وفرمايل چې هغوې به وايی :

مونږه تاسو ته راغلو نو تاسو مونږ ته سلام ووايی او مونږ تاسو ته سلام وايو که چيرته سره زر نه وای نو دغه پيغله به تاسو ته نه وه راغلی او که چيرته غنم نه وايی نو ستاسو پيغلې به نه وی غټې شوای.

دريم حديث:

جليل القدر صحابی محمد بن حاطب رضی الله عنه د رسول الله صلی الله عليه و سلم څخه روايت کوی چې هغه فرمايي: ((فصل ما بين الحلال والحرام الدف والصوت بالنكاح))

)ترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ۱، نسايی صفحه ۹۰ جلد ۲(

ژباړه: داريا وهل او د نکاح اعلانول د حلال او حرامو ترمينځ فرق راولی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم حدیث : عایشه رضی الله عنها فرمایي چې رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمایلی: ((اعلنوا هذ النکاح واجعلوه فی المساجد واضربوا علیه بالدفوف))

)رواه الترمذی صفحه ۲۰۷ جلد ۱(

ژباړه : د نکاح اعلان وکړی او په مساجدو کې یې عقد وکړی او داریا وربانديې ووهی.

څلورم سوال :

د طلاق حق ولې نارینه و ته ورکړی شویدی ؟

ددغه سوال د جواب نه مخکې باید دا وویل شی چې بغیر د کوم موجب نه خپلې ښځې ته طلاق ورکول مکروه دی بلکې امام ابو حنیفه رحمه الله فرمایلی دی چې کله د میړه او ښځې ترمینځ علاقات ښه وی نو بیا په دغه وخت کې ښځې ته طلاق ورکول حرام دی .

)المیزان للشعرانی صفحه ۱۵۳ جلد ۲(

اوس راځو د مخکې سوال جواب ته نو ددغه سوال جواب په لاندې ډول دی :

اول جواب :

ځرنګه چې د ښځې احساسات او عاطفه د نارینه و په نسبت زیاته ده او په معمولی خبره باندې زر خفه او غصه کیږي او عواقبو ته نظر نه کوی نو په دغه وجه هغې ته د طلاق اختیار نه دی ورکړی شوی تر څو کورنی نظام له مینځه لاړ نه شی او ښځه او خاوند او د هغوې ماشومان تیت او په مشکلاتو کې واقع نه شی.

دوهم جواب :

ځرنګه چې سړی پخپل واده کې زیات مصارف کړی وی او د ښځې مهر او د هغې او د هغې د اولادونو نفقه هم د سړی په غاړه وی نو ځکه د طلاق په صورت کې غټ تاوان سړی ته رسیږی او دا ځکه چې د هغه کور له مینځه ځی او د هغه اولادونه بې سر نوشته پاتې کیږي نو ځکه اختیار د طلاق سړی ته ورکړی شویدی .

نو نارینه و ته د طلاق اختیار ورکول دا پر ښځو باندې یو قسم ترحم دی او دا ځکه چې نارینه زیات صبر او زغم لری او که دغه طلاق د ښځو په اختیار کې وای نو ښځه به پخپل لاس خپل ژوند زر زر خراباوه .

خو ددې په مقابل کې اسلامي شریعت ښځې ته د خلع حق ورکړیدی په هغه صورت کې چې د هغې حقوق د میړه لخوا نه ورکول کیږي او که میړه یې د خلع موافقت نه کولو نو بیا ښځه کولی شی قضا ته ورشی ترڅو د هغې او میړه ترمینځه یې جدا والی راولی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم سوال :

نارینه ولې څلور ښځې کولاې شی ؟ ددې څه حکمت دی ؟ ددغه سوال ځخه په لاندې ډول جواب کیږی .

اول جواب : ښځه هر وختی د جنسی معاشرت لپاره تیاره نه وی لکه د حیض یا نفاس یا حمل یا بیماری په وخت کې او د حیض اکثره موده لس ورځې وی او د نفاس اکثره موده څلویښت ورځې وی او څرنګه چې سړی هر وختی جنسی معاشرت ته تیار وی او ددغه جنسی رغبت دفع کول د اوږدې مودې لپاره مشکل وی او دا خطر وی چې دغه سړی په زنا کې واقع شی نو ځکه اسلامي شریعت سړی ته دا روا کړیدی چې دوهمه ښځه وکړی تو څو د هغه عفت محفوظ شی.

دوهم جواب : ښځه تر څلویښت کلنی پوری حمل نیولی شی او ددغه سن څخه وروسته غالبا حمل نه نیسی خو سړی په شپیته کلنی کې هم ژوندی نطفه درلودلی شی او ښځه ترې حمل اخیستلی شی نو که د ښځو تعدد منع شی نو د نسل انقطاع به مینځ ته راشی

دریم جواب : په جنګونو کې اکثره نارینه وژل کیږي او ښځې بی سر نوشته پاتې کیږي نو که نارینه د تعدد د ښځو څخه منع شی نو ډیرې ښځې به بی سر نوشته پاتې شی او اخر به دوې ګداې او فحاشت ته اقدام کوی .

څلورم جواب :

که یو کس داسې ښځه ولری چې شنډه وی او دوهمه ښځه هم ورته روا نه شی نو د نکاح هغه هدف او مقصد له مینځه ځی چې هغه بشری نسل دی.

پنځم جواب :

ښځه ځکه په یو وخت کې څلور میړونه نه شی کولاې چې دغه عمل شرعا او عقلا ناروا دی او دا ځکه چې په هیڅ یو دین کې روا نه دی چې یوه ښځه دی د یو څخه زیات میړونه ولری او عقلا ځکه روا نه دی چې که یوه ښځه څلور میړونه ولری او څلور واړه د هغې سره کوروالې وکړی او هغه حامله شی نو بیا نه معلومیږی چې دغه حمل یې د کوم سړی څخه دی او په دغه صورت کې د نسب اختلاط او نزاع منځ ته راځی . او ددغه عمل مثال دادی چې د یو جګ څخه اوبه په څلورو ګیلاسونو کې واچول شی نو هر یو کس ویلی شی چې ددغو ګیلاسونو اوبه ددغه جګ څخه دی او که ددغو ګلاسونو اوبه دغه جګ کې واچول نو بیا د هر ګیلاس اوبه نه پیژندل کیږي او نه جدا کیږی .

شپږم جواب :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یو سړی وغواړی په یو کال کې څلور بچیان لاس ته راوړی نو کولاې شی د خپلو څلور واړو ښځو سره کوروالې وکړی او هغوې بچیان ورته راوړی او که ښځه دغه کار وغواړی نو هغه د یو بچی څخه زیات اولاد لاس ته نه شی راوړی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه او مرجعګاني

١ -القران الكريم

٢ -تفسير ابن جرير الطبرى

٣ -تفسير قرطبى

۴ -تفسير ابن كثير

۵ -تفسير احسن الكلام

٦ -تفسير كابلى

٧ -صحيح البخارى

٨ -صحيح مسلم

٩ -صحيح ابن حبان

١٠ -سنن الترمذى

١١ -سنن ابى داود

١٢ -سنن نسائى

١٣ -سنن ابن ماجه

١۴ -سنن دارمى

١۵ -سنن بيهقى

١٦ -سنن سعيد بن منصور

١٧ -سنن الدارقطنى

١٨ -موطا الامام مالك

١٩ -مستدرك الحاكم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٢٠ -مسند احمد بن حنبل

٢١ -مسند ابى يعلى الموصلى

٢٢ -مسند القضاعى

٢٣ -شرح السنه للبغوى

٢۴ -المعجم الكبير للطبرانى

٢۵ -المعجم الاوسط للطبرانى

٢٦ � فتح البارى لابن حجر العسقلانى

٢٧ � حلية الاولياء لابى نعيم

٢٨ � الفتح الربانى للساعاتى

٢٩ -الادب المفرد للبخارى

٣٠ - شرح النووى على صحيح مسلم

٣١ - مرقاة المفاتيح شرح مشكوة المصابيح

٣٢ - معالم السنن للخطابى

٣٣ - المحلى بالاثار لابن حزم

٣۴ - رياض الصالحين للنووى

٣۵ -بلوغ الامانى للساعاتى

٣٦ � المطالب العاليه لابن حجر

٣٧ � شمائل الترمذى

٣٨ � نيل الاوطار للشوكانى

٣٩ � كشف الخفاء للعجلونى

۴٠ - تذكرة الموضوعات لابن طاهر الفتنى

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۱ � تهذیب التهذیب لابن حجر

۴۲ � میزان الاعتدال للذهبی

۴۳ � بلوغ المرام لابن حجر

۴۴ -هدایة لبرهان الدین المرغینانی

۴۵ � رد المحتار للشامی

۴۶ � فقه السنة للسید سابق

۴۷ � فتاوی رشیدیه

۴۸ � مجموعة الفتاوی للعبدالحی اللکنوی

۴۹ � مجموعة الفتاوی لابن تیمیه

۵۰ � المغنی لابن قدامة

۵۱ � امین الفتاوی للشیخ امین الله

۵۲ � زاد المعاد لابن قیم الجوزیه

۵۳ � الجواب الکافی لابن قیم الجوزیه

۵۴ � اعلام الموقعین لابن قیم الجوزیه

۵۵ � اغاثة اللهفان لابن قیم الجوزیه

٥٦ � فتاوی النوازل لابی اللیث السمرقندی

۵۷ � تحفة العروس للاستانبولی

۵۸ � آداب الزفاف للالبانی

۵۹ � فن تعامل النبی الزوجیه للادیب الکمدانی

٦٠ � البیان والتحصیل لابن رشد المالکی

٦١ � النوادر و الزیادات لابن ابی زید القیروانی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦٢ � شقائق الاترج للسیوطی

٦٣ � مواهب الجلیل لمحمد الحطاب

٦۴ � النظر فی احکام النظر لابن قطان الفاسی

٦٥ � الوشاح فی فواید النکاح للسیوطی

٦٦ � اسلامنا للسید السابق

٦٧ � تحریم نکاح الشغار للشیخ امین الله

٦٨ � النهایه لابن الاثیر

٦٩ � خلاصة الفتاوی

٧٠ � التحقیقات لابی یزید عبدالقاهر

٧١ � فقه خانواده

٧٢ � مشکاة المصابیح لتبریزي

٧٣� روضة المحبین لابن القیم

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library